

Szombathelyi és Munkás

SZUBOTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-59

Szombathely 8-10. 8-52

Munkás és boldog

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárKiszámlázás
minden nap, hétfőn és
szombatnapon is

NAPILÓ

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. ÁPRILIS 21.

VASÁRNAP

101. SZÁM

Anglia válaszuton

Az angol közélet a közeledő választások jegyében áll. Baldwin, Lloyd George és Macdonald az a három sarokpont, amely körül a teljes erővel megindult agitáció forog.

Baldwin és Macdonald, a pólus és az anti-pólus, azzal az óvatossággal nyilatkoznak programjukról, amelyet a remélt győzelemmel járó felelősség sugall. Lloyd George ellenben olyan szabadjárá eresztett temperamentummal és sokat markoló lendülettel nyúl bele az aktuális problémák tömegébe, aminőt csak az a pártvezér engedhet meg magának, aki a hatalom elnyerésének kilátása nélkül vesz részt a választási versenyben.

A konzervatív párt most lezajlott nagygyűlésén fejtette ki Baldwin kormányzati programját, amelynek első pontja a munkanélküliség leküzdése. Az angol miniszterelnök pártjával együtt a nagyipar fejlesztésének álláspontján áll, de nem kívánja szem elől tévesztetni az ipar alkotó elemét, az emberi elemet sem. A konzervatívok szemmel láthatóan súlyt helyeznek arra, hogy a munkáspárt célkitűzéseinek népszerű szociális motívumait bekapcsolják választási nyilatkozataikba. — Nem ígérünk többet, mint amennyit végrehajthatunk — mondja Baldwin, aki azután bizonyos rezignációval állapítja meg, hogy Nagy-Britanniában, sőt Indiában és Afrikában is mindenki hangos szóval a legiávéat követeli annak, amire a kormányzati tényezők képesek. Mintha ez a halk utalás a munkáspárti esélyek emelkedésének pszichológiai aláfestése volna. Általában Baldwin programbeszéde nem duzzad az optimizmusból és az a kijelentése, hogy soha még a demokráciára olyan nagy felelősség nem nehezedett, mint most az angol nép vállaira, mementőként hat, amely óva int a baloldali politika kockázataitól.

Macdonald, akinek szavait a prezumpatív miniszterelnökség presztízse ruházza fel fokozott jelentőséggel, természetesen kemény kritikával illeti a konzervatív kormány bel- és külpolitikai ténykedéseit, de nemcsak arra vigyáz nagy gondjal, hogy saját tömegében jogosultán várakozást ne korbácsoljon fel, hanem arra is, hogy a polgári közvélemény ne riadjon el már eleve is a Labour Party rezsimjétől. A munkáspárt vezére a kisebbségi kormány élén tanult adta önmérsékletnek, amellyel tartózkodott pártja ideológiájának erőszakolt ütemű érvényesítésétől és az angol politika évszázados hagyományokból kialakult sajátos jellegének hírtelen megváltoztatásától. Ha parlamenti többséggel a háta mögött venné át a hatalmat, bizonyára élénkebb lüktetést vennének reformtörvényeké, mint akkor, amikor a többségben lévő konzervatívok jóvoltából kormányozhatott, azonban Macdonald sokkal körültekintőbb államférfi, semmint túlnézi magát a polgári mentalitás szempontjain és a demokrácia követelményein. Csak lépésről lépésre akarja megvalósítani pártja eszméit, amelyek az angol nemzeti érdekek szférájában mozognak. Az angol szocializmus elsősorban angol; nem annyira internacionalista, hogy a brit világbirodalmi pozíciókból egy talpalatnyit is feláldozna és nem annyira forradalmi, hogy a társadalmi rendet formáló útjaitban az evolúció szellemével szembe helyezkedne. Még a munkáspárt szélsőbaloldalának vezére, Cook is hódolattal üdvözölte a bányászsegélybizottság bankettjén a walesi herceget és hálás köszönetet mondott neki azért a lelkes támogatásért, amellyel a nyomorgó bányászok érdekeit felkarolta. — A walesi herceg tevékenysége — mondotta a bányászszövetség szélsőséges gondolkodású főtitkára — közelebb hozta a királyi trónt a nép szívéhez. A kormányzati hatalom várományosainak ez a szeretetnyilvánítása a trón várományosa iránt szintén annak a jele, hogy a Labour Party a maga guvernementális lehetőségét minden oldalról körülbástyázza igyekszik.

A két nagy rivális párt közé élkedik a li-

berális párt, amely a polgári társadalmat egykép védi a konzervativizmus szűkkeblűségétől és a szocializmus reformlázától. A párt vezére, Lloyd George nem szűkölködik az önmagát és táborát biztató szónoki leleményben, de még az ő vérmessége sem becsüli pártja sánszait nyolcvan mandátumnál többre. A liberálisok legfeljebb a mérleg nyelvén szerepére aspirálhatnak, amennyiben sem a munkáspárt, sem a konzervatívok nem érnek el olyan eredményt, amelynek alapján egymaguk nyugodtan kormányozhatnának. Epen az a bizonyosság, hogy a liberálisok nem kerülhetnek a tetszetős ígéretek beváltásának kényes és súlyos helyzetébe, ad szárnyakat Lloyd George fantáziájának és ihleti a

felérhajju, de fiatal vérmérsékletű politikust mérész iramu reformok propagálására. Baldwin és Macdonald a jelenlegi választási harc folyamán messze elmaradnak Lloyd George mögött világboldogító koncepció tekintetében. A világháború harsonás ékesszólásu angol miniszterelnöke szabadon csaponghat a legmagasabb régiókban, mint kecsgetető ábrándok aviatikusa, de Baldwin és Macdonald nem emelkedhetnek a realitások talaja fölé, mert kettőjük közül valamelyiktől rövidesen számonkérhetik, hogy mit mondtak választóiknak. És Angliában a parlamentarizmus még nem sülyedt le arról a színvonalról, amelyen egy ilyen számonkérés kormányok és pártok sorsát döntheti el.

A jövő hét végén alakul meg az új osztrák kormány

Ender kancellárjelölt még nem egyezett meg teljesen a keresztényszocialista párttal

Bécsből jelentik: A belpolitikában teljes szélesedé van. Szombaton a képviselők nagy része vidéki kerületeibe utazott és szombat délelőtt csak Girtler dr., a parlament elnöke és Ender dr. vorarlbergi tartománylónök között volt hosszabb tanácskozás, amelynek eredménye egyelőre még nem ismeretes. Ender egyik nyilatkozatából arra következtetnek, hogy a kancellárjelölt és a keresztényszocialista párt között még nem jött létre teljes megegyezés

Ender kormányprogramja ügyében. Ender szombat délután három-négy napra Vorarlbergbe utazott, ahonnan csak szerdán vagy csütörtökön tér vissza Bécsbe. Addig nem várható semmiféle érdemi intézkedés és így a kormányválság megoldása csak a jövő hét végére várható, úgyhogy ily módon az osztrák kormányválság a negyedik hétre is áthúzódik.

Csak a családos állami tisztviselők, a hadirok-
kantak és a munkások érdekeit védi az új lakás-
törvény

A szociálpolitikai miniszter betérjesztette a legfelsőbb törvényhozó tanácshoz a lakástörvény tervezetét

Beogradból jelentik: Drinkovics Máté szociálpolitikai miniszter szombaton benyújtotta a legfelsőbb törvényhozó tanácshoz az új lakástörvényjavaslatot tanulmányozás céljából. A javaslat, amely rendkívül nagy érdeklődésre tarthat számot, tíz pontból áll és fontosabb rendelkezéseit a következők:

1. szakasz. A törvény május 1-én lép életbe és 1929. december 31-ikéig marad érvényben.

Mindazokkal a lakásokkal, amelyek eddig bizonyos korlátozások alá estek, a tulajdonosok szabadon rendelkezhetnek, kivéve a törvény 2. és 10. szakaszában felsorolt eseteket.

2. szakasz. Azoknál a lakásoknál, amelyek a fizetendő nagyobb lakosságú helyeken az 1928. április 30-án kelt törvény értelmében korlátozások alá estek, a következő rendelkezés mérvadó:

azok a lakások, amelyek három szobából állnak és öttagúnál kisebb család hennük és azok a kétszobás lakások, amelyekben négytagúnál kisebb család lakik, valamint azok az egyszobás lakások, amelyekben három tagúnál kisebb család lakik, szabadok lesznek.

Nem számít szobának a konyha, az előszoba, fürdőszoba, esztendőszoba és folyosó. Családtagnak kizárólag a vérszerinti családtagok számítanak.

3. szakasz. Az előző szakaszban felsorolt előnyöket csak a következők élvezhetik: aktív állami tisztviselők, tisztek, altisztek és szolgák, azoknak özvegyei, valamint állami szolgálatban álló orvosok, mérnökök, jogorvosok, állatorvosok és építésszek, nyugdíjasok, azoknak özvegyei és családtagjai, rokkantak és családtagjaik, vagy pedig olyanok, akik a háború alatt megbetegedtek és ezért gyengébb anyagi helyzetbe kerültek, fizikai munkások, valamint iparosok, akik nem dolgoznak saját műhelyükben, hanem másoknak

dolgoznak és havi vagy napidíjából élnek, munkások özvegyei és családtagjai abban az esetben, ha a házbér nem nagyobb évi 2500 dinárnál.

A törvény kimondja, hogy nincsen joguk a 2. szakaszban felsorolt kedvezményekre azoknak, akiknek évi jövedelme a 36.000 dinárt meghaladja, valamint az állami tisztviselők és katonatisztek közül az első kategória első, második, harmadik csoportjába tartozóknak.

4. szakasz. A második és harmadik szakaszban megállapított esetekben a bérösszeget annak tíz százalékáig emelhetik fel a háztulajdonosok,

feltéve, ha a szerződésben más megállapodás nem jött létre a háztulajdonos és a lakó között.

Az 5. szakasz megállapítja, hogy mikor van joga a háztulajdonosnak felmondani: ha a lakásra magának a háztulajdonosnak van szüksége vagy fia megnősült, vagy leánya férjhez megy, vagy ha a házat lebontja és helyébe újat épít.

A 6., 7. és 8. szakaszok ugyancsak a lakásfelmondási jogot szabályozzák és kimondják, hogy azok, akik a jelenlegi törvényben további védelemben nem részesülnek,

ha május 1-ig vagy május 1-én a háztulajdonos felmondja a lakást, kötelesek június 15-ikéig kiköltözni,

de ha a lakást május 1-én nem mondják fel, akkor az idevonatkozó polgári törvények rendelkezései érvényesek.

A 9. szakasz adminisztratív intézkedéseket tartalmaz, a 10. szakasz pedig kimondja, hogy az 1-3 szobás lakásokat, tekintet nélkül arra, hogy régi vagy új épületben vannak, ha a háztulajdonos a magas házbér miatt nem tudja

Egy egész világ muzsikál Önnek
Egy egész világ szórakoztatja, oktatja
Önt és családját és színes hangulatot hoz
otthonába, ha van

JÓ RÁDIÓ-ja

Legjobb és olcsó beszerzési forrás
KONRATH D. D., SUBOTICA

Aleksandrova ul. 7
Telefon 805

Pašičeva ul. 1
Telefon 6-23

kiadni, a megalakítandó községi bizottság fog-
ja értékesíteni

és kiadja azoknak, akik azt keresték. Azok, akik ilyen lakásokra igényt tartanak, a községi hatósághoz folyamodnak és a községi bizottság állapítja meg a bért, majd felszólítja a háztulajdonost, hogy jelentsen be, hogy kit akar lakónak a reflektánsok közül. Ha a háztulajdonos ezt nem teszi meg, a község jelöli ki a lakót és ilyenkor a gazdaságilag gyengébbeket kell előnyben részesíteni.

Minden háztulajdonos, amint valamelyik lakás há-
zában megüresedik,

köteles az épületen látható helyen a lakás árát
is kiügyesíteni.

Ha ezt nem teszi meg, három hónapig terjedhető el-
zárással és 10.000 dinárig terjedhető pénzbírsággal büntetik. A vádat a községi vagy rendőri hatóságnál kell emelni.

A törvényjavaslathoz hosszú indokolást csatolt a
szociálpolitikai miniszter.

Különleges intézkedéseket léptetnek életbe Risztovics Vlada gyilkosának főtárgyalásán

A zagrebi törvényszék hétfőn kezdi meg a per tárgyalását

Zagreből jelentik: A zagrebi törvényszéken, mint
megirták, hétfőn, 22-ikén kezdik meg *Suntis* József
lakatos hümpereinek főtárgyalását. Sumics, mint ismer-
etes, a múlt év augusztusában lelőtte *Risztovics* Vlada
újságíró, a beogradi *«Jedinstvo»* szerkesztőjét.

A tárgyalás iránt Zagrebban óriási érdeklődés nyil-
vánul meg és erre való tekintettel a törvényszék elnöke
különleges rendszabályokat léptet életbe. A törvény-
szék szombaton a következő értesítést adta ki:

— A tárgyalási terembe csak azok léphetnek be,
akiknek névre szóló belépő jegyük van. Jegyeket na-
gyon kis számban, csak azoknak adnak ki, akik az
illetékes tisztviselő előtt fényképes igazolvánnyal ig-
zolvák magukat. Hogy a nem kívánatos incidenseket
elkerüljék, a tárgyalás rendjét és a bíróság, mint ál-
lami szerv tekintélyét megőrizték, minden, a terembe
lépő személyt megmotoznak és szigorúan ellenőrzik,
hogy a belépőjegy az illető személy nevére szól-e. A
főtárgyalás ideje alatt tilos meg nem idézett szemé-
lyeknek a törvényszék folyosóján tartózkodni. Akit a
folyosókon találnak, és ott tartózkodásuk okát nem
tudják igazolni, rendőrileg eltávolítják.

A bíróság ezeken a rendelkezéseken kívül erős
rendőri készséggel kiküldött kérte. Hétfőn kora reggel
rendőrök veszik körül a törvényszék épületét, a folyo-
sókat pedig detektívek szállják meg.

Kiirtotta családját egy elmebajos budai fürdőmester

Agyonlőtte alvó fiát és halálosan megsebesítette feleségét,
akire féltékeny volt

Budapestről jelentik: Megdöbbentő gyilkosság
történt szombaton reggel Budán a Kacsma-ucca 35.
számu házban. *Berényi József* elmebajos fürdőmester
meggyilkolta fiát és halálosan megsebesítette fele-
ségét.

Szombat reggel félhétkor két revolverlövés dör-
dült el a Kacsma-ucca 35. számu házban.

Egy perc sem múlt el és nagy recsenéssel vágó-
dott ki a Kacsma-uccai ház kapuja, zilált külsejű, rongyosruhájú, köcsöshajú, felültartott ember rohant ki
rajta, jobb kezében hatalmas revolvert lobált, balkezé-
vel különös taglejtéseket végzett, egy pillanatra meg-
torpant a kapu előtt és rekedt hangon üvöltözni
kezdett:

— Mit tettem? Mit tettem? Mi lesz velem?

Még mielőtt bárki a közelébe érhetett volna, a dult
arcu, lövöldöző, üvöltő férfinak, a látásnak eredt,
nőre többen utánavevették magukat és nemsokára
egész tömeg üldözte az őrjöngve ordító embert, akit
nagynehezen sikerült elfogni és leigyevezetni.

Néhány perc múlva detektívek és rendőrök viték
vissza a rángatózó arcu, habzó száju embert, *Berényi*
József fürdőmestert a Kacsma-uccai házba, a fő-
kapitányság is jelentést kapott a családirtásról és a
rendőri bizottság is kirobogott a helyszínére.

Mikor *Berényi József* befordult a Kacsma-ucca 35.
számu ház kapuján, a mentők éppen akkor vitték ki
a hordágyon az eszméletlen, bepölyvált fejű *Berényi*
József-t. A gyilkos, mikor meglátta viaszfehér fele-
ségét, felsikoltott és összerogyott a lépcsőházban.

Ezután bevitték a földszint 6. számu lakásba,
melynek belső szobájában összeroncsolt fejjel a vértől
dátított diványon összezúgrodva feküdt *Berényi*
Gyula, *Berényi József* fia. Most még az előbbinél
is megrázóbb jelenet játszódott le a gyilkosság szin-

helyén. *Agyilkos apa a véres diványra vetette ma-
gát és otti hangon jajgatott.*

Közben megérkezett a rendőri bizottság, amely
azonnal kihallgatta a ház lakóit és átvizsgálta a hely-
színt, a rendőrorvos megvizsgálta a diványon fekvő
Berényi Gyulát, megállapította, hogy az abnormisan
nagy revolvergolyó a halálték jobboldalán hatolt be
s a haloldalán jött ki, tellesen szétroncsolta és kilecses-
esztotta az agyvelőre úgyhogy az alvó *Berényi Gyulá-*
ának azonnali halálát okozta.

Berényi József-t állán érte a golyó, az áleson-
ton keresztülbátolva átúrta a gégét, felhasította a
nyak ütőerét, elhagyta a testet és egy képernyőben
akadt fenn. A második lövés *Berényi József*-t vál-
lán érte és súlyos roncsolt sebet okozott.

A rendőri bizottság és a vizsgálóbíró a követke-
zőkben állapították meg a tényállást:

Berényi József ötvenéves fürdőmester már
évek óta élt a kacsma-uccai házban feleségével, aki
mint masszírozó működik. Az egy-szobásból és konyhá-
ból álló lakásban lakott huszonkétéves fiuk, *Berényi*
Gyula szücssegéd is, aki nyaranként mint uszmester
kereste kenyerét.

Berényi József, aki a háborúból mint rokkant
került haza, már évek óta elmebajos embernek ismer-
ték a környéken. Napirenden voltak otthon a civako-
dások, amelyeknek oka mindig az volt, hogy *Berényi*
József féltékenykedett feleségére.

Szombaton reggel negyedétkor *Berényi József*
bekopogtatott *Marosi Ferenc* házmester ajtaján és a
pincéketes kérte. A házmester gyanútlanul adta ki az
ajtón a pince kulcsát *Berényi József*-nek, aki lent a
pincében az egyik sarokból elő kotorta a leszerelésé-
re odarejtett *lovassági pisztolyát*. A pisztolyban hat
éles töltés volt.

A fürdőmester csöndesen kinyitotta a konyhaajtót,
halkan lopódzott be a szobába, ahol felesége és fia
még aludtak. *Berényi* odalépett fiához és közvetlen kö-
zelből halántékán lötte. Mikor a revolvergolyó szétroncsolta
Berényi Gyula koponyáját, a fürdőmester ör-
jögöni kezdett. Felesége egy pillanat alatt felébredt
és kiugrott az ágyból, de nem volt idő a menekülés-
re *Berényi József* egyenesen felesége torkára célzva
másodszor elsütötte a fegyvert, *Berényiné* véresen, át-
létt torokkal még egy-két lépést tejt, ekkor érte a
második lövés, amely vállába fúródott és a szerencsét-
len asszony fejét az ágy sarkába vágva végigzuhant
a földön.

A lármára kirohant a lakásból a házfelügyelő és
a háztulajdonos. Beszaladtak *Berényiék* lakásába,
ahol rettenetes látvány fogadta őket. *Berényi Gyula*
halott volt, az asszonyból pedig patakzott a vér és
csak hörgő hangokat tudott átfúrt torkából hallatni.

A környékbéli házak lakói elmondották, hogy a
fürdőmester nap-nap után botrányt rendezett a szomsz-
zédoknál is, esténként vérbenjörgő szemmel rohant be
a szomszédhéli mestereberek lakásába, a feleségét
keresve. Az volt a rögeszméje, hogy felesége meg-
csalja. Péntek este is féltékenységi jelenetet rögtön-
zött. Elmondották, hogy *Berényi* sehohsem alkalmaz-
ták az utóbbi időben elmebajja miatt.

*Berényi József*et autón vitték a főkapitányságra,
ahol detektívek megkezdtek kihallgatását. A gyilkos
egyre izgatottabban viselkedett, jajgatva borult térére
a detektívek előtt és mutatta fejét, amelyen két ütés
nyoma látszik.

— Megvert a lány! Megvert a fiam! Tegnap este
meggyötött.

Csak hosszas faggatás után vesznek ki belőle egy
ujabb mondatot:

— Féltékeny voltam.

Berényi József-t az Új Szent János-kórházban
ápolják, de alig van remény arra, hogy megmentsék az
életnek.

A kihallgatás után a rendőrorvos megvizsgálta
Berényi és megállapította, hogy a gyilkos nem elme-
bajos, hanem krónikus alkoholista és ez okozza lelki
zavarait. *Berényi* később annyira lenyugodott, hogy
értelmesen felelhetett a kérdésekre és elmondta, hogy
nagyon féltékeny volt a feleségére, de a gyilkosságra
nem emlékszik és arra a kérdésre sem tudott választ
adni, hogy mikor határozta el a családirtást. A súlyos-
sán sérült asszonyt a kórházban megoperálták, de fel-
épülésében nem bízunk.

Noviszadon megkezdtek a Kamenica-uti vasuti aluljáró építését

Az építkezés alatt a tehervonatok a ren-
dező-pályaudvaron állnak meg

Noviszadról jelentik: Noviszadon a vasuti pályau-
dvar és a Dunapart közötti részen nagy ipartelepek
létesültek, amelyek ma már egész városrészt alkotnak.
Ezt a forgalmas ipari centrumot csak a Kamenica-
ucca végén levő vasuti átjárón át lehet megközelíteni.
Az érdekeltek régóta sürgették, hogy a vasutigazgatósá-
g és a város tegyék lehetővé számukra a megfelelő
közlekedést, mert a vasuti forgalom következtében az
átjárónál nossza ideig kell várakozni és ez nagy idő-
vesztéseket és anyagi károsodást jelent.

Hosszas tárgyalások után létrejött a város és vas-
utigazgatóság között a megállapodás, amely szerint a
Kamenica-ucca végén, a vasuti átjáró helyére, vasuti
aluljárót építenek.

Szombaton délelőtt kezdték meg az aluljáró építé-
sének előmunkálatait.

Ebben az ügyben a szuboticei vasutigazgatóság
részéről *Glavina* Vjekoslav és *Kamenarovic* Vlad-
islav vasutigazgatósági osztályfőnökök Noviszadra ér-
keztek és *Kapetanovic* Bogoljub noviszadi állomástö-
nökkel és *Larako* Jovan inspektorral, a noviszadi osz-
tálymérnökség vezetőjével megtekintették az aluljáró
helyét és véglegesen megállapították a munkapro-
gramot.

A Kamenica-uccai átjárónál tíz méter szélességű
aluljáró készül a sínek alatt és eelől előzetesen új
sínpárt lektettek le, amelyen az aluljáró elkészültéig
az egész vasuti forgalmat lebonyolítják.

Természetesen az építkezések tartama alatt a noví-
szadi vasuti állomási forgalom lebonyolítása sokkal
nehezebb lesz és nehogy a nagy forgalom vasuti bat-
usetteket idézzeness elő, vagy a forgalom a torlódás
következtében megakadjon, a vasutigazgatóság a Fut-
taki-ut végén levő, eddig kizárólag rendezőül szolgáló
pályaudvart átalakították úgy, hogy az aluljáró elké-
szültéig a tehervonatok nem a személypályaudvaron,
hanem a rendező pályaudvaron fognak megállni. Az új
rend szombat déltől kezdve lépett életbe.

Az osztálymérnökség szerint a munkálatok első-
főig elkészülnek.

Ófelsége felajánlotta segítségét egy szerencsétlenül járt autóbusz utasainak Az uralkodó érdekes kalandja a Beograd—kraljevói országuton

Beogradból jelentik: Érdekes kalandja volt Ófelsége Alekszandar királynak szerdán este a Kraljevo és Beograd közötti országuton, Mladenovac község határában.

Ófelsége autóján visszatérően volt Csacsakról, ahol, mint ismeretes, meglátogatta a nagybeteg Sztjepanovic Sztepa vojvodát. Fél hat volt, amikor Ófelsége autója Mladenovac közelébe ért. A király már messziről nagyobb csoportot vett észre az országuton és amikor közelebb érték. Ófelsége látta, hogy az országuton autókatasztrófa történt.

A »Volga« beogradi autóbusz részvénytársaság egyik autóbusza, amelyben tizenegy utas volt, az országuton felfordult. A király látva, mi történt, izgatottan kiugrott autójából, odalépett a megrémült és tanácstalanul álló utasokhoz és megkérdezte tőlük, hogy miben lehet a segítségükre.

Az autóbusz utasai felismerték a királyt, hálásan megköszönték kegyes figyelmét és lelkes ovócióban részesítették az uralkodót.

Ófelsége megkérdezte tőlük: — Tudják folytatni útjukat?

Az utasok a nem várt találkozástól megilletdve, szinte el is felejtették a szerencsétlenséget és azt feltették a királynak, hogy köszönik kegyes jóindulatát s remélik, hogy folytathatják útjukat.

Ófelsége ezután autójába szállt, amelyet körülvettek az autóbusz utasai és lelkesen éltették a királyt.

A nemzeti kisebbségek értekezlete is memorandummal fordult a Népszövetség hármass bizottságához

A kisebbségi konferencia felkérte a bizottságot, hogy ne csak az államokat hallgassák meg, hanem a kisebbségi értekezlet vezetőségét is

Párisból jelentik: Az európai nemzeti kisebbségek értekezletének vezetősége április 12-iktől 16-áig ülésezett Párisban. Az értekezleten résztvettek a német kisebbségek részéről dr. Schmaar Pál lettországi képviselő, a szláv kisebbségek részéről Willan oisz képviselő, a magyar kisebbségek részéről Szüllő Géza eszlovákiai képviselő, a katalán kisebbségek nevében Maspons dr. és a zsidó kisebbségek részéről dr. Motzgin. A Népszövetség legutóbbi tudvalegőleg úgy határozott, hogy az érdekelt államok terjesszék be április tizenötödikéig előterjesztéseiket a kisebbségi kérdésben. A Népszövetség által kiküldött hármass bizottságnak. A kisebbségi értekezlet vezetősége szintén fel-

írt a Népszövetség hármass bizottságához és kérte, hogy ne csak az államokat hallgassák meg a kisebbségi kérdésben, hanem a kisebbségi értekezlet vezetőségét is.

Erre a levélre Adatsi japán nagykövet, a Népszövetség hármass bizottságának elnöke, azonnal válaszolt és felkérte az értekezlet vezetőségét, hogy a legközelebbi időn belül juttassa el hozzá a kisebbségi értekezlet vezetőségének emlékiratát.

A Népszövetség tíz éves fennállása óta ez az első eset, hogy a kisebbségi kérdésben meghallgatják nemcsak a Népszövetségben helyet foglaló államokat, hanem társadalmi illetőleg kisebbségi szervezet is

„Határozott javulás észlelhető a Vajdaság gazdasági életében“

A Narodna Banka vezérigazgatója nyilatkozott a Bács megyei Naplónak a Vajdaság gazdasági életéről, hitelügyeiről és azok kielégítéséről

Noviszadról jelentik: Dr. Novakovic Radivoj, a Narodna Banka vezérigazgatója, dr. Dungserszky Gedeon nagybirtokos és nagyiparos, a bank igazgatósági tagja és Radovic Andrija volt montenegrói miniszterelnök, a bank alkormányzója társaságában kereste fel a bank vajdasági fiókjait.

A szokásos évi szemleut jelentőségét nagyban emeli, hogy Balloni Ignjác, a bank kormányzója is személyesen résztvesz e szemlén, bár nagyművű hivatalos elfoglaltsága nem engedte meg, hogy az összes vajdasági fiókokat felkeresse és így csak Noviszadon csatlakozik a bank szemleuton levő vezetőségéhez.

Dr. Novakovic Radivoj vezérigazgató, Radovic Andrija, alkormányzó és dr. Dungserszky Gedeon igazgatósági tag hétfőn Pancsevón, kedden Vrsacon, szerdán Beeskereken tartották a bank fiókjaiiban szemlét, csütörtökön Szubotícán időztek és pénteken Noviszadon fejezik be szemleutjukat.

Dr. Novakovic vezérigazgató és Radovic alkormányzó szerda este dr. Dungserszky Gedeon autóján Beeskerekről Noviszadra érkeztek, ahol az éjszakát töltötték és csütörtök reggel a gyorsvonattal Szubotícára mentek.

A Bács megyei Napló noviszadi munkatársának alkalma volt a bank vezérigazgatójával és alkormányzójával beszélgetni és kérdést intézni szemleutjáról és a vajdasági gazdasági életéről tapasztalataikról.

— Szemleutunknak — mondotta dr. Novakovic Radivoj vezérigazgató — nincs különösebb jelentősége, mert ezt a szemleutat előírásaink szerint minden évben megesszük. Ez főleg adminisztrációs jellegű, mert egyáltalán nincs szükségünk arra, hogy személyes információkat szerezzünk be, minthogy fiókjaink kitünően áttekinthető jelentéseiből a gazdasági életben beálló minden változásról megbízhatóan vagyunk tájékozottak. Mindig tisztában vagyunk az egyes országgrészek gazdasági helyzetével, igényeivel és szükségleteivel.

— Ez a szemleutunk is meggyőződött bennünket arról, hogy valamennyi vajdasági fiókunk teljes összhangban működik, a bank központi igazgatóságának irányelveivel és ismételen meggyőződünk, hogy cenzurastületünk egyes fiókjainknál mindenben a központi igazgatóság szellemében járnak el.

— Ezalkalommal örömmel állapítottuk meg, hogy a vajdasági gazdasági élet nagyon stabilizálódott a tavalyi, különösen a két év előtti állapotokhoz képest és minden téren észlelhető, hogy a vajdasági gazdasági élet egyre egészségesebb alapokra helyeződik. Határozott javulás észlelhető a vajdasági gazdasági életben.

— A hitelnyújtás felosztásánál a bank kormányzótanácsa mindig azt a szempontot tartja szem előtt, hogy azok a gazdasági tényezők, akiknek igényük van a bank hitelére, a hitelt meg is kapják. A Narodna Banka fennállása óta sikerült minden kérdésben a fiókjainkkal teljes összhangot teremteni, úgy hogy ma a központ és a fiókok között tökéletes egyöntetűség uralkodik.

Arra a kérdésünkre, hogy miként lehetséges mégis, hogy a Vajdaság a bank egyforma hiteloztási elvei ellenére nem részesül olymértű hitelekben, mint az ország többi részei és nem oly mérvben, mint az a vajdasági gazdasági élet reális alapjainak megfelelne — dr. Novakovic vezérigazgató a következőket mondta:

— A Narodna Banka kész mindazoknak hiteleket nyújtani, akik termelnek és akik közhasznú munkájukkal előmozdítják az ország gazdasági életét, de meg kell jegyeznünk és figyelmeztetniünk kell mindenkit, hogy a hitelnyújtók ne csak a Narodna Bankától várják a hiteleket, hanem használják ki a többi hitelnyújtó forrásokat is, mert a Narodna Banka egyedül nem képes mindezeket az igényeket száz százalékban kielégíteni, annál kevésbé, mert a Narodna Bankának nem lehet a feladata az összes hitelnyújtó kizárólagos kielégítése, hanem inkább az a feladat hárul reá, hogy a hitelpiacon észlelhető hézagokat pótolja.

— Igaz, hogy a magánintézetek által nyújtott hiteleknek a hitelnyújtóknak — ép a magasabb kamatok következtében — kisebb üzleti haszonra van kilátásuk, a Narodna Banka hitelpolitikája odairányul, hogy a kielételezést általánosan olcsóbbá tegye és ezáltal a hitelkeresőknek lehetőleg ugyanazokat az előnyöket szerezzék meg a magánintézeteknél, amelyeket azok a Narodna Bankánál élveznek. Ha ez nem is sikerülhet teljes mértékben, de hitelnyújtásaink által szabályozólag hatunk a hitelpiacon.

Arra az ellenvetésünkre, hogy a közhit mégis azt tartja, hogy a Narodna Banka nem egyforma mértékkel mérli a kihitelezéseket az ország összes tartományokban — dr. Novakovic vezérigazgató azt felelte: — Igaz, hogy hozzánk is eljutnak ilyen panaszok és feltevések, de ezek nem állhatnak meg, mert nem igaz, hogy a Narodna Banka nem részesíti mindazokat a területeket és köröket olcsó hitelekben, akik ilyen hiteleket annakidején az azóta megszünt osztrák-magyar banktól élveztek. Ilyen híreszteléseket a leghatározottabban meg kell cáfolnunk.

Dr. Novakovic Radivoj vezérigazgató és Radovic Andrija alkormányzó ezután, fesztelen beszélgetés keretében elmondották, hogy Beeskereken egyes nagykereskedők elpanaszolták, hogy a vajdasági nagykereskedelem nem követheti a kiskereskedelemtől, hogy hitelbe vett áruik értékéről váltókat adjanak, mert ez ellenkezik az itt szokásos gyakorlattal és így a nagykereskedők nagy kihitelezéseikkel szemben nincsenek abban a helyzetben, hogy a kiskereskedőknek kihitelezett összegeket váltók formájában reeszkomptálhassák, mert a kiskereskedők ilyen kívánságokat sérelmeseknek tartják, pedig a kihitelezések igen nagy összegre rúgnak.

A Narodna Banka — mondották a vezérigazgató és alkormányzó — köve van előírásaihoz és csak kereskedelmi váltókat számíthat le és a kihitelezésnek ezen formájától nem térhet el. A bank hitelformája a váltó. Ez nemcsak a Vajdaságban, de főleg Dél-Szerbiában sok nehézséget okoz a nagykereskedelemnek, míg Beogradban már bevezették a gazdasági pénzkeringésnek ezt a módját és a nagykereskedők is váltók ellenében adnak hiteleket és a kapott váltókat reeszkomptálják a Narodna Bankánál.

Beogradban ez ma már általános gyakorlat és szokás. Érdekes, hogy a legtöbb ilyen reeszkomptált kiskereskedői váltó a zagrebi fiókunknál van, amiből kitűnik, hogy a zagrebi nagykereskedelem is már áttért erre a hitelrendszerre. Ezért szükséges volna, hogy a vajdasági nagykereskedelem is áttérjen erre, mert ez nemcsak a nagykereskedők jól felfogott érdeke, de ez egyúttal az egyetlen lehetséges kiút a mai zilált és sok kockázattal járó gazdasági helyzetben.

Végül elmondották a Narodna Banka vezetői, hogy a bank közel egy év óta nem engedélyezett újabb hiteleket, de mihielt erre — amire minden remény meg van, hamarosan sör kerül és a nagyszámúban felhalmozódott hitelnyelvek kielégítik, akkor a kihitelezés aránylagosan fog megtörténni, nem lesznek mostoha tartományok, mert minden tartomány egyformán fog a bank hitelezésében részesülni és így a Vajdaság épügy fog azok áldásában részesülni, mint az ország bármelyik másik része.

Dr. Dungserszky Gedeon, aki eddig csendes hallgatója volt a beszélgetésnek, sokat jelentően mosolyogva jegyezte meg:

— Utóvégre, én sem maradok tétlen és sikra szállok minden alkalommal a Vajdaság gazdasági érdekeiért.

Dr. Novakovic és Radovic kijelentették, hogy dr. Dungserszky Gedeon a bank igazgatóságában valóban éber és lelkes öre a Vajdaság gazdasági érdekeinek.

Mayor József

Röser Edvintől elvált a felesége

A férjet cellájában értesítették a válás kimondásáról

Budapestről jelentik: Több mint hatvan rendheli közokirathamítás címén rendelte el a vizsgálatot Antalffy Manó törvényszéki vizsgálóbíró Röser Edvin ellen. Röser a Markó uccai fogház foglya és fogházőrei ugyszólván naponta felvezetik a vizsgálóbíró elé, aki minden egyes hamis értekezési bizonyítványra vonatkozólag részletesen hallgatja ki. A tanuk szájai várják kihallgatásukat ebben a monstre-ügyben, úgy-hogy a vizsgálat előreláthatólag hosszú hónapokig fog folyni és ebben az évben aligha kerül sor a főtárgyalásra.

Röser Edvint, aki Budapest társadalmi életében nagy szerepet játszott, ugyszólván mindenki elhagyta. Egy-két barátján kívül, ulig látogatja meg valaki a fogházban és Röser teljesen összetörve tengeti napjait cellájában. Most azután felesége is elhagyta.

Amikor Rösért letartóztatták, s beismerő vallomása után az egész bűnkomplexum kiderült, felesége született Devecis Anna, válópert indított ellene. Hűlen elhagyás címen indult meg a válóper: Röser hűlenül elhagyta feleségét: fogházba került.

A válóper során Röser nem ellenzte a válás kimondását és dr. Malonyai Béla törvényszéki bíró felbontotta házasságukat. Az ítélet kimondásánál csak az asszony jelent meg. Rösért cellájában értesítették arról, hogy elváltak feleségétől.

„ORIENT“-KEKSZ
GRAHAM-KENYÉR, KARLSBADI KÉTSZERSÜLT
MAYER ALFRÉD
gépezőre berendezett péküzemében
SUBOTICA, KAKASISKOLÁVAL SZEMBEN

Május 15-ikén lép életbe az új menetrend

A vajdasági fővonalak menetrendje

A szuboticei vasutigazgatóság elkészítette az új menetrendet, amely május 15-ikén lép életbe. Az alábbiakban közöljük a vajdasági fővonalak menetrendjét, míg a vicinális vonatok menetrendjének közlésére szombati számunkban kerül sor.

Beograd—Noviszd—Szubotica

Beograd				0:35	5:45	7:35*	12:20	13:10	18:15	20:05
Noviszd	érk.			2:58	8:02	9:27	14:05	15:30	20:30	23:20
Noviszd	ind.			3:48	—	9:37	14:15	15:45	20:40	—
Novi-Vrbasz				5:08	—	10:30	15:09	16:55	21:36	—
Szubotica				7:00	—	11:36	16:13	18:40	22:53	—
Szubotica				—	1:55	5:15	—	13:28	14:15	17:46
Novi-Vrbasz				—	3:43	6:35	—	14:38	16:02	18:56
Noviszd	érk.			—	4:49	7:20	—	15:26	17:16	19:45
Noviszd	ind.			0:20	5:05	7:38	11:09	15:40	17:36	19:55
Beograd				4:35	7:25	9:45	13:30	17:35	20:00	21:55

Szubotica—Szombor—Vinkovci

7:17	11:40		23:03	↑	Szubotica	↓	6:08	13:42	16:51	13:52
5:35	10:35	20:00	21:32		Szombor		8:10	15:34	18:02	21:46
3:22	7:47	16:30	19:16		Vinkovci		10:31	17:57	19:44	0:05
(21:55)	(3:15)	(8:15)	(12:25)		(Zagreb)		(17:05)		(1:20)	(6:50)

Szubotica—Budapest

4:03	21:00		12:51	↑	Szubotica	↓	0:29	5:59	12:16	16:44
23:37	14:30	13:50	9:32		Budapest		6:00	12:17	15:52	20:18

Szubotica—Beckerek—Kikinda—Pancevo

Szubotica			9:40	11:58	18:50	23:20	—	—	13:55	—
Szenta			11:23	13:12	20:24	0:43	—	—	15:46	—
Dragutinovo			—	14:21	—	2:11	—	—	17:37	—
V. Kikinda			—	14:51	—	2:54	1:35	4:29	18:30	—
Dragutinovo			13:27	—	22:03	—	2:24	5:18	—	—
V. Beckerek	érk.		15:16	—	23:46	—	4:09	7:20	—	—
V. Beckerek	ind.		2:15	15:28	—	0:03	—	4:24	—	15:49
Vrsac			6:45	—	—	—	—	—	—	19:50
Pancevo			18:30	—	3:05	—	7:27	—	—	—
Pancevo			4:30	—	—	10:20	—	—	19:40	—
Vrsac			3:30	—	—	—	14:45	—	—	—
V. Beckerek	érk.		7:25	7:35	—	—	13:34	19:03	—	22:41
V. Beckerek	ind.		—	7:50	—	—	13:53	19:20	—	22:55
Dragutinovo			—	9:54	—	—	16:20	21:22	—	0:45
V. Kikinda			—	—	3:13	13:33	—	22:15	0:24	1:32
Dragutinovo			—	—	4:02	14:02	—	—	1:04	—
Szenta			—	—	5:44	15:24	17:54	—	2:34	—
Szubotica			—	—	7:20	16:33	19:35	—	4:00	—

* A vastag betűvel írottak gyorsvonatok.

„Azért jöttem, hogy kormányozzak és kormányoztam is“

Őszinte beszélgetés Primo de Rivera spanyol miniszterelnökkel

Londonból jelentik: Sir Percival Phillips, a Daily Mail külpolitikai szerkesztője, most Madridban tartózkodik s lapjának legújabb számában hatalmas interjú közöl Primo de Rivera miniszterelnökkel.

— Rendkívül hosszú teremnek a végében hatalmas íróasztala mellett ül Primo de Rivera tábornok, — írja Sir Percival — kínos és gyötrelmes lehet végigmenni ezen a hosszú, csendes termen a diktátor felé annak, akinek valami bántja a lelkiismeretét. Végelennél látszik az az idő, amíg az ember az ajtóig eljut a diktátor asztaláig. Hány gondosan előkészített exkuzálás beszéd, hány kétségbeesetten kiagyalt meglepetőzős omolható már össze ezen a rettenetes zárdokuton, a diktátor ridg, szürke szemének átható pillantása alatt. Nyilván ez a pszichológiai megmondó-lás vezette azt, aki így rendezte be szobáját.

Sir Percival a legutóbb spanyol forradalmi események iránt érdeklődött Primo de Riveránál.

Forradalom-paródia

— Az én ajkaimról meghallja majd a tiszta igazságot — mondotta a diktátor.

— Bizonyos tüzettsízi csoportok, fegyelméletlen és önféjü viselkedését felhasználta a maga céljaira néhány csalódott, levitézett politikai, aki szeretne volna visszaszerezni a hatalmat és az azzal járó profitot.

Ezek azután előkészítettek egy forradalmi paródiát, amely azonban jóformán még csak el sem tudott kezdődni. Egyetlen egy dídotat sem követelt az egész megmozdulás. Ettől kezdve azonban megindult egy rágalomhadjárat Spanyolország ellen. Ezt a rágalomhadjáratot olyan pénzemberek indították, akik szeretnének a zavarosban halászni.

— A diákincidenst is fel akarták használni a maguk céljaira ezek a rágalmozó agitátorok. Ugy állították be bennünket, mint az egyetlen üldözött és el-

nyomóit. Ez azonban nem igaz. Mi mindig támogattuk az egyetemeket, csak éppen

azt nem tűrjük, hogy az egyetemi tanárok pártpolitikai munkásságot fejtsenek ki.

— Az egyetemi tanárok egy része teljesen fegyelmehetetlen és sokkal erősebb az önféjűségük, mint a tudásuk. Még mindig él a lázadó szellem azokban a professzorokban, akik éveik számára nézve fiatalok ugyan, de mégis a régi rendszer hívei, azé a rendszeré, amely eltűrt minden kilengést és amely a tönk szélére hajtotta Spanyolországot. Hiszen egészen 1923-ig büntetlenül történhettek gyilkosságok az utcán, csak az fizetett adót, aki akart és mindenki kormányzott, csak éppen a kormány nem. Akkoriban a sajtó a parlament, a testületek és a szakszervezetek minden hat hónapban elpusztítottak egy kormányt.

A beszélgetés egy későbbi részében Sir Percival szóba hozta a cenzura kérdését és megjegyezte, hogy ez talán nem mindenben szolgálja Spanyolország érdekeit. Primo de Rivera hosszasan dicsérte a spanyol félhivatalos sajtót és az információs irodákat, amelyek a külföldi lapokat tájékoztatják az eseményekről.

Mikor vonul vissza a diktátor?

Spanyolország gazdasági és szociális helyzetéről szól ezután hosszasan Primo de Rivera. Elmondta, kormányrajutása óta 5000 iskolát épített, nagyjelentőségű szociális intézkedéseket léptetett életbe és számos iparágat nacionalizált. Arra a kérdésre, hogy munkája elvégzése után hajlandó-e visszavonulni a magánéletbe, így felelt:

— Igen, a leghatározottabban. Amint sikerült megajándékoznom Spanyolországot igazságos és modern törvényszékkel, amint nem lesz több szükség különleges diktatórikus rendszerre, visszavonulok a magánéletbe. Egészségi és erőviszonyaimtól nem lehet csodákat várni. Különböző is nem hinném, hogy később

megégyeszer szükség volna fellépésemre, mert hiszen Spanyolország már nem az, ami 1923-ban volt. Hogy kilép majd a helyembe? Ha erre majd sor kerül, akkor a király és a nemzet fogják ezt eldönteni. Annnyit mondhatok, hogy

amíg élvezem az uralkodó és a nemzet bizalmát, nem adom fel a hatalmam egészen addig, amíg munkámat be nem tetőzte az új alkotmány kidolgozása,

amely majd helyreállítja az országban a normális politikai életet. Ezután majd egyidőre visszatérek régi otthonomba, amelyet olyan hosszú idő óta elhanyagoltam. És aztán, ha egészségi állapotom megengedi, visszatérek régi foglalkozásomhoz, a katondokdóshoz. Ezt szeretem a legjobban, mert itt értem el életem legkielégítőbb eredményeit.

— Legnagyobb büszkeségem az, hogyha majd misszióm végén megkérdeznék, hogy mit végeztem ez alatt az idő alatt, nyugodt lélekkel felelhetem: »Azért jöttem, hogy kormányozzak és kormányoztam is«.

Elhelyezik a főuccáról a noviszadi piacot

Fontos kérdések Noviszd város szombati közgyűlésének napirendjén

Noviszadról jelentik: Noviszzd város képviselőtestülete szombaton tartja meg április havi közgyűlését, amelynek napirendjén közel negyven tárgy szerepel. A tárgysorozat pontjait a képviselőtestületi üléseket megelőző pénzügyi és gazdasági bizottsági üléseken alaposan megvitatják és így e határozatokból már következtetni lehet a közgyűlés álláspontjára.

A szerdai ülésen, amelyen a bizottságok tagjai ugyszólván teljes számban vettek részt, nagy vitára adott okot a noviszadi főuccákon elhelyezett élelmiszerpiac áthelyezése a régi fatérre. Ez a kérdés évtizedek óta kísért. Évszázados tradíciók teszik híressé a noviszadi főuccai piacot, amely a város központját olyan élénkíti. Az örömi templomtól a Duha-ucca elejéig mindkét oldalon nyert elhelyezést a piac és a noviszadi kereskedők, valahányszor a piackérdés felvetődött, mindenkor ragaszkodtak az évszázados tradícióhoz, aminek fenntartása a piacon lebonyolódó nagy forgalom miatt fontos üzleti érdek.

A piac áthelyezése kérdésé most ismét napirendre került és a városi tanács javasolta, hogy a piacot helyezzék át a hadseregparancsnoksági palota mögött levő régi fatérre, ahol most a marhapiac van. A tanács javaslata szerint a marhapiac a selymgyári és a csatorna közötti területre kerülne és helyébe oda helyeznék az élelmiszerpiacot.

Hosszu szenvedélyes vita indult meg a kérdésről, amelyben főleg dr. Adamovics István, Miroszavljevics Koszta és Csulum János képviselőtestületi tagok szálltak szóra az élelmiszerpiac mai helyén való megahagyása mellett, de a többség főleg egészségügyi szempontokból, a piac áthelyezése mellett döntött. Bizonyosra lehet venni, hogy a közgyűlés hasonló szellemben fog dönteni.

A kettős bizottság elhatározta, hogy az építési szabályrendeletet, olyképen módosítja, hogy azok az építők, akik városi uttetet, vagy járdaterületet foglalnak le az építési anyag céljaira, illetéket tartoznak fizetni és pedig az első városi negyed építési övében 25 dinárt négyzetméterenként havonta, a második övében 15, a harmadik övében 10 dinárt.

Nagy vitára adott okot a köztisztaság kérdése, amely azóta nem került le a napirendről, amióta a város az uccák tisztítását bérbeadta. A városi tanács újabb bírsággal sújtotta Gyakovics Simeon köztisztasági vállalkozót, aki a határozat ellen felebezett. A bizottság helybenhagyta a tanács határozatát, amely a tisztasági vállalkozót pénzbírsággal sújtja.

Ezután dr. Markovics Giga városi gazdasági tanácsnok terjesztette elő Gyakovics Simeon vállalkozó előterjesztését, mely szerint 100.000 dinár kártérítés ellenében hajlandó a szerződésétől visszalépni.

Plavics Nikola műszaki tanácsosnak ez ügyben tett előterjesztése szerint Noviszadon naponta 200.000 négyzetméteres területet kell tisztítani. Tekintettel a lakosság egészségi állapotára, ez a tisztítás csak motorikus erővel történhetik, annál is inkább, mert a kézzel való tisztítás óriási anyagi kiadásokkal jár. A műszaki tanácsos javaslatot tett az uccák olymódon való tisztítására, mely szerint azokat egy 3500 literes viztartály ellátott autótank és egy tisztítóhengerrel ellátott autó végeznék. A tankhoz két kocsi volna csatolva, amelyek mindegyike egy-egy tisztítóhengerrel volna ellátva. A tisztítás alkalmával az autótank egyuttal öntözne az uccákat, úgy hogy minden négyzetméter tisztítandó területre 0.7 liter víz jutna.

Az új tisztasági gépek beszerzési ára 700.000 dinár és az üzemi költségekkel, továbbá a szükséges személyzettel együtt a város tisztítása és locsolása — a legmesszebbmenő igényeket is kielégítő módon a városnak — a mai 600.000 dináros kiadással szemben 900.000 dinárba kerülne.

A javaslat nagy vitára adott okot és végül a javaslatot az ad hoc köztisztasági bizottsághoz utasították.

Ujabb nehézségek merültek fel az osztrák kormányválság megoldására

Ender vorarlbergi tartományi főnök nem akarja vállalni a kancellárságot
A szociáldemokraták csak kedden döntenek a többségi pártokkal való tárgyalások folytatásáról

Bécsből jelentik: Ender vorarlbergi tartományi főnök a legvalószínűbb kancellárjelölt, csütörtök délelőtt tárgyalást folytatott a három többségi párttal, a keresztényszocialista párt, a nagynémet párt és a gazdaszövetség elnökségével és általános meglepetésre közölte a pártok vezetésével, hogy a koalíciós pártok és az ellenzék között lefolyt eddigi tárgyalások alapján nem hajlandó vállalni a kancellárságot és csak abban az esetben fogadja el a jelölést, ha a kancellári széklet a maga programja alapján foglalhatja el.

Endernek ez az állásfoglalása kellemetlenül érinti a többségi pártokat, tekintettel arra, hogy az ellenzék-

kel folytatott tárgyalások során eddig már több irányban lekötötték magukat.

A szociáldemokrata párt a tárgyalások további folytatásáról csak jövő kedden dönt, amikor országos kongresszusra hívták össze a szociáldemokrata pártklubot.

A szociáldemokraták egyelőre hevesen ellenzik Ender jelölését, aki a keresztényszocialista párt szűkebb jobbszárnyához tartozik.

Az osztrák gyáriparosok szövetsége csütörtökön levelet intézett a többségi pártokhoz, amelyben kéri, hogy az új kormány programjának megállapításánál mindenben az eddigi politikai irányzat folytonosságát tartsák szem előtt.

Óriási tűz pusztított Amszterdamban

Leégett a Kristálypalota, amelyben több vendéglő, üzlet és Amsterdam legnagyobb színháza volt

Amsterdamról jelentik: Óriási tűz pusztított csütörtök hajnalban Amszterdamban. A hajnali órákban a Kristály-palotában, amelyben több vendéglő és Amsterdam egyik legnagyobb színháza volt elhelyezve, tűz ütött ki.

Az épület nagy része fából van és ezért a lángok olyan rohamosan terjedtek, hogy a tüzoltók teteketleneknek bizonyultak a pillanatok alatt elharapozó lángokkal szemben. Az egész környéken olyan rettentő hőség volt, hogy a nagy meleg a szomszédos házak lakóit kikergette az utcára. A tüzoltók munkája csak arra szorítkozott, hogy a szomszédos épületeket megmentsék a lángoktól.

Régelre a Kristály-palota hatalmas épületkomplexuma teljesen leégett és közben több szomszédos ház is tüzet fogott.

A tűz még a délelőtti órákban is égett, de már kisebb mértékben és terjedelemben. A hatalmas épületkomplexum teljesen porráégett és az épület mögött elhúzódó galéria, amelyben több üzlet volt, szintén elpusztult. A tűz okát még nem tudták megállapítani, azonban azt hiszik, hogy robbanás okozta a tüzvész.

Emberéletben nem esett kár, az anyagi kár azonban kétmillió holland forint.

A holland fővárosban évtizedek óta nem volt hasonló arányú tüzvész.

Harc a fekete himlő ellen Angliában és Franciaországban

Londonban kétszázkettőre emelkedett a himlőbetegek száma

Párisból jelentik: Két ország lakossága él pánikfélelemben egy hét óta a fekete himlő miatt. Amióta a Tuscania Indiából hazaérkezett utasai szétvitték a himlő bacillusait Angliába és Franciaországba, rohamosan szaporodnak a két országban a himlőmegbetegedések, sőt a halálesetek is. Már majdnem diplomáciai konfliktus is támadt Anglia és Franciaország között a himlő miatt. Anglia hivatalosan is tiltakozni akart az ellen, hogy a francia kikötőkben minden angol utast hatósági orvosi vizsgálatnak vessenek alá. Ezt a konfliktust azonban sikerült még az utolsó pillanatban megakadályozni.

A francia és angol közegészségügyi hatóságok közös tanácskozást tartanak a napokban. Ezen a tanácskozáson fogják megvitálni, hogy

milyen egyöntetű intézkedésekkel lehetne megakadályozni a himlőjárvány terjedését.

A francia kormány azt javasolja, hogy az érkezők hétfőn üljen össze Calaisban.

Egy angol nő, aki tizenkét nappal ezelőtt érkezett Párisba Bombayból, himlőben megbetegedett. Az aszszonyt most egy járványkórházban ápolják.

Mint Londonból jelentik, a Morning Post statisztikája szerint Stafford városában szombathét óta huszonhárom új himlőmegbetegedés történt.

Londonban a betegek száma kétszázkettő.

Mint Newyorkból jelentik, managui jelentések szerint a nikaraguai köztársasági elnök elrendelte, hogy az ország valamennyi lakosát be kell oltani a himlő ellen. A tömeges oltások már megkezdődtek.

Az angol munkáspárt kifogásolja a háborús adósságok rendezését

Május 30-ikán lesznek az angol választások

Londonból jelentik: Az angol választási hadjárat legnagyobb szenzációja eddig Snowdennek, a munkáspárti kormány volt pénzügyminiszterének felsőházi beszéde, amelyben

Snowden kifogásolta az Olaszországgal és Franciaországgal kötött adóssági egyezményt. A támadás főleg azért keltezt meglepetést, mert nem számítottak arra, hogy Snowden az adóssági kérdést szívesen és ez a kérdés a munkáspárt programjában sem szerepelt.

A kormány olyan nagy jelentőséget tulajdonított a felsőháznak, hogy elhalasztotta a választásokat

és nyomban minisztertanácsot tartott, amelyben foglalkozott a Snowdennek adandó válasszal.

A költségvetés általános vitája szerda este 11 órakor végződött. Macdonald beszéde igen óvatos volt. Jelentette, hogy Snowden kifejezéseinek élességével nem ért teljesen egyet és emlékeztetett arra, hogy

a munkáspárt mindenkor az adósságok nagylelkű rendezése mellett szállt síkra.

Pártja nem akar megtagadni semmiféle nemzetközi kötelezettséget és Snowden egyáltalában nem azt akarta mondani, hogy Nagy-Britannia a rendezések során bármiféle profitra akarna szert tenni, de azt mégis csak meg lehet kérdezni, hogy a háborús adósságok terhéigazságosan osztották-e fel?

Churchill zárta be a vitát a kormány nevében. Felvetette a kérdést, hogy Macdonald tulajdonképpen teljesen dezavudálja-e Snowdent és vajjon a munkáspárt állást foglal-e a Balfour-jegyzék alapelve mellett, vagy sem.

Minthogy erre a kérdésre nem kapott választ, Churchill a kormány híveinek hosszantartó tetszése közben ezt kiáltotta:

— Munkáspárt és miniszterelnökjelöltje! Önök tehát nem képesek egy egyszerű és világos kérdésre válaszolni. Nem merik szájukat kinyitni!

Az angol választásokra nézve a Daily Chronicle a következő választási kalendáriumot közli. A költségvetési vitát május 2-ikán fejezik be, a házfelozlatás május 10-ikén történik meg és

az általános választások május 30-ikán lesznek.

A parlament június 10-ikén ül össze, a trónbeszéd június 17-ikén hangzik el és ezután a két ellenzéki párt a három napos hagyományos szünettel bizalmatlansági indítványt fog beterjeszteni a kormány ellen.

Baldwin bukása tehát június 20-ika és 22-ike között várható,

amikor azonnal megindulnak a kormányalakítási tárgyalások.

Tíz halottja van a belgiumi vasuti szerencsétlenségnek

Gróf Volpi volt olasz pénzügyminiszter megmenekült

Brüsszelből jelentik: A Hall mellett történt vasuti szerencsétlenségnek végleges megállapítások szerint tíz halottja és tizenöt súlyos sebesültje van. A sebesülteket a brüsszeli kórházban ápolják, ahol szerdán Erzsébet királyné meglátogatta a sebesülteket.

A Páris—brüsszeli gyorsvonat mozdonyvezetőjét őrizetbe vették, mert a vizsgálat szerint az ő vigyázatlansága idézte elő a katasztrófát. A bejárati váltó szemafője szabályszerűen tilosra volt állítva, a mozdonyvezető azonban mégsem állította meg a vonatot, hanem behaladt az állomásra. Azzal védekezik, hogy a reggeli költől nem vette észre a tilos jelzést.

A halálvonaton utazott gróf Volpi volt olasz pénzügyminiszter is, akinek azonban semmi baja sem történt.

Önvédelemből ölt

A szombori törvényszék felmentett egy iparost, aki agyonütötte támadóját

Szomborból jelentik: A szombori törvényszéken csütörtökön tárgyalták Hajós Máté szombori iparosmester bünyűjét. Hajós összeverekedett haragosával, Bellánszki Dobrivójával, akit verekezés közben agyonütött.

Hajós 1928. március 12-ikén lakodalomban volt, ahonnan ittas állapotban hajnalban ment haza feleségével. Utközben találkozott Bellánszki Dobrivójával, aki nyomban rátámadt, letépette és behurcolta udvarába, ahol egy baltával épen rá akart sütni, de az asszony hátulról lefogta. Közben Hajós feltápaszkodott a földről és egy lapátot vett a kezébe, amellyel úgy fejbütötte Bellánszkit, hogy az nyomban összeesett és néhány nappal később a kórházban meghalt. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy önvédelemből követte el tettét és ezt igazolták a tanvallomások is.

A bíróság dr. Krecsárevics Sándor ügyvéd hatóság beszéde után felmentette Hajóst a vád alól és egyben elrendelte azonnali szabadlábrahelyezését.

Megölte felesége csábitóját

A gyilkost kétévi börtönre ítélte a bíróság

Osziyekről jelentik: Érdekes bűnyűt tárgyalt az osziyei törvényszék. A vádlott Franyics Bozsó preslatinesi földmives volt, akit az ügyészség azzal vádolt, hogy a múlt év november tizenhatodikán meggyilkolta Pinterics Iván preslatinesi iparost.

Pinterics Ivánnak megtetszett Franyics felesége és egy napon elzavarta saját feleségét és Franyicsnéval állt össze. Franyics Bozsó bosszút forralt emiatt és ravasz tervet eszelt ki, hogy elégtételt szerezzen magának. Első dolga volt kibékülni Pintericcsel. A kibékülés öröme elmentek Franyics bátyjának házába és ott megittak négy liter bort. Onnan a legnagyobb egyetértésben elmentek a vendéglőbe, ahol szintén megittak négy liter bort. Amikor azt elfogyasztották, mindketten eltávoztak, de Franyics nemsokára visszatért a kocsmába kezében egy véres kést szorongatott. A ruhája csupa vér volt.

— Minden rendbe van — mondta a kocsmacédeknek — akik borzadva nézték a véres embert. Franyics még bort rendelt és tovább ivott. Ott találta meg a csendőrség.

A tárgyaláson Franyics ittasságával védekezett. A bizonyító eljárás befejezése után a bíróság meghozta az ítéletet. A vádlottat bűnösnek mondták ki, de enyhítő körülménynek vette büntetlen előéletét, töredelmes vallomását, valamint ittas állapotát s ezért két évi börtönre ítélte.

Anderl-Rogge elismerten elsőrendű
Leánynevelőintézet

GRAZ — Lessingstrasse 19 Telefon 29—93
Szünidei otthon is. — Felvilágosítás, prospektusok

Igy is az olvasó

Mennyit tudunk a históriából?

Pénteki rovat

A mult héten olvasóink szórakoztatására új rovatot kezdünk, amellyel az olvasónak fokozottabb részvétel akarjuk lehetővé tenni az újságszínalásban.

Az első pályázatunk az volt, hogy próbálja meg az olvasó modernizálni a régebbi klasszikus verseket. A pályázatra beérkezett több vers közül a »**Tetemrehívás**« átírása nyerte meg a kitűzött pályadíjat, **Lambrecht Kálmán**: Az ősember elődel című könyvet. A szerző, személyazonosságának igazolása után, a jutalmat kádóhivatalunkban átveheti. A nyertes pályamunkát itt közöljük:

Tetemrehívás

Készítette:
Titán Józsi

Redőnyei levegő fekete szemek.
Kuvik... kuvik, ham ham, ham,
An, au, vak, vak, vak...
Hórhorgas lombosok, színes rongyosok.
Girba gurba iszalag-folyandár
Emelygő illat... éllat...
Gáz.
Göz.
Büz.
Er.
Vér.
Tér.
Haldí.

Lájjá torn ha ki lát, ki szuri lomb.
Kamasz nyugra hulló, benne fényes
Kényes hegyes gyökök.
Szivköpanyébból nem köpnek vérdőbet.
Gőgös hus.
Rihült sápadt hüvelyében a tőr.
Váratlan lélek vagy Bérey Benő.

Tra-ta-ta-csin-hum, nem jász hamd.
Fényes gunyhó — ökrés fuvarozás
Mosdóvíz nimolé. — Hever anyaszültem
Szakállas deszkán az osszó-fosztó tömeg.

Nagy tanyél — acél tejse... kasztra önkény
Rövid ideig
Dejzen oda se be — se ki.
Uh-uh-uh édes anyja, kősz
Dur alumínium, két gőz
Z. 2000-ben se juthatnak be hozzá.

Lak, klak, trak, hdi barátok,
Ó tette?... Nem tette?...
Te voltál?... Nem voltam!?

Ki lehet ah, óh! Nyög az apa.
Honnan került
Most már... egy ilyen fűz.
Késő.
Tépi ősz hajszálait... juh, juh, ja!

Nézd meg Te is Ham Brutus
Te is őcsém diéső Caligula
Nem oda lova.
Rusnya vér aluvék. Buja barna kecsénya.

Hop la hop Madame szőke. A kis
Huncut... kacér.
Podig saende madonna kép. Miképen?
Talán!?

Lakkos körme babijába markol
A vért, a trissét, nem bírja a természet.
Hah!... Gyilkosa vagy!!!
Vagy-vagy? Izélt kérem — ő az oka, szólt a csupabdj! —
Móka!
Eva kíváncsi — Ádám harapott
Almából volt a tőr.
A kis buda! No de ifyet! Huh rezző agyvelő
Tekervények — vének és ifjak mind ilyenek.

Es m inók oh minók vagyunk. Persze, hogy csak őt
Iszerentem.
Előlegből — utólag od... od... od... ő, ő, ő!
A kis egér
Vér-vér-vér-vér
Mijó... mijó... kandur
Ihíhí-hohoho... hihíhí i-i-i-i —
Enyém a jutalom könyv —
Mentők!!!! Pont!!!!

Második pályázat

Ha már az olvasót így rászoktattuk a modern költészet művelésére, próbáljuk ki történelmi és irodalmi tudását is.

Mostani pályázatunk kettős. Az alábbiakban egy-

két jellemző sort adunk történelmi és irodalomtörténeti nagyságokról. El kell találni, hogy kőről van szó.

Egy-két jellemző sor, találja el kikről van szó

1. ... ő adott parancsot egy új főváros fölépítésére a Néva partján. Ezt a várost róla nevezték el.
2. Magát a pápát kérte meg arra, hogy tegye lejére a császári koronát. A szertartás alatt kivette a pápa kezéből a koronát és ő maga tette fejére.
3. Minükét szemére vak volt, verseit leányainak diktálta.
4. Huszonháromeves korában nősült meg először, felesége harminchat éves volt. Másodsor hetvenéves éves korában nősült s ekkor egy tizenkilenc éves leányt vett feleségül.
5. A császár hiúságát nagyon bántotta az, hogy egyik karja rövidebb volt, mint a másik.
6. Zsidó szülőkől származott. Ifjú korában áttért a keresztény vallásra. Gunyulódó versei miatt nem sokára el kellett hagynia hazáját, ahol hosszú ideig hazatérőnek mondták, nem állítottak neki szobrot.
7. Tizenhét éves korában lépett a császári trón-

ra s a legjobb uralkodónak ígérkezett. Tacitus szerinte anyja vette rá az első gyilkosságra. Császári címére és hatalmára nem volt olyan büszke, mint arra, hogy a létezők kora legjobb költőinek mondják.

8. Nemesak korának, hanem ugyiszólván az egész történelemnek legnagyobb katonái elméje. Erről meggyőződhetünk, ha elolvassuk a gall háborúról írt könyvét.

9. ... a kis asztalosinasról senki sem sejtette, hogy világhírű festő lesz belőle.

10. Elméletének helyességét bebizonyította a párisi Pantheonban végzett ingakísérlettel.

A másik része a pályázatnak pedig az, hogy ugyanilyen találó aprósággal kell jellemezni, úgyhogy az intelligens olvasó ráismerjen, 1. Publius Ovidius Nasot, 2. Dickenst, 3. Széchenyi Istvánt, 4. Tell Vilmost, 5. br. Listius Lászlót, 6. Hannibált, 7. Bakács Tamást, 8. Zmaj Jovan Jovanovicot, 9. Keppliert és 10. Kleopátrát.

A pályázaton csak azok vehetnek részt, akik a fenti tíz kérdést megfejtik és azonkívül a most megadott tíz történelmi szereplőről néhány sorban sikerült jellemzést adnak. A legsikerültebb pályázat jutalmá: **Balzac: Kurtizánok tündöklése és nyomora című kétkötetes díszmű.**

Letartóztatása elől az örültek házába menekült egy budapesti bankigazgató

Százhuszonötezer pengőt sikkasztott a Pesti Hazai Első Takarékpénztár egyik igazgatója

Budapestről jelentik: Budapesten nagy szenzációt keltett Balázs Ferenc bankigazgató váratlan eltűnése. Balázs a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Muzeum körüli fiókjának volt az igazgatója és eltűnése gyanút keltett. Vizsgálat indult, amelynek során kiderült, hogy Balázs százhuszonötezer pengőt elsikkasztott. Feljelentést tettek a rendőrségen, amely megindította a nyomozást, de Balázst nem sikerült felkutatni. Az ügyben csütörtökön érdekes fordulat történt. Kiderült, hogy Balázs Ferencet nem is kell olyan messze keresni. Egyszerűen felült a villamosra és egy orvosi bizonyítvánnyal jelentkezett a Lipótmezőn, szerda óta ott van az örültek között.

Mikor a főkapitányság értesült a fordulatról, azonnal telefonált Lipótmezőre s megállapították, hogy Balázs Ferenc csakugyan az ápoltak között van. Szerdán délután állított be Balázs Ferenc a Lipótmező ügyeletes orvosánál. Előhozott a zsebéből egy orvosi igazolványt, mely szerint krónikus alkoholizmusa

folytán elmezavarai vannak s a bizonyítványt kiállító orvos javasolja elmeógyógyintézetben való tartását. Az ügyeletes orvos alaposan szemügyre vette a jómegjelenésű, elegánsan öltözött férfit, aki érezhette, hogy nehezen megy a felvétel, majd hirtelen fintorgatni kezdte az arcát és furcsa taglejtések közben dörgedelmes szónoklatba fogott. Összevissza beszélt, amivel sikerült meggyőznie a Lipótmező orvosát. Vágyát teljesítették, bejutott az örültek közé. Balázs Ferenc az egész éjszakát álmatlanul töltötte, tisztában lehetett már azzal, hogy mi vár rá, hogy utolsó meutsvárképen az örültek lipótmezei házában keresett mone-déket.

Dr. Dornig Henrik főkapitányhelyettes, a hűnügyi osztály vezetője elrendelte, hogy két detektívmenien ki a Lipótmezőre Balázs Ferencéért és vezesse elő a főkapitányságra, a rendőrségen majd a rendőrorvos állapítja meg, hogy Balázs Ferenc beszámítható-e.

Lőrincz Imre folyton alszik a fogházban

Megbánta tettét és enyhe büntetést kér

Noviszadról jelentik: A Római-sáncoknál elkövetett gyilkosság, amelynek áldozata Mijatovics Szteván noviszadi soffőr, még mindig élénken foglalkoztatja a közvéleményt. Különösen az a kérdés áll előtérben, hogy mi volt a gyilkosság tulajdonképeni indító oka, miután Lőrinc Imre beismertő vallomásában csupán ennél a kérdéssel akadt meg és nem adott még máig sem határozott választ. A vizsgálóbíró több napon keresztül hallgatta ki Lőrincet, de még most sem sikerült tisztázni, hogy miért követte el a gyilkosságot.

Lőrinc legutóbb a következő vallomást mondta jegyzőkönyvbe:

— Bűnösnek érzem magam. Április 5-ikén, pénteken hajnalban megszóktam szüleim topolai lakásáról, ahol a katonaság elől rejtőzködtem. Bejöttem Noviszadra, ahol megállapodtam Mijatovics Szteván soffőrrel, hogy el visz Beeskerekre. Délután öt órakor indultunk el Noviszadról és amikor a Római-sáncokhoz értünk, elhatároztam, hogy Mijatovicsot megölöm. Kivettem revolveremet és gyors egymásutánban néhány lövést adtam le rá. Hányszor lőttem rá, nem tudom. Az autó hirtelen irányt változtatott és csaknem felfordult. Ekkor kezembe vettem a kormánykereket és az autót az utra irányítottam. Mijatovicsot pedig, aki vértől borítva rám esett, kidobtam a kocsiból. Szentágy vezettem a kocsi, ott elhagytam, mert félttem, hogy árulóm lehet.

— Négy elemi és négy polgári iskolát végeztem és állandóan detektívregényeket olvastam. Gyakran látogattam a mozikat is, de csak akkor, ha izgalmas detektív-darabokat játszottak. Szerettem volna pilóta lenni és ezért jelentkeztem a petrovradini repülőbaltai iskolában. Hamarosan meguntam a katonai életet és 1928. októberben megszóktam az altisasi iskolából. Ekkor elhatároztam, hogy egy leánnyal Magyarországra fogok szökni. Sokáig gondolkodtam, mi-

képen szerezhetnék autót és elhatároztam, hogy valakitől kicsalok egyet és ha ez nem sikerül, akkor megölök egy soffőrt és így szerzem meg az autót. Április 4-ikén éjjel két revolvert vettem magamhoz. Reggel nyolc órakor érkeztem Noviszadra és a Stoltzfélé vendéglőben reggeliztem. A Szloboda-szálloda előtt észrevettem egy szép Stayer-autót, amely nagyon megtetszett. Megszóltítottam a soffőrt, akinek azt mondtam, hogy Bácskitopolárol meg akarok szökötteni egy leányt, de előzőleg Beeskerekre kell valamin elintéznem. Megállapodtam a soffőrrel, hogy délután öt órakor indulunk Beeskerekre. Ezután egész nap sétáltam a városban és egész idő alatt azon gondolkodtam, hogyan valósítsam meg a tervem. Amikor elhagytuk Noviszadot, a Római-sáncoknál észrevettem a vasuti sineket. Ekkor elhatároztam, hogy Mijatovicsot itt ölöm meg. Kivettem a revolvert és lőttem. Pár méterre hajtottam, majd megállítottam az autót. Egyáltalán nem tudtam, mit csináljak. Meg akartam szökni, de később mégis elindítottam a kocsi és hetven kilométeres sebességgel Zsabaj irányába hajtottam. Szentára este kilenc órakor érkeztem. Az autót a Tiszánál hagytam, a revolvert pedig a folyóba dobtam. Szentágyról Szubotícára utaztam, onnan Szomborba, ahol új ruhát vásároltam, ezután pedig Rigycára mentem rokonaimhoz. Tetteimet nagyon megbántam.

Papricsics Milán vizsgálóbíró elrendelte a vizsgáló fogságot, amit Lőrinc Imre tudomásul vett. Csak arra kérte a vizsgálóbíró, hogy minél enyhébb büntetést kapjon.

Lőrinc a fogházban csendesen viselkedik, csaknem állandóan alszik, sokszor pedig lejjáírásról panasszkodik.

Lőrinc védelmét dr. Szekulics Milán noviszadi ügyvéd vállalta. A főtárgyalást valószínűleg már másjában megtartják.

A rendőrség államosítását javasolja Szubotica város tanácsa

Összeállították az áprilisi rendkívüli városi közgyűlés tárgysorozatát

A szuboticei városházán megtették minden előkészületet a legközelebbi rendkívüli közgyűlés megtartására. *Osztoics* Szelimir polgármester csütörtökön április 23-ára, kedd délelőtt tíz órára hívta össze a városi képviselőtestület rendkívüli ülését.

Vukics Ferenc városi főjegyző csütörtök délelőtt már össze is állította a közgyűlés napirendjét, amelyen százhuszonnyolc pont szerepel. A napirend első pontján szerepel *Klein* Adolf dr., a szuboticei zsidó hitközség elnökének képviselői beiktatása. A közgyűlésen ezután három tagot és három pótagot választanak a képviselőtestület tagjai sorából az adókövetési bizottságba. Foglalkozni fog a képviselőtestület a francia líceum felállításának kérdésével is. A francia líceum részére az elmúlt évben ugyanis egy millió dináros kölcsönt szavazott meg a közgyűlés, de kimaradt a jegyzőkönyvből, hogy a kölcsön kamatmentes lesz. A városi közgyűlés most csak a kölcsön kamatmentességét fogja megszavazni.

A napirend legérdekesebb pontja kétségtelenül a városi tanácsnak a szuboticei városi rendőrség államosítása ügyében beterjesztett javaslata lesz. Ezzel a tervvel már korábban is foglalkoztak, de a pártpolitikai torzalkodások miatt lehetetlen volt megoldani a kérdést. Az új városi vezetőség most újból felveti a közgyűlésen a kérdést és lehetőség szerint végleges elvi határozatot is fognak hozni. Abban az esetben, ha a városi rendőrséget rövidesen államosítanak, sikerülne egy csapásra rendbehozni a város pénzügyi helyzetét. A rendőrség budgetje évi 5.200.000 dinárt tesz ki és ha ezt az összeget a város megtakaríthatná, néhány éven belül kifizethetné tartozásait és a pénzügyi adminisztráció rendes kerékvágásba kerülne.

A közgyűlés napirendjén szerepel ezenkívül *Sztíves* Károly dr. volt polgármester nyugdíjmegállapítási

kérvénye, *Ivándékes* Lázár volt rendőrkapitány és *Mázics* Andrija volt rendőrkapitány végkielégítés iránti és *Pokornik* Ante irodatiszt nyugdíjkérvénye. A Városi Takarékpénztár igazgatósági választmányának és felügyelőbizottságának megválasztása is ezen a közgyűlésen történik meg. Napirenden szerepel továbbá a Manojlovičeva és a Vojnovičeva uca között kiépítendő új uca kérdése is. A Kemény-ecetgyár házáról van szó, amelyet lebontanak és ennek helyén új uca és új ház helyek keletkeznek. A terv szerint az új ucat úgy építik ki, hogy a Lloydtól egyenesen a városi bérpalotáig fog terjedni. A városi tanács már nyilvános árlejtést is tartott az új uca kiépítésére és a legkedvezőbb ajánlatot *Rufi*-testvérek cukorkagyára adta be.

A közgyűlés napirendjén többek között még a következő tárgyak szerepelnek: *Kovács* Mihály detektív nyugdíjazás iránti kérvénye, *Kulics* Lojzica nyugalmazott adóellenőr kérvénye nyugdíjazásának végleges elintézése ügyében, valamint *Szabó* Etel, *Cuci* Róza nyugdíjkérvényei, több kegydíj iránti kérvény, a Vajdasági Történelmi Társulat segély iránti kérvénye, a palicsi halászlát bérlet bérleti szerződés meghosszabbítása iránti kérvénye, az önkéntes tűzoltók segély iránti kérelme, *Hídeg* Ilona és *Hídeg* Béla nyugdíj iránti kérvénye.

A tisztviselői hadosztályparancsnokság is kérvényt nyújtott be a városhoz, amelyben kéri, hogy a 3. huszárezred laktanyája melletti telket adják át a laktanya kibővítése végett. A munkásbiztosító pénztár kéri, hogy a város aszfaltozza ki a járdát az Antunovičeva uccától a pénztár épületéig. Ezenkívül számos uccaszabályozási ügy, 52 feltételes illetőség iránti kérvény, uccai árusítóhelyek bérlete és kisebb jelentőségű ügyek szerepelnek még a városi közgyűlés napirendjén.

Wells világszövetséget sürgetett berlini előadásán

A világhírű angol író semmivel sincs megelégedve, ami eddig történt

Berlin, április.

A keret a német birodalom parlamentje volt. A páholyokban ott ültek a legkülönbözőbb országok diplomáciai képviselői. Államok követei. Az angol, az olasz, a holland, a cseh-szlovák követ, *Schurman*, az amerikaiak őszhajú, kedves arcú nagykövete, egy sorog német miniszter, képviselő, szóval nagyrészt

és a követek és a képviselők és a miniszterek lelkesen bele, bele tapsoltak az előadásba, azután igen megtisztelt arcal szorongatták az elegáns ur kezét, aki formális cerclet tartva pihente ki előadása faramait, a Reichstag egyik piros bársonyos kerevetjén, a baloldalon a szmókingos *Loebe*, a Reichstag elnöke ült jobbján *Lecker*, a porosz külügyminiszter

Wells berlini előadása után

Balról jobbra: Einstein, dr. Becker porosz közoktatásügyi miniszter, Wells és Löbe, a német birodalmi gyűlés elnöke

olyan urak, akik egy-egy ország különálló érdekeinek reprezentánsai.

Az előadói emelvényen egy nagyon elegáns frakkos ur, akinek angolbajszos arca nagyszerűen illel a nagyköveti díszruhához, arról tartott előadást, hogy minden állami és minden nemzeti keretnek meg kell szűnie.

frakkban és még valaki, aki sem frakkot, sem szmókingot nem öltött magára — *Albert Einstein*.

Wells kissé merész terveket sző. Egy tollvonással megsemmisíti az állami határokat és megszünteti a nemzeti különbségeket. *Wells* nem elégszik meg az internacionalizmussal, mert a nemzetköziség elve még nem bontja le a határokat. Az ő programja kozmo-

politizmus,

állampolgárság helyett világpolgárság.

Mind ezt a *Gesellschaft für Internationale Verständigung* ülésén mondta el, tehát abban a nagyon előkelő és értékes társaságban, melynek első vendégei *Macdonald* és gróf *Apponyi* voltak, a soron következő pedig mint *Loebe*, a társaság elnöke jelentette, *Titulescu* és *Lord Cecil* lesz.

Wells nem az első nagy író, aki igen rossz előadó. De rosszabb nála aligha akad. *Wells* se nem szónokol, se nem ad elő, hanem egyszerűen felolvas. Hangja nem modulál és élességében egyhanguan hat, úgyhogy a fül néhány perc alatt eltompul és a szavakat majdnem elnémissza a papír zizegése. Az óvatos rendezőség úgy látszik előre sejtette a behököltvendőket és gondoskodott róla, hogy mindenki előtt ott feküdjön a *Wells*-féle előadás pontos másolata.

Már a felolvasás elején azt hallhatta az Egyesült-Államok nagykövete, hogy

Wellsnek a Kellogg-paktumról a lehető legrosszabb véleménye van.

Hágai döntőbíráskodást, Kellogg-paktumot és hasonló nemzetközi egyezményeket röviden, de velősen politikai kuruzslásnak minősít.

— Ameddig arany töltőtollak lesznek — mondotta *Wells* — mindig lehet majd ilyen szerződéseket írógálni, az egyezmény azonban nulla marad, akár Amerikában, akár Európában használják ezt az aranytollat.

Még Kellogg-nál is rosszabbul járt az amerikaiak főbírszkesége, *Wilson*. Ugy ő, mint a köréje seregülő pacifista csoport nem ad többet az emberiség számára *Wells* szerint, mint

egy érdekes és megírásra méltó fejezetet az emberi korlátoltság történetéhez.

Ez a korlátoltság, úgy vallja *Wells*, már abban a pusztán tényben megmutatkozik, hogy a tízennégy pont megteremtői csak a nemzetek felszabadításáig tudtak eljutni gondolatmenetükben, de fel sem ismerték az igaz célt, az emberek felszabadítását a nemzetek alól. Ezt a célt az internacionalizmus sem éri el, mely megtartja az államok szuverénitását. És ameddig szuverén államok lesznek, az emberiség soha sem fogja a felmerülő kérdéseket erőszakos eszközök mellőzésével megoldani tudni. A nacionalizmus és a patriotizmus mindig akadály marad az igazi emberi egység előtt. Különben is nacionalizmus és patriotizmus alig tíz generációra tekinthet vissza — mondotta *Wells* — és így egyáltalában nem jogosult arra, hogy uralkodjon földünk felett.

És miután

Wells mindazzal, ami eddig történt, nincs megegyedve.

azt is megmondja, hogy szerinte minék kell következnie: — a világszövetségnek. Ez a világszövetség, vagy világgöztársaság ellenőrzi majd a ki- és bevándorlást, az árucserét, az emberek békés együttélését, a gazdasági viszonyokat.

Azt maga *Wells* is belátja, hogy a világ még nem elég érett a nagy egység megvalósítására.

És miután így az összes miniszter, diplomata és képviselő urak a legilletékesebb oldalról arról értesültek, hogy a világszövetség megalapozásának közvetlen veszélye még nem fenyeget, mind felálltak helyeikről, lelkes tapsba verték össze tenyereiket és éljenezve kiáltozták *Wells* nevét.

R. L.

Amerika nem ismeri el az egyházi államot

Az Egyesült-Államok kormányja megcáfolja a diplomáciai viszony felvételéről szóló híreket

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban az a hír terjedt el, hogy a kormány felveszi a diplomáciai viszonyt a Vatikánnal és követet küld Rómába. Washingtonba pedig nuncius fog érkezni. A közvélemény egy része helyeselte a diplomáciai viszony felvételét, más része azonban kikelt ellene és a sajtóban erős támadások indultak meg az amerikai kormány ellen. Ezeknek a támadásoknak tulajdonítható, hogy a kormány hivatalos cáfolatot adott ki.

A cáfolat szerint az amerikai kormány nem ismeri el az egyházi államot és így nem is veszi fel vele a diplomáciai viszonyt.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ - RA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részestül a könyvkedvezményekben

HIREK

Fasizmus, államerkölc és az örök áldozati báránny

A budapesti Pénzügyi Tisztviselők helyiségében vitaestélyt rendeztek a fasizmusról. Előadó Wagner György volt, az 1929 című folyóirat szerkesztője, az est szónokai pedig Pikler J., Gyula, Vámbéry Ruzsem, Feleky Géza, László Miklós és más kiváló publicisták.

Fasizmus és államerkölc — ekörül folyt a vita. Azonban nem arról akartak beszámolni, hogy mit mondtak, hogy kinek mi a véleménye az olaszországi diktatúráról, csak egy spontán megfigyelésről, amit ezen az estén tettem.

A fasizmus kritikusai mind széles látókörű, mely intelligenciájú, logikus okfejtéssel dolgozó férfiak. Nyugodtan és tárgyilagosan ismertették Mussolini karrierjét, hogy tornászta fel magát a semmiből erre a szédítő és nyaktörő polcra. Világos és valószínű magyarázatot adtak a diktátor könnyű uralomra jutásának, lemérték a fasizmus morális és etikai értékét. A hallgatóság javarésze diákokból és a középosztály polgáraitól állt. Míg a leghátsó sorokban tányársapkás ébredők foglaltak helyet, a pódiumon, az előadó mellett egy rendőrtisztviselő ült, aki *dílgát 81 percként* szakította félbe a szónokot és tiltakozott a szerinte erős és sértő kitételek ellen, amelyekkel a »Duce« személyét illették.

De az előadást különben se folytathatták zavartalanul, mert a fasizmus fogadatlán prókatorai állapotú közbeszólásokkal zavarogtak. Vérborult a szemük, amikor az egyik előadó azt jósolta, hogy a fasizmus napjai megvannak számlálva. Közbekurjantottak:

— *Le velet! Eljen Mussolini!*

Aztán ölére kész arccal néztek körül. Próbáljon valaki mukanni! Ők tudják mivel tartoznak a nagy Vezérnek. És amikor az olasz sajtótagja, Mussolini hivatalból kirendelt védője, kijelentette, hogy a Ducet az olasz történelem, a nép forró óhaja parancsolta az éle és hogy eljövetele már Dante megjósolta, vad tapsokkal örvendeztek.

Feltűnő és kirívó volt a szellemi különbség a fascista álláspont hívei és kritikusai között. Feleky könnyed, sima és csapongó szellemiségével, Pikler józan, borotvaéles logikájával és emberszeretettel szemben mosolyognivalóan primitív, önképzőkörű, de annál hangosabb és zavarosabb hordódemagógia ágalt, mennydörgött, ahogy a torkán kifért. Izgató és komikus volt ez a párviadal, az értelemnek és a nyers indulatnak a szembenállása, kakasviadal a feketeinges fanatizmus és a higgadt polgári értelem közt. Egyik folyton az ökleit rázza a másik orra alá, aki érvekkel, bizonyítékokkal és ésszel igyekezett meggyőzni ezt a hidegrázós temperamentumot. Kortesbeszédre emlékeztető naiv, sőt a naivitáson is jóval túlmenő felelősen és vásári ugrabugrás volt ez. A fascista paradicsomot megjárta utazó nem adatokkal, hanem mesékkel szédít:

— Ott mindenki dolgozik és mindenki boldog. Épitenek. Kérdezzék csak meg azokat, akik Olaszországból jöttek. Valamennyien el vannak ragadtatva az ottani állapotoktól.

Egy hang közbekiált:

— *Igen, a nászutasok!*

Majd megverték. A körülöttem álló fiatal egyetemisták felháborodottan ordítottak. A frázisok, amiktől másnak libabőrös lett a hátuk, bennük kivirágoztak. De dolgozó, kopott emberek is akadtak köztük, akiket már megtépzett az élet és akik mégis ilyen lázadás, feketeinges fellegeken lovagoltak és úgy éltették Mussolini, mint az egyedül üdvözítő megoldás gyógyirtó a világ bajaira. Ez a téboly ühelt meg az agyukat a beszkoránynereknél, így irtóztak a világozságtól és a magyarázattól a középkori ördögűzők, önsanyargatók vakon rohantak a vesztükbe. A fasizma lovag nem tőr ellenvéleményt, csak jelszavakat ismer és aki másképpen mer gondolkodni, illetve, *aki gondolkodni mer*, míg az indulatok láncával az orrában fut a feketeinges medvetáncolatot után, azt árulónak bélyegzi és lebukózza. A meztelen igazságot nem képes elviselni. Illuziók és borostyános héroszok kellene neki, akiket habozás nélkül maga fölé helyez, istenit és ha hályványról lerántják a leplet, ha beléjük világít az igazság röntgensugara, szentségtörést kiált. Igen, itt ráismertem erre az örökgye elbűvölt arcra, a világtörténelem örök hőscára, aki néha oktan hős, de a legtöbbhöz csak áldozati báránny. Ő vitte-vásárra a bőrt a háboruban, ő rohant hősi halált halni a püfgyverek elé, ő ordította, hogy éljen a háború! Ő e üdött meg rá, hogy az ellenség levágja a kigyverekeket, ő üvöltötte, hogy ki kell tartani az utolsóig, ő követelte az anyáktól, hogy szülnének minél több hőst a honnak, vérrrel locsolta a gránátzántotta mezőket és emberhússal trágyázta a barna földeket, ujjong, ha egy gázos bombavetőről adnak hírt a lapok bombáról, amellyel percek alatt megfojtanak egy várost, ő az örök balek, az örök becsapott, az örök trambulín, akinek hátán keresztül ugranak fejest és csinálnak karriert a fejjel hátrafordított, az emberiség legnagyobb gonosztévői. — (Tamás)

Expedíció indul az Itália léghajó hajótöröttjeinek felkutatására

Egymillió lirát gyűjtöttek az expedíció költségeinek fedezésére

Rómából jelentik: Albertini milánói mérnök, aki kétféle is résztvevő Nobile kapitány expedíciójában, elhatározta, hogy expedíciót szervez az »Italia« léghajó hajótöröttjeinek felkutatására. Meggyőződése szerint a léghajó hajótöröttjei még élnek és meg lehet őket menteni.

Albertini mérnök társadalmi akciót indított a

szükséges pénz előteremtésére és a mentőexpedíció céljára eddig több, mint egy millió lira gyűlt össze. Oslóban kibérelték a Braganza bálnavadászhajót, amelyet már egyszer felhasználtak a mentőexpedíció céljára. A hajón norvég matrózok lesznek, akik olasz tiszti parancsnoksága alatt fognak állni.

Az expedíció indulását április végére tervezik.

— Örvendetesen javul Szeptánovics Sztépa vojvoda állapota, Csacsakról jelentik: Szeptánovics Sztépa vojvoda állapotában hirtelen váratlanul örvendetes javulás állott be. Ez a javulás minden jel szerint összefüggésben van azzal a hangulatváltozással, amely a nagy betegnél Öfelsége Alekszandar király látogatása óta észlelhető. A beteg három nap óta nem vett táplálékot magához, de most szerdán éjjel kitűnően aludt, csütörtök reggel tejet ivott és lényegesen jobban érzi magát.

— Matkovics Dobrica bácskai főispán Szuboticán, Matkovics Dobrica bácskai tartományi főispán csütörtökön délelőtt Szomborból Szuboticára érkezett. A főispán nyomban a városházára ment és felkereste hivatalában Osztojics Szelimir polgármestert. A főispán délig tanácskozott a polgármesterrel, majd Beograd-szállóbeli lakására ment. A bácskai tartományi főispán délután három óra körül a polgármesteri hivatalba ment és folytatta tanácskozásait a polgármesterrel. A főispán szuboticiai látogatása közséppolitikai kérdésekkel van összefüggésben. A főispán valószínűleg még pénteken is Szuboticán marad.

— A bácskai főispán megsemmisítette a noviszadi ipartestület felfüggesztéséről szóló határozatot. Ilyen címen közölt tudósításunkban azt írtuk, hogy az ipartestületi választásokon Csabai Henrik elnökei listán, mint alelnök bekerült az ipartestület vezetőségébe. Az ipartestület elnöksége most annak közlését kéri, hogy Csabai Henriket csak jelölték, de nem választották be a vezetőségbe.

TÖZSDE

Zürich, apr. 18. (Zárlat.) Beograd 9.12 hétnyolcad, Páris 20.29, London 25.2175, Newyork 519.55, Brüssel 72.15, Milánó 27.205, Madrid 76.90, Amsterdam 208.65, Berlin 123.18, Bécs 72.95, Szófia 3.7525, Prága 15.37, Varsó 58.25, Budapest 90.55, Eukarest 3.08.

Noviszadi terménytőzsde, április 18. Buza bácskai és tiszavidéki bácskai 79—80 kg. 242.50—245, bánáti paritás Vrsac 79—80 kg. 240—242.50, szerémi 79—80 kg. 245—247.50, Zab bácskai, szerémi és szlavóniai 242.50—245, bánáti 237.50—240, Tengeri bácskai és szerémi 260—262.50, bácskai és szerémi V. 267.50—270, bácskai és szerémi VI. 275—277.50, bánáti 257.50—260, Lisztek: Ogg és Og bácskai 340—350, kettes 320—330, ötös 300—310, hatos 285—292.50, hetes 275—282.50, nyolcas 207.50—212.50, korpa bácskai és szerémi jutazsákokban 180—182.50, bánáti jutazsákokban 177.50—182.50. Irányzat: változatlan.

Budapesti gabonátőzsde, április 18. Határdiőüzlet: Buza októberre 26.50—26.68, zárlat 26.51—26.52, májusra 25.15—25.28, zárlat 25.16—25.17, Rozs októberre 22.68—23.90, zárlat 23.68—23.69, májusra 22.70—22.84, zárlat 22.68—22.70, Tengeri májusra 27.26—27.44, zárlat 27.26—27.28, júliusra 27.70—27.86, zárlat 27.68—27.70. Készárúpiac: buza 25.15—26.40, rozs 22.60—22.86, takarmányárpa 6.25—27, sörárpa 27—29, köles 27.50—28.50, tengeri 27.75—29.40, zab 25.50—26.50, korpa 18.90—19.15.

Chicago terménytőzsde, április 18. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza május (119 egyenylead) 118 egyenylead, július (123) 121 egyenylead, szeptember (125) 124 egyenylead, Tengeri május (93) 93 egyenylead, július (96) 96 egyenylead, szeptember (97) 97 egyenylead, Zab május (49) 49 egyenylead, július (47) 47 egyenylead, szeptember (44) 44 egyenylead, Rozs május (99) 99 egyenylead, július (102) 102 egyenylead, szeptember (102) 102 egyenylead.

Winnipeg terménytőzsde, április 18. Középfolyamok: Buza május (124) 124 egyenylead, július (127) 126 háromnyolcad, október (126) háromnyolcad) 126.

Liverpool terménytőzsde, április 18. (Zárlat.) Buza május (8 sh 8 és fél d) 8 sh 9 d, július (9 sh 0 és fél d) 9 sh 1 d, október (9 sh 3 ötmylead) 9 sh 4 háromnyolcad d.

— A szociálpolitikai miniszter aláírta az új lakástörvényt, Beogradból jelentik: A szociálpolitikai miniszteriumban, mint jelentették, elkészült az új lakástörvény, Csütörtökön dr. Drinkovics Máté szociálpolitikai miniszter aláírta az új törvényt és beterveztette a miniszterelnöknek, aki megküldi a legfelsőbb törvényhozó tanácsnak. Valószínű, hogy Zsifkovics Petar miniszterelnök még a pénteki nap folyamán áttanulmányozza és jóváhagyás után haladéktalanul át is küldi az új törvényt a törvényhozó tanácsnak, amely egyik legközelebbi ülésén fogja azt letárgyalni. A törvénytervezet, mint ismeretes, átmeneti rendelkezéseket tartalmaz és az a célja, hogy az év végéig a lakások teljesen felszabaduljanak.

— Elkészült a nagybirtokok likvidálásáról szóló törvény tervezete, Beogradból jelentik: Frangos Ottó földművelésügyi miniszter elkészítette a nagybirtokok likvidálásáról szóló törvény első tervezetét. Mielőtt a törvény végleges kidolgozására sor kerülne, a miniszter meghallgatja a vajdasági és a horvát-szlavonországi agrárérdekeltek véleményét és ebben az ügyben a miniszter már csütörtökön tanácskozást is tartott kabinetjében a vajdasági és horvát-szlavonországi agrárérdekeltek képviselőivel.

— Nagy előkészületek az olasz korporációs parlament ünnepélyes megnyitására, Rómából jelentik: A korporációs parlament szombati ünnepélyes megnyitására nagy előkészületek történtek. A parlament épületét katonai kordon fogja körülvenni és a parlament épületébe csak a kormány tagjait, a szenátorokat és a képviselőket fogják beengedni. Az ülésen résztveszt a király és a királyi család valamennyi tagja.

— Elítélték a párisi kötvénycsalókat, Párisból jelentik: A párisi törvényszék csütörtökön hozott ítéletet Blumenstein József és társai ügyében. A vádlottakat az ügyesség magyar kötvényhamisításokkal vádolta. A bíróság büntöské mondotta ki a vádlottakat és Blumenstein Józsefet, valamint Blumenstein Gyulát két-két évi börtönre, háromezzer frank pénzbüntetésre, két vádlottat egy évi börtönre, egyet nyolchavi és egyet hat-havi fogságra ítélte. Azokkal a vádlottakkal szemben, akiket a magyar kormány kártérítést igényelt, a bíróság megítélte a kártérítést.

— Átblikkizt a La Mancheon Vincent angol feltaláló, Londonból jelentik: Vincent angol feltaláló vizekerékpárján átkelt a La Manche-csatornán. Reggel 7 óra 27 perckor indult Calaisból és 1 óra 27 perckor érkezett Doverbe. Utközben tizenöt percre megállt, hogy a gépet megigazítsa. A gép tizenhárom láb hosszú, tutszjerő alkotmány, amelyet kerékpárcsavarral hajtának.

— A dohánymonopoltörvény módosítása, Beogradból jelentik: Öfelsége Alekszandar király aláírta a dohánymonopoltörvény 19. szakaszának ideiglenes módosításáról szóló törvényt. A törvény mindössze két szakaszból áll és azt tartalmazza, hogy a dohánymonopoltörvény 19. szakaszának második bekezdésével ellentétben az 1929/30. költségvetési évben a dohánytermelőknek kölcsönöket lehet adni 1929. június 1-e előtt is.

— Huszonöt métermázsa gabonát loptak el egy gornjibregi gazdálkodótól, Szentáról jelentik: Farkas Barát Antal gornjibregi tanyáján két tizenölcéves suhanc feltörte a magtár és padlás zárait és onnan tizenkét métermázsa huzát, nyolc métermázsa árpat, három és fél métermázsa kukoricát és két métermázsa zabot loptak el. Farkas Barát Szentán lakik és csak most, hogy kiment a tanyára, vette észre a nagyarányú lopást. A két tolvajt elfogták és kihallgatásuk után őrizetbe vették. A loptott gabonát részint lisztte őrlötték, részint pedig eladták.

— Sulyos szerencsétlenség egy orosz kikötőben az utasok partraszállása alkalmával, Moszkvából jelentik: A vladivosztki kikötőben sulyos szerencsétlenség történt, amelyet a kényelmesen végzett vámvizsgálat idézett elő. A vámvizsgálatra váró utasok attól félve, hogy lekésik vonatjukat, amint a vámvizsgálat befejeződött, megrohanták a hajóhidat, amely nem bírta el a nagy terhet és beszakadt. Több százan a vízbe estek, akik közül tizenheten megfulladtak, a többi kimentették.

— A beogradi evangélikus egyházközség fennállásának hetvenötödik évjubiléuma. Beogradból jelentik: A beogradi evangélikus egyházközség szombat és vasárnap ünnepe fennállásának hetvenötödik évjubiléumát, Szombaton, 20-ikán este a Petrograd-szállóban ismerkedési estély lesz. Ezután Turck Teofil esperes, a beogradi egyházközség lelkesze ismerteti az egyházközség hetvenötödik történetét. Az előadás után hangverseny lesz. Vasárnap délelőtt tíz órakor a templomban ünnepi istentisztelet lesz, amelyet Buchold Károly, az egyházközség 1885-től 1895-ig volt lelkesze celebrál. Délután öt órakor újabb istentisztelet lesz, amelyet Loewe Valter, az egyházközség 1895-től 1901-ig volt lelkesze celebrál. Mindkét istentiszteleten egyházi hangverseny lesz. Este a Petrograd-szállóban bankettet rendeznek.

— Verekedő béresesek. A szuboticei törvénytészen csütörtökön tárgyalta Györgyevics Jován tanácselnök büntetőtanácsa Devics János moravica béres büntetését, aki a vád szerint 1928. év áprilisában egy bérestársat vasfűvel ugymegütött, hogy annak karja eltörtött. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy a bérestársa megtámadta és ő védekezett. A vádlott után a tanács hallgatta ki a bíróság, köztük a sértettet is. A perbeszéd után a bíróság büntetésnek mondotta ki a vádlottat testisértés vétségében és két havi fegyházra ítélte. Az indokolásban kifejtette a bíróság, hogy az elkövetőnél tekintetbe vették a vádlott büntetlen előéletét és részbeni beismerését. Makszimovics Szvetisláv államügyész, aki a közvédelmet képviselte, tudomásul vette az ítéletet, amelyben az eltelt is megnyugodott s így a jogerőssé vált.

— Az új petrovaradini képviselőtestület első ülése. Noviszadról jelentik: Az új petrovaradini képviselőtestület csütörtökön tartotta meg alakuló ülését. Az ülésen résztvett Kraszojevics Janicsije szerémségi tartományi főispán is, aki hosszabb beszédben üdvözölte a képviselőtestület tagjait és arra kérte őket, hogy a királyi proklamáció szellemében dolgozzanak. Müller Mihály, az új polgármester indítványára üdvözölő táviratot küldtek Öfelségének és Zsvikovicz Petár miniszterelnök-belügyminiszternek. Ezután az ülésen jelen volt tízenöt képviselő letette az esküt a főispán kezébe.

— Adományok a malidjosi szegények részére. Malidjósiról jelentik: A malidjosi szegények segélyezésére rendezett gyűjtés véget ért és a segélybizottsághoz a következő adományok érkeztek: Sipos Richárd 50 dinár, Kiss Károly 200 kg. buza, Malidjosi ipartestület 130 dinár, Fratrijevics József 190, Pecze Ferenc 100, Hegyi Pál 50, Halász Ferenc 5 kg. rizs, Kollár bankügyi iroda 15 dinár, Dudás Gyula 24, Fekete János 50, az ipartestület vezetőségének csoportja 70, Varmuzsa Simon 38, Szőke Ruffi 50, Csabai Béla és családja 90 kg. liszt, Horváth Vince 50, Trombitás József 50, Fodor Elek 10, Tóth István (kereseti) 20, ifjabb Szőke József 20, György Antal 30, Tóth Vince 20, Szabó István (vepródi) 20, Fodor Mihály 48, Nagy Antal 10, Dudás Pál 10 és ifjabb Szőke Gyula 20 dinárt.

— Halálhíradás. Sztaribecseiről jelentik: Sztaribecseben a napokban hatvanhat éves korában elhunyt Lovász István sztaribecseji uriaszony. Az elhunyt, akiben Lovász István nyugalmazott baekogradistai jegyző felességét gyakorolja, nagy részvét mellett temették el.

— Halálhíradás. Sulyos csapás érte a bácskai Fernbach, Lebach, Flatt, Pilaszanovich, Sántha és dr. Dukavits család. Kedden este hosszú szenvedés után elhunyt Fernbach János földbirtokos felesége. A halálhíradásról a gyászoló család a következő jelentést adta ki: Apatini Fernbach János, gyermekei János, Mária, Vilmos, Mihály, továbbá Lebach Antal és gyermekei: dr. Dukavits István, Lebach Ella és Lebach Gyula, úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében, mélyszégyen fájdalomtól lesújtva tudatják, hogy forrón szeretett felesége, édes anyjuk, leánya és testvérük apatini Fernbach Jánosné Lebach Mária Budapesten, ez évi április hó 16-án este 8 órakor, életének 44. boldog házasságának 27. évében, hosszas, kínos szenvedés és a halotti szentségek áhitatos felvétele után jobblétre szenderült. Felejtethetetlen halottunk földi maradványait ez évi április hó 19-án délután 3 órakor szenteltetjük be a római káth. anyaszentegyház szertartása szerint a kerepesi temető halottsházájában, ahonnan azokat a bácskai Apatini községbe szállítjuk és ott ez évi április hó 19-én üljagos beszentelés után, a családi sírban helyezik örök nyugalomra. Az engesztelő szent miséldozat ez évi április hó 22-én délelőtt 10 órakor Staramoravica község plébániatemplomában mutatjuk be a Mindenhatóknak. Budapest, 1929. április hó 17-én. Áldás és béke sirha hullt szerettünk drága poraira! apatini Fernbach Erzsébet, özv. apatini Fernbach Antalné apatini Fernbach Anna, apatini Fernbach József és felesége Huber Borbála, özv. dr. Gertinger Pálné apatini Fernbach Anna, apatini Fernbach Károly és felesége hozsóki Karácsony Dóra, özv. alföldi dr. Flatt Viktorné apatini Fernbach Angéla, rogaticai Pilaszanovich Józsefné apatini Fernbach Róza és férje rogaticai Pilaszanovich József, kiscsepcei dr. Sántha Györgyné apatini Fernbach Zsuzsa és férje kiscsepcei dr. Sántha György, dr. Dukavits István és Lebach Gyuláné bajsai Vojnich Lenke sógorai és sógorai.

— Modern szállodát és gőzfürdőt kap Szentaváros az Eugen-szálloda helyén. Szentáról jelentik: Mint-hogy a város tulajdonában levő Eugen-szálloda restaurálása körülbelül négyszáz ezer dinárba kerülne, Szentaváros árlejtést írt ki a szálloda megvételére. Mindössze egy komolyabb ajánlat érkezett Vass-testvérek szentái vendéglősköztől. Alánlatuk szerint öt év alatt hat részletben fizetnének másfélmillió dinárt kamatmentesen, vagy pedig egymilliókétszázötvenezer dinárt négy év alatt öt részletben nyolc percents kamattal. Az ajánlattevő még kötelezi magát, hogy még egy emeletet épít a mostani Eugen-szállodára, negyvenötven modern szállodai szobával, kávéházzal és étteremmel. A színháztermet megújítva alakítják, a hátsó udvari frontra pedig modern gőz- és gyógyfürdőt építenek. Az egész épületet központi fűtéssel látják el és liftet is felszerelnek. Kötelezi magát a cég, hogy huszonöt évig nem használják fel a vendéglőt más célra, a városnak pedig megadják mindazokat a jogokat, amelyeket eddig a város a tulajdonjoggal élvezett: a város előkelő vendégei részére két modern úri lakosztályt rendeznek be, a színháztermet kulturális előadások, diszkógyűlések, előadások, hangversenyek, sorozások stb. céljaira díjmentesen átengedik. Az Eugen-szálloda épülete kilencszázhatvan négyszögletes területen fekszik és ha a városi közgyűlés meg a felsőbb közigazgatási hatóságok elfogadják a Vass-testvérek ajánlatát, akkor a nagyvárnyú építési munka már a tavasszal megkezdődik és ősszel már kész áll a szálloda, rövidesen pedig megkezdik a gőzfürdő építését is.

— Ötszázágvas diákotthon épül Zagrebben. Zagreből jelentik: A zagrebi társadalmi egyesületek akciót indítottak egy ötszáz ágvas diákotthon létesítésére. A palotában egyetemi hallgatók kapnának olcsó el-látást. A költségek hat millió dinárt tesznek ki és ezt az összeget társadalmi uton akarják előteremténi.

— Négyszázhuszonnyolc jügoszláv vándorolhat be Ausztráliába. Zagreből jelentik: A zagrebi kivándorlási komeszariátus értesítést kapott az ausztrálai konzulátustól, hogy a július elsejével kezdődő új kivándorlási évben 428 jügoszláv állampolgár vándorolhat be Ausztráliába. Minden bevándorlóknak be kell bizonyítani, hogy legalább negyven font sterlinggel (tiz-ezer dinár) rendelkezik.

— Meghalt a budapesti Általános Fogyasztási Szövetkezet vezérigazgatója. Budapestről jelentik: Erdélyi Mór, az Általános Fogyasztási Szövetkezet vezérigazgatója csütörtökön délelőtt tíz órakor váratlanul meghalt. Erdélyi Mór szerdán délután egy ülésen vett részt, amelyen a fogyasztási szövetkezet dolgait beszélték meg. Éppen referált, amikor hirtelen rosszul lett, fejéhez kapott és néhány óránsátkérő szó után a másik szobába támbolygott. Onan bevitték a Grünwald-szanatóriumba, de akkor már teljesen elvesztette eszméletét. Egy pillanatra sem lett jobban. Csütörtökön reggel nyolc óra körül meghalt és tíz óra-ko meg halt. Erdélyi Mór egyike volt a legkiválóbb közéleti szakértőknek. 1905-ben alakította meg a munkások életmelési szövetét az Általános Fogyasztási Szövetkezetet. Temetése vasárnap délután négy órakor lesz.

— A szuboticei Hakoah toadélutánja. A szuboticei Hakoah sport- és kultúregyesület vasárnap, 21-ikén délután öt órakor a »National«-szálló termében teadélután rendez.

A sztariibecseji hadirokkantok egyesületének működő előadás. Sztariibecseiről jelentik: A sztariibecseji hadirokkantok egyesülete a napokban színelő-adással egybekötött táncmulatságot rendezett. Színe került »A bor« című népszimű. Az előadás sikeréhez jó alakításukkal hozzájárultak: Dózsa Ferenc, Kazinczi Piroka, Radics György, Illés István, Buttás Juliska, Banyári István, Kuszli Zoltán, Radics Bözsike, Tóth János, Palásti Ferenc, Szabó József, Bartusz István, Orozslámos, Homály István, Buttás Teruska, Gregor István, Radics Vicuska, Zéfer Teruska, Székő István, Bartusz Juliska, Kovács Verka és Molnár Etuska. Az »Okos Hepke« című páros jelenetben ötletes alakítást nyújtottak Nemes Peti és Berta Imre. Előadás után reggelig tartó tánc következett.

— Párisi játéklarangokban 1.200.000 frank hivatalos pénzt kénytelenek el a francia mezőgazdasági szövetkezetek vezérigazgatója. Párisból jelentik: Mező-ressben önként jelentkezett a rendőrség Ben, az északkeletfranciaországi mezőgazdasági szövetkezetek vezérigazgatója és bevallotta, hogy a pénztárból 1.200.000 frankot sikkasztott, amelyet a párisi játéklarangokban az utolsó centimesig elvesztett. A rendőrség letartóztatta.

— A hetvenhat éves feleség megöltötte negyvennyolc éves férjét. Noviszadról jelentik: A semmitőszék csütörtökön tárgyalta Tóth Viktória hetvenhat éves asszony büntetését. Tóth Viktória 1927 december 16-án éjjel Muzsán álmában megfojtotta vadházastársát, Takács Jánost. A törvénytészi tárgyaláson tagadta a büntetést és úgy állította be a dolgot, hogy a kritikus éjszakán ismeretlen tettesek hatoltak be lakásukba és Takács Jánostól pénzt kértek, majd minthogy az nem adott pénzt, agyonverték. A becskerekai törvénytészi és a noviszadi felebbviteli bíróság Tóth Viktóriát tizenöt évi fegyházra ítélte. A semmitőszék csütörtökön a büntetést tizenöt évi börtönné változtatta át.

— Schubert emlékünnepe. Szentáról jelentik: A szentái Dal és Zeneegylet április 27-ikén az Eugen-szálló disztermében Schubert-emlékünnepeket rendez Hermann József hegedűművész, szuboticei zeneiskola tanár közreműködésével. Schubert zenefőrténeti jelentőségét dr. Glückenthal Géza orvos fogja méltatni. A Dal és Zeneegylet teljes zenekara Schubert műveiből fog előadni, Kellemen Pálné és dr. Deveskoví Járásbíró énekelnek, Drakulics Mihajlóné pedig zongoraszámmal szerepel. Az ünnepi est íránt nagy az érdeklődés.

— A noviszadi Darányi-telep megújítását sürgetik a telepek. Noviszadról jelentik: Szerdán a Darányi-telep lakóiból álló küldöttség tisztelgette dr. Borota Branisláv polgármestert, akit arra kért, hogy engedje el a város a hátralelkes béreösszegek után felgyülemlett késedelmi kamatokat és ismerje el a mai telepek rég követelt tulajdonjogát. A polgármester behatóan megvitatta a küldöttség tagjaival a memorandum foglalt kívánásokat és ígéretet tett, hogy kérésüket a városi képviselőtestület elé terjeszti.

— A világ legnagyobb perronja. Londonból jelentik: Szerdán adták át a forgalomnak Európá leghosszabb vasuti perronját a manchesteri Viktória-pályaudvaron. A perron teljes hossza 2238 láb. Minden egyes vágányon egyszerre három-három teljes hosszúságú vonatot lehet elhelyezni. Ez az óriási perron tulajdonképpen két régebbi nagy pályaudvar összekötéséből keletkezett. Az átépítési munkák három évig tartottak. A felhasznált száz tonnás acélgerendákat a helyszínén kellett előállítani, minthogy óriási súlyuknál fogva szállításuk lehetetlen volt. Az óriási vonatforgalom lebonyolítására egészen új rendszerű háromszíni villamosjelzőberendezést szereltek fel, amelynek összesen száznyolcvanhét emelőkarja van.

— Tolvaj hivatalosolga. Szomborból jelentik: A szombori törvénytészen csütörtökön tárgyalta Katices Triva járásbírósi szolga lopási büntetését. A vádirat szerint Katices ellopta a bűnjelként szereplő fegyvereket és azokat eladta, azonkívül felvette Zemlják Jenő tisztviselő fizetését és azt elikkasztotta. A bíróság csak sikkasztás büntetésében mondotta ki bűnösnek és harmincnapos fegyházra ítélte.

— Nem lesz pénzügyi kamara. Beogradból jelentik: Egyes pénzügyi körök — mint ismeretes — akciót indítottak, hogy a pénzügyeték számára külön kamarák létesüljenek. Mint értesülünk, a bankkamarák megalakítása egyelőre nem aktuális és illetékes helyen nem gondolnak arra, hogy megváltoztassák azokat az alapokat, amelyek az ország gazdasági kamarai rendszere most fel van építve.

— Az új fogyasztási adó miatt drágább lett a sör. Beogradból jelentik: Az új fogyasztási adótörvény a sör után 30 dinár tartományi pótdadót állapít meg hektoliterenként. Ezt a megadót az állgyárak a közönségre hárítják és értesüléseink szerint a sörgyárak beogradi képviselői csütörtökön konferenciát tartottak a sör árának felemelése ügyében. A beogradi Weifert-sörgyár a sör hektoliterének árát már is fel-emelte 400 dinárról 430 dinárra.

— Iparostanonc-kiállítás Noviszadon. Noviszadról jelentik: A női iparostanonciskola igazgatósága elhatározta, hogy április 28, 29. és 30-ikán a »Szvetozár Miletics« iskolában (Nikolajev-templom udvarán) a női iparostanoncok munkáiból kiállítást rendez. Május 5, 6. és 7-ikén a beltéri katolikus elemi iskolában a fiataloncok munkáiból rendeznek kiállítást. A kiállítások védnöke dr. Borota Branisláv polgármester.

— Kerületi tüzoltóegyesület alakult Osziéken. Osziékről jelentik: Osziéken tüzoltógyűlés volt, ahol tizennégy kerület képviseltette magát. A gyűlésen megalakították a Kerületi Tüzoltó Egyesületet, melynek székhelye Osziék lett. A gyűlésen a következő tisztikart választották meg: Elnök Schmidt Antal mérnök, parancsnokok Klett Ferenc és Klemm Miklós, pénztáros Tuster Adolf, jegyző Bagó Antal (Málja).

Ejszakai gyomorfájdalmak

A sokféle gyomorhaj között a legkellemetlenebbek az éjszakai gyomorfájdalmak. Van azonban egy gyógyszer, amely megszabadítja a fájdalomtól és nem kell az éjszakákat átvirrasztania. Ha MAGNA-port szed, gyorsan és biztosan megszabadul mindennemű gyomorhajától. A MAGNA-por közömbösíti a gyomorsavat, amely a táplálék felbomlását és a gázok képződését szokta okozni. De nemcsak a gyomorsavat közömbösíti a MAGNA-por, hanem enyhítéleg hat a gyomorfall nyálkahártyájára is és szabályozza az emésztést. Vegyen még ma egy csomag MAGNA-por, vegyen be belőle egy kis kanállal egy fél pohár vízben, megfogja a látni, milyen jól alszik és milyen frissen és ktipihenve fog felkelni.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, egy kis csomag pontos használati utasítással 4 dinár.

— Magyar pilóta készül átrepülni az Atlanti Óceán kelet-nyugati irányban, Párisból jelentik: Kuschner József magyar pilóta május elején, mielőtt kedvező lesz az időjárás, megkísérli Le Bourgetből az Óceán átrepülését. Utjának végcélja Newyork. Az előkészületek már folynak és Kuschner a napokban harminchatórás próbarepülést végzett teljes sikerrel. A magyar pilóta még egy újabb próbarepülést szándékozik végezni harminchatórás időtartammal. Az átrepülést négy százötven lóerős Jupiter—Gnome-motorral fogja megkísérelni.

— Április 26-ikáig adnak ki Szuboticán fegyverviselési engedélyeket. A szubotici rendőrség április 26-ikáig meghosszabbította a fegyverviselési engedélyek kiadásának határidejét. Az engedélyeket Miatov Tóza rendőrkapitány adja ki, városháza második emelet 124. szoba.

— Halálozás. Hermann Sámuel szubotici kereskedő hetvenéves korában április 18-ikán váratlanul elhunyt. Temetése április 19-ikén délután félhárom órakor lesz.

Anya és gyermeke

örömtől sugároznak, mert a visszataszító csukamájolaj helyett a kellemes ízű

EMALT

valóságos jótétemény. A meleg időszakokban is ólva hetű

— A Terézia-szállodában hirtelen meghalt egy szubotici ügynök. Szerdán délután öt óra tájban tragikus haláleset történt Szuboticán a törvényszék palotájával szemben levő Terézia-szállodában. A szálloda koreszmájába betért Vén János szubotici ügynök, akit néhány nappal ezelőtt helyezett szabadlábra a törvényszék. Vén rumot rendelt, de alig ivott egy-két kortyot, amikor hirtelen elsápadt, kezéből kiesett az üveg és végig vágódott a földön. Éleszteni próbálták, de minden fáradozásuk eredménytelen maradt. A halálesetről értesítették a rendőrséget, ahonnan Prodanovics Mladen ügyeletes rendőrkapitány orvossal jelent meg a helyszínen. Az orvos megállapította, hogy Vén Jánost szívizomhűlés ölte meg. Vént április 13-ikán a szubotici törvényszék három hónapi fogházra ítélte, de mivel két hónapot már kitöltött a büntetésből, szabadlábra helyezték. Vén János holttestét a temető hullaházába szállították.

Dr. Hermann Károly szakorvos tanulmányutra külföldre utazott. Rendeléseinek megkezdését e helyen jelezni fogja.

— Öt évi börtönrre ítélték egy francia gazdát, aki hét újszülött gyermekét megfojtotta. Párisból jelentik: A saint-brieux-i esküdtségi bíróság kedden öt évi börtönrre és öt évi kiutasításra ítélte Departoux tregomardi gazdát, aki általában »tregomardi emberevő« néven ismertek. Az elvetemedett ember hét újszülött gyermekét megfojtotta és elásta. Az enyhe ítélet azzal magyarázható, hogy Departoux, aki a csendőrségen anakidején beismert vallomást tett, ezt a tárgyaláson visszavonta és nem sikerült ellene konkrét bizonyítékokat sem szerezni, miután a gyermekek holttestét nem találták meg.

Számos női bajnál a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású Ferenc József vizet különösen a szülészeti osztályon a legjobb sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 33

Fejfájás,

egyre megy, akár meghűlés, izgalom, túlfeszített munka vagy mértéktelen alkohol- vagy nikotínélvezet következménye, enyhíthető és megszüntethető. Vegye az ismert

Aspirin tablettákat

és csakhamar érezni fogja jótévő hatásukat. Fog- és fül-fájásnál, influenza-, reuma- és neuralgiánál, valamint lázas állapotoknál az Aspirin tabletták szintén igen jól beváltak.

Kérje mindig az eredeti Bayer csomagolást a kék-fehér-piros színeivel.

RÁDIÓ

A zagrebi vonós négyes vendégszereplése a beogradi rádióban

A pénteki műsor kiemelkedő eseményei

A csütörtöki visszacséssel szemben a pénteki rádióprogramban már javulás észlelhető és különösen hangversenyekben van bő választék. Beogradban a zagrebi vonósnégyes vendégszereplése és a hangversenyt a leadó is közvetíti. (21.10) Bresslauból szinfonikus hangversenyt hallhatunk. (20.15) Frankfurt ugyancsak szinfonikus hangversenyt ad, amelynek műsorán Haydn, Mendelssohn és Chopin művei szerepelnek. (20.00) Komoly zenét tűzött programjára Lipse is, angol és német zeneszerzők szerzeményéből. (20.00) München kamarazene-estét rendez. (21.15) A bécsi leadó pedig a renai sance német zeneszerzőinek műveiből állított össze hatalmas műsort. (21.30) Nívónak ígérkezik a varsói leadás, a varsói filharmonikus társaság fog hangversenyezni a mikrofon előtt. (20.15) Zagrebban Anka Kescevic Badalics hangversenyének daleste szerepel a rádió programján. (20.35).

Operaelőadást nyújt a budapesti leadó az Operaházból, műsoron Eugen d'Albertnek, a neves francia zongoraművésznek és zeneszerzőnek legismertebb operája a »Hegyek alján« szerepel. (19.30) Operaelőadást nyújt Nápoly leadója, amely a San Carlo színházából Leoncavallo »Zaza« című operáját közvetíti. (21.02) Münchenből Suppe »Boccaccio«-ja hallható. (20.00) Több operaelőadás is szerepel a programon, Bern Fall Leo »Stambul rózsája« című népszerű operettjét közvetíti. (20.00) Operaelőadást nyújt Róma (20.45) és Zürich is (20.00).

Prága és a többi csehszlovák adóállomások a Shakespeare »Julius Cézárja«-ból készült hangjátékot közvetítik. (20.00).

Megkezdte működését a bécsi rövidhullámú adóállomás. A bécsi rövidhullámú adóállomás, amelyet ideiglenesen a Rosenhügelen felépített barakban helyeztek el, teljesen elkészült. Az adó 40 watt erősségű és 49.4 méteres hullámhosszal dolgozik. A bécsi rövidhullámú adó egyelőre minden kedden és csütörtökön délben a rosenhügeli nagy adó déli programjának befejezése után egy óráig gramofon zenét közvetít. Körülbelül 10 nap múlva már szerdán és szombaton is ad gramofonzenét, a nagy adó esti műsora után.

Ki hallgat rádiót és mikor? Érdekes statisztikai kimutatást közöl az egyik angol rádiószaklap arról, hogy Angliában a rádióelőfizetők hogyan hallgatják a rádiót. Megállapítja, hogy a rádióvető általában az esti órákban, 6—11 óra között a legerősebb. A legtöbb hallgatója a rádióknak este 8—10 óra között van. 10 óra után a nagyvárosok érdeklődése csökken a rádió műsora iránt, de a vidék este 11 óráig is hallgatja szorgalmasan a programot. A vidéki hallgatók különben még a déli órákban, 12—1 óra között is sokat hallgatnak. Megállapította a szaklap azt is, hogy a rádióhallgatók között a nők vannak többségben, akik különösen a délelőtti és délutáni órákban szórakoznak a rádióval.

KÖZGAZDASÁG

Pénzüntézet központ lesz Romániában

A leistabilizáció általános hitelválságot idézett elő

Bukarestből jelentik: A lei stabilizációja után egyre fokozódó mértékben lép fel a valutastabilizáció gyakori jelentege, a magángazdaság összeroppanása. Nemesak konjunkturális vállalatok és kereskedők bukának meg, hanem egyre-másra mennek csődbe régi kereskedőházak és vállalatok.

A február és március hónapokban elrendelt csődök és moratóriumok összege több mint négy milliárd lei, amivel szemben a vagyon alig éri el ennek az összegnek a felét. Bukarestben a forgalmasabb utcákon egy-egy üzlethelyiségért három-négy évvel ezelőtt tizen is versenyeztek, most minden második üzlethelyiség kiadó. Az üzletekben az árut potom áron veszteségetik, hogy legalább a napi szükségletre való pénzt kiáruhassák, a bankok pedig könyörtelenül behajtják a kölcsönöket és a busás, Európa más országaiban ismeretlen magas kamatokat, de megtagadnak minden hitelt.

A hitelválság általános. A Banca Nationala, a román nemzeti bank, mint legfőbb hitelforrás, tízenöt milliárdos hitelt nyújtott a pénzüntézeteknek. Ezt az

összeget 90 százalékban hat bukaresti nagybank kanzalékkal adta tovább a középbankoknak, ezek aztán fiókaik után az összeg felét huszonnyolc-harminckét ókijik után az összeg felét huszonnyolc-harminckét százalékkal hitelezték ki elsőkézi kereskedőknek és vállalkozóknak. A közép- és kisbankok kénytelenek voltak uszarakamatokat szedni, aminek az volt a következménye, hogy nem tudták behajtani követeléseiket és egymástól kerültek válságos helyzetbe, vagy mentek csődbe.

Mіндеzek a jelenségek arra indították a kormányt, hogy elkészíttesse egy új banktörvény tervét, amelyet az érdeklépviseletek anktája elé fog terjeszteni. A törvényjavaslat főleg a betevők érdekeinek védelmét tartja szem előtt és pénzüntézet központot tervez, amely minden banknak be kell lépnie. A tagintézetek kötelesek lesznek negyedévenként mérleget készíteni és ezen az alapon ellenőrizni őket a pénzüntézet központ, amely közreműködik a bajba jutott bankok megmentését és megállapítja a bankok által szedhető kamatot.

A becskerekai kamara választott biróságának tagjai

Becskekéről jelentik: A becskerekai kamara — amint jelentettük — megalakította választott biróságát és megválasztotta a biróság tagjait. A választott biróság tagjai a következők:

Vellkibecskek: Annau János kereskedő, Back Imre bankigazgató, Bencez Miksa butorgyáros, Beno Mihály rövidárkereskedő, Berberszki Nikola papucos, Cvetkov Radivoj, a Szerb Bank igazgatója, Csursin Radivoj szabómester, Deutsch Sámuel gabonakereskedő, Dragan Krisztofor kalapgyáros, Eckstein János bórkereskedő, Elek Viktor cukorgyári igazgató, Penyves Izsó gabonakereskedő, Fischl Jakab gabonakereskedő, dr. Fodor Ottó vegyészeti gyáros, Freischberger Lipót ügynök és bizományos, Galetin Peter fűszerkereskedő, Glück Manó fa- és szénkereskedő, Grosz Géza bankvezérigazgató, Guttmann Béla gyarmatárkereskedő, Iszakovics Szvetozár gyári igazgató, Kállai Jenő gabonakereskedő, Kende Ernő malomigazgató, Kosztics Petár szőnyeggyári igazgató, Kovács Andor szőnyeggyári igazgató, Kraljev Lázár fűszerke-

reskedő, Lekics Bóza lakatosmester, Lukics Ljubomir parfümgyáros, Meyer Aurél bankigazgató, Merschbacher János kőművesmester, Popov Milivoj bankigazgató, Radicev Lázár gyarmatárkereskedő, Risztics Gyóka kézműárkereskedő, Schosberger Márk tojás- és baromfiexportőr, Székely Emil gabonakereskedő, Temmer Sándor nyersárkereskedő, Terzin Zs. Zsvikó kézműárkereskedő, Tolveth Oszkár bankigazgató, Ullmann Miksa cégvezető, Vukov Jęfta kádármester, Weiss Dávid malomigazgató.

Velikakikinda: Bogdán Márkó bankigazgató, Gjomparsics Szever gabonakereskedő, Hirschenhauser Imre gabonakereskedő, Jovanovics Szima nyomdász és könyvkereskedő, Lozanic Szilvko kalácsütő, Messinger Hugó gyarmatárkereskedő, Okolicsanov György gyáros, Pencz Miklós kézműárkereskedő, Putnik Misa kézműárkereskedő, Richa Lajos gyáros, Schenk Miklós téglagyáros, Treacsakov Tihomir mérszáros és hentes.

Vrsac: Ditrichstein Bernát kereskedő, Dragics

Műján kereskedő, Filipovics K. Alekszandar kereskedő, Francisc Joca festő, Klein Jovan kalapgyáros, Langer Valentin fűszerkereskedő, Leka József nősziabó, Matejics Mateja szalámgyáros, Nedeljkovic Ljubomir borkereskedő, Pávcsics Gusztáv borkereskedő, Szavics Odeon fűszerkereskedő.

Pancsevá: Csuresin V. Nikola kézműárkereskedő, Fischer Ignác gabonakereskedő, Freund Artur gabonakereskedő, Grujics Dusan Kovács, Ivkovic Nikola malomigazgató, Jovanovic Svetislav gabonakereskedő, Mihajlovics Aleksza gabonakereskedő, Pavlovics Péra keményítőgyárigazgató, Sztrefanovics Bránko kézműárkereskedő, Sztrefanovics Mita vaskereskedő, Szabó Sándor címfestő, Velickovic Nikola kocsiagyártó, Wittmann Lajos malomtulajdonos, Ziffermann Ottmár kézműárkereskedő.

Belackva: Beck Izidor gabonakereskedő, Becker Albert gabonakereskedő, Jankulov Zsiva bankigazgató, Klein János lakatosmester, Risztics Svetislav kereskedő, Scheffer Száva borkereskedő.

Novibecsej: Jovanovics Giga bankigazgató, Schlesinger Adolf gabonakereskedő, Schock János asztalosmester. — **Novakanizsa:** Nevenecics Bogoljub vegyeskereskedő, Spang Péter ipari vállalkozó. — **Kovin:** Kupuszarevics Maksza mészáros és marhakereskedő, Mitadinovics Jofa fűszerkereskedő. — **Banatszki Karlovac:** Ijabb Herz Pülöp szalámi gyáros. — **Csoka:** Lederer György szeszgyáros és földbirtokos. — **Jasa Tomics:** Kemmelring Michael konyvagáros és borkereskedő. — **Debeljucsa:** Krausz Árpád vaskereskedő. — **Besej Sveti Gyurgy:** Westel Johann fűszerkereskedő, Urszó Béla szabómester.

Liszt kivétel Szirmirába. A múlt évi nagy szárazság folytán az új aratásig a szirmirai piacnak kb. 3000 tonna jóminőségű kenyérlisztre van szüksége, amely 75—85 kg-os összevarrott (és nem bekötött) új zsákokban szállítandó. Az ottani piacon jelenleg a magyar és francia malmok között folyik a harc. A szállításhoz folytatódólagosan 200—300 tonnás részletekben kell történni. Pizetési feltétel: netto-kassza azonnal az áru megérkezésekor egy ottani elsőrangú bankra szóló okmányok ellenében. Az üzlet végleges megkötése előtt a szállítási szándékozók — próba céljaira, de természetesen fizetés ellenében — 2—3 zsák lisztet tartoznak beküldeni különféle mintákból a következő címre: Mr. Joseph Karman, Post-Box 195, Smyrne (Kardicali-Han), Kisázsia. A szállítást legjobb vízi úton eszközölni és pedig vagy tengeren vagy a Dunán Galacón és Konstantinápolyon át. Az árt 100 kg-onként kell kalkulálni, dollárban, c. i. f. Szirma. Tekintve, hogy igen jelentékeny mennyiségű liszt elhelyezéséről van szó, a szuboticeai Lloyd felhívja az érdekelteket, hogy ajánlataikat minél hamarabb küldjék el a fenti címre. Levelezés tetszés szerint szerb-horvát, francia vagy német nyelven.

Használt göngyölég visszaszállítása a külföldről. A földművelésügyi miniszterium március hó 25-ikén kelt 8014 III. számú rendeletével közli, hogy a használt göngyölégeknek, amelyekben belöldi árut vittek ki, külföldről való visszahozatala nincs határidőhöz kötve, tehát azokat mindenkor vissza lehet szállítani, amennyiben kétségek nélkül beigazolást nyer, hogy belöldi áru kivételénél használták. E célból a göngyölégek visszaszállításakor a behozatali deklarációhoz mellékelni kell a kivitelj deklarációt, illetőleg fuvarlevelet is, amelyek szerint az áru ilyen csomagolásban ment ki a külföldre, végső esetben pedig, ha bármi oknál fogva nem lehetne a fenti bizonyítékokat bemutatni, bizonyítékul elegendő a levelezés, amelyből látható, hogy az illető göngyölég szolgált csomagolásra a belöldi áru kivitelkor.

Japán kereskedelmi összeköttetést keres Juzsóláviával. A törökországi japán kereskedelmi képviselő 1928 nyarán Sztambulban megkezdte működését és kereskedelmi összeköttetésbe kíván lépni országunkkal. Egyelőre a japán selyemáru (kendők, ingek, harisnyák), linoleum, porcellán, zománc, biciklik és villanylámpa- stb. exportőrök nyilvánították óhajukat, hogy üzleti összeköttetésbe lépjenek importőrjeinkkel. A Lloyd kéri az érdekelteket, hogy kérdéseikkel, vagy ajánlataikkal sziveskedjenek a következő címre fordulni: Monsieur L'Attaché Commercial de L'Ambassade du Japon, Bureau du Secrétaire Commercial, Constantinople.

Expresszhajóforgalom a Dunán. Értesülésünk szerint az Eisz Dunagőzhajózási Társaság a folyó éven is, úgy mint a múlt éven, már április hó folyamán megnyitja nagy személyszállító gőzöseivel az expresszhajóaratokat személy- és expresszáruforgalom Wien, Bratislava, Budapest, Beograd és Giurgiu között. A hajók hetenkint kétszer közlekednek úgy hegy-, mint völgyemenetben. Az első hajó Beogradról folyó év április hó 26-ikán indul Giurgevóba, amely Budapestre április hó 24-ikén indul. Első hegymenet Beogradról Wienbe folyó év május hó 3-ikán, amely hajó Giurgevóba április hó 29-ikén indul. Az S. H. S. királyságban a hajók a következő állomásokat érintik: Bezdán, Osijek (átzállással Ajlmason), Vukovar, Novisad, Zemun, Beograd, Smederovo, Vel. Gradiste; Romániában: Moldova veche, Orsova, Turn-Severin, Giurgiu; Bulgáriában: Vidin, Lom, Orehovo, Somovit, Svischtov, Russe. Osijek és Ajlmas között egy külön összekötőhajó fogja

a forgalmat lebonyolítani, miáltal a kényvelmes csatlakozás Osijekről és Osijekra biztosíva van. Az átszállás az expresszhajóról, illetve összekötőhajóról Ajlmason hajóról hajóra történik. Az utasoknak kitűnő konyha mellett fülkék és hálóhelyek állanak a hajókon rendelkezésre. Az expresszhajókon való utazásnál csak a rendeltetési állam beutazási vízumra szükséges, eszerint átutazási vízumra nincsen szükség.

Újhóli mákszimálták a közszükségleti cikkek árát Sztaribecsejben. Sztaribecsejről jelentik: Sztaribecsej előjárására a következőképpen mákszimálta a közszükségleti cikkek árát: Fehér nullás liszt 3,50 dinár, fehér liszt 3,10, kenyérliszt 3, korpá 1,75, fehér kenyér 3,50, barna kenyér 3, Disznóhús élőszű 13,50, marhahús élőszű 7,—, borjúhús élőszű 10,—, juhús 6,—, sertés hús 18,—, töpörtyű kilogrammonként 20,—, nyersszalonna 22,—, zsír 25,—, hús 22,—, hársnyhus 16,—, husos hurka 22,—, véres hurka 20,—, májas hurka 20,—, májpástétom 40,—, disznóajt 22,—, 1 pár tormás virstli 3,—, 1 darab szalfaládé 2,—, 1 kg. parizer 28,—, füstölt szalonna 28,—, füstölt sonka 22,—, füstölt oldalas 20,—, füstölt sonka csont nélkül 32,—, főtt füstölt sonka csont nélkül 30,—, füstölt kolbász 30,—, főtt füstölt hús szalonnával 30,—, Tömött liba kg. 20,—, tömött kacska 18,—, egy pár liba 120,—, egy pár kacska 60,—, egy pár tyúk 70,—, egy pár lérce 28,—, egy pár pulka 160,—, 1 kg. krumpli 3,—, vörös hagyma 3,—, fokhagyma 5,—, fehér hús literje 10,—, sárga bab literje 8,—, tehéntej literje 3,—, tehén-

turó érett 28,—, teffel literje 20,—, tejszín 30,—, vaj 48,—, Ponty 20,—, harsa 25,—, kecsge 35,—, süllő 20,—, csuka 12,—, egy darab tyuktojás 1,25, fehér bor literje 10,—, vörösbort 12,—, szőlőrium 30,—, sprü pálinka 30,—, egy métermázsza széna 120,—, 1 mm, zabszalma 50,—, egy öl tölgyfa 490,—, egy öl cserfa 460 dinár.

Szenta város költségvetése négy és félmillió kiadásübbletet mutat, Szentáról jelentik: Több heti munka után a tanács és a gazdasági bizottság elkészült a város költségvetési tervezetével. A gazdasági bizottság a tanács előterjesztésén annyiban változtatott, hogy a bevételt százezer dinárral, a kiadást pedig nyolcvanezer dinárral növelte. Eszerint a kiadás 4,645.645 dinárral több mint a bevétel. Ezt a differenciát pótdadókból kell fedezni. A tervezet szerint a 62.730 dinár negyedosztályú kereseti adóra 97,50 százalékos pótdót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok 73.627 dinár állami egyenes adóalapjára és a 178.458 dinár házbérelapra, valamint a kereskedő és mészárosok 12.873 dinárt kitevő kereseti adójára 200 százalékos, a 209.612 dináros földadóalapra, továbbá a 33.936 dinár házostályadóra, az 50.804 dinár másodosztályú kereseti adóra, a 145.608 dinár harmadosztályú kereseti adóra, valamint a 29.444 dinár tőkekamatadóra 883 százalékos pótdót kell illeszteni. A költségvetéssel a keddi közgyűlésen foglalkozik a városi képviselőtestület és a költségvetés akkor válik jogerőssé, ha a tartományi főispán is jóváhagyja.

SPORT

Ferrum—SzMTC vezetőség

Rendkívül érdekes mérkőzés lesz szombaton délután fél 3 órakor a SzAND-pályán. Egy műkedvelőcsapat keretében a Ferrum SK és az SzMTC vezetőségei mérkőzést rendeznek. Mindkét csapatban számos ismert sportembert találunk, akik egyúttal a legkiválóbb futhallisták közé tartoznak, ma pedig az alszövetségi zöldszalonnáit irányítják a szuboticeai futhallspartot. A két csapat a következő felállásban fog mérkőzni:

Ferrum: Kinszabó — Csonka L., Szabó — Matkovic, Csonka, Sztajanov. — Lant, Velhe, Krausz Mihály, Juhász, Paitin. Tartalékok: Brajkovic, Miklo, Szebenyi.

SzMTC: Szagmeiszter H. Kiss, Lulics — Mirnic, Milodanovics H., Neumann — Dr. Szántó Gábor, Szkenderovics, Milodanovics L., Kovács, Markovics Gyuka. Tartalékok: Rigó, Lehrer, Franciskovic, Róza.

A mérkőzés fél három órakor kezdődik, bírálja Szegedinszki Nesztor, határbírák Weisz (Ferrum) és Plavics (SzMTC) lesznek.

Szuboticeán megkezdődött a teniszszezon. Hosszas reményteljes várakozás után esütőtörökön az időjárási viszonyok lehetővé tették a teniszszezon megindulását. Habár az égen még gyanús felhőtömegek uszálltak és a levegő is hűvös volt, mégis megjelentek a városi teniszpályák. A teniszszezon első fecskej esütőtörökön délután már teniszszingbe álltak, annál is inkább, mert két héten belül bajnoki mérkőzésre kell kiállítani csapatot. A klub vezetősége felhívja a tagokat, hogy most már minél gyakrabban látogassák a pályákat.

Futhallbíróvizsga Szuboticeán. A szuboticeai futhallbírák testülete elhatározta, hogy az idén bíróvizsgát rendez. A vizsgára jelentkezhet mindenki, aki legalább huszonegy éves és beszéli az államnyelvet. Jelentkezni lehet személyesen minden kedden a bírótisztelnél az alszövetségi hivatalos helyiségében, vagy írásban a testület címére: Sekelja zhora Nogometnih Sudaca Szubotica, Sokolska ul. 5. Az írásbeli jelentkezésnek a következőket kell tartalmazni: teljes név, születési hely, születési év, hó, nap, milyen állampolgár, foglalkozás, milyen egyesület tagja, beszélni-e az államnyelvet és pontos lakcím. Ha a bíróvizsgára elegendő számban jelentkeznek, úgy a bírák testülete május havában tanfolyamot nyit a jelölteknek.

BÍRÓJELÖLTEK az összes szükséges szabályokat megtanulhatják Szántó Andor szabálykönyvből. Megrendelhető a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala útján. Ára 20 dinár. Postóköltség 2 dinár.

Szuboticeai vívók az országos bajnokság versenyén. A szuboticeai Vívó Klub erősen készül a május 19. és 20-ikán Noviszadon megtartandó országos kard és törvívó bajnoki versenyre. A nevezéseket már elküldték és az összes benevezettek erős tréningben vannak, hogy a múlt éven elért bajnoki helyezéseket az idén is megvédjék. A tavalyi bajnoki táblázaton a hat he-

lyezett közül három szuboticeai volt, és pedig az első, második és ötödik helyen. Az eddig rendezett összes versenyeken az első helyezéseket mindig szuboticeai vívók vitték el és minden remény meg van arra, hogy a most benevezett sárda még az eddigiéknél is fényesebb eredményt fog elérni. A szuboticeai Vívó Klub részéről a következők neveztek be az országos bajnokságra tör és kardvívásban: Fröhlich, Käufer, Singer, Csaiács, Richter, Steinitz és Löwenthal.

Uj igazgatótanács tag a szuboticeai alszövetségben. A szuboticeai alszövetség igazgatótanácsa legutóbbi ülésén Temunovics Laza (Szuboticeai Sport) lemondása folytán megüresedett tanácsi tagságra Zsmak Matkót (Szuboticeai Sport) kooptálta.

A szuboticeai alszövetség igazgatótanácsának ülése. A szuboticeai alszövetség igazgatótanácsa pénteken, április 19-én este 7 órakor fontos tárgysorozattal ülést tart.

Osztályválogatott jobbszélsője Sztaribecsejre költözik. Osztályválogatott jobbszélsője május elsején végleg Sztaribecsejre költözik. Schultsal nemcsak a Szoko, hanem a szuboticeai alszövetség válogatottja is értékes erősítést nyert.

MITROVICA

Mitrovicai Trgovacski—Konkordia (Indija) 4:1 (1:1). Másodosztályú bajnoki. Bíró: Schneff.

SLUŽBENI DEO:

Paspored prvenstveni utakmica SNP-a na dan 21. aprila 1929. god. u Subotici.

Subotica: Igralište SAND-a.
I. razr.: SAND—Sub. ŽAK početkom popodne u 4/3 sata. SMTc—Sub. Šport početkom popodne u 4 sata.

II. razr.: Hakoah—Konoharski AC VII. Krug popodne u 1 sat. Radnički SK—Peštari prepodne u 11 sati. I. B.: SzAND res.—ŽAK res. prepodne u 8 sati. SMTc res.—Šport res. prepodne u 1/10 sati.

Glavni sportski nadzornik popodne g. Braum Ől. upr. odb. Glavni sportski nadzornik prepodne g. Kokal Ől. Posl. Odb. Glavni blagajnik prepodne i popodne: g. Brajković Sreten blagajnik SNP-a.

Ulazne cene popodne: Din. 5, 10 i 15. Ulazne cene prepodne: Din. 3 i 5.

Učestvujući klubovi od prepodne i popodne imaju izaslati i to: Svaki klub po 1—1 člana, koji će vršiti dužnost redatelja i po 1—1 člana, koji će vršiti blagajnika. Koji se imaju prijaviti i staviti na raspolaganje gl. blagajniku prepodne u 1/8 sati, a popodne u 1/1 sati na igralištu SAND-a.

Obračunavanje prihoda posle utakmice i sve ostalo ima se vršiti po pravilniku izdatom po Upr. odboru odnosno zaključka gl. vanredne Skupštine ovog pedsaveza, za odigravanje prv. utakmica.

Igralište, svačionice i sedišta Uprava igrališta dužno je staviti na raspoloženje gl. priredivaču, kako je to određeno u gore spomenutom pravilniku.

Lopte za utakmice ima dati Uprava igrališta na nagradu, predviđenu u gore citiranom pravilniku.

Subotica dne 18. aprila 1929.

Skenderović Goza s. r. tajnik II.

TÁRCA

Egy kritikus albumából

Irta: BAEDEKER

— A költő és a sorsharag. —

Friedrich Hebbel, a nagy drámaíró írta egy helyen a naplójában:

— Ha Byron nem lett volna olyan nagy bűnös, talán nem lett volna olyan nagy költő.

Nagyon is kényelmes dolog olyan íróval polemizálni, aki már több mint hatvan esztendő előtt meghalt, de amikor irodalmi kedvencemről, a Childre Haroldról e különös mondást olvastam, muszáj volt leírom a következőket.

*

A megállapítás, mivelhogy Hebbel, elég óvatosan, elébe írta ezt a főötte rugalmas szót: *talán*, talán igazat is mondott. Minden igaz, ha ezzel az alternatív megoldást is engedélyező szóval élünk: *talán*. Mert e szó alkalmazása ebben az esetben nem zárja ki a lehetőséget annak, hogy Byron *talán* akkor is nagy költővé válik, ha kisebb bűnös vagy egyáltalában nem bűnös.

Am ennek a könnyen hajlítható szónak, amely már annyi zavarból segítette ki az embereket (s d'Annunzio szenvedelmes regényének a megjelenése óta szinte szállóigévé lett, — ebben a formában: *talán* igaz, *talán* nem), egyéb szerepe is van ezen a helyen. *Igazán nagy bűnös volt ez a nagy költő?*

Egészen bizonyos, hogy nagy költő volt, sőt a nagyok között is nagy, de kérdés: nagy bűnös is volt-e egyszerre? Azt hiszem, csak *talán* volt bűnös. Poézisének a magas értékét megállapította ugy az angol mint az egyetemes irodalomtörténet, s bizonyítja a byron-i iskola, amely Európaszerte a nyomába lépett és rövidesen eltanulta a lángeszű költőtől *wie er sich räuspert und wie er spuckt*. (Ellenben hogy hogyan sóhajt, hogy rímel s az érzéseit mily pompás stanzákban tudja kifejteni, azt három-négyszáz utazója közül csak ketten-hárman tudták megközelítőleg ellessni.) De a bűnösségéről nincsen bírói ítélet, s cselekedetei, amelyek, meg kell vallani, nem igen igazodtak a nyárspolgárok erkölcs- és illemtörvényéhez, min-

dig különböző megítélésben részesültek. Nemcsak megbotránkozást és fölháborodást, de érdeklődést és csodálatot is gerjesztettek. Akiiket ámulatra készítettek, aig-ha tartották bűnösnek a költőt, s akiket megbotránkoz-tattak, azok is legfeljebb erkölcsstelen embernek talál-ták őt s nem egyszeremind büntettesnek is.

Igaz, a feleségével rosszu élt Byron, talán rossz-szul is bánt vele, el is vált tőle, — de vajjon olyan ritka és nagy bűn az ily házassági tévedés, amelyben egyébaránt épp oly csalódás érte a lordot mint lady Byron-t? S bűn-e egyáltalában, ha férj és feleség rossz-szul élnek a szent házasságban? Ha igen, akkor minden szerencsétlenség: bűn. Vagy az volt a poéta nagy bűne, hogy Velencében elszerezett két-három asszonyt az urától, akiket, ha ő nincs a színen, mások csábítá-nak el? A bűnét *talán* az is enyhítheti, hogy a Don Juan szerzője ritka szép férfiú volt, akit legalább is annyi szerelemmel üldöztek az asszonyok, amennyi-vel ő vonzódott közzük. Vagy az volt a bűne, hogy kedvesévé tette a szép ravennai grófinét, aki az urát nem szívellette s törik-szakad Byron-t kívánta a cí-cisbejének? Melyik szép férfi, főleg ha gazdag, híres és költő, nem bűnös, ha Byron az volt? *Ein Tor ist immer willig wenn eine Törin will* — énekelte egy nagy német lírikus, aki szintén bűnököt követett el, ha többeket szeretni és többektől szeretetni: bűn.

Nem, — Byron csak *talán* volt bűnös, de bizonyá-ra költő volt, sőt hős is amely körülmény teljes ab-szolúciót szerezhet neki még azok előtt is akik a fé-keztetetlen temperamentumát az összeférhetetlen ter-mesztetés s szerelmi életének a törvényszerűtlenségét bűnnek tartották. Ez a *talán*-bűnös de mindenbizony-nyal — nagy költő fölládozta magát a görögök sza-badságáért amit sokan nem tettek meg akik *minden-bizonyialk* nem követtek el bűnököt de *talán* igen önző, rideg s a népek szabadság törekvéseivel szemben teljesen érzéketlen emberek voltak.

Maga Hebbel, az idézett mondás szerzője is meg-unta a feleségét, szívtelenül elpártolt tőle, s Byron, ha ismerte volna a Maria Magdalena szerzőjét, nem tartotta volna azért nagy bűnösnek. A szerelmi és a házassálete mindenkinek a maga külön dolga, s ami az egyik költőnek szabad, a másiknak se lehet tiltva. Le-het valaki a szerelmében vagy a házassáletében meg-bizhatatlan, megférhetetlen, sőt erkölcsstelen is. — az-ért még nem okvetlenül bűnös, s főleg nem nagy bű-nös. Hebbelnek rá kellett volna gondolni az evangéli-omi intelmre: az vesse rá az első követ, aki maku-látlannak érzi magát.

Lehet egyébaránt, hogy a kitűnő drámaíró csak érdekes és csattanósan hangzó paradoxont akart föl-állítani, amikor kapcsolatba hozta egy költőtársá bű-nös voltát annak költői lángeszével. A mondás, mint minden paradox állítás, kellemesen, frappánsul s er-deitileg hangzik, s jól cselekedett Hebbel, hogy a ha-tását nem rontotta le semmi magyarázattal. De az íté-letet, amely benne foglaltatik, jóvá tehetné volna leg-alább egy mellékmondattal. Egy kis függelékkel, a melynek az lehetett volna a tartalma, hogy a költő-nek, aki különben se született jó férjnek, s aki gyö-nnyörűséget szerez a kortársainak s főleg az utókornak (mert az igazi poétát, példa rá épp Hebbel és Byron, a kortársak ritkán méltányolják az érdeme szerint) va-lamivel mégis csak több szabad mint más közönséges emberfiának. Több szerelem dukál neki mint egy mé-zeshabúsítónak (hár ez sok mézédés szívet *kreál* a művészetével), s több bűnt is szabad elkövetnie mint egy harisnyvatakácsnak, (aki azokat a gyönyörű haris-nyákat szövö, amelyekkel a nők szédítenek) mert az ilyen jó ember, ha letér az erény utjáról, nem men-teti magát azzal, hogy transzban csábított, költői mi-morban bolondított el valakit s a fékezhetetlen drámai temperamentuma tette lelkiismeretlenné egy vagy több nővel szemben. Nem is szólva arról a nem egészen új fölfedezésről, hogy ez az egy vagy több nő szokta provokálni hűtlenségre és esapodárságra a költőt, el-lenben nem is tételez föl tehetséget az ily kilengésekre a gombkötőknel és az élesztőárusoknál.

Byron tehát aligha azért lett nagy költő, mert nagy bűnös volt, hanem azért volt bűnös (ha nem is épp nagy), mert nagy költő volt. Költő nemcsak az érzések mélységében s a formák tökéletességében, de egész lelkében, a csapongó fantáziájában, a szerelem-vágyában s a szabadság iránti rajongásában is. Hebbel a költő bűneitől következett a költői adományaira, a Byron genialitására. Közelebb járt volna az igaz-sághoz, ha költészetének a forráságából s költői egyé-niségének a tultengéséből magyarázta volna ki a bű-neit, amelyek egyébaránt — a levelezése, a naplója s harátainak a följegyzése bizonyítják — nem voltak oly nagyok, hogy ne mentenek ki őket *in foro externo et interno* a meleg versői s a halhatatlan alkotásai.

A bűnei olyan jelentéktelenek a költeményei mel-lett, hogy beszélni se érdemes róluk. Ha mégis szólnak róluk essay-k, életrajzok és memoárok, csak azért tör-ténik, mert aki elkövette őket, a legkiválóbb költők s a legérdekesebb emberek egyike volt.

REGI SYSTEM **BENCZE-féle PATENT** **PATENT. BENCZE**
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDŐNYÖK
 a legjobbak
 Mintál és árajánlatot díjtalanul küldünk
BENCZE ANTAL és FIA
 ESSLINGENI GÖRDÜLŐNY-ZSALU ÉS
 SZÖVŐTT FAREDŐNYGYÁR
 VEL. BECKEREK

A szabadalmazott
Eternit-
 pala-eladás, ugyszinté minden mé-retű fűrészelt és faragott épületha, deszka, lécs és cserép, mind első-rendű minőségben, a legolcsóbb napi áron kapható. Kérjen ajánlatot
Dohány Zoltán fakereskedő
 Telefon 3-65 Szubotica Telefon 3-65

Komlózsineg
 árainkat mélyen leszállítottuk!
SCHIFF ABRAHÁM, NOVISAD
 zsák-, zsineg- és ponyvanagykereskedő — zsák- és ponyvakölcshöz
 Telefon: 2403. Telegr.: Jutešif. Fiók: BEOGRAD-SAVA. Kérjen árajánlatot!

Valódi szépségápoló- és gyógyászati panok
 A Feller-féle El a szappanok nemcsak a bőrt és a haját különböztetik a közönséges toalet-ti szappanoktól, hanem a természetes bőrrel és a hajjal, amelyek a bőr és a haj egészségének és szépségének fenntartásához kellnek.
Elsa lilioszappan. Különö-sen finom virágszappan, amely-től a bőr puha és üde lesz.
Elsa tojássárga-szappan, valódi enyhe szappan, még a legkisebb gyerekeknek is jó.
Elsa glicerin-szappan, főleg erősen kirepedezett bőrök való
Elsa hátránszappan, fertő-lenít, különösen jó hatása van a bőrre és a hajra, főleg gyermekeknekél
Elsa herotva-szappan, egy-uttal fertőtlenít is, a szőrt pu-hítja, nagyon megbíz és nem csipi fel a bőrt.
Kérjen mindenütt Feller-féle szappant „Elsa” védjeggyel
 Pr bára postán 5 darab Elsa szappan tetszé: az rint kiválasztva 52 dinár a pénz előzetes beküldése ellenében, mert utánvétél a portó 10 dinárral drágább.
 A rendeléseket pontosan így címezze:
FELLER V. Jenő gyógyszerész Stubica Donja, Centrala 185
 Hrvatska 12836

Gyárosok, kereskedők, vállalatok!
 A lipcseli mintavásáron a legnagyobb né-mel cégek képviselték: szíri elnyarunk és i y
reklám-ajándéktárgyakban fényreklámokban
 módunkban van a legszebb dolgokat, legolcsóbb árban aján-lani. — Mintáink utban vannak és így mindenki saját érdekében ne vegyen addig, mi:
művészi kivitelű ajándéktárgyainkat, feltűnő fényreklámjainkat
 meg nem tekinthet. Mintáinkat mindenkinek rövidesen fel fogjuk mutatni
Kardos hirdetővállalat
 Novisad, Vilsonov trg 7. — Tel. 23-70

NYILT-TÉR

Fájdalmától megtört szívvel jelentem fel, hogy a legjobb apa és após

HERMAN SÁMUEL

éhi 18-án rövid szenvedés után, életének 71. évében váratlanul elhunyt. Temetése e hó 19-én délután 1/2 3 órákor lesz a Zrinjski trg 2. a a ti gy. színházból.

Subotica, 1929. április 18-án

A boldogutal mélyen siratják:

Herman Sándor és Herman Berta gyermekei
Soanenfeld Sári és Dr. Lohiny Sándor.
Béke hamvaira!

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejtetlően kisfiunknak elhunytáért fájdalmunkat részvétükkel enyhítéi igyekeztek, ezúton mondunk köszönetet.

1929. április 18.

Szalma Lajos és neje

Mindazoknak, kik gyászútkban részvételükkel fájda-mun-at enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Pacir, 1929. április 15.

Özv. Horváth Lajosné
és családja

Üzletátvétel

Krekus István órásspecialista üzletét átvettem. Kérem hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 8 napon belül jelentsék be, mert a későbbi bejelentéseket nem veszem tudomásul.

Subotica, 1929. április 18.

Krausz Adolf
órásspecialista

Órásspecialista üzletem 1929. május 1-én átadom

Felkérem vevőimet, hogy óra- és ékszerjavításait nálam mielőbb átvenni szíveskedjenek, mert a későbbi átvetel költségekkel jár.

Subotica, 1929. április 18.

Krekus István
órásspecialista

Szuboticei Villamosvasut és Világítási R. T.

Hirdetmény

A Szuboticei Villamosvasut és Világítási R. T. igazgatósága eladásra bocsájt gépeket, felszereléseket, elektrotechnikai szerelési anyagokat, ócskavasat, s.b.

Eladásra kerülnek a következő nagyobb tárgyak:

1. 2 db gőzagregát, melyek mindegyike egy álló Compound kondenzátoros gépből. L. Lang gyártmány, 10 Atm, 300 C 300 K Sn áll, 210 fordulattal percnként, a háromfázisú generátorral közvetlen kapcsolva, AEG gyártmány, 260 KVA, 2000 V, 42 periódus, gerjesztővel, 6.6 Kw 110 volt, 60 amp.

2. 2 db gázolmotor-aggregát, amelyek mindegyike négyhengeres 43/52 HP, 560 fordulattal percnként, közvetlen egyenáramú dinamóval kapcsolva, 25 Kw, 115 volt, 560 fordulattal. »General Electric CO« N. Y. U; S. A. gyártmány.

3. 1 db fekvő, egyhengeres Rieder tolattyrus gép, kondenzátor nélkül, Schlick & Nicholson gyártmány, 35 PS, 140 fordulattal percnként, 8 atm.

4. 1 db gőzkazán egy füstcsővel, Pek, Budapest gyártmány, 32 négyzetm. fűtőfelülettel, 8 atm.

5. 1 db benzinaggregát, kéthengeres motor, 8 PS, 1350 percnkénti fordulattal, közvetlen egyenáramú dinamóval kapcsolva, 5 Kw, 110 volt, 1350 percnkénti fordulattal.

6. Különféle volt-, amper-, kilovattmérők és villanyórák.

7. Worthington-szivattyú, 8 köbméter teljesítményű, 120 fordulattal.

8. Egyenáramú motorok: series motor, 3 PS, 115 volt, 1150 fordulattal b.) szintmotor 11.6 PS, 550 volt, 720 fordulattal percnként.

9. Különféle egyenáramú automaták.

10. Cca 30.000 kg használt villamosvasúti sín, szisztem Phönix.

Részletes felvilágosításokkal szolgál a

Szuboticei Villamosvasut és Világítási R. T.

igazgatósága.

Tégla- és cserépgyár
eladása

Folyó évi május hó 11-ikén d. e. 9 órákor Stara-Kanizsán a városházán megtartandó bírói árverésen eladásra kerül a csödben levő Bata-féle gőztégla- és cserépgyár. A gyár teljesen jókarban és üzemképes állapotban van, modernül felszerelve, közvetlenül a város mellett, a vasúti és hajóállomás közelében fekszik, kapacitása hárommillió darab. A gyár 1923-ban épült, nagy körkemencével, munkáslakásokkal, nagy szárítókkal és minden szükséges mellékhelyiségekkel ellátva, minden a legjobb karban. A gyárhoz tartozik öt hold föld. Kikiáltási ár 400.000 dinár. Közlebbi felvilágosítással alulírott tőmeggondnok szolgál.

Szenta, 1929. április 6.

Dr. Miloš Knežević
ügyvéd — csődtőmeggondnok
Szenta.

3823

Olcsó utazás Budapestre és
vissza az S.H.S. és a magyar
vasutakon

1929. április 29-től május 13-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vízum nélkül léphető át és a vízum Budapestén 67%-os kedvezményvel (1/4-ad árban) adatik ki. A vízum két havi tartózkodásra jogosít.

Ugyancsak fenti idő alatt a Budapestre és vissza való utazásnál a magyar vasutak 50%, az SHS vasutak a visszautazásnál 50% díjmérsékletet engedélyeznek.

A vízumnélküli utazásra, a vasúti és egyéb kedvezmények igénybevételére vonatkozó igazolványok a budapesti Nemzetközi kiállítás alkalmából (1929. május 4-től május 13-ig) adának ki és a kiállítás megtekintésére jogosítanak. Ezek az igazolványok 40 dinár és portó beküldése ellenében a következő árusítóhelyeken kaphatók:

Beograd: Magyar kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya Beograd, Palata Akademije, Jakšičeva ul. 2. — Putnik Utazási Iroda, Kolarčeva ul. 1.

Szubotica: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, Általános Hitelbank, Közgazdasági Bank, Rádió Reklám Jugoszlavia, Pašičeva ul.

Novi Vrbas: Takarékpénztár, Mezőgazdasági Bank, Schmiéd Frigyes.

Bácska Topola: Közgazdasági Bank, Bácsopolai Takarékpénztár.

Veliki Bečkerek: Kereskedelmi Kamara, Takarékpénztár.

Szombor: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Gazdakör.

Velika Kikinda: Centralna Štedionica.

Oszijek: Kereskedelmi Kamara Jugoszláv Bank.

Čakovec: Horvát Általános Hitelbank, Hofmann Elemér.

Novi Sad: Kereskedelmi és Iparbank, Putnik Utazási Iroda, Merkurbank, Lusztig Bank.

Kula: Hitelbank.

Odzaci: Takarékpénztár.

Vrsac: Deutsche Gewerbe-Genossenschaft, Szalay Utazási Iroda.

Varazdin: Horvát Általános Hitelbank.

Murska Szubota: Prekmurska Banka.

Ada: Leszámitolóbank.

Az apatini lárds részére Berlekovich Sándor újságról Apatin.

Szarló Becsej: Népbank, Potiska Banka.

Novi Becsej: Általános Hitelbank.

Bela Crkva: Trgovačko Udruženje.

Pancevo: Kereskedők Egyesülete, Népbank.

Szaralevo: Kereskedelmi Kamara.

Szopljice: Kereskedelmi Kamara.

Lakásról ajánlatos előre gondoskodni

Kovačević ügyvéd Beograd

irodáját saját házába, Milerova ul. 36 alí helyzetben.

Vállal képviselői elöllet minden bíróságnál, minisztériumnál, és hatóságoknál Beogradban, elj. ad ügyekben a pénzügyminisztériumban, közigazgatási bíróságnál, az államtanácsnál és az adóügyi igazgatásnál.

Nemzeti ügyeket is vállal. — Telefon 51-48

3-01

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és
kellékekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern előnyomdabehatározéi gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók

„LA NATIONALE“

a legnagyobb francia
biztosító társaság

Alapítva 1820. — Tartalékalap
1 milliárd frank

kárta-ellen kívül

Ajánl biztosításokat a legújabb tarifák
és legolcsóbb díjtételek mellett. Képviselet:

Lázár László, Subotica,

General Milojevića ulica 1. I. vasútállomással szemben

Telefon 6-33

4112

Előkelő részvénytársaság
keres

gabonaszakmában gyakorlattal bíró ügyes
hivatalnokot

Megkívánatik középiskolai végzettség, a
szerb-horvát és német nyelv tökéletes
birása szóban és írásban. — Ajánlatokat
„Gabona“ jellegével továbbít a Bácsme gyei
Napló kiadóhivatala

3 40

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 28

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett
kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsme gyei Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHÁZ

Tulajdonos: GROSZ ÖDÖN

Legújabb vajdasági
szépirodalmi könyv

Kristály István

a Bácsme gyei Napló kedvelt tár-
caírója kötetbe gyűjtve kiadta
novelláit

Tiszamenti Május

cimen

A vaskos könyv ára postai szét-
küldéssel 35 dinár

Aki a könyvet meg akarja venni,
küldje be az alábbi szelvényt s
küldjön bélyegeken vagy posta
befizetési lapon 35 dinárt

Kérem megküldeni Kristály István új könyvét
a Tiszamenti Május-t.

A 35 dinár vételárát egyidejűleg küldöm

Név: _____

Cím: _____

A MODERN NYELVTANULÁS NEM FÁRASZTÓ

ellenkezőleg r apról napra növe-
kedik öröme, mert

amint megkezdte a
tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok
halmazát adja, hanem gyakorlati
módszerrel írta

VUJKOVICS MARICA
SZERB-MAGYAR
nyelvtanát

Ára 30.- dinár

Kapható a BÁCSMEGYEI NAPLÓ könyvosztályában

Vidéki szállásnál 5 dinár portó

Olcso árak Olcso árak
Divatos izléses
Tartós Elegáns

Bressburger
DIVATCIPO KÜLÖNLEGESÉGET

Allandó nagy raktár a
legmodernebb saját ké-
szítési üzeméből

Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Az új névtörvény életbe lépett

Hivatalosan a családnév irandó
elsőnek s azután a keresztnév;
tehát nem Gábor Nagy, hanem
Nagy Gábor, nem Péter Kis,
hanem Kis Péter

Ügyvédek, kereskedők, iparosok részére

az új névtörvény rendelkezéseinek
megfelelő nyomtatványokat
olcsón, gyorsan s izléses kiállít-
ásban készít és szállít

Minerva-nyomda r.-t., Subotica

Kisebb nagyobb
üzlethelyiségek
a Financijška Uprava mellett
kiadók

KLEIN GEZA & FIAI
Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 6

VÁNDOR A NAGY UTON

VIDOR IMRE REGÉNYE 18

És igaza van Atády bácsinak. A legszebb
vidéket is teli gyomorral jó csak élvezni.

Margit!...

Édes, mosolygó szőke rózsza. Lelke derüs.
Szíve szinarany. Most huszéves. Ha lemorzsoló-
dik naponta a sok munkaóra — kora reggeltől
késő estig tart az — nem fáradt, nem ideges.
Mindig csöndes. Mindig mosolyog. Édes szőke
rózsza. Lelke derüs. Szíve szinarany.

A házfentartás gondja rászakadt. Amit az
apja a hivatalával keres, abból a család nagyon
keveset lát. Az elfogy kávéházra, szivarra és
egyéb apróságokra. De hát ez rendjén van így.
A család fő, ha már dolgozik — öreg napjaira
szegény mást érdemelt volna a sorstól — némi
szórakozásra csak tarthat igényt. Így Margit
tartja el a házat. Privátórákkal együtt megke-
res annyit.

Szerelmes Margit nem volt soha. Nem volt
alkalma. Nem volt ideje. Mikor apja tönkrement
— sok lóvásfutas, siránkozás, civakodás — ti-
zenkétéves volt. Akkor intézetbe küldték. Ingye-
nes helyre protekcióból. Az iskolából pedig, ahol
tanulnia kellett, rögtön iskolába ment, ahol taní-
tott. És azóta így telik élete.

És most megszületett szívében a szerelem.

És Sándor is szerelmes. És boldog. Észe-
sem veszi, hogy az idő mulik és a tavasz nyárrá
érett. Nappal a hivatalban, délután a kávéház-
ban. Alkonyatkor — módot keres és talál, hogy
Margittal találkozzék. Este pedig közjogot, nem-
zetgazdaságtant, pénzügytant és jogbölcséleletet
tanul. Szóval eléggé elfoglalt ember. A régi ál-
mok pedig még mindig pihennek. Hogy vajjon
feltámadnak-e, azt nem lehessen tudni.

Vasárnaponként együtt sétálnak Margittal.
(Jaj! nonsokára kezdődik a nagy nyári szün-
idő és Margit két hónapra vidékre megy, roko-
nokhoz. Milyen csapás!) De még most együtt
vannak. A városligetben, Margitszigeten — (A
maga szigete ez a paradicsom, édes!), vagy a
hegyek között. A fiatalok elől, az öregek hátul.

Ilyenkor esik sok édes szó. Fiatal beszéd.
Szép.

Egyik vasárnap délután — június végén —
Sándor megint Atádyékhoz ment. Margit egye-
dül volt otthon.

— Megjött a bácsikám — mondta. — együtt
elmentek.

— Az a bácsi, akihez nyaralni megy?

— Igen.

— Tehát akkor...

— Igen. Holnapután utazom.

Csend. Mindketten zavarban vannak. Még
sohasem maradtak így kettesben magukra. Most
először. Sokféleképp próbálnak beszélni. Mindig
megakadnak. Végre is elhallgatnak. Nem jut

eszüke semmi. Szinte fáj nekik a csend. Margit
most feláll. Az ablakhoz megy. Felhuzza a redőt
Kinyitja az ablakot.

— Ilyenkor — mondja — már nem süt a nap
ide. Most nagyon kellemes.

Sándor is az ablakhoz lép. Margit mellé.

— Igen. Nagyon kellemes.

Érzik, tudják, hogy ostobán, félszegen vi-
selkednek. Ujra elhallgatnak. Sándor Margit szemé-
bébe néz. A lány elpirul. Ettől a pirulástól Sándor
vakmerő lesz. Megfogja a finom, fehér kezecskét,
amely a függöny zsinorjával babrál ide-
gesen. Margit megszibbadva átengedi azt neki.

— Margit! — Sándor hangja reszket. —
Édes Margit! Azért nem tudok beszélni, mert
csak egy szót tudok mondani: hogy szeretem.
Szeretem! Szeretem! Mindig ezt! Mindig csak
ezt! Más szó nincs a világon!

És ekkor magához vonta. Kezével haját —
selyem, arany — simogatta. Margit hagyja. Sze-
mét behunyja. Feje a fiu vállán van. És Sándor
közvetlen közelben látja a kis szájat. Remeg,
félíg nyílt, mint pattanó bimbó. Piros, édes. És
lehajol hozzá. És szomjas szája hozzátapad. És
szívja a csókot. A mámort. A leány egész testé-
ben remeg. Fehér arca piros a vérnek tüztől.
Ajka, amelyet leszorit a fiu erőszakos szája,
megvonaglik és egy másodpercig — talán addig
sem — visszacsókol. Aztán megriad, vergődik és
végre kiszabadítja magát az ölelésből.

Elfordul. Csend. Csak Sándor lihegő léleg-
zése hallatszik. Margit — csók után ösztönös ez
a mozdulat — felemeli két karját és haját ren-
dezi. Sándor nézi. Kis büntudat nyomja.

— Haragszik? Édes Egyetlen!

Margit kissé szégyenlősen, nagyon boldogan
mosolyog. Ez a mosolygás felvillanyozza Sándor-
t. Ujra ölelni akar. Ujból csókolni. De Margit
elhárítja. Szeliden, határozottan.

— Nem! Nem szabad!... Édes!

Ez az »édes« kárpótlás. És ez a szó Sándort
boldoggá teszi. De csak nem nyugszik.

— Csak a kezét! Csak az egyik kicsi kacsó-
ját! — így rimázkodik.

— Ha megígéri, hogy jó lesz! — bizalmat-
lankodik a leány.

Megígéri. Esküszik. És a »kicsi kacsó« ott
van megint a kezében. Becézgeti. Simogatja.
Csókolgatja. És most már beszél. Árad a szó.
Bölcsös szavak. Rapszódikus, — de többnyire
értelmetlen — mondatok. A szerelem — bohó,
fiatal, első, drága, szent, tiszta szerelem — dik-
tálja. És a leány — okos, komoly tanítónő —
olyan boldogan, olyan szívesen hallgatja.

Aranyos idők! Drága órák! Talán legszeb-
bek az életben....

II.

Margit levele:

Kedves Sándor!

Szemrehányással illet, hogy — mint

mondja — olyan »kimért szavakkal hideg
formában« válaszolok lángoló, gyönyörű le-
veleire. Ha az én helyzetemben volna, vagy
ha bele tudná magát abba képzelni, nem vá-
dolna. Költői lendületű szép leveleit csak
őszinteséggel tudom viszonzni és azzal bi-
zonyi hűlkodom.

Minden sorának nagyon és igazán örül-
lök és kétszeresen élvezem azokat. Először
azért, mert nekem szólnak és másodszer,
mert olyan szépek.

De hová fog ez vezetni? Mi lesz ebből
Sándor? Maga olyan fiatal! Huszonhárom
éves. És én olyan öreg vagyok! Már husz.
Neke mkellene komolyabbnak lennem....

Ne mondja, hogy hideg vagyok. N hisy-
je, hogy nincs szívem. Ha maga aszívembe
látna. Nagyon megsajnálna a maga Margit-
káját, akinek párnája sokszor könnyektől
nedves...

Látja Sándorka, így zavarta maga össze
azt a szép rendet, ami eddig a szívemben
volt. Azelőtt minden a helyén volt és most
Nem találok semmit. Össze-vissza van do-
bálva minden...

De meg kell írnom — mert őszinte aka-
rok lenni, ahogy megígértem hogy miért
és mitől lélek. Nem mintha azt hinném, vagy
azt gondolnám, hogy maga ellejtene, vagy
mást szeretne meg. Nem! Ilyen csunya gon-
dolat bennem sohasem támadhat! Akit sze-
retek, abban bizom is. De én attól lélek — és
ha leveleit olvasom, ez az aggodalmam csak
erősebb lesz — hogy maga talán téved. Hogy
nem is engem szeret, hanem a szerelembe
szerelmes. Azt hiszem sikerült magamat
rosszul kifejezni. Hadd magyarázzam meg
jobban. Ha olvasom a levelét, az az érzésem,
mintha nem is nekem írta. Megengedem,
hogy rám gondol, amikor leül írni. De az el-
ső mondat után már csak az irás tüzei. Ak-
kor már nem én vagyok a fontos. Hanem a
gondolat és annak a kifejezése: a szó, a
mondat. Elkábitja magát az irás varázsa. És
ezért én mellőzöttnek érzem magamat.

Pedig én azt akarom, hogy csak engem
szeressen!

Még egyszer: maga olyan leveleket ír,
mintha legalább is költő volna. Erről az ol-
dalról nem is ismertem. Vagy én tettem póé-
tává? Arra nagyon büszke lennék!

Napjaim jól telnek. A talusi levegő, a
nyugalom igen jó hatással van idegeimre,
melyek azonban most sem pihennek. Hogy
miért nem? Annak valaki az oka. Valaki. A
ki után nagyon vágyódom.

Hogy áll a jogi tanulmányaival! Ösz-
szel vizsgázik? Látja kiút belőlem a tanító-
néni

Margit.

(Folyt. köv.,

LEVELEZÉS

Nem sablonok, hanem külön egyéni ízlés szerint készülnek **Branchler** butonái. Subotica. Halpiae.

Vidéki hölgyek és urak ékszerjavítást és drágakövegyártást megvárhatják Blahánál, Subotica, Edénypiac.

HÁZASSÁG

Huszonnyolc éves, jómegjelenésű, okleveles gazdasz, cca 300.000 dinár örökséggel, nősülés céljából megismerkedne földművelő leányával, akinek 6-10 lánc föld azonnali vagy későbbi hozománya lesz. Ajánlatokat »Okleveles« jelígre a kiadóba kérek. 3993

Harminc éves szakképzett vagyonos kereskedő, házasság céljából levelezni óhajt. 20-26 éves, hozzáillő, háziasan nevelt leánynyal. Barnák előnyben. Leveleket »Nyári esküvő« jelígre a kiadóba kérek. 3991

Házasság. Leányom részére keresek intelligens, izr. fiatalembert, 30-36 éveset, vas-, bőr- vagy vegyeskereskedés szakmából benősülésre. Teljesítmű leveleket lehetőleg fényképpel dr. Szántó Miklós Szombor címre kérek. 4158

Önálló süketnéma izr. 40 éves zagribi kereskedő házasság céljából keresi hasonlósorsu vagyonos leány vagy özvegyasszony ismeretségét. Teljesítmű leveleket »Hasonló sors« jelígre a kiadóba kérek. 4173

35 éves özvegy ismeretségi hiányában ezuton keresi házasság céljából hozzáillő iparos ismeretséget. Leveleket »A gyermekemet szeretem« jelígre a kiadóba kér. 4116

Megismerkednék házasság céljából 18-25 éves leánnyal, akinek legalább 20-25.000 dinár hozománya van. Teljes című leveleket H. J. Szombor, Dalmatinska 26. címre kérek. 4137

Mérnök megismerkedne idősebb, szolid, házias urileánnyal vagy fiatal özvegyvel házasság céljából. — Részletes leveleket »Baldogság« jelígre a kiadóba kérek. 3985

Megnősülne fiatal, intelligens, képzett kereskedő vallásos izr. családból. Önállósításhoz 100.000 dinár hozomány megkívántatik. Magas szép barna leánnyal, vagy hozzátartozóik »Diszkrét« jelíge alatti leveleit a kiadó továbbítja. 3655

FOGLALKOZÁS

Szakácsnőt keresek jó bizonyítvánnyal, cím a kiadóban. 4106

Házvezetőnőnek ajánkozik középkorú, szolid nő magános urhoz. Ajánlatokat »Rendszeretű« jelígre a kiadóba kér. 4080

Soffőr, kovács, traktorkezelő állást keres azonnali belépésre. Kovács Ferenc Feketié. 4085

Fiatal cukrászsegéd állást keres május 1-i belépésre. Franz Schneider Krnjaja 52. házszám. 4101

Urasági inas éves bizonyítványokkal azonnali belépésre állást keres, elfogad portást vagy házmesteri állást is. Cím a kiadóban. 4098

Kifutófiut felveszek rövidáru kihordáshoz. Vámos VI. Miletičeva (Gyula) ul. 65. 4157

Cinészsegédet, szorgalmas jó munkást, 25-30 éves korig, lehetőleg izr. valásut, azonnali belépésre keresek. Taub Ferenc Szombor, postafiók 45.

Kezdő irodista, a gépelemben is jártas, állást keres. Cím a kiadóban. 4174

Gimnáziumi tanárnő órákat ad. »Gimnázium« jelígre a kiadóba. 4162

Házi ruhát 30 dinárért, ucai ruhát 50-60 dinárért készítek, olcsó és szép kidolgozásban. II. Mrázovičeva ul. 16. 4172

Kiszolgálóleányt, csinosat és egy idősebb segédet, elsőrendű munkást keres a Szegyakov cukrászda. Vel. Kikinda. 4170

Fiatal kereskedősegédet, férfiruha vagy rőtös szakmából felvesszünk. Szerbhorvát nyelv tudása megkívántatik. Antun Krameri izr. Subotica. 4171

Manikűrös kisasszony állást keres. Leveleket »Vidéki« jelígre a kiadóba kér.

Magyarul, horvátul beszélő kezdő iroda kisasszony azonnali állást keres. Cím a kiadóban. 4184

Társat keresek Beograd központjában levő, jómeneteli vendéglőmőhöz. A társ lehet nő is. Szükséges tőke 15.000 dinár. Cím a kiadóban. 4141

Intelligens, perfekt magyar szakácsnő, a német nyelvet tökéletesen bírja, a háztartást önállóan vezeti május 15-re alkalmazást keres. Jelíge 33. »Béga« hirdető Velikibčekerek.

Erzieherin sucht sofort Posten. Kenntnisse franz., serbische Nachhilfe. Klavier. Adresse Administration. 4139

Szerb nyelvórákat vennék. Ajánlatok igény feltüntetésevel »29« jelígre kiadóba. 4130

Fiatal kifutót felveszek, Cara Lazara 18. 4118

Segéd a mechanikai és lakatos munkában jártas, állandó foglalkozásra azonnali kerestetik. Andrija J. Balázs Oszijek-Alsóváros, Jelačić trg 3. 4138

Tizenöt éves jómegjelenésű, gyorskezü, csinos leány ajánkozik tanoncnak gyógyszer-tárba, illatszertárba, rőtösüzletbe vagy jó katolikus, keresztény házba, esetleg örökbe is. Cím a kiadóban. 4136

Älteres Kinderfräulein sucht Stelle zu einem Kinde für I. Mai. B. H. Solovjev Novisad, Mali Lijam 4. 4126

12.000 dinár felépés mellett átadnám a foglalkozásomat, amelyhez szakértelem nem szükséges, a kereset 100 dinár naponta. Tomić Milán, Novisad, Durdarska 16. 4128

Gyógynövénygyűjtőket keresünk Suboticán és környékére, akik ezzel már foglalkoztak. Jelentkezés Blum gyógyszer-tár, Subotica, főpostával szemben. 375

Perfekt könyvelőt, aki egyben német, szerb és magyar levelező és gépiri is tud, lehetőleg izraelita, azonnali belépésre keresek. Nőtlenek és gépszakmában jártasak előnyben. Ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével »Gépvállalat« jelígre a kiadóba kérek. 8647

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elmondó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak fél-övegyes jelígre leveleket továbbítunk. Kérve tartózkodjunk vilámbíróg mellőlend.

Önálló elsőrendű nő szabókat angol munkára keres Hegyi Fülöp női konfekció áruháza, Subotica. 3796

Tanulóleányokat és kifutóleányt felvesz Grosz szalon, Pašičeva ul. 3. Emelet. 4031

Garanciaképes ügynököket helyben felvesszünk. Jelentkezni Singer varrógép raktár, Vilsonova 21. 4029

Kifutó fiut azonnali belépésre felvesz Medjanski, Karadjordjev trg. 4023

Gépezs-kovácsot keresek kis gazdaságba. Motorhoz értők előnyben. Cím: Demko István, Veliki Beckerek. 3928

Költözőket helyben és vidékre elvállal jutányos áron úgy stráfkocsin, mint esukott butorkocsiban. Krausz Géza szállító. Ugyanott nagy száraz pince május 1-re kiadó. 4009

Kertészt keresek rögtöni belépésre a Szerémségbe, ki a kertészet minden ágában jártassággal bír. Basch Vilmos, Subotica, Cara Lazara ulica 3. 4063

Kocsis felvétetik. Klein Géza és Fiai cégnél. 4051

Soffőri állást keresek. Cím a kiadóban. 4100

Gyakornok (nő), kinek gyakorlatra van felvétetik. Ajánlatokat Rádió Reklám Subotica, 195. szám alatt továbbítt. 4061

Kifutófiut azonnalra keres. Szántó Subotica, Milos Obilica ulica 19. 4065

Tejmaster, ki a vaj és túrókészítéshez ért. felvétetik ifj. Budisin László, Velika Kikinda. 4088

Képviselő. Kis munkával nagy kereseti lehetőség. Az ország minden városában keresünk szorgalmas képviselőket és képviselőnőket állami értékpapiroknak kiszűzött részletekben való, valamint más cikkek eladására. Garancia nem szükséges. Szóbeli vagy írásbeli ajánlkozás. Zumbulović, Zagreb, Bakačeva 3/I. 3701

Perfekt szobalány uriházhoz vagy magányos urinőhöz ajánlkozik. Cím: Paje Kujundžićeva ul. 21. 4017

Paprika-manipulánsnőt hosszabb gyakorlatlal keresünk »Gajret«, Zemun, Pašić trg 5. 3665

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÚVEGEK VITRUMNÁL NOVISAD, FUTOŠKI PUT 137. 1734 2420

1 lóerős benzintmotort keresek megvételre. Lévai, Bajmok. 4177

Eladó 1 darab feleslegesé vált revolver-esztergápad és két darab üzemképes jó állapotban levő ötönnás teherautó. Bővebb felvilágosítást ad Székely László Ada. 4052

Eladó legforgalmasabb helyen fakereskedés áruraktárral és lakóházzal együtt, más vállalkozás miatt. Csak személyesen tárgyalok. Mencer Bernát fakereskedő, Bácsko Petrovozelő. 4176

Alkalmi vétel. Eladó egy »Indian Big Chief« motorbicikli oldal kocsival, Beogradski put 61. 4159

Csepőlgőp elevátorral eladó. Érdeklődni: Liszák Mihálynál, Csantavir. 4102

Szoba, konyha berendezés eladó. II. Presernova ul. 7. sz. 4158

Háló, uriszoba, nagy garderober, párhuzamosan tükrökkel, konyhaszekrény könyvekkel, konyha, speiz berendezések eladók. Karadžićeva ulica 10. 4183

Elköltözés miatt 3-as Wertheim-kassza sezlónnal és íróasztalok eladók. Paralelni put 10, I. em. 4181

16 HP. félstabil kondenzátoros és **45 HP. félstabil** Kompanđ gőzgép, továbbá 70 m² felületű spirál fűtőtest eladó. Cím Vujković fátalep, Subotica. 4186

Eladó 6 HP 1922-beli Hofherr lánocs gyári magánjáró original csepőlgarnitúra, Gábor Pál Temerin. 4143

Nagy Adler-írógép elköltözés miatt jutányos áron eladó. Doušek, VI. Matijarska ul. 28. 4117

Mészárszék, jóforgalmu, visszavonulás miatt eladó vagy bérbeadó. Fa Mihály Velika Kikinda. 4142

Házhelyek, kisebb nagyobb házak kedvező fizetési feltételek mellett eladók a Szegedi Szőlőkben. Bővebbet: Rutikay-nál Lelencház mögött. 4144

Fordson-traktor háromvasú Oliver-ekével, sárvédővel, világítással, regulátorral, szijtartásával eladó. Érdeklődni lehet Krnezi Péternél Szombor, Kralja Petra 10. 4164

Írógép, elsőrendű gyártmány, teljesen új és íróasztal olcsón eladó. Carinarska ul. 11. 4166

Butorok, garzon és leány-szobabutor, szekrények, szervizek, edények, stézlások, különféle háztartási dolgok olcsón eladók. Carinarska ul. 11. 4165

Eladó Fordautó, négyülékes, jó karban, ára 10.000 dinár. Berninger Józsi és Einberger, Mokrin. 3902

Pianino, Gobelín képek és valódi Kovald kávéskészlet eladók. Sokolska ul. 13. 3992

Használt üzleti rolló cca 70/180 cm. kerestetik. Mayer Anton Bačka Palanka. 4151

Csepőlgőgarnitúra, 6 HP Első Magyar csepőlgő, elevátorral, német gyártmányú traktorral és 3 hárzadás ekével, teljes felszereléssel eladó. Lavacssek Iván Opolvo (Banat). 4150

Uriszoba butorok faragott diófából eladók. Megtekinthető 12-4 óra között I. Sokolska ulica 7. 4113

Fiat autó 509. négy üléses, csukott eladó. Bővebbet Novisadon, Sibinján Janka (Hunyadi) ucca 38. 4125

Vadászfelszerelés, stopperóra, francia, német, latin különböző műtáji és régi értékes könyvek eladók. I. Sokolska ulica 7. 4114

Telek eladó Daničičev put, Talassy kert. Menhly mellett. 4179

Ház Reinits-faluban, Kozarska ulica 9. szám, mely áll 3 uccai szoba, 2 konyha, 2 élektámból, eladó. Érdeklődni Szegedi szőlők, Tomičeva ulica 47. 3726

Jóforgalmu vendéglő tánc-teremmel, 4 vendégszobával, 3 másik szobával, hozzátartozó 3 szobás, konyha, spájzból, pincéből álló lakással, a község főterén, szép nyári kerttel eladó. Bővebbet Josef Becker, Crvenka (Bácska). 3943

Bácska Topolán motornalom ferlesze eladó. A malom számlalom volt, amely most le van szerelve. Érdeklődni lehet idősb Domankos Ferenc tulajdonosnál. 3815

Gősgarnitúra, 6 HP Marschal kazánnal 8-as MÁV csepőlgő, esetleg külön-külön is, eladó. Blaho Lajos, Cantavir. 3870

Butorok eladók elköltözés miatt azonnali, olcsó áron. Megtekinthetők délelőt 9-11-ig Zombori ut 8. 4028

60 HP stabil gőzgép, 2 hengeres, kondenzátoros, a hozzávaló kazánnal, jó állapotban eladó. Tolnay Gyula, Horgos. 4019

33 és 20 lánc 1 a szántóföld tanévval eladó. Érdeklődni Bogner Vendel Csikerija, Bajai országot Szebenyi mellett. 2978

Patkanin patkányt felelőséggel irtja. Kapható Suboticán, Herel drogéria és Kurtes kereskedésekben. 2978

Doszka, szerelésből kimaradt, eladó. Kladek-malom. 3960

10 HP 220 Volt feszültségű villanymotor olcsón eladó. Kladek-malom, Subotica. 3961

Palicón 404 négyzögöles telek, gyümölcsös, alsóházzal eladó. Cím a kiadóban. 3918

Kirchner-féle Z. T. A. fűzőkészülék eladó. Jäger Antal, Bačko Petrovozelő. 3894

Veszek használt csepőlgőgarnitúrákat, cserélek új MÁV-gépeket kedvező fizetési feltételek mellett. — Schumacher Rezső, MÁV-gépgyár kerületi képvisellete Sztári Becsejen. 918

Palicón 4 szobás családiház portmentes helyen két és fél kapa telekkel eladó. Cím a kiadóban. 3936

Kivánságára

postán küldök

FOULARD

LEGUJABB MINTÁS
MOUSSELIN,
GEORGETTE,
CREPE DE CHINE
ÉS NYERSELYEM
MINTÁKAT

Minden egyes minta extra-különleges és kizárólag csak nálam kapható

Pero Vujković
dívatkülönlegességek áruháza

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára LILIAN GISCH Sivatang rózsája

Vörös párduc

TIM MC. COY lovaskapitány

Hétfőtől két nagy sláger - Subotica először

SE NORITA

BEBE DANIELS látványos akrobata filmje eredeti spanyol zenével

JOBBÁGYOK

PTEER NEVSKOG világhírű orosz drámája a szízen nagy eseményre repül

Epple-Buchsbaum-féle

golyóesapágyas gyári új 6-os

cséplőgép

nagyon előnyös áron eladó

Megtéríthető

TRANSPORT D. D.

szállító cég Palići ut telepén

4129

RÁDIO-

asztalok csinos kivitelben, fényezve

Din. 450

ing. Spitzer faiparnál

L. Badalićeva 5. 4027

Motorkerékpár, angol gyártmány, 350 cm. kitűnő állapotban, eladó. Üzemben bármikor megtekinthető

Topolcán Karolynál, Bačka-Topolán. 3717

Tűzfűtő kazánok és nagyszáru, használt cséplőgarnitúra eladó olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett Schumacher Rezsónél, Sztrari Becsejen.

Zeneautomata, katonazene utánzóval dinár bedobással, 4 éves kottákkal eladó. Nagy Sándor, B. Topola. 3515

Kazán, Tischbein 10 légkörös 95 tüzelővel 70 füstcsővel, hullámos tüzcsővel, jó állapotban eladó. Nagy Sándor, B. Topola. 3516

Eladó 8 HP Hoffherr-Schranz gyári lánctalos magánjáró 54 collos cséplővel, gyári elevátorral, 7 éves, kifogástalan állapotban. Csak személyesen tárgyalok. Váci József, Bačka-Topola. 3494

160 dinár

10.000 kg I. osztályú Dunahomok, 120 dinár II. osztályú Bogojevojn vagónba rakva. Szállítás azonnal. Johann Merkl, Sonta. 3596

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban kész férfi, női, fiú és gyermekruhát Suboticián? Földes Samu ruhaáruházában, Rudics uca gyümölcsiac. Férfiöltöny 525, divatraglán 675, női felöltő 425, gyermekruhák 225, Trenco coat 725, munkásruhák 140 dinártól. Tessék meggyőződni vételkénszer nélkül, ügyeljen a cégre. 2761

17 éves Clayton-Shuttleworth fogaskerékes, átalakított 8 HP 10 légkörös magánjáró, igen jókarban, más vállalkozás miatt eladó. Érdeklődni lehet Földvári Béla cégnél Sztrari Becsej. Ugyanott használt gőz- és traktor-garnitúra cserék legelőnyösebben. 3580

8 HP huzatos Clayton lokomobil, 54 coll Marschal cséplő új szíjazattal olcsón eladó. Barzel D. D. 4016

Bécsi házat jugszláviai alattvalóktól megvételre keresek. »Bega« hrdele Veliki Bečkerek. 2832

8 HP huzatos Clayton lokomobil, 54 coll Marschal cséplő új szíjazattal olcsón eladó. Barzel D. D. 4016

Bécsi házat jugszláviai alattvalóktól megvételre keresek. »Bega« hrdele Veliki Bečkerek. 2832

Bécsi házat jugszláviai alattvalóktól megvételre keresek. »Bega« hrdele Veliki Bečkerek. 2832

Bécsi házat jugszláviai alattvalóktól megvételre keresek. »Bega« hrdele Veliki Bečkerek. 2832

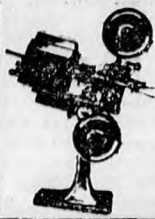
Bécsi házat jugszláviai alattvalóktól megvételre keresek. »Bega« hrdele Veliki Bečkerek. 2832

Bécsi házat jugszláviai alattvalóktól megvételre keresek. »Bega« hrdele Veliki Bečkerek. 2832

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy má 1 dinár, vasárnapig és szombat délutánig számít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 din. Csak felhívású jelzés levélben továbbítható. Kérjük a hirdetésben világos nyelven megfogalmazni.

Mielőtt

VETÍTŐGÉPET

vásárol, tekintse meg legújabb rendszert, ventilátor hűtővel ellátott A. E. G.

„Successor“ és „Triumphator“ gépeinket! ORIENT-FILM D.D. Subotica

Ciril-Metoda 10

FIGOL

APOTEKA DE SEMELIC DUBROVNIK 2.

Ügyeljen a helyes emésztésre — megszűnnek fájdalmai

Gyomor- és hasfájás, kemény széklet, fejfájás, vértódulás az agyban, idegesség, álmatlanság, aranyér, étvágytalanság, mind-mind a rossz emésztés folyamánya.

Az ismert FIGOL gyógyelixir rendbehozza emésztését és megszűnnek fájdalmai.

A FIGOL gyógyelixir rendbehozza az emésztést és visszaadja egészségét.

A FIGOL-t előállítja és postán utánvétellel szétküldi

Apoteka Dr. Semelić Dubrovnik 2.

Eredeti ládika 3 üveggel csemagolással és postadíjjal együtt 105 dinár, 8 üveges láda 245 dinár, egy üveg 40 dinár.

Allandóan érkeznek hozzánk köszönőlevelek a FIGOL eredményes hatásáról.

Autó, használt Ford-Sedan csukott 4 ajtós, új gumikkal kifogástalan állapotban eladó. Felvilágosításokat ad Rózsa István, V. Neretvanska ulica 4. 4011

Fehérmegyében eladók: 1100 holdas (4 1200 □-8) állomástól 2 kilométerre, remek 12 szobás kastéllyal, elsőrendű talajjal, 1100 pengő. 760 holdas (ebből 200 hold 40 éves erdő, melynek átvétele nem kötelező), jó elosztással elsőrendű épületekkel, állomástól 3 kilométerre. Parcellázásra igen alkalmas. 465.000 pengő. 230 holdas 5 szobás urilakkal, prima birtok, jó megosztással holdankint 950 pengő, kitűnő karban, állomás 2 km., városához 30 perc 70.000 pengő teherrel, augusztus 1-én átvehető. Bérbeadó 1080 hold 10 évre 5 szobás urilakkal, remek major, takarmány 10 év után visszaadva. Állomás 2 km., élő, holt napi árban, holdanként bér 95 kg. buza. Cim a kiadóban. 3891

Rollós üzletajtó kirakattal eladó. Palmotićevo ul. 10. 4018

Eladó 500 méter sásmentes fűszéna. Eladó vagy egy évre bérbeadó 220 holdas gazdaság épületekkel. Matjejić Vasa, Padej, Bánát. 3602

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

Eladó földbirtokok Mali Időskön. 28 hold prima földbirtok tanyával a feketési állomás mellett, holdja 20000 dinár. 44 hold hochprima szántó tanyával, a községhez 1 km-re, holdja vetéssel együtt 21.000 dinár. 16 hold a Mátyus-féle földből, holdja 17.000 dinár. 46 hold a topolai határban tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. Pásztor Ferenc 22 lánccal földje, a topola-moli határban, tanyával, vetéssel, holdja 19.000 dinár. — Az eladással megbízva Kollár Ferenc ügynökségi és bizományi irodája, Mali Időskön. 4035

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára

A POTYA UTASOK

P. T. és PATAÇON legújabb ka'andja

FLÖRTÖL A FELESÉGEN

Fősereplők:

GUSTAV FRÖLICH, VERA SCHMITTERLÖV, CARMEN BONT

Hétfő—szerda Film-újsg

Foch marsal temetése

Az ürdöngős grófnő

Egy nő szépségverseny hatalmas tét-nel - Fősereplők: DINA GRALA, WERNER FÜTTERER

KÖLÖNFÉLE

Uccai világos raktárhelyiség május 1-ére kiadó. Cim a kiadóban. 4178

Nagy szoba előszobával új épületben kiadó. Cim a kiadóban. 4134

Halló!!! Hol vasaltatod gallérodat, hogy olyan fehér és fényes? Piuković gőzmosóában. Subotica, Vilzonova ul. 16. Ugyanott vegytisztító felvétetik. 4156

Pénzkölcsön olcsó kamattal bácskai földre kiadó. Szalay Subotica Vukovićevo 17. 4167

Éjjeli üzlet betegség miatt azonnal kiadó és beköltözhető. Özv. Lux Mórné Szombor, Lasztina 7. 4168

Vendéglő kiadó, vagy bérbeadó. Lično pravosnak. Cim: Paja Kujundžić ul. 120. 4163

Aleksandrova ul. 7. szám alatti házban emeleti garzon lakás, 2 szoba, előszoba, fürdőszoba, május 1-re kiadó. Érdeklődni lehet telefon 12. 4131

Különbejáratu modern szoba kiadó. Crnojevićevo ul. 3. 4119

Két szoba, előszoba, május elsejére irodának is kiadó. Ugyanott butorozott szoba kiadó Antunović Ivan ulica 11. 4152

Kiadó sarokház Palići ut. Blesakova ul. 1. 3832

Csinosan butorozott modern uccai szoba külön bejárattal május 1-re kiadó. Varga Florián, Trumbićeva ul. 3. 4180

Tizenhét méteres uccai szuterén azonnalra kiadó. Vilsonova ul. 6. 4182

Két szoba és konyhából álló komplett lakás butorral a város központjában azonnali beköltözésre átvehető. Érdeklődni Krekus órásnál, Subotica. 4105

Saroküzletihelyiség 4 szobás, mellékhelyiséges lakás kiadó. Azonnal elfoglalható. Bővebbet Resz, Suda-revićevo ulica 29. 4066

Üzletihelyiség Aleksandrova ulica 13. a Korzó cukrászda mellett kiadó. Bővebbet a cukrászdában. 4058

Kiadó a beltérben 2 nagy szoba. Lakásnak és irodának alkalmas. Cim: Strossmayerova ul. 10. 3948

Ujoncok figyelmebe. Azok az ujoncok, akik azt hiszik, hogy tévesen vannak besorozva, forduljanak »Biro Taušanović«, Beograd, Kralja Milana 78. Az elvállalt ügyeket felelősséggel intézzük. 3670

Butorozott szoba azonnalra kiadó. Meštovićevo 26. (Mucsy-telep). 4024

Önálló

autómechanikus-szerelőket

azonnali belépésre keres

„VULKAN“ garage, Sombor

Buzaórlés

60%, kitűnő liszt, vagontételben olcsóbb

Liget Imre

vizi turbinamalom, NOVI-VRBAS

Lakás, 2 szoba, mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Vilzonova 33. Bővebbet ugyanott a vendéglőben. 4026

Úres szoba azonnalra kiadó. VII., Hadzićeva ul. 4. 4006

Vendéglő kiadó, esetleg i-cés szükséges. Liesno Právo szükséges. Főuton régi sarokház, fűszer vagy más üzletnek is alkalmas, eladó. Ugyanott egy és kétszobás lakások kiadók. Cim a kiadóban 3762

2 szoba, előszoba, konyha, élekkamra kiadó. V., Zagorska ul. 17. 3902

Pékkemence szoba-konyhás lakással kiadó. Miskovity Dafina, Pačir. 3931

Uccai parkettás lakás 2 szoba, előszoba és összes mellékhelyiségekkel május elsejére kiadó. 13. Novembra ulica 10. 3942

2 úres szoba, előszobával május 1-re kiadó. Ugyanott ebédoszt is kapható. Trumbićeva ul. 30. 4072

Cipőüzletemet áthelyeztem a Iluspiacra, volt Mácskovics házba, Vujković Peró divatárúüzlet

Európa vagy Amerika

— Egyéni és tömegcivilizáció —

Lucien Romier, a modern politika és gazdasági élet egyik legalaposabb ismerője könyvet írt a civilizáció új irányairól. Könyvében, amelynek címe: »Kétféle az uralom: Európa vagy Amerikáé?«, mindenekelőtt azt a tényt állítja fel, hogy Európa politikai és szociális intézményeit lassankint egy új közönség alakítja át, amely közösséget az ipari fejlődés által egybegyűjtött tömegek alkotják.

— Száz év alatt — írja Romier — a világ lakossága megkétszereződött, Európa népessége a háromszorosra, Északamerikáé a harminc-negyvenszeresre emelkedett. A mai emberiség, amelyet a gazdasági élet új forrásai formáltak át, tömegekben él és csak tömegekben élhet. Ha megváltoztatók azoknak a tényezőknél egyikét, amelyek a tömeget feltételei, ha elnyomnák azokat a gazdasági forrásokat, amelyekből ezek a tömegösszevődött egyének együttes munkával a megélhetésüket kapják, a tömegek széthullanának, a népességnek ez a többlete kihalna és a születendő gyermekek soha sem látnának napvilágot.

Romier meg van győződve, hogy a jövő alakításában az élet gazdasági oldalának jut a vezető szerep. A társadalmi egyensúlyának alapja a gazdasági tömegek berendezkedése és azoknak egymáshoz való viszonya. Ez az új társadalmi erő a nemzeti határokkal eltörölésén dolgozik. Az emberiség újabb uniformizálása van folyamatban. A kérdés az, vajjon a helyhez kötött hagyományok romjából új civilizáció fog-e kialakulni, vagyis helyesebben az, hogy melyik civilizáció lesz a legalkalmasabb a tömegek igényeinek a kielégítésére és a világ meghódítására.

E kérdés felállítását után Romier összehasonlítja az európai és amerikai civilizációt. Általánosan észlelhető irányzatul állapítja meg, hogy a liberális és individuális hajlamú középosztály rohamosan veszt el befolyását az általános választásoknál. Ezt az osztályt, amely kívül áll a gazdasági szervezeten, a politikai tevékenység terén, lépésről-lépésre visszahozza a tömeggazdaság szervezete. A törvényhozásban ezt a tömeg-gazdaságot egyrészt a konzervatívok vagy kapitalisták, másrészt a munkásság vagy a szocialisták képviselik.

Mussolini volt az első, aki ezt az elvet a gyakorlatban is megvalósította, amikor a gazdasági tényezőket részesítette előnyben »az individualista burzsoázia kopott formuláival szemben«. Az »osztályharc« mint effektív eszme igen rövid életű lesz, mert az élet a gazdasági tömegek különböző összevált közös erőire fogja hozni és ha ezek egyszer egyesülnek, mint ahogy ezt Amerika példája mutatja, a politikában csak az ő akaratuk fog érvényesülni.

A modern társadalom egyik legnagyobb jelentőségű jelensége annak a felismerése, hogy a végtelenségig specializált és egyéni kezdeményezést teljesen elnyomó munka nem önmagában hordja a jutalmát, hanem a munka annyit ér, amennyi jövedelmet hoz. Ez a megismerés az emberek figyelmét a munka megbecsülése helyett a munka jövedelmének a megbecsülésére tereli. És mert a gépek mindig tökéletesebben és könnyebben működnek, a munkásban is az a meggyőződés érelődik ki, hogy a haladásnak és a jövedelem fokozásának semmi sem áll útjában. Európa népei hagyományaikhoz és nemzeti elkülönülésükhöz ragaszkodnak abból a mélységes ösztönből, vagy meggyőződésből, hogy ettől függ életképességük. De az államok már ma sem a hatalom egyedüli forrásai, mert a nemzetközi kartellek ereje állandóan növekedőben van.

Amerika ellenben a »tömeg-civilizáció« tökéletes és viszonylag boldog mintája. Az Egyesült Államok társadalmát az üzleti arisztokrácia, a lakosságnak mintegy tizenöt százaléka, vezető és hatalmában tartja az ország gazdasági életének a túlyomó részét. Részletesen ismerteti az amerikai életet, a mezőgazdaság jövőjét és a túltermelés kérdését. Legnagyobb veszélynek tartja a családi élet széthorolását és a protekció tiltását.

Végeredményben arra a megállapításra jut, hogy úgy a liberalizmusnak, mint a szocializmusnak napja leáldozóban van, mert a modern világban egyik számára sincs hely. A szocializmus a gazdaságot valami mozdíthatatlan szerzeménynek tekintette, holott a modern világban csak az egész világot behálózó kereskedelem gyorsuló vagy lassuló kerengésében való részvétellel szereshető és tartható meg. A világ fejlődésének kulcsa nem az árak termelése, hanem azok forgalombahozása és minden váratlan esemény, egy új törvény, egy sztrájk, háború, amely az árforgalmat akadályozza, a termelés csökkenését vonja maga után.

Romier azzal a klonkluzióval fejezi be rendkívül érdekes könyvét, hogy »a konzervatív pozíciókat minden áron meg kell védelmezni.« Ez alatt az értelmiségi szupremációját, a humanizmust és a család érintettségét érti. A modern kapitalizmus iránya ép olyan veszedelmes mint a szocializmus, mert mindkettő az embert csak gazdasági gépeknek tekinti, amelynek célja termelni, fogyasztani és a tömegek megélhetését elősegíteni. Mindkettő az egyéniség elszemélytelenítéséhez (depersonalizáció) vezet.

— Az amerikai kultúra legmagasabb állapota —

kel szemben, tiszteletlenek a halottakkal és nem törődnek a gyermekekkel. Az az egoizmus, amely a múlttal szakít, a jövőt is tönkreteszni fogja tenni.

A világ uralma azé a világrészé lesz, amely a legtekélyesebben fogja a konzervatív eszmét a modern gazdasági berendezkedés igényeivel összeegyeztetni. Európának szakítania kell a nemzetiségi partikularizmus gondolatával és az individuális kultúrát a tömegek részére hozzáférhetővé kell tennie. Viszont Amerikának el kell hagynia a kapitalizmus és a szocializmus tulhajtásait, revidálnia kell az osztályharc megváltozott erejébe vetett hitét és az együttműködés főkéis és munkás tömegeket a konzervatív erkölcsi eszmék tiszteletére kell nevelni, ha a világ ura akar lenni.

Romier nem mondja meg, hogy a világhatalmat melyik világrész fogja megszerezni, de könyvéből kiérezhető, hogy ő Amerikát tartja erre hivatottabbnak és alkalmasabbnak.

d'Or.

Harun al Rasid

Írta: BAEDEKER

Az első közlemény tartalma:
Az elbeszélés királyának népholmegvalósítható, közvetlen érintkezést keres az alattvalóival. Am az alkotmány, az udvari szokások és a tradíció ellene dolgoznak az ideális célkitűzésnek. Ellenben a királyné és leányai megértést tanúsítanak a nemzeti emberi és erős szociális érzésre váltó szándék iránt s hajlandók annak keresztülvételét elősegíteni. Hogy az »összeesküvés« sikerülhesen, annak titkába az udvari orvost is be kell avatni küldenek érte.

Az egészségügyi tanácsos, akit hívtak, hamarosan és ijedten jelent meg a »paciens«-énél, aki siettető megnyugtatót.

— Ne féljen. Ezuttal nem az orvosi tudományára, hanem a protekciójára lesz szükségem.

— Tréfálni kegyeskedik szerény szolgálójával. Ami egyébként annak a jele, hogy Felsőged jól érzi magát. A királyom vár protekciót tőlem?

— Remélem, nem hiába. Mi mindig jó barátok voltunk, ugye?

— Oh, Felsőged!

— Vacsorázott már?

— Igenis, Felsőged.

— Ugy hát térjünk a dologra.

S most ugyanazt a kérdést intézte a doktorához, amellyel nem sokkal előbb a hölgyeihez fordult:

— Tud hallgatni?

— Mint a sir, — volt a felelet. — Senkinek sincs annyi elhallgatnivalója mint az orvosnak, tehát sokat kell hallgatnia. Majdnem annyit mint a gyóntatópápnak... Oh, hány titok van itt elrejtve, beásva, elhallgatva!

S a mellére ütött, mint ha jelezni akarná, hogy ez az a titoktétel, ahol sok ember gyóntnivalója van elföldelve.

— Mégis, — mosolygott ő Felsőged, — úgy tudom, magát igen beszédese urnak ismerik, sőt azt is állítják, hogy uraságod szereti a pletykát.

— Semmivel se jobban mint bármely más diszkrét és titoktartó férfi. Az orvosok általában mind pletykások egy kicsit, éppen mert diszkrétek.

— ?

— Sok rájuk bízott titkot lévén kénytelenek elhallgatni, azzal kárpótolják magukat, hogy egyebekről annál többet íparkodnak csevegve. Ez a lovezető csatornájuk. Ez teszi lehetővé, hogy úgy tudnak titkot tartani... És különben is, minden művelt ember pletykás.

— Ohó! E szerint én is, — nevetett a király.

— Nem, Felsőged.

— Azt akarja ezzel mondani, hogy nem vagyok művelt?

— Oh, Felsőged még a királyok közt is kiválóan művelt, pedig azok mind művelt emberek.

— Köszönöm a kollégám nevében is... De hát akkor mért vagyok kivétel?

— Nagyon egyszerű a dolog. Mindenki az olyan embertársak ügyei iránt érdeklődik s azokról szeret lecségni, akik az ő társadalmi osztályához tartoznak vagy annak fölülte állanak. Ezeknek a viselt dolgairól kíván mentül érdekesebb dolgokat hallani s azokat esetleg továbbadni. De hát kinek a viszonyai iránt mutatson érdeklődést egy király? Legfeljebb a többi királyoké iránt. De hát a királyok olyan kevesen vannak...

— Mégis rólok beszélnek és pletykálnak a legtöbbit, — jegyezte meg az uralkodó.

— Csodálja Felsőged? Sok millió ember foglalkozik azzal a problémával, hogy mint telik le az uralkodók élete, míg ez utóbbiak a dolog természeténél fogva nem törődnek, mert nem törődhetnek az embertársaik millióinak ügyeivel.

— Csalódik, doktor. Engem például nagyon is érdekel, hogy ezek a milliók mit kívánnak, hogyan élnek, s mi az, ami hiányzik nekik. Látja, most éppen ezért hívtam önt. Beavatjuk egy tervbe, amely titkos, s számítunk a föltétlen diszkrétciójára. S ezért mondtam, hogy szükségem lesz a protekciójára. Persze maga is számíthat az enyémre. Service pour service. S mivelhogy épp arról a témáról beszélünk, válaszoljon teljes nyíltsággal egy kérdésemre. Régen gondolok arra, hogy ön tulajdonképpen kitüntetést érdemelne tőlem a szolgálataikért, amelyeket a közegészségügy terén és

— Az igazat megvallva, Felsőged, én is már rég gondolkodom erre, s lehet, hogy régebben mint az én jó királyom.

Nevetett a király.

— Örülök, hogy egyet gondoltunk. Nos, mit szeretne jobban: szép rendjelet vagy nemességet?

A doktor elpirult, s a szeme mosolygósan csillant, amikor így szólt:

— Megengedő Felsőged, hogy e rám nézve igen hízog kérdésre ne feleljek egyenesen?

— Kérem... orvosoktól megszoktuk ezt. Ha azt kérdezzük tőlük, gyógyítható-e a bajunk, azt felelik: ilyünk sok tejet, s ha arra vagyunk kíváncsiak, hogy meddig élünk, azt a választ kapjuk, hogy ne fekdjünk le nagyon későn... Halljuk azt a görbe feleletet.

— Nos hát, amikor szerencsém volt nemrég Felsőgednél teázhatni, a Felsőged asszony azt kérdezte tőlem, mit kívánok a teámhoz: rumot-e vagy tejszint?

Mire én hátor voltam azt feleltem: rumot és tejszint. S a királyné öfelsége nem haragudott meg a tréféért, sőt kegyeskedett azon józium nevetni.

— És kapott rumot is, tejszint is?

— Mind a kettőt, Felsőged. A királyné olyan jó teremtes!

— Nekem mondja?... De hát én se vagyok rossz ember, s ha nem is nyújthatom át önnek mind a két kitüntetést egyszerre mint a feleségem a két teaizesítőt, majd bizonyos sorrendben szolgáltni fogok velük.

— Oh, Felsőgedes Ur!

— Amint látja, nekem is van némi fogékonyságom az elmés célzások iránt s a *Wink mit dem Zaunpfahl*-t mingyárt észrevettem. Jól értettem meg önt?

— Oh, Felsőged mindent jól fog föl, s ha annak idején nyilvános iskolába jár, csupa kitudót hozott volna haza... Nagyon csodáltam volna, ha éppen ezt a gyöngéd célzást nem érti meg. Ha úgy mélfőztafik gondolni, hogy a két kitüntetés nem szervirozható egyszerre mint a rum és a tejszint, belenyugszom a változhatatlanba s az ügy elintézését egészen Felsőgednek a bölcsességére bízom.

— Ezt a frázist már nagyon is sokszor hallottam és alaposan meguntam. A bölcsességemet még többszer emlegetik mint ahányszor ismétli jó Homérosz az illiász alakjainak jellemző tulajdonságait. Önala Junó istenasszony mindig ökörszemű, mi királyok pedig a környezetünknek s az újságoknak, főleg a kormány-pártiaknak, állandóan, évről-évre és reggeltől estig csupa bölcsesség vagyunk. Még szerencse, ha egynémelyikünk, mint például én is, elég bölcs ahhoz, hogy ezt el ne higgye... Nagyon is sokat bíznak a bölcsességemben és nem kevesebbet bíznak a bölcsességemre. Nehéz ám az uralkodók hivatala, mert nekik ez öfo muszáj bölcseseknek lenni. Am, ha még annyira azok és én igazán, merem mondani, nem astem a fejem lágyára, mégis sokallom, amit e királyi érelyem-től várnak. S még ön is, egyik jóakaróm, arra appellál!

— A Felsőged bölcsessége még mindig fényesen hevélt.

— Mondja, doktorkám, ezt a hízogást a nemesség- vagy a rendjeladományozás reménye sugalta önnek?

— Mind a kettőnek a biztos tudata, Felsőged. Híszem a királyom megígérte... S amit ő ígér, az nem marad ígér.

— No, maga az őszinte hízogók közé tartozik, s rajta lesznek, hogy ne hízogott legyen hiába. Meg lesz velem elégedve... S most az a kérdés, én is meg lesz-e elégedve magával? Arról van ugyanis szó —

Hosszu tanácskozás indult meg, amelynek végén a haditerv készen volt.

Az orvos teljesen veszélytelen, de oly természeti bajt fog megállapítani a »beteg-énél (aki egészségess mint a makk-király), amely öt 3-4 napra ágyba kényeszeríti. Ez idő alatt — így fog szólni az orvosi tanácsadás — ő Felsőged, akinek »abszolút nyugalomra van szüksége«, álfami ügyekkel nem foglalkozhat s a tanácsosait se fogadhatja.

— Néhány napig legalább majd eldicselkedhetek magamban, hogy »tanácsos el vagyok látva« — nevetett a király, amikor a plánum e pontját tárgyalták.

— Nem is képzele, minő pompás dolog az, néha-néha tanácsstalanul állni s a maga esze után járni.

Akkor aztán a beteg ápolásának a nehéz kérdésére tértek át, s tárgyalás közben az az aggodalom is felmerült, hogy valaki — mert az Indiszkrétciónak nincs határa — vi, clam vagy precario a betegszobába tolokodik, s ott arról győződik meg, hogy ott nem fekszik senki. Mire a királyné azt javasolta, hogy ő is

Első üdvözlés

Irta: Sztankovics Borisláv

a lányai fognak mint betegápolók szerepelni, s kivülük csak a »házi orvos«-nak lesz joga bejutni a pácienshez.

— Pompás gondolat! — kiáltotta az orvos. — Ebben a formában fogom a betegség hírére a lapokkal közölni. S hogy a közönség meg ne ijedjen, azt is ki- szerkesztem, hogy tekintettel a betegség előreláthatólag rövid tartamára, könnyű lefolyására és teljesen veszélytelen jellegére bulletin-eket nem adunk ki.

— Helyes! — mondta a király, s aztán a királyasszonyhoz fordult s mosolyogva így szólt: — Az, hogy az ápolásomra vállalkozol, igen jó hatással lesz a közvéleményre. A nép újból meg fog győződni arról, amit régen tud, hogy nemcsak jóságos királyné, de tücsöges élettársa is vagy az uradnak.

— És pedig akkor is, amikor Te engem »hütle- nül« elhagysz. — enyelgett a királyné. — Ebből is látezik, mennyivel különbek az asszonyok a férfiaknál. Akkor is hajlandó vagyok ápolni téged, amikor nem vagy beteg.

A fődolog ilyformán el volt intézve. Megtalálták a módját annak, mint lehet ő Felségét néhány napra láthatatlanná tenni. Így hát az új Harun el Rasid most már hozzáfoghatott az uti készülődésekhez.

Egy egészen tisztességes külsejű, de éppen nem elegáns kézhöröndőt a doktor kölcsönzött oda a királynának, aki a maga díszes, cimerrrel elátott és jelvényes lukszukoffereinek a legszerveiből se mehetett fölfedező útjára, a hölgyek pedig abba gyömo- szték bele azokat a ruha- és fehérenemüket, amelyekre a kirándulónak néhány napra szüksége lehetett. A csomagolás persze nem történt *lege artis*. — a királyné s a lányai ezen a kalandos napon pakoltak életük- hen először. De az utrakészülőknek nagyon tetszett ez a dilettáns munka. Arra gondolt, hogy hazafele-jövet neki magának kell majd ezt a dolgot végezni, s az valószínűleg még kontárabb mű lesz... Ami pedig a jó Istent illeti, az tudvalevőleg az ortográfia se néz, hanem a szívre, amely az írást diktálja. — hát hogy? tekintene szigorúan egy szabálytalanul pakolt kofferre, amelyet a hívesi hűség s a gyermeki szeretet ütött nyélbe, nem szakszerűen, de a legjobb szándékkal...

... Korareggeli vonattal, lassu bunnival, indult útjára a király. A doktorral valahogy — nem volt éppen könnyű dolog! — kiosont a palotából az egyik hátsó kapun. Lopva mint az összeesküvők. Az utcán még alig járt valaki.

— Először csalog életemben. — jegyezte meg nevetve a király. — Az örséget sikerült becsapnunk.

— Csak föl ne ismerjék valahol Fölségedet! — sópáncodott a doktor.

— Attól nem félek. — nyugtatta meg a király. — Felsőlegem a festékes ládikója segítségével változtatott annyit az arcomon, a hajamon és a bajuszomon, láthatja ön is, hogy bátran adhatom ki magam professzornak vagy akár kereskedelmi utazónak. Az öltönyöm se éppen királyi. Elképtetve attól, hogy a népem még alig látott másképp mint uniformisban, a cívrüháim közül is a legkevésbébb »királyi«-t választottam.

— Nos hát, *Glück auf!* Sok szerencsét és jó utazást, Felsőlegem Uram. — bucsuzott a doktor, aki csak a legközelebbi autótaxi-állomásig kísérte el a betegét.

— Aztán szorgalmasan látogasson meg a távollétem alatt s el ne hanyagoljon! A küszöbön pedig úgy álljon mint Cerberus és senki be ne bocsásson hozzám. »Abszolút nyugalomra van szükségem«, mint az én derék orvosom mondta.

Beszállt a kocsiba, s a doktor odaszólt a sofőr- nek:

— Az északi pályaudvarhoz vigye a nagyságos urat!

Csak, mikor az autó már elindult, jutott eszébe H. Harun al Rasidnak, hogy fogalma sincs arról, mennyi a viteldíj. Eszébe jutott egy rokonának, szintén uralkodónak az esete, akit egyszer egy kolgája me- kért, járuljon ő is hozzá valamivel egy botránnyosan eladósodott atyafiuk ügyének a rendezéséhez.

— Igen. — felelte az. — nagyon szívesen. Segíteni kell rajta.

— Mennyivel járulnál hát hozzá, hogy ranzsiroz- zuk szegényt?

— Szívesen adnék öt napóleont. — felelte az nagy- lelkién.

Anyira nem volt tájékozva a pénz értékéről, hogy azt hitte, száz frankkal segíthet a hajba jutott kuzónon. Később, amikor fölvilágosították, akkor per- sze százezer márkát guberált ki.

No, ő annyira még se gyakorlatiatlan. De hát taxin még sose járt, s halvány sejtése se volt arról (ahogy az udvaránál egy tréfas kamarása mondani szokta: *Keine Spur von der Idee einer Ahnung von einem Begriffe*), mennyit kell egy utért fizetni. Hogy nagyon feltűnővé ne tegye a kétségeit s ne adjon a sofőrnek tiszter annyit, amennyi dukál, s még kevésbé tized- rész annyit, amennyi a taksája, naivul megkérdezte tőle, mikor a pályaházhoz értek, mivel tartozik neki, s nem győzött csodálkozni, hogy milyen kevéssel, po- dig a jó ember dupla annyit kért mint szabad lett volna.

Igy aztán »előlépett« ő Felsége. Nagyságosból méltóságos lett. Mikor szó és alku nélkül fizetett, a kocsivezető így bucsuzott tőle:

— Jó utazást kívánok, méltóságos Uram!

(Folytatása jövő vasárnap.)

— Mész?

— Megyek.

— Hát... szerencsés utat!

És fehér, puha kezeskőjét nyújtja neki. Ő meg- fogja, megszorítja és kezében tartja.

A szőlőtő szétterülve árnyékával takarja őket, vi- rágok, zöld levelek, szapora ill. légydongás, röpdő lepkek, verebek csicseregése és pacsirta... mind ő körülöttük.

— Tudod mit? — kezdi. Én megyek, de nem szí- vesen. Nehezemre esik.

Figyelt és részegi nekítüzesedett, állhatatlan tekintetét.

Ő meg, egy levelet tapaszt szájára, elfordítja fejét és az égre néz.

— Tudom, de mit tehetsz? — mondja nagynehe- zen.

— És te?

— Én...

Ujra hallgatás. Előnni őket a tűz. S a fiu hol egyik, hol a másik lábára áll. Erzi kezében a másik kéz lik- tetését. Fölteszi kalapját, elsimítja kabátja redőit, el- nyeli a fölgülemlett nyálat és nem mer ránézni... A fülemile égne emelkedik, a pacsirta ujjong, a hegyek- ről enyhe, friss szellő lengedez, megolvasztja a lelket.

— Tósó! — hallik édesanyja hangja. Megrázkó- dik, még erősebben szorítja meg kezét és alig hallha- tóan suttogja:

— Isten veled!

Végre elfordul. Megindul, megragad egy csomó virágot, fájdalomában leszakítja, kitöpi és elhajítja.

— Mért téped le? — mondja csengő hangon.

— Azért! — feleli bosszusan és megy.

E nap után évek múltak el.

A szünidőkre hazajött, találkoztak, fellobbant és erősödött a szerelem. Vérbé és agyába szívódott és el sem tudta képzelni magát nélküle.

Beogradban, nagynépte felügyelete alatt tanult, visszavonulva, csendesen dolgozott és állandóan ő rá gondolt. S ime most már elvégezte az iskolát, s még mindig szerette, igaz, nem oly hévvel és határtalanul, de mégis azzal a szenvedéllyel, ami oly sok évi elvá- lás után szokott jelentkezni.

A csengő megszólal, a vonat indul, az utasok to- longnak. Bicsuklik haráitól és hefél a vonat egyik szögletébe. A vonat rohan, az ablaknál áll. Erős melle sóváran lélekezi a friss, éles levegőt. Minél közelebb ér szülővárosához, annál inkább vesz rajta erőt a csapongó jókedv, valami előérzet, örömmel és sejte- lemmel vegyülve.

Milyen változások lesznek? Mindenre gondol: szomszédok, barátok, öregasszonyok, gyermekek és ő. Eláll a szíve dobogása. Vére fölszökken és fejét le- hajtja.

Ugyan mit csinál?

S megjelenik előtte ő. Göndör, fekete hajával, széles homlokával, sötét szemével, lángoló almapír- ral átszótt arcával, kis szájacskával, apró fogacskaí- val és duzzadó keblével... Ő... olyan kicsinyen, nyuglank karcsúsággal, szenvedélyes szerelemtől füt- ve, ami kisugárzik sötét szeméből, arcának apró göd- röcskéiből, amikor nevet.

Ah, csakha várja, milyen csodás lesz az élet, menyország a földön. Ez lesz a jutalom annyi fárad- sáért, azért a hűségért és támogatás is a további sikerért, nemes munkához...

— Hogy meg fog örülni, ha meglát engem! Hát még, ha megkérem, esküvő, mézesetek és ő, ő!

Ebben az »ő«-ben mindent kifejezett, amit csak egy fiatal, szerelmes, nagy idealista lélek kívánhat.

Tenyerébe hajtva fejét, lehuntya szemét, föl- kvadt a kedves kép szemléletében, amit csapongó kép- zelete teremtett.

A vonat száguld, röpdül s ő arra gondol, hogy szeret.

Egyszerre megáll a vonat. Az utasok kifelé tódul- nak. Megrázkódik, félmez, s mikor látja, hogy mind- nyájan leszállnak, ő is megindul.

Utközben kérdi a kalauzt, meddig áll a vonat.

— Fél óráig! Várja a szembejövő másikat.

— Fél óráig! — mormolja és lustán a perron felé halad. A nép tolong. Szorongás. Egyesek asztalhoz ül- nek, mások holmijukat cipellik és kiabálnak. Valóságos bangzavar. S neki olyan nehéz, olyan unalmas mind- ez. A zsvai, láрма, kiáltozás hasogatja fülét és ideg- sessé lesz.

Kezeit hátra téve, meggörnyedve az állomás mö- gé kerül, hogy a szépen nyesett akácok között sétál- jon.

Egyszerre reszkető kiáltozást hall. Megfordul, göröcsösen kapaszkodik egy faágba, hogy el ne essék.

Szembe vele a nap ferde sugarával aranyozottan, lelkendezve, kitárt karokkal, tágranyit szemekkel, in- gadozva jön ő.

— Tósó, Tósó!

Ódaér, megragadja kezét, boldogtalanságában szorít sem hunyorítva hajlik felé.

A fiu áll és nézi. A föld mintha süppedne alatta.

— Dára!

S önkénytelenül kitarja karját, hogy megölelje. De visszariad, összeszedi magát és kezét nyújt.

Dára is csak nagy nehezen tér magához. Elhuzó- dik tőle. S még jobban fellángolva, lassan kihuzta ke- zét az övéből.

— Milyen nagy szerencse! Maga itt, maga! S azt a »magát« hangsúlyozza.

— Itt vagyok.

— Hát hova megy most? Haza?

— Haza. Elvégeztem az iskolát, visszatérek. Ügy- véd vagyok. És te?

— Én? Semmi, semmi! — kezdi gyorsan, gráciá- val! felt mozdulatokkal, nevetve, apró fogacskaít, lán- goló arcocskájának édes gödröcskéit mutogatva. Me- sélni kezd, himez-hámoz. Elmondja, hogy itt lakik már egy év óta. Majd mindenről kérdez, de maga felel.

Ő csak áll. Méregeti. Szíve hevesen dobog. A sze- retet hatalmatól, a csapongó jókedvtől elragadva meg akarja ölelni, magához szorítani, magába akarja szív- ni egészen, teljes egészében!

— Kár Tósó, hogy nincs itt, hogy téged bemu- tatnálak.

— Ki?

S a fiu megtántorodik.

— Hát a férjem!

De gyorsan megriad, Tósa halálos sápadtságától elnémul. Az meg lesújtottan, reszketve, csak alig-alig tartja magát a fába kapaszkodva.

— Te, te férjné?! —

Csak nagy nehezen ocsudik fel a nagy rázkódta- tásból.

Ő felnyitja száját, részegi nagy szeméit és meg- remeg.

— Hát... mi van veled?

— Mi van, mi... Semmi! S minden erejét össze- szedi, hogy magához térjen.

Asszony! S minden gyönyör, minden báj elröpdült, elszálltak az ideálok, eltűnt Dára; előtte egy asszony áll, másnak a szerelme, élvezete, boldogsága...

— Ah, mit tettél? — suttogta és gyorsan kiegye- nesedik. Villámot szór tekintete, majd kialszik, első- tétül a láng szemében.

— Akkor üdvözlöm, hölgyem! S kezét nyújtja ne- ki — Higye el, nem tudtam.

S hangja fagyosan hideg, tompa, idegen.

— Tósa! — kiáltja. — Hibás vagyok én? Mért horagszol? Hát mertem gondolni rád?... Ki biztosít- tott, hogy te engem, te főiskolás, ügyvéd, engem sze- gyén, hozomány nélkülit?... Hát én hibás vagyok?

Remeg a hangja, szemébe könnyek gyűlnek.

S ez a hang, ez a tekintet, ez az igazság amit fel- emlit, elveszi a férfi esztét. Keblében valami megreme- g, szétptaitan s a rémes hang szétterül odabenn.

— Köszönöm, köszönöm. — szól, mintha álomban beszélné. — Köszönöm Dára, köszönöm.

— Tósó!

De az a fájdalomtól elragadtan, rá se nézve sut- togja:

— Köszönöm, köszönöm!... Szabad-e a nevét tudnom annak, annak...

— Ah, ne szólj, hallgass!...

A vasuti harang erős, éles hangjára Tósa kiegye- nesedik, kezét nyújtja, összeszorítja állkapcsát, hogy ne vacogjon és alig hallhatóan suttogja:

— Isten veled!

Dára megremeget. Mindkét kezével elkapja az övét. Közeledik hozzá, s a könnyes szemekkel, reszkető hangon mondja:

— Jőjj!

Ég a lehelete.

— Mit mondasz? És föléje hajol.

— Hozzám.

— Azt nem! Isten veled!

— Jőjj Tósó, jőjj!

És mind közelebb hajlik hozzá. Körülöleli és gör- csösen szorongatja kezét.

— Jőjj hozzám, kis fekete bogárkádhoz, jőjj, ha Istent ismersz, jőjj!

Elnémul.

Az meg nézi. Zug a feje. Megharapja ajkát, hogy vére megered. Kiszakítja kezét és tova vonszolja ma- gát.

Dára halkan sóhajt. Azután megfordul, gyorsan a perron kerítéséig szalad.

Megindul a vonat. Tósa megjelenik az ablaknál és ránéz. Ő föléje hajol, részegi sötét, elbűvölő, szenvedélyes tekintetét és befelé zokog...

A vonat rohan. Még mindig az ablaknál áll. Szíve tompán dobog. Gondolata, valami homályba, sötétség- be merült és szorongatja, fojtogatja... A tájak repül- nek. A vagonban zug a láрма, kiabálás és a nóta. A vonat zakatol, száguld és ő meggörnyedve lehuntya szemét, szíve vonaglik, megrázkódik és hogy ne en- gedjen érzelmeinek ököibe szorítja kezét.

Fordította: Mak Aladár

Tamás István:

Árulkodó vers

Az éjszakám álmatlanok, elátkozottak,
néha futok magam elől, máskor szembeszólok,
csupasz mellet és üres kezekkel.
Milyen végtelenek a szív kínzókamrai,
ha meglátom az ismerős belyeget, kigyul a szemem
és perzsel a levél, akár a láng,
egyesen a kezéből jön, zengő, boldog sorok:
»Szerettek, tiéd vagyok, örökké!
Dosztojevszkij olvasim ilyen álmaital,
a bibliát és az első meséket,
mint a fenekellen kúba, úgy hullok alá az álompincékbe.
lány! husz éves, fekete és karcsu,
lennék veled: kunyhóban, vagy felhőkarcoló tetefén,
égi padlásszobában,
északon, vagy délen,
de gyűlölek ha mással is szóba állsz,
másra is ránevetsz
s arconon ilyenkor ép úgy kigyulnak a kerek rózsák,
és csúll a lélegzetem, ha rá gondolok: elveszthetlek!

én téged!
mint ahogy a gyártnál elgurnt egy méla déntónon.
é, ne hagyj magamra,
egyszer mégis csak másképp lesz,
ohogy én akarom,
emlékezz jótékaikra,
a hajfűrtre, amely sohasem engedelmesskedett,
a sírdnkozó sürgönydrótkokra az országúton,
a szeplős kertészre,
ahé virágokkal illette körül a lábaid nyomait
és a tengerre,
amely ott leselkedett örökké nedves karjaival,
ahá egy szerelmes öletés.
Mennyi csapda, öröm és árnyék,
lédere-lapozta képeskönyv ez az este,
ilyenkor rablókóló óvjak
és rablókat uszítok rád, hogy léh,
vagyódl a hangom után és szomjazd a nevetésem,
akár a sivatag láradt utazója a vizet.

Wagner, a jóság és a szerelem

A nagy zeneszerző házassági tragédiája és szenvedései

Bécs, április.

Wagner Richardról, az emberről tartott érdekes előadást most Bécsben Daniela Thode Bülow asszony, aki sokáig tartozott Wagner Richard barátai környezetéhez.

— Régen elmúltak már, hála Istennek, azok az idők — mondotta — amikor a *Rajna kincsét* nevelés-gesnek tartották és amikor a *Parsifal* egy kritikus »hókusz-pókusz« nevezte. Ma már a világ értékei Wagner. A nagy zeneszerző mélyen vallásos lélek volt. Ez a mély, hívő szellem végigvonul minden művén. Már gyermekkorában plántálódott lelkébe az Istenhit. Anyja mindig az imakönyvből olvasott fel neki és testvéreinek. Amikor az anya halálos ágyán fektült, víziókat látott s arról beszélt a körülötte állóknak, hogy megnyíltak előtte az ég kapui. Ha Wagner valami más ember bünéről hallott, mindig úgy érezte, hogy büntárs a illetőnek; nagyon erős volt benne a büntudat.

— Nagyon könnyűrelet szívé ember volt Wagner. Szerette a virágokat. Nem engedte meg, hogy jelenlétében virágot szakítsanak le az ágról. Ha az ut porában hervadt virágokat talált, felszedte őket, házavítte és vízbevette. Egyszer látott egy fát, amelynek egyik virágos ága eltört. Wagner gondosan, több órai munkával kötözte be a sérült virágos ágat.

— És szerette az állatokat is. Londonban hosszú ideig volt teljesen egyedül, elhagyottan. Egy éjszaka a fülemüle énekét hallotta és ez megvigasztalta, felemelő érzéssel töltötte el. A luzerni hajóhídon, amikor éppen családjával együtt hajóra akart szállni láta, hogy egy kis kutya a tóba esett. Alig lehetett visszatartani Wagner, hogy a tóba ne ugorják a kutya megmentésére. Egészen megfelleledkezett arról, hogy életét vesztheti, hogy családja árván marad és hogy nem tudja befejezni a Siegfried harmadik felvonását.

— Sohasem volt gazdag, sohasem volt vagyona. Ha sokat keresett is, minden pénzt odaadta, elajándékozta. Minden szenvedő embernek a baján segíteni akart. Senkit sem tudott megbántani, elutasítani. Udvarias és jó volt mindenkinek, nem mondott soha senkinek kellemetlent. Egy alkalommal az a fiatal muzsikussal, aki a gyermekeit zongorára tanította, beszélgetés közben súlyos hibát követett el: kiderült, hogy nem ismerte Beethoven bizonyos szonátait. Wagner az hallatlanul felháborította. Összeveszték és a fiatal zenetanító sértődötten távozott. Alig, hogy elment, Wagner rettenetesen bántotta hevessege. Kabát és kalap nélkül rohant a tanító után a nagy hidegben. Hosszu idő múlva érte csak utól.

— *Boecászon meg, amiért heves és udvariatlan voltam, — mondta neki könyörgő hangon — nem tudnék ma éjjel aludni, ha neheztelné rám.*

Elmesélte azután az előadó annak a fiatal orosz zsidónak az esetét, aki elolvasta Wagner könyvét. »A zsidóság a zenében«-t és a *könyv halála alatt üngylikösségi kísérletet követett el.* A fiatalember apja felkereste Wagner és kérte, hogy segítsen a fián. Wagner a fiatalembert Luzernbe hozatta. Ez az ifjú később Bayreuthba is elkísérte a Wagner-családot. Mindennapos vendég volt a Wagner-házban. Wagner munkát szerzett neki és lehetővé tette, hogy fellépjen.

— Általában a részvét és a szánalom érzése egyik fő jellemvonása volt Wagnernek. Maga is mondta, hogy *művészetének legmélyebb forrása a szánalom.* Emellett azonban heves temperamentuma gyakran hallatlan dühkitöréseken robbant ki. Szerette a küzdelmet, a vitát. Rendkívül büszke volt és nem ismert concessziókat. Zsarnok volt. *Azi akarja, hogy az egész világ meghódoljon az ő zenéje előtt.* Amikor a legnagyobb nyomorban élt, adósságok szorongatták. Lajos király mentette meg válságos helyzetéből. A király előadatta Münchenben az operát

lehetővé tette a Festspielhaus megalapítását. Utolsó művét, a *Parsifal* már rendezett viszonyok között írta. Ennek a műnek tulajdonképpen nem is maga Parsifal, hanem Krisztus, Wagner, aki már fiatal korában operát akart írni Názáreti Jézus címen, most végre utolsó nagy művében megírta a minden dogmától felszabadult igaz krisztusi szellem himnuszát.

Ezután az előadó arról beszélt, hogy milyen volt Wagner mint gyermek, testvér s mint férj. Számos művében rajzolta meg a szüleit gyengéden szerető fiuk alakját. Sokat bántotta a lelkiismeret amiatt,

SZÍNHÁZI KISTÜKÖR

Több ezer newyorki színész az uccán — A csoda — Lily Langhtry regénye — Az igazi Dorian Gray

A színházi válság elérkezett Amerikába is. (Amerika megkapta Európától, akár az influenzát Európa Amerikától.)

Több ezer newyorki színész facér, az uccára került, sehol se kap szerződést.

Egy amerikai újság ezt írja a színházi válságról:

— A nagyfejtűk tanácskoznak, gyülekeznek. Mindenféle bölcs megoldást ajánlanak. De a helyzet az, hogy az értelmesség közönség megunt a Broadway gyatra színházait és az emberek nem hajlandók többé három dollárt fizetni azokért a hülyeségekért, melyeket a mozikkban ötven centért láthatnak. A megoldás egyszerű: pusztiljanak a rossz színházak és mikor a talaj megtisztul, megszületik az igazi színház, az igazi művészet. Az sohase pusztulhat el.

Ménier, a francia színész, amikor pályáját kezdte, az *Ambigu*-színházban egy drámában játszott valamilyen kis szerepet. A darab közepén megölték, erre leest a földre s a fölönvadás végéig mozdulatlanul kellett maradnia.

A lehető leglelkismeretesebben játszotta a halottat. Egy izben azonban azt érezte, hogy valami csiklandja a lábikráját. Önmegtagadó szigorral nem mozdult. De a csiklandás csipéssé erősödött. Ménier mindent a világon adott volna azért, ha kissé vakarózhat. De hogy vakarózzék egy halott?

Szereptársa, egy tábornok javában szavalt előtte:

— Ime a háború szomorú következménye. Az ímént ez a fiatalember csupa ifjúság volt és élet, most pedig lelketlen rög, mozdulatlan, mindörökre.

— Állj előm — sugott oda Ménier a tábornoknak. — Vakarozni akarok. Megcsipélt egy szunyog.

De a tábornok, aki féltékenykedett a mindinkább érvényesülő színészre tettette, mintha meg se hallaná. Folytatta szerepét:

— Ennek a szegény katonának többé semmi se adja vissza az életét, még az a habér sem, amellyel megkoszorozzuk győzelmiünket. Ha csak nem történik egy csoda.

Ménier ekkorra már nem bírta uralkodni magán. A szunyog úgy össze-vissza csipette, hogy kinyújtotta a kezét és istenigazában megvakarta lábikráját.

A tábornok ezt látván fölkiáltott:

— Ime, megtörtént a csoda!
Erre a nézőtér természetesen kacagott.

Most halt meg Montecarlóban *Lady de Bath*, nyolcvan esztendőskorában. Ez a matróna annakidején egyik leghíresebb, legkörülfajongóbb angol színésznő volt. Lily Langhtry néven.

hogy anyját elhagyta. Ennek nyomait megtaláljuk a *Parsifal*-ban.

Mély szeretet hatja át azoknak a leveleknek hangját, melyeket Wagner anyjához intézett. Megkapóak ezek a levelek. 1835-ben azt írja, hogy nem tud olyan gyöngéd és szerető hangot használni, amely kifejezhetné anyja iránti érzelmeit. Arról ír, hogy milyen hálás az anyjának, aki hű maradt hozzá akkor is, amikor mindenki elhagyta. Könyörgő az anyjának, hogy ne haljon meg idő előtt. 1846-ban ezt írja: »Neked köszönhetem, hogy még mindig kapcsolatomban van az ifjúságommal. Az Isten tartson meg soká, jó öreg anyám.« A testvéreit is mindig gyöngéd szeretettel vette körül Wagner.

Beszélt Thode Bülow asszony Wagner és Mathilde Wesendong szerelméről is. Csak lemondást jelentett ez a szerelem mindkettőjük részére. Mathilde sohasem lett volna hajlandó, hogy elhagyja férjét és gyermekeit. Amikor befejeződött a *Tristan* partitúrája, Mathilde az mondotta: »Most nincsenek többé vágyaim.« — Ime most már én is megkaptam a nemességét — írja ugyanakkor Wagner Mathildnek. — »Ne bánj meg soha a szerelmed lángjait, ragyogóan, tisztán lobogtak. Sohase bánj meg őket.«

Wagner és a fiatalasszony platonikus szerelmét félremagyarázta első felesége Mina Planer. Az asszony féltékenységgel fűldözte férjét, de Wagner mindig szelíden és türelmesen bánt vele.

— Romantikus körülmények között került össze első feleségével. 1836-ban a huszonhároméves Wagner megismerkedett a nálánál néhány évvel idősebb színésznővel. Megkérte a kezét. *Miközben a paphoz mentek, hogy bejelenték házassági szándékukat, már összeveszték.* Königsbergben nagy nyomorban élték. Amikor egy izben Wagner egy próbáról hazatért, lakását üresen találta. *Felesége egy fiatal kereskedővel megszökött.* Wagner később megbocsátott neki. *Az asszony újból megszökött tőle.* Mikor azután az asszony súlyos betegen fektött otthon szülőinél, Wagner ismét érte ment és ismét megbocsátott. Később Wagner sohasem beszélt ezekről a dolgokról. Csak egyszer említette meg az esetet egy levelében, amelyet Thode Bülow asszonynak írt.

rence herceg, a hajdani walesi hercegnek, a későbbi VII. Edward angol királynak elsőszülött fia meghalt Londonban influenzában, egy gyönyörű fiatal lány, aki híres színésznő volt, különösen Shakespeare-szerepeiben, hirtelenül visszavonult a színpadtól, noha annak idején ő volt a világot jelentő deszkák uralkodó csilaga.

Az ámulatot, mely visszavonulását követte, hótárány fűszerezte, amennyiben csakhamar kitudódott, hogy regényes, boldog szerelem fűzte a színésznőt Clarence herceggel. Addig senki se sejtette, hogy az angol trón várományosa neki udvarol. Legkevésbé az elhunyt herceg apja, VII. Edward.

Amikor a gyász ideje letelt, VII. Edward látogatást tett a visszavonult színésznőnél s a szépsége őt is megbabonázta.

Lily Langhtry ebben az időben olyan ellenállhatatlan varázst árasztott, mint később Cleo de Mérode, a »Botticelli« hajviseletével. Husz esztendővel ezelőtt férjhezment Bathé grófhoz s férje halála után Montecarlóban telepedt meg.

Dorian Grayről, a csodálatos angol fiúról új dolgokat tudunk meg *Latourette*-től, aki 1900-ban találkozott Wilde Oszkárall Parisban utoljára. A költő bement a bárba s néhány szendvicset ebédelt. Nagyon sápadt volt és sovány. Ruházata rendetlen volt.

— Mingyárt megmutatom önnek — szolt barátjához — az igazi Dorian Gray arcképet.

Elmesélte, hogy Rómában a múlt tavasszal megismerkedett egy fiatal angollal s lefényképezette. A fénykép egy iőuri fiút ábrázolt, akinek a vonásai érdekesekek, de petyhüdték voltak.

— Látja — szolt Wilde. — *Az életben csak azután találtam meg, miután leírtam könyvemben.* Ez is azt bizonyítja, hogy igaza van az én elméletemnek: nem a művészet utánozza a természetet, hanem a természet a művészetet. *Ez a fiatalember sohase szillett meg, ha nem írom a Dorian Grayt.*

Rábámult az arcképre, majd ezt mondta: — *Csak a halottakat volna szabad lefényképezni. A fénykép mindig a halál visszfényét árasztja.*

Maurice Donnay mulatságos esetet mesélt el. A Louvreben járván egy vidéki házaspár halott beszélni Rembrandt arcképe előtt.

— Ki ez? — kérdezte az asszony.
A férj keresélg a katalógusban, aztán olvassa: — »Rembrandt — a festő önarcképe.«
Az asszony elbiggyesztte a száját s így szolt: — *Kissé hízeleg magának...*

MADAME BLONDE

Tébolydába került a titokzatos német nő, Vilmos excsászár kémszervezetének feje, aki négy háborús éven át legendás réme volt a francia hadvezetőségnek

Páris, április.

A párisi lapok közölték néhány sorban a hírt, hogy egy berlini elmegyógyintézetbe vonult az a titokzatos nő, aki a háború alatt legendás réme volt a francia hadvezetőségnek. Nevét máig sem tudják. Madame Blonde néven emlegették. A német kémkedés leküzdésére szervezett francia hivatásos csoport a háború négy esztendeje alatt mindent elkövetett, hogy kielepje azt a titokzatos nőt, de sohasem bukkant nyomára. Valahányszor elfogtak egy veszedelmes kémeket, aki ki akarta pihatólni a francia hadvezetőség terveit vagy pedig forradalmat akart szítani a francia hadseregben, valahányszor kihirdették a halálos ítéletet egy-egy német kém előtt: a halálra ítélt ajkáról csak egy titokzatos nevet hallottak. De a kém maga sem tudta, ki ez a szöke nő, akinek a nevét közli a francia katonákkal. Az anvers-i asszony, Miss Doctor, Heiricksen kapitány, Johanna hercegnő, Müller asszony, Miss Lirriet... Ennyi néven szerepelt a háború alatt a különös német asszony, akinek elméje most elborult és tébolydába került.

Paul Bringuier francia újságíró elhatározta, hogy most, amikor már több mint tíz esztendő múlt el Madame Blonde rejtélyes szereplése óta, felkeresi azokat a magasrangú katonai és állami tisztviselőket, akik felvilágosítást tudnak adni a legveszedelmesebb német kémnő személyéről és múltjáról. Az egyik ilyen magasrangú hivatalnok, aki a kémkedést leküzdő francia szervezet élén állott, ennyit mondott az újságírónak: — Ma sem tudjuk, mi az igazi neve ennek a furcsa nőnek. Bármennyire is nyomoztunk utána, sohasem lebbentettük fel a titkát. Azt hiszem, a háború alatt csak három ember tudta Madame Blonde-nak igazi nevét: a német kémszervezet főnöke, a miniszterelnök és a császár.

Az újságíró nem elégedett meg ezzel a válasszal és hehegve nyomozott, hogy mégis fényt derítsen Madame Blonde titokzatos szereplésére. Mindenütt ugyanazt a választ kapta: Madame Blonde renetgetet ártott Franciaországnak. Egyéniségében volt valami rejtélyes szuggesztív erő és szinte valami emberfölötti képesség, amellyel hatalmában tudta tartani a német kémszervezet minden tagját. Csodálatosnak látszik, de Madame Blonde jóllehet nő volt annak ellenére, hogy az elpártolt kémeket legkönnyelműbbül halálra ítélt.

A titokzatos szöke asszony alakja Pierre Benoit-t is foglalkoztatta, aki Königsmark és Axelle című regényében írta róla. Louis Dunar pedig a Defektisták című könyvében szerepelteti. A francia újságíró nyomozása szerint Madame Blonde magasrangú arisztokrata családból származott. Franciaországban úgy tudják, hogy egy lovastábornok leánya és rokonságban van a Hohenzollern-ekkel. Nagyműveltségű nő volt. Arconálai finomak, testtartása előkelő és arisztokratikus. A háború alatt ő volt a legfőbb irányítója a német kémszervezetnek. Hivatalosan a Nachrichtendiensthez tartozott, de évek óta Anversben egy magános villában volt a főhadiszállása. Állítólag — mint a francia újságíró írja — résztvevett a magas német diplomácia munkájában, amikor az felkészült a háborúra. Tehát már jóval a háború előtt kezébe vette a német kémszervezet megszervezését. Ő hozta futottak be a hírek Franciaországból, Angliából és Oroszországból és ő alapította meg a német kémszervezet három hatalmas centrumát Genfben, Barcelonában és Anversben. Genf volt a nagyszabású kémkedés mestereinek központja. Barcelonában gyülekeztek a gyanús és sötét alakok, akik közvetlenül Madame Blonde alá voltak rendelve. Anvers pedig a német kémhálózat igazi központja volt, itt intézkedett, itt tárgyalt a kémekkel, itt fogadta fel az új kémeket és itt avatta be új rabszolgáit a kémkedés tudományába Madame Blonde.

A kémszervezet vezetésénél, parancsok kiosztásánál és az új kémek felfogadásánál rendkívül szigorú módszert követett Madame Blonde. Az anvers-i pályaudvaron állandó kirendeltséget tartott. Leglehetősebb és legmegbízhatóbb embereit állandóan kinn tartózkodtak a pályaudvaron és amikor láttak egy férfit, aki rongyosan, éhesen és a felek szerint pénz nélkül betért a pályaudvar éttermébe, hogy egy szerény kávévet fogyasszon el, ezt az embert mingyárt félrehívták és «kezelésbe» vették.

Napokig etették és itatták az ilyen embert Madame Blonde ügynökei. Többnyire olaszok, spanyolok vagy svájciak voltak ezek a kémjelöltek. Végül aztán közölték velük, hogy megfelelő munkához tudják juttatni őket és fényes szerződést ajánlottak neki. Beültették egy autóba, amelyen aztán elhajtottak egy magányos villába. A villa egy nagy park keilős közepén állt. Mindig éjszaka vitték ide az ügynökök a kémjelöltet. Ez volt az a bizonyos Mersens-villa, a Potterdami ut közelében. Itt lakott és itt intézkedett a titokzatos kémnő.

Madame Blonde személyesen fogadta fel az új kémeket dolgozószobájában. Az idegen, aki először lépett be ide, könnyen megsejtette, hogy ha el meri áruházi a

titkot, akkor a halál fia. Ezt különben Madame Blonde rögtön tudomására is adta. Közölte vele, milyen feladatot bíz rá, megmondta neki, mennyit fizetést kap ezért, modorában, viselkedésében, hangjában és gesztusaiban volt valami megbűvölő és ellenállhatatlan.

Gyakran megtörtént az anvers-i villában, hogy amikor egy-egy kém rosszul teljesítette feladatát, Madame Blonde felemelte kutyakorbácsát és arcába vágott a férfinek. A vér elütötte a kém arcát, felszisszent, de lehajította a fejt, elismerte, hogy Madame Blonde-nak joga van az ütéshez, mert mindig csak ennek a rejtélyes asszonynak van igaza. Hábozás nélkül és könnyelműen ejtett el embereket és ép ilyen hidegen adta ki a parancsot a gyilkosságra, ha valamelyik a'antasa áruló lett, vagy pedig nem teljesítette jól a parancsot. És Madame Blonde megjelent előkelő társaságokban, s minthogy szép volt, játszott a férfiak szívével. Ő maga is kicsalt titkokat, de ilyesmire csak a legtrikább esetben történt, mert Madame Blonde a hátterben dolgozott.

A háború alatt elfogtak egy argentinai olaszt,

IBOLYACSOROK

Irta: Karlócai

— Hová mégy, János — kiáltották kacagva a lányok a falu legkisebb legényére.

— Felvégi dombra. — gyertek velem.

— Blfuj a szél János — szól ki a sétálók sorából csengő vidámsággal Csengeri Böske.

— Ha mellettem lennél, attól se félnék.

— Majd ha nagyra nősz.

A szavak végét elkapta a szellő, János se hallotta, de jobb is, mert még jobban fájt volna szívének kicsiny termete. Leányok, legények neveltséges figurát csináltak belőle. Nem is szerette őket. Inkább kint harangolt a határban. Szemével futotta végig a végteleen kékséget, lelkébe írta a láthatár festői színpompáját.

Ha innepre kelt a nap korongja, ő a napi munka elől felszabadult neki vágott az ország útjának és késő estig róna az utat — egyedül. Egyetlen szórakozásáról a tél vad hűdege tartotta vissza. Hőjűta mezőkön fagyos szél süvöltött, nem lehetett járni a határt. János lelke is téli álmát aludta. Hangtalan kereste a csendes magányt. Istálló püha szénaprécisen szundította át az ünnepeket. Álmodozott a tavaszról.

Alig a hó olvadt, langyos déli szellő sutogott a száraz galyak között. János sápadt arca halvány püba szökött. Két keze szaporábban robotolt. Vére bizsergett tagjaiban, szívében a visszatért életkedv likeltet. Mosolygó tavaszi napsugár csókolgatta a halványzöld vetést, amikor János futtyos jó kedvével elhagyta a falut. Ünnepnap áhitatos csendje trónolt a földeken. Se szántó, se vető nem fehérelt a barna ugarokon.

Felvégi domb már ott emelkedett János lábai alatt. Sima zöld püszit új fényvel csillogott az enyhe nap tüzeiben. Dombtetőről visszazérett a nádfeleses apó házak felé. A templomsoron világos színek mozogtak lassu méltósággal. A tavasz farka színe pomázott a széles uccán végig. Helyenként fekete pontok komolysága zavarta a fiatal sziveket. János szomorúan nézte a messzi sétálókat, ő nyugodtan sohasem élvezhette a legényélet örömeit.

Ha munkában véletlenül legénypajtások mellé jutott, szótlanul hallgatta azoknak meleg emlékeit, csókos szerelmét. Nem szólhatott bele, nem volt mit mesélnie. Nem járt táncba, minek is ott ténferegni pár nélkül. Nem akadt hozzávaló szerető. Derekból, magasabb legények után vetették szemüket azok a leányok is, akik vele majdnem egyenővűsiek. Amikor a Kosár Gyuri dícserekként szerencsésével, szinte áhítatlan néz a tagbaszakadt sudár pajtásra. Nem irigyelte, csak bámulta őt.

— Tudjátok... csak magam voltam, de azért mukani se mertek az ipsék. Tánc után Zsuzsikát haza kísértem egészen a kis kapuig. A hó csendesen szállódgált... ő behívott...

János háta megrongozott. Milyen nagyszerű érzés lehet haza kísérni táncból a leányt, az övét, elbeszélgetni vele a kiskapuban... és ha beszólitáná...

— Elveszed feleségül? — kérdezte pajtásul a legények egyike.

— Még erre nem gondoltam.

— De ha szeretőd...

— Az hát... nem is első... nem is az utolsó, henegett a legény.

János szája nedvesen csillogott, a tavasz pajkos titkigijója futott végig gerincén. Ha öneki egyszer szeretője lesz, csókos szájú szerelmes leány, sohasem

Deipasi volt a neve, szintén a német kémnő rabszolgája volt. 1916 februárjában a francia front mögött csiprtek el a katonák. Amikor közölték vele, hogy halál vár rá, összerendezte, majd csak annyit mondott:

— Jól van, megialok, nem baj, Madame Blonde azt fogja mondani, hogy derék ember vagyok.

Pedig Madame Blonde bizonyára nem is emlékezett az argentinai nevére, nem egy férfi, hanem csupán egy szám veszett el számára, az anvers-i villában keresztülhuzott egy számat, ami azt jelentette, hogy egyik alkalmazottja meghalt. Egy másik alkalommal egy Kundojarisz nevű görög került a franciák fogságába. A szép Kosztának neveztek, nemsokára Deipasi kivégzése után tizenkét katona ró is sortűzet adott. A szép Kosztának is ezek voltak utolsó szavai:

— Madame Blonde holdog lesz, amiért életemet áldoztam érte.

A francia újságíró kinyomozta azt is, hogy a háború után mivel foglalkozott Madame Blonde. Egy ideig még ellenőrizte a külföldi kémeket, majd teljesen visszavonult életet élt. Az a gondolat, hogy Németország elvesztette a háborút, huskomorra tette és kokaínista lett. A kokain szenvedélyes élvezete juttatta őt a tébolydába. Állítólag gyögyvíthatatlan. Talán el fog érkezni az idő, amikor Franciaországban már nem is hisznek abban, hogy volt ilyen Madame Blonde. Azt gondolják majd, hogy csak legenda ennek a titokzatos szöke asszonynak a szereplése, aki négy éven át renetgette a francia hadvezetőséget.

válik meg tőle, sohasem heneget vele és elveszi feleségül.

Tavaszi halzsamos levegőjének szomjas szerelme tikkadt sóvárgó lelkében. Megfordult s szilái daccal vette lépéseit a szántóföldek keskeny gyalogjárójára szürke szallagián lefelé a dombtetőről. Maga mögött hagyta a széles országotat és a távolból sötétlő erdő felé tartott. Szerette a fölzarvat nyul riadt iramodását, a foglyok berregő fölrepülését. Élvezte azt, hogy köztük ott ő a hatalmas, ő a nagy, az erős.

Az erdő szélén kissé megpihent. Végignyújtózott az illatos fűszőnyegen, majd újult erővel beosont a kopasz koronájú fák közé. Duzzadó rügyek kövér pupjai nevetek mindenünnen feléje s a fák alatti mohás árnyékban apró lila virágkelyhek mosolyogtak szemébe. Ibolyák, lilaszíni illatos virágok szerény szépsége kínálkozott a fű között. János kérges tenyerének bütykös ujjá simogató ténéssel szedte esekorbá őket.

Amint gugolya hajlong a virágzedsében, a fák mögött rözsekköteggel a vállán vidám dudorászással tart feléje, egy leány. Mikor az megpillantja őt, halkán felsikolt, eldobja a rözset és futásnak ered. János elneveti magát. Megijesztette a leányt és már talon is van s uccu, fürgé lábakkal utána ered a menekülőnek. Egy sikoly... ruhaszakadás és az üldözött elterül János előtt, megbottott egy gyökérben. János hecste a iekvő leányt, aki kétségbeesett tekintettel nézett fel rá.

— Mért szaladsz tőlem... te?... szolt János, hogy mondjon valamit s ügyetlenül állt a leány mellett. Az felkénykölt, sirásra görbült szájjal rimánkodott:

— Kérlek, ne verj meg... többet nem jövök rözseért.

— Minek neked a rözse most, amikor a nap már olyan melegen süt.

— Édesanyám beteg, miatta kell a tüzelő.

— Mit gondoltál, ki vagyok?

— Az erdész legénye — szipogott a leány.

— No hát nem az... nevem János.

— János?... Így hívják apámat is, de mindig rözszeg, már is bepálinkázott.

— Én nem szeretem a pálinkát... no kelj föl már, mondom, hogy nem bánthatok.

— A rözset is elvihetem?

— János óvatosan körülnéz. Mindenütt meleg csend uszik. Így szol:

— Tölem el... csak az erdész meg ne fogjon.

Visszasietnek az eldobott rözsecsomóhoz. János megemberéli magát, hátha most sikerül a vágya.

— Van-e már szeretőd? — kérdi a leányt.

— Már hogy volna?

— Hogy hívják?

— Rozi...

— Rozika, messze laktok?

— Nem... ott az erdőszélen árendás földön.

— Elkísérlek?

— Ha ideje engedi jöhet.

János a rözseért akar nyulni, akkor veszi észre, hogy kezében szorongatja az ibolyacsokrot.

— Rozika...

— Tessék...

— Fogd a virágot, ha szereted, neked adom, a rözset meg majd viszem.

— Köszönöm — szolt suttogva a meglepett leány, még nem kapott senkitől sem virágot. Széplős arcán kigyultak az öröm piros rözsái.

Az illatos tavasz ott libgett körülük.

A HID-UCCAI SHERLOCK HOLMES

Irta: Szegedi Emil

Körülbelül olyan szenzációt keltett az eseménytelen külvárosban az a hír, hogy betörők jártak Agnes néninél, mint Berlinben annak idején az a vakmerő bankrablás, amelyet a Disconto Gesellschaft kárára követtek el. Percek alatt szétszaladt a hír a csendes, görbön kanyargó Hid-uccában és megindult a szomszédasszonyok áradata Agnes néni háza felé.

Szép madárfüttyös tavaszi reggel volt. A város még aludt, de Agnes néni, aki garantált tehenőrt áruolt a piacon, már utra készen állt. Talicskája a turós dézsákkal és a lekötött tejeles fazékkal már ott állt a kapu előtt, mint egy befűtött, utrakész lokomotív. Agnes asszony az utolsó percben fedezte fel, hogy tolvajok jártak a kamrában. Reggel benyitott, hogy egy kis harapnivalót vegyen magához, de uramteremtőm, a magaslanlengő rudról eltűntek a kolbászok. Négy szál volt. A fiának tartogatta, aki a katonáéknál szolgált.

Most ott sirt jajveszékelve a konyhában. Öreg, mélyreszántott arcán kövér könnyeseppék gurultak le, mint hegyről a lavina.

— Jaj Istenem, jaj Istenem — hajtogatta egyre fuldokló zokogással. Emmel keservesebben csak megholdogult, jó férjét siratta cselőtt tizegynehány évvel. Zsebkezdőjével nem győzte törölgetni a könnyeket, amelyek fényesen csillogó tükröket alkottak arca mély, barna barázdáiban.

Az ijedtség és a sajnálkozás egyszerre tört ki belőle. Az az érzés, hogy csendes nyugalmas álma alatt valaki járt a közelében, összerázta és csak fokozta a fájdalmat, amelyet kínese elvesztése felett érzett. Nagyon gyászos pillanatot volt.

— Hát mi történt Agnes néni — kérdezte hangjában a részvét jóleső zengésével egy asszony, akit a bir csalt ide.

— Tán valaki meghalt?

Agnes néni nem tudott mást mondani csak azt, hogy »jaj Istenem, jaj Istenem«. Ebben a sóhajoktól és könnyektől súlyos két szóban benne borongott Agnes néni egész tragédiája.

— Beszéljen hát az isten szerelmére — kérelték az összesereglett szomszédok. Mindenki a részletekre volt kíváncsi. A külváros eseményéhes asszonyserégnek kapóra jött egy kis szenzáció.

Agnes néni mélyet szippantott. Felította az öreg szem rakoncátlan patakjait és azt mondta, tompa drámai színezetű fájdalommal:

— Lopók voltam nálam.

— Jézus! — szaladt ki a fékezhetetlen sikoltás egy fiatal asszony száján.

A turóskófa megemberelté magát.

— A kolbászt vitték el — mondta — Jánosnak tartogatiam, hogyha hazajön a katonáéktól.

— Az egészét — álmélkodott valaki.

— Mind. Pedig oly' finom volt. Nem volt abban egy csepp marhahús sem. Tiszta disznó volt.

Már tolongtak az érdeklődők az ajtó előtt. A Hid-ucca apraja-nagya itt volt a hírre. Ebben az akácfaikkal süffin teleültetett, törpe kis külvárosi uccában évtizedek óta nem történt semmiféle bűntény. Egyszer, nagyon régen volt egy bicskázás. De kiderült, hogy azt sem odaváló ember követte el. Az ucca jóhírére módfelett büszkék voltak az Hid-ucca lakói.

Agnes néniből újból kitört a sírás. Gyengeszívű öregasszony volt, talpig becsületes és valósággal lelkiismeretfurdalást érzett, hogy ilyen szegény esett meg vele. Devezette a szomszédok felszaporodott tömegét a kamrába és megmutatta a megfosztottan tátongó rudat.

— Szólni kéne a biztosnak — ajánlotta Náci bácsi, a balszomszéd.

— Az az, majd a biztos ur elesípi a gazembert. Elfogja ő még Sobri Jósikát is — mondta a sarki fűszeres.

Agnes néni nagynehezen lecsillapították. Azt mondták neki, ne féljen, meg lesz a tolvaj meg a zsákmánya is. A fűszeres inas ezalatt lélekszakadva rohant a laktanyára és utköben telekiabálta az uccát.

— Kirbolták Agnes néni!

Hasonlított egy eleven rikkaneshoz, aki a körut forgatagába harsogja belé a lapok szenzációit. A hírek dőlbenetes hatása volt a Hid-uccában.

— Rablás — szörnyűködtek el az emberek és apró csoportok képződtek a mérsáros boltja meg a korcsmá előtt. A lehetőségeket és a körülményeket tárgyalták.

Nyolc óra tájban megérkezett a biztos két rendőrral. A tömeg tiszteltteljesen utat nyitott neki. A rendőrbiztos egy pillanat alatt átálta a helyzetet.

— Elállni a kijáratokat, egy lélek se ki, se be — parancsolta. A tömegben ijedt suttogás reszketett. Utána dermedt csend lett. A biztos döngő léptekkel ment végig a felérre síkolt folyosón.

— Megiartjuk a helyszíni szemlét — szólt előírászerűen Agnes nénihez, aki a kötőjébe temetett arccal még jobban szegegett, mint az előbb.

Bementek a kamrába. A rendőrbiztos szénézett és így szólt:

A tettes ravasz, de én majd túljárok az eszén.

Egy ideig a kamrában vizsgálódott, de úgy látszik nem talált semmi nyomot, mert hirtelen a padlás-

ra ment és onnan az istállóba.

— Látnyom nincs — mondta a biztos és önelégedten pederte meg a bajuszát.

— Nincs? — Kérdezte lemondóan Agnes asszony.

— Oda a kolbász...

— Azért nem fog albit igazolni — okoskodott tovább a rendőrbiztos, aki érezte, hogy praksisában még nem fordult elő ehhez hasonló rejtélyes eset. Általában esetek dolgában nagyon szegény volt a környék. Így hát titkos örömmel gondolt arra, hogy végre.

Akár az újságok riporterei hosszú eseménytelen napok után.

Agnes néni ezután noteszba mondta vallomását. Gyanus neszt nem hallott. Senkire sem gyanakszik.

— Van-e haragosa?

— Dehogyan van, nem véttem én soha senkinek — felelte Agnes néni és észbe jutott, hogy ennek ellenére mégis volt olyan lelketen, elrugaskodott ember, aki meglopta.

— Rejtélyes, rejtélyes — mormogta a biztos fejét csóválva.

Az udvaron ácsorgó tömegből most előlépett egy szőke nyurga fiatalember. A Hid-uccai borbély- és fodrászterem segédje volt.

— Szabad egy szóra — fordult a biztoshoz a Figaro, aki a beretvaforogtatás művészetén kívül a környék ezermestere volt. Őrat is tudott javítani, villanyt és rádiót szerelt, amire bőven volt ideje, mert a Hid-uccai férfinép csak szombaton járt beretvákozni. Így hát a borbély összeköttetésbe került a magasabb mechanikai tudományokkal.

A biztos és a borbély félrehúzódtak.

— Lesben kellene állni, biztos ur. Én úgy tudom, hogy a tettes vissza szokott térni a bűntény színhelyére.

Ez a lélektani hipnózis valamelyik bűnügyi regényből ragadt meg a borbély emlékezetében.

— Mért térne vissza, majd boloni lesz — akadékoskodott a biztos, aki különben sem szerette, ha ilyen borbély Sherlock Holmesék beleütköznek az orrukát a nyomozás tudományába, amelyhez mégis csak jobban értett ő, mint a beretvaforogató.

Az élénk, szőke Figaro választékosabban felelt: — Ön ezt nem érti, biztos ur. Ez lelki dolog. A színhely, mint a mágnes vonzza a tettest. Tetszik érteni már?

Ez hatott. Megállapodtak abban, hogy estére lesben állnak a színhelyen.

— Oszolj — mondta a rendőrbiztos.

A tömeg, amely eddig érdeklődéssel nézte a hatóság munkáját, megmozdult és az udvar üres lett. A Hid-uccában aznap másról sem beszéltek, csak a lopásról. A délelőtti folyamán távoli ismerősök zárandokoltak el a Hid-uccába. Agnes néni vagy tizenötször mesélte el az esetet az ismerősöknek és mindannyiszor learatta a vigasztalás babérait.

— Milyen világot értünk meg Agnes néni — bölcselkedett a turóskófa egyik régi vevője, aki a város másik végéből jött el arra hirre, hogy Agnes néniit agyonverték a rablók.

Mikor besötétedett a biztos és a borbély besurrantak a házba. Csendes, csillagos este volt. Agnes néni lefeküdt, a Hid-ucca Sherlock Holmesé a biztossal elrejtőzött a kamrába egy teknő mögé. A percek lassan peregtek az éjszaka homokárján. A biztos göröcsösen szorongatta a pisztolyát és csak néha szólt sutogva egy-egy szót a borbélyhoz.

— Elszibadt a lábam...

— Türelem, biztos ur...

A borbély arról beszélt a várakozás idegizgató csendjében, hogy milyen siker lesz, ha a tettest sikerül elcsipni.

Egyszerre halk neszt hallottak az udvar felől. Lehetetlen finom zörejt volt, de a nyomozók pattanásig feszült idegei felfogták a rezgést. A biztos kezében úgy remegett a revolver, mint kis ablakon bekukucskáló csillagok fénye. A lélekzetük a torkukban rekedt és feszítette a tüdejüket. A biztos a szépenhangzó formulát ismételte magában:

— A törvény nevében!

A zaj erősödött. A kamra deszka ajtaján finom reccsés reszketett át. A szívük veszettül kalimpált. Hirtelen elsötétedett az ablak.

Tompa puha zuhanás hallatszott.

— A törvény nevében — tört ki a biztosból a viszszafojtott izgalom.

— Miau... — hangzott a válasz.

Náci bácsi círmosa visszatért a bűntény színhelyére.

A szerb-horvát-szlovén állam postatakarékpénztára

A Postatakarékpénztár állami pénztézet az építészeti minisztérium hatáskörében. Székhelye — a postatakarékpénztár vezérigazgatósága — Beogradban van, fiókjai pedig a következő helyeken: Zagreb, Ljubljana, Sarajevo és Skopje. Az S. H. S. királyság valamennyi postahivatala ellátja a szolgáltatást a Postatakarékpénztár és fiókjai részére.

A Postatakarékpénztárnak az a feladata, hogy a fizetéseket modern alakokban tegye lehetővé csekk és az egymásközötti elszámolás (virement) útján s a népben a takarékosági szellemet fejlessze azzal, hogy a legkisebb betéteket is elfogadja.

A csekkforgalom.

Csekk számlát nyithat minden személy, cég, társaság, intézmény és hatóság, stb. akár a beogradi Postatakarékpénztárnál, akár fiókjainál Zagrebben, Ljubljánában, Sarajevóban és Szkopljében. A belépéskor 100 dinár betét és a befizetési lapok, csekkek és egyéb nyomtatványok költségei fizetendők, aszerint, hogy mennyi nyomtatványra van szükség.

Csekkbefizetéseket minden külön költség nélkül bármely postahivatal elfogad s ezért ez nagyon praktikus fizetési mód kereskedelmi számlák, sorsjegyek, lapelfizetések, tagdíjak, világítási, telefonilletékek és adók fizetésére.

A számlatulajdonosok követelésükből csekk útján rendelnek kifizetéseket, melyeket vagy a Postatakarékpénztára vagy a postahivatalok utalják ki. Kézpénzben való kifizetéseknél a jutalék félezrelék, vagyis ezer dinár után fél dinár. Ezenkívül minden csekk számlatulajdonos a kifizetések nagy részét virement útján is eszközölheti, vagyis az összeget nem fizeteti ki kézpénzben, hanem jóváírja üzleti csekk számláján. A virement-fizetések jutalékmentesek.

1929 március 31-én a Postatakarékpénztárnál és fiókjainál 16.773 csekk számla volt, több mint 600 millió dinár betéttel. A csekk számlaforgalom 1928-ban

53.721.436.928,15 dinárt

tett ki. Ehből a virementre több mint 25 milliárd dinár, vagyis az összeforgalom 46 százaléka esik.

Nemzetközi forgalom.

Külföldiek szintén nyithatnak csekk számlát a Postatakarékpénztárnál és fiókjainál s havi 18.000 dinárig számlájukon szabadon rendelkezhetnek. Belföldi számlatulajdonosok havi 3000 dinárig eszközölhetnek kifizetéseket a külföldön.

Az S. H. S. állam Postatakarékpénztára nemzetközi virement-csekkforgalmat tart fenn Magyaror-

szág, Ausztria, Németország, Csehszlovákia, Svájc, Belgium, Hollandia és Dánia postatakarékpénztáraival. Ezekben az országokban, valamint Olaszországban és Franciaországban az S. H. S. állam Postatakarékpénztára kommittensel számlájára kézpénzben is teljesít kifizetéseket.

Kanadával és az Északamerikai Egyesült Államokkal postautalvány forgalom áll fenn az S. H. S. államba való pénzküldésre és viszont. Egy utalvánnyal legfeljebb 100 dollárt lehet küldeni s az illeték egy százalékot tesz ki.

Takarékbetétek.

A Postatakarékpénztár 1926 július 1-én kezdte meg a betétek elfogadását s 1929 március végén már 40.000 betétese

volt, összesen 45.813.182,82 dinár betéttel. Betéteket elfogad és kifizetéseket eszközöl bármely postahivatal minden külön költség nélkül. A betétekért az állam tellet.

E fontos körülmény következtében a Postatakarékpénztár betétei különösen az utóbbi időben, a kamatlábnak 5 százalékra történt felemelése óta őrvenütösen szaporodtak. Ez a kamatláb az 50.000.— dinaron aluli betétekre érvényes, amelyekből a legtöbb van 50.000 dinaron felüli betéteknél megmaradt az eddigi négy százalékos kamatláb.

A Postatakarékpénztár jogosítva van kivándorlók betéteit is elfogadni, korlátlan összegben. Idegen valutákban érkező betétek után a Postatakarékpénztár 6 százalék külön kamatot térít 250.000 dinár összegig. Így módon a kivándorlók betételért a Postatakarékpénztárnál az állam kezkesedik s magas kamatozást is biztosít.

A fürdővendégek előnye.

A fürdő és nyaralóhelyek látogatóinak nem kell többé készpénzt vinniük magukkal, amelyet elveszithetnek vagy ellophatnak tőlük. Ez a kockázat megszűnik, ha az elutazók a postahivatalban postatakarékpénztári betétkönyvet váltanak, amely névre szól. A betétek csak a tulajdonosnak személyesen fizetik ki s a fürdőhelyek postahivatalaiban naponta ezer dinár vehető fel rövid úton, minden formalitás nélkül. Eszerint a betét tulajdonosának semmi költsége nincsen, sőt kamatot élvez.

A Postatakarékpénztár üzletvitele.

A Postatakarékpénztár az összegyűjtött csekk- és takarékbetéteket a nemzetgazdaság szolgálatába állít.

Ja amennyiben hitelt nyújt más pénzüzeteknek (körülbelül 300 millió dinár) és magánszemélyeknek biztos értékű állampapírok ellenében (körülbelül 100 millió dinár.) Ezen kívül maga a Postatakarékpénztár 130 millió dinár értékű állampapírral és bonnal rendelkezik. A Postatakarékpénztár jelentős összeget, körülbelül 150 millió dinárt tart készletben trezorjaiban és a Narodna Bankánál, hogy ügyfelei megkeresésére bármely összeget azonnal, késedelem nélkül kifizethessen.

A Postatakarékpénztár a betétek után megfelelő kamatot térít. A csekkszámlák után jelentéktelen az illeték, minden személyi és anyagi kiadását maga fedezi s ennek dacára minden évben jelentős összeget üzet be az állampénztárnál tiszta nyereség címén. 1928. évben a tiszta nyereség 35.762.489,33 dinár volt.

A tiszta nyereség egy százalékát (a múlt évben 357.624,89 dinárt) az elemi iskolák szorgalmas tanulóinak megjutalmazására fordítják az egész országban. A takarékosági szellem fejlesztése céljából a jutalmakat 100 dináros takarékkönyvecskék alakjában osztják ki, amelyet a tanulók csak 21. életévük betöltése után vehetnek fel. Eddig 12.218 ilyen jutalmat osztottak ki.

A postatakarékpénztár csekk és betétforgalomban minden levél és megkeresés adó- és illetékmentes. Díjmentes felvilágosítással szolgál minden postahivatal. A Postatakarékpénztár Beogradban és fiókjai Zagrebben, Ljubljánban, Szarajevóban és Szkopljében.

Mese

A bölcs professor ott ült dolgozó szobájában s nagy hévvel, határozottan beszélt fiatal barátjával, aki szegéről végről unokaöccse is volt.

A fiu poéta volt. Verseket írt. Nevét ismerték már. Az élet szépségeit, a természet pompáját, a szépet énekelte és sokan nevétek.

A bölcs az életküzdélemről beszélt.

— Az élet bizony — mondom — kemény küzdelem. Kiméltetlen harc. Az eszednek mindenkor helyén kell lenni. Szíved csak a melledben dobogjon. Izmodat feszítsd, karodat acélozd. Ha kell, szorítsd öködbe a kezéd s aki utadba áll, letepered. Minden erődöt fejezd meg, ha célotat elérni akarod. Ha engedsz, te törzs le. Ha ellágyulsz, a keménység súlyos ökle téged üt le. Fejed magasán tartsd, szemed pillantásával a kíváncsolt acélt tüzet löveljed szét.

A poéta közbeszólt:

— És a nő? Akivel találkozunk? És a szerelem? A bölcs legyintett.

— Ne tartóztasson asszony csábító mosolya. Ne vonjon magához ölelése. Ne égessen meg lángoló csókja. Ne hagyj az utadba állni a nőt se. Csak előre törj zordonan, vakmerőn. Az alkotások időtlen erejű szikláin, az erdők sűrű faóriásein. Azokat, amelyek utadban állnak, ledöntöd. Csak fölfelé nézz s ne állj meg előbb, csak fönt a tetőn.

— Ott megállhatsz és szétnézhetsz. Szétnézhetsz a messzeségbe és visszanezhetsz a völgybe, amelyet otthagytál s amely mélyen alattad van. Az alkotásod az erőben van, a hideg éjszban, a munka kemény küzdelemben.

— És a pusztulás, ami lent marad? A romok, amiket a természet, az élet szépségeiből a vad törtétesben otthagytam?

— A pusztulásból, a sok ledöntött hatalmas völgyből, a romokból, amiket utközben hagytál, fakad az alkotás. Az igazi élet. Az igy keményen, elszántan, semmivel sem törődő küzdelemben eltöltött sok tavasz és tél után ott van előttd a tetőn a sok alkotás, amelyek mutatják, hogy éltél.

A bölcs professor elhallgatott.

De a fiu még szólt:

— És a te asszonyod, a drága néném, akit most temettél el?

— Nekem is drága volt szegény. Eleinte nekem is utamban volt. De azután nem engedtem, hogy megállítsd s föltartson a küzdelemben, az alkotások nehéz munkájában. Igaz, hogy nem értett meg és nem bírta ki. Ez fájt és fájt ma is, de nem engedem magamat és akaratomat lenyügözni.

A fiu, a poéta, nem mert már szólni.

A bölcs utolsó szavainál azonban csöndesen megnyílt az ajtó s belépett a szobába a professor szép fiatal leánya.

Odaállt az apja háta mögé s a fiura mosolygott. A poéta szeme megvillant. Összeszorított ajka szőlásra nyílt:

— És a leányod? A véred?

— Az igen a vérem, az én nevelésem. Az kemény, acélszerű, élesesű asszonyember, aki épen olyan vasakarattal fogja átküzdeni az életet. Mert csak a küzdelem az igazi élet.

— A poéta szeme ismét összevillant a leány mosolyával s meleg, tüztől forrongó szavakkal mondta:

— Nem, nem, bátyám! Akármilyen nagy bölcs is vagy. Az élet oly szép ragyogó álom. Sok benn a moskok, de ne keressük a piszkát minden áron. Gyönyörködünk a ragyogó fényben, csillámló sugárban. Az életben a túskebarát mellett virágok is vannak. Szívük kiömlő illatát. És mellünk emelkedni, szívünk dobogni fog. Ott fönn a tetőn sokszor hiu hideg fényt találunk. Ha csak ezután törjük magunkat, zörgő cson-

tok leszünk. Az ökök ne zuzzon, csak védjen csupán. Én nem rohannék vakon a hegytetőre. Addig a szívem, lelkem töröm össze. Aki lenn a völgyben marad, nem is olyan dőre.

A bölcs professor legyintett.

A fiu pedig ismét a leányra nézett.

— Igen. Aki lenn marad a völgyben, nem is olyan dőre. Bolyongjunk a völgyben, a virágos réten, a pázsit bársonyán. Ha fáradt a fejünk, pihentessük az asszonyunk ölében. Fonjuk karunkat liliumderekára. Nézzünk a szemébe, ezekben a földi csillagokba. Csokoljuk az ajkát, mint ő a mienket. Égő szerelem tölt-

se el szívünket. Én azt mondanám minden embertársamnak: Igy élj, ne törtess vad zordonsággal a tetőre, hanem maradj a virágos völgyben és így muljék el lassan sok tavasz és tél. Akkor azután éltél.

A poéta elhallgatott.

A bölcs professor ránézett a fiura és csöndes gunnyal mondta:

— Bohó poéta, hiszen ez csak mese.

Ránéz a fiu a leányra s belenevet csillogó szemébe. Azután mondja:

— Óh, bölcs bátyám, de gyönyörű mese...

Somfal János

Történelem apró történetekben

Deák Ferenc

(1803—1876)

tudvalevőleg nemcsak igen okos államférfiu, de mindenképpen bölcs ember volt, akinek ez a tulajdonsága közmondásossá lett. Akár a Deákpárti klubban, akár a városiigeti »körönd«-ben ült a képviselőtársai és egyéb politikusok közt, mindig az ő szavát lesték, az ő ítéletére voltak kíváncsiak, s a döntésének oly sulya volt, ahogy Eötvös Károly mondta, mint a semmitőlésznek és a kuriának együttvéve. Ezt természetesen akkor mondotta az ő nagy tisztelője, amikor még fennállott a semmitőlész, amely 1881-ben a Kuriába olvadt.

A legtöbb vitát az ő ítélete döntötte el, amely ellen nem volt appellátá. Mindig övé volt az utolsó szó.

Egy alkalommal a pesszimizmusról vitakoztak néhányan a városiigetben a »nemzet bölcs« körül csoportosult honatyaik közül. Sok okos szó hangzott el az akkor divatos problémáról s nem egy paradokszon is. Svarcz Gyula (1839—1904) a hírneves államtudományi író és jeles polihistor, aki alaposan ismerte Schopenhauer elméletét, élénk tüzzel tárgyalta a kérdést s válaszólagos értekezést tartott róla. Deák Ferenc, aki fáradtnak látszott, nem vett részt a vitában, de amikor némi szünet állott be benne, ő is megszólalt.

Mindenki feszült figyelemmel tekintett rá, de a nagy államférfiu csak ennyit mondott:

— Hogy ki a pesszimizista? Azt megmondhatom. Az, aki két rossz közül mind a kettőt választja.

Jóízűen nevetett mindenki, s leghangosabban talán Svarcz Gyula, aki nem is haragudott meg, amikor Salamon Ferenc (1825—1892) a jeles történetíró, így szólt hozzá:

— Látod, Gyula, ez a különbség közöttük. Te kiváló bölcsész vagy, az öreg ur pedig páratlan bölcs férfi.

Akik közelebről ismerték Deák Ferencet, egymás közt csak mint az öreg ur-ról beszélték róla. Az elnevezés később oly népszerű lett mint maga Deák, s az egész országban így emlegették. Söt Erzsébet királyné, Deáknak nagy tisztelője, ezzel a kérdéssel fordult egyszer Jókahoz.

— Hogy van az öreg ur?

Rachel

(1820—1858)

a nagy francia tragika, akinek tulajdonképpeni neve Elisa Felix volt, aránylag rövid idő alatt a képzelhető legszédítőbb karriert futotta be, és pedig nemcsak a színművészet terén, de a szerelmek még annál is himesebb mezején is. Már 34 éves korában megtámadta az a kör (gyógyíthatatlan tüdőbaj), amely épp ugy zárta el előle a színpadot mint a szerelmi szereplést. De e rövid idő a'art csodálatos diadalokat aratott. Neki volt legmagasabb fizetése a Théâtre Français-nél, hatvanezer frank (ami nyolcvan év előtt háromszor annyit jelentett s mintegy két millió dinárnak felelt meg), amerikai és vidéki szereplései is sokat hoztak s bár a családjára, szüleire és testvéreire rengeteget költött, több mint egymilliónyi vagyont hagyott hátra, amelybe nem volt befoglalva az a sok nagybecsű ékszer, értékes butor, drága szőnyeg és pompás mü tárgy, ami a hagyatékában maradt.

Nem is szólva arról, hogy Alfred de Musset-t (1810—1857) is meghódította akit egy ideig megvigasztalt a George Sand-dal (1804—1876) fölbomlott viszony utáni kacajammerében s hogy megengedhette magának azt a lukszust, hogy az idős Dumas (1802—1870) szerelmét visszautasítsa, oly előkelő szeretői voltak, aminőkkel nemcsak színésznőtársai, de a legmondánabb hercegnők se dicsekedhettek. (Az esetet »súlyosbítva«, azaz még feltűnőbbé teszi, hogy a kitűnő művésznő nem volt rendkívül szép, s hozzá még zsidó is volt.)

Egyik kedvese Alexandre-Florian-Joseph Colonna comte Walewski (1810—1868) volt, I. Napoleonnak és Walewska Mária lengyel grófnőnek természetes fia, III. Napoleon egyik minisztere és később a törvényhozó testület elnöke. Ebből a liaison-jából a nagy tragikának fia is született (a nagy Napoleonnak unokája), akit az apja nem szegényített, sőt annak boldogulásáról is gondoskodott. A Bonaparte-család különös rokonszenvet érezhetett a tragikai művésznő iránt, a melyet ez, ugy látszik, egész lelkével és testével viszonozott, mert Napoleon herceg, Jerome (1822—1891), akit Plon-Plon hercegnek is hívták s a vesztfáliai királynak fia, I. Napoleonnak pedig unokaöccse volt s

később Victor Emánuel olasz király leányát vette feleségül, szintén a kedvese volt, — talán a legkitartóbb mind közt, aki még akkor is érdeklődött a nagy művésznő iránt, amikor az már csak önmagának a szomorú romjaként vánszorgott a sirja felé... Corneille és Racine hősnőinek a generális ábrázolója magát III. Napoleont is boldogította egy ideig a szerelmével. Ebben az uri családban szinte kézről-járt a kitűnő színésznő.

De hogy az Orleáns-ok s a Bourbon-ok se panaszkodhassanak, közülük egyje: François Ferdinand d'Orléans, prince de Joinville (1818—1900), Lajos Filőp király egyik fia szintén a barátai közé tartozott. Ez az imádója rendezte be neki a Rue Trudon-ban azt a gyönyörű lakást, amely tele volt szebbnél-szebb mü tárgyakkal és a képzelhető legszebb csecsebecsékkel.

Bizonyos, hogy ilyen rekordot a hódítás terén még se színésznő, se más asszony el nem ért soha. Laisnak több szerelme volt (tovább is élt), de erről a nires hetéről még se mondhaták volna el azt a jellemzést, amelyet Rachel-ről írt egyik kritikus: »van benne néha valami arisztokratikus«, mert bár kiváló bölcsészek és államférfiak szerették, királyi és császári családból való hercegeket mégse foghatott be a diadal-szekerébe.

Természetes, hogy Rachel nem volt oly exkluzív természet, amely csupa előkelőségekre szorított. Levelezése, amelyet a kutatók áttanulmányoztak, azt bizonyítja, hogy kisebbrangu férfiak iránt is tudott érdeklődni. S erre nézve eléggé jellemző, hogy ő maga se tudta teljes bizonyossággal, hogy második fiának ki volt az apja. De az anya, az biztos volt s gondoskodott is arról, hogy ez a fia is boldogulhasson az életben.

Egy pályatársa megkérdezte egyszer tőle:

— Mondja csak, Rachel kisasszony, tulajdonképpen hány szeretője volt magának?

Mire a művésznő azt felelte:

— A bevételimeiről s a kiadásaimról vezetek könyvet, de a szívügyeimről nem.

Mindent meg kell bocsátani e hölgynek, mert sokat szeretett és — kitűnően játszott.

Petőfi és Jókai

Egressy Gábor (1808—1866), a legnagyobb színművészek egyike, részt vett a szabadságharcban, amiért 1849-ben halálra is ítélték, de — valószínűleg ilgyelemben vették művészetének az értékét — kegyelmeket kapott s tovább játszhatta klasszikus szerepeit, amelyekben utóérhetetlen volt. A márciusi napokról érdekes emlékezeseket írt, amelyek különösen a márciusi ifjaknak és első sorban Petőfinek és Jókainak a szereplését világítják meg élénken.

Az ő föjegyzései szerint Petőfi szavaltta el az általa írt Nemzeti Dal-t.

Ekkor fölemelkedik — írja Egressy — Petőfi, mint egy túlvilági alak, mint a megtestesült népszöveg, mint az itélet halálangyala. Eülvőti nemzeti dalát! E hangok leirhatatlanok. Most is (sok évvel később) látom és hallom azokat. És örökké fogom látni és hallani, mert a kép és a hang elválaszthatatlanok...

Vagy ott előttünk Jókai a Landerer és Heckenast lépcsőjén. Az eső szakad, paraplé-tenger borul a halvani (most Kossuth Lajos-) uccán álló tömeg fölé. Jókai végignéz ezen a tengeren, ajkára gunyos mosoly repül és kérdi

— Ez a vitéz forradalmár nép? Hogy! félti egy kis esőtől kalapját, kabátját, hát még a bőrt!

És az esernyők lecsukódnak. Hullhat immár a zápor...

Eddig Egressy Gábor.

Ami a leírásában különösen érdekes, az Petőfi hangjának a »festése«, amely szerint az »üvöltött«. Valóban, a barátai és kortársai ilyenek találják a nagy költő hangját, amikor Petőfi nagyobb izgalomban volt. Másik érdekessége a rajznak az ifju (huszonhárom esztendő) Jókainak a merészsége, amellyel gunyolni hátorzkodott a paraplé-forradalom kényelmes hőseit. Később persze évtizedről-évtizedre mindig higgadtabb és békésebb lett a kitűnő regényíró, s önkénytelenül fölmerül a kérdés, vajjon Petőfi, ha el nem esik Veresegyházán s tovább dalolhat a nemzetének, szintén lehiggadt volna-e az idők folyamán? Vajjon?

Legjobb hirdetési orgánom
a „BÁCSMEGYEI NAPLO“

Megszólal a zenélő óra...

Erkel és Liszt Ferenc jubiléi noviszádi tanítványánál

A Biedermeier időkre emlékeztető hangulat szállott meg, amikor Döhner Róza asszony szerény, egyszerű és kis lakásába bekopogtattam. Erkel Ferenc és Liszt Ferenc, korszakuk legnagyobb muzsikusaik Noviszadon élő tanítványát kerestem.

Ma is gyönyörű, főhécherhaju, koránál jóval fiatalabb, üdearcu, mosolygó, friss, mozgékony urnő fogad és kínál meg helytel.

Megmondottam, mi járásban vagyok és a jóságos arca mosolyra derült, míltha mondani akarná: ki törődik már velem? És csak akkor, amikor arcáról ez a gondolatot leolvastva megnyugtatón siettem, hogy jubileumra kiemelkedik a sablonos jubileumok feszes keretéből és a noviszádi zenei élet minden számottevő egyénisége fogott össze, hogy a jubileummal lerójjá háláját a nagy művész, a noviszádi zenei életnek huszonöt év óta vezető és kimagasló személyisége iránt, — csak akkor szólalt meg és hangja úgy csengett, mint egy csodás hangzású zenélő óra...

— Ki törődik már velem? Színté azt kellett hinned, hogy elfelejtettek, de annál jobban örültem, amikor hallottam, hogy a noviszádi zenei élet tényezői összefogtak, hogy megülék a jubileumot. Nem én kerestem ezt az ünneplést, én már visszavonultan élek és csak a zenének szentelem minden hátralevő időmet. A zene az, ami hosszú évtizedek óta minden gondolatot, minden érzésemet rabjává tette, a zene az, ami nekem mindent jelent. Hatvannéhány éve, nem is tudom pontosan mennyi, hogy zenével foglalkozom, szívvel, lélekkel. Mi sem természetesebb, hogy ennyire összeforrtam a muzsikával, ami nekem az, ami másnak az életető levegő, a napsugár... Hatvanestendő, hosszú idő.

— Mint vagyos pesti kereskedő nyolc gyermekének egyike zenei hajlamainak engedve, behatóan kezdtem zenével foglalkozni. Édesatyám mind a nyolc gyermeket gondos zenei kiképzésben részesítette. Reinold Albin hírneves prágai tanárnál kezdtem zongorázni tanulni, de egyidejűleg rajongtam az énekért is és akik akkor hallották, azt mondták, hogy gyönyörű mezzoszoprán hangom van. Párhuzamosan a zongoratanulással énekórákat vettem Stoll Károlynál, a híres budapesti tenoristánál, aki olyan kiválóhangu énekesnőnek tartott, hogy bemutatott a budapesti magyar királyi Operaház akkori karnagyának, ez viszont egyetlen próbaéneklés után bemutatott az Opera igazgatójának, aki a próbaéneklés meghallgatása után elemelt egy szerződési blankettát, amelyet én boldogan irtam alá. Pár nappal utóbb, már az Opera tagja voltam és igen röviddel utóbb, már az Opera színlapjain szerepelt a nevem: Oroszi Róza. Főszerepeket énekeltem, mint a Troubadour cigányasszonyát, Borgiában Orsinit, Bánk Bánban Gertrudot és két évig ünnepeit művésznője voltam az Operának, mindaddig, amíg egy alkalommal berekédtem, történetesen aznap, amikor este a Bánk Bán Gertrudját kellett volna Ferenc József király előtt énekelnem. Az előadást lemondtam, mire az Opera igazgatója és karnagya kétségbeesetten kerestek fel és könyörögtek, hogy mindenképpen énekeljek, mert ritka kitértetészámba ment, ha a király eljött a magyar Operaházba. Hosszas rábeszélésre végre is engedtem és elmentem egy orvoshoz, aki hamarjában lapisszal gyógyította hangszálaimat, de oly szerencsétlenül, hogy megsértette azokat és soha többé nem énekelhettem nyilvánosan. Pedig nagy karrier kecsegtetett. Proch, a bécsi Opera akkori karnagya miattam jött Budapestre, hogy meghallgasson és amikor meghallott, kész szerződési ajánlattal jött hozzám, de nem akartam a budapesti Operával szemben hálátlan lenni. Az az orvos, azután a hangszálaimat »rendbehozta« örökre pontot tett operai szereplésem után. Így kerültem vissza a zongorához, első és utolsó nagy szerelmemhez.

Mindent annyi lelkesedéssel, fiatalos lévvel mondtam, mint egy novíciá, aki most néhány éve ült le először zongora mellé és elért sikerét örvendene.

— Igen, a zongora... Az lett az én idálmom és ehhez hű maradok mindhalálig. Vannak saját szerzeményeim is, amelyek a budapesti zenei életben is nagy feltűnést keltettek és amelyeket ma is muzsikálnak. Többek között a budapesti egyetemi dalárda egyik dalestélyére szereztem egy csárdást, amely az akkori pesti bálok legkedveltebb csárdása és amelyet ma is sokszor még eltáncolnak.

Megmutatta a nyomtatásban megjelent talpalávaló, ropogós, hangulatos csárdást, amely füzet címlapján a következő szöveg áll:

Dalárda Csárdás

1868. február tizenharmadikán tartott

II. dalestély alkalmára szerzé és az

egyetemi dalárdának ajánlja

Oroszi Rózi.

A csárdásnak óriási sikere volt. Az egyetemi dalárda bálján résztvett az egész udvar és Rác Pali, az akkori idők legkiválóbb primása több órán át muzsikálta szupercsárdásnak... Idősb Ábrányi Kornél azt írta a bál recenzójában, hogy a magyar zenei egyboltazon egy új csillag tűnt fel: Oroszi Róza. Az első nő, aki csárdást szerzett

— De voltak más szerzeményeim is, mint egy gyorspolka, néhány keringő sőt az akkor divatos gonydalok is, amelyeknek én irtam a szövegüket is... A »Brummende Frau« című gonydalok akkor egész Pest énekelte. Az operai karnagy akkor a nagy Erkel Ferenc volt. Erkel nagyon szeretett és sokat foglalkozott velem, mert, mindig mondtotta, hogy végtelenül sok muzikális érzés van bennem, kitűnő hallással rendelkezem és zenei képzettségem is jóval túlhaladta az akkori kartársaimat. Egy alkalommal Erkel egy operaházi próbán megállította a zenekart és erőlesen rászólt az egyik fuvósra, hogy rosszul fújt, de nem mondtotta meg neki, hogy hol a hiba. A kétségbeesett fuvós még jobban összezavarodott és ismételt ugyanabba a hibába esett. Erkel ismét megállította a zenekart és újból rászólt. Megsajnáltam a szerencsétlen fuvólast és lekiáltottam a zenekarba: »Fujjon már Es-et!« A boldogtalan hálásan nézett rám és Es-et intonált és minden jó volt. Erkel mosolyogva fordult felém és azt mondtotta nekem: »Köszönöm, kar-

Dochner Kamilla, noviszádi zongoratanárnő

nagy uram. Attól a naptól kezdve Erkel csak »karnagy urnak« szólított. És amikor már hangom elvesztése után nem léphettem fel az Operában, Erkel mindig jóságosan tanított zongorázni. Nála és dr. Wöhler Gottbárdnál, a világhírű orgonistánál tanultam, míg egy alkalommal Liszt Ferenc egyik jó barátja: báró August meghallott zongorázni és azt mondta nekem, hogy az év nyarára Szekszárdra várja vendégül Liszt Ferencet és ha Liszt eljön, lehív engem is, hogy bemutasson a nagy mesternek. Így is történt, a báró nem feledkezett meg és én Szekszárdon töltöttem néhány hetet, mely idő alatt Liszt tanított engem.

Örökre felejtethetetlenek lesznek nekem ezek a szekszárdi napok. Csak egy muzikális lélek tudja azt értékelni: mit jelent Liszt Ferencről tanulni...

— Aztán férjhez mentem Döhner Kamillához, egy

svájci építész-mérnökhöz. Ő építette a varsadi Dráva-hídat, a pozsonyi hídat és ő vezette a munkálatokat a budapesti összekötő vasúti hidépítésnél. Kiváló mérnök volt, csak a zenét nem szerette annyira, mint én. De én egy percre sem hagytam abba és ha ő a munkán volt, én naphosszat áldoztam szerelmeknek: a zenének. Halála után azután ismét a zenei élet rabja lettem. Egy alkalommal, amikor Garay János költő szoboralapja javára hangversenyztem, meghallott Ondricsek, a világhírű művész, aki ugyanakkor szerepelt a hangversenyen. Ondricsek nagyon megszeretett és a Prága melletti Brandeisben vele együtt rendeztünk egy hangversenyt, amely után nekem dedikálta Grieg C. Moll szonátájának partitúráját, amelynek címlapjára ráírta:

»Der hochgeehrten und ausgezeichneten Partnerin, zur freundschaftlichen Erinnerung F. Ondricsek.

Brandeis an der Adler, 27/9. 1899.

— Emlékeimként őrzöm Mascagni, Goldmark, Brahms, dr. Weingarten, Dvorzák dedikált képeit, akik bejáratosak voltak házamba és nem egy felejtethetetlen zenei est maradt meg örök emlékezetűl lelkemben.

— Huszonöt éve kerültem Noviszadra, mint első, aki klasszikus zenét jött ide tanítani. Akkor Noviszadon csak kevesen tudtak zongorázni, legalább is úgy, hogy azt művészi zenének lehetett volna mondani. Csak Vulkóné Vida asszony és Berics tanárnő voltak azok, akiknek tudása és zenei műveltsége messzire kiemelkedett az akkori zongorajátékosok közül. Harmino család állt össze és hívott meg Noviszadra és a huszonöt esztendői noviszadi működésem alatt kiváló tanítványaim voltak, akik kiforrott művésznők lettek. Klein Jull ma is, mint legjobb tanítványom él emlékeimben. A mai tanítványaim közül néhány ma is ragyogóan szerepel hangversenyeken. Így Boros Klári, Veszelinovics Hajnalka, Grünhut Idus, Pajzs Klári, Kertész Magda, mind a tarsolyukban hordják a művésznők marsallbotját...

— Liszt rapszodlált, Chopin, Bach, Beethoven, Cserny, Kramer, Mochelles etudeit és szonátáit, mind kívülről tanítom.

— Nézzé Weingarten képét. Azt írta rá a nagy művész:

»Zur Erinnerung an längst verklungene und erwachte Harmonie.

In aufrichtigster Verehrung Ihr Dr. Paul Weingarten.

— És most ha hatvan esztendői zenei múlt is áll mögöttem, épolj lelkesen és frissen ülök le zongorámhoz és tanítok, mint annak előtte. Hatvan esztendő pedig hosszú idő...

Az ajtó nyitott. Tanítványok jöttek...

És a bájos, fehérhaju nagyasszony odaült a Beethoven-zongorához és bucsuzóul eljátszott egy szonátát Chopintól...

Mínta a zenélő óra szólalt volna meg...

Mayor József.

Berényi János:

Két vers

A csókok halottak-napja

A nagy i... minden kincs elmerül: a szerelmed dalos, sz... öble,
dímök jönnek, nádk mennek előtte s a lelkét, mind bánatosan lándzsára akasztja, akár a lobogót,
szélt kinyitja, mint az ékszeres dobozt s ijedten vízbe ejti a varázsgyűrűt.

A test száz kicsi sejtcskével figyel és harsond, száz szemmel néz rád, száz arccal hallgat s a sok lépelt szivdobbands is mind utánad szülő borvörös buborék.

ezerszer vallom diadallal, hogy látlak és könnyedén meg is értelek:
semmi csoda:

egy szájacskó vagy mindössze, két apró virág-szem, édes arc, két drága mell, és egy pár szegyenlős kicsi tért.

fonnyasztó sükly dől a mellembe, torkomig szalad s érzem, hogy nem is kellesz többé sohasem,
keskeny képpé szűkülés, amit befogad ez a poros ráma, koporsó vagy, mely épen befelé a sírba,
ünnepe rád sose száll, az öléls is körötled csak egy vékony vadvirág koszoru,
csak egy bus szócska van még a nevetésig s ez a rossz haló már el is éri a kikötőt.

De holnap újra ládszik a tenger, etnyeli a folyót s csupa rejtelen tesz egy csintalan mozdulat,
ezer öngyilkos ugrik a rancos habokba és lönt eldült friss testek fehértenek a szigeten,
ahol száz élet minden csókja csak egy drva gyöngy a gyászon, be nem felt vágyak a néma kirdlyok és csüggedés rajtuk a fekete korona.

Tréfás szerenád

A szó pihen,
csak az érzés muzsikál rólad a délutánok aranysejtjében:

most vér vagy, az álmaid sötétlő durva lángok,
máskor csönd, ellankadt tenger, renyhe kőd vagy sanyargó, sarutlan kis zardnók,
egy pillanat a fölsercenő homályban, és a rég lekorhadt esomváz zokogva etszalad,
szürke harcok kék völgye lesz az esti tér s a nap sebére vérzi vissza az oldalad,
az éhség mindig ép karma leigds, kedved alkony lesz, szived záppedi régi ház és homlokodról az évek csúf havát meleg nyelvtől pahitja a torkos, sárga, délutáni lár,
má semmi vagy, holnap éneklő emelkedés, egyszer csillag, másszor kolduló eseléd,
karcu szivdrvdny usztatja vissza his hajóidat s este már a sírok penészes árnya száll eléd,
itt erő vagy: csöpp érverésed indít utnak minden lombo, elbarnult szárnya szédodot

másut lakó enyészet görcsbe zárja
mellén a képedet egy díkozott, dacos halott.
Tegnap keresztbe vágott ősi sóhaj volt a messze hárt,
ma: ijedt képzelet vörösbbe tesló tornya
és mínta ünnepe volna: csönddel ejti rá
vérző arcát a déli bőszi tivornya,
virág, tűz, derengő dac, hídítás,
örvényrözsádon szük másvilági rés
néha vak parancs vagy elmerült gyereksikoly
és hirtelen szelidke térdelés:
uj sólétség himez szívére mindig mécsesl
és uj pikkelyes tolyókat önt a véred,
vársz,
sirsz,
éisz,
halsz,
lesorvadsz.
de mindeneben új nyelvvel ragyog a mély ígérlet:
a láng, a sírbolt, a láték s megint szép tragédia,
az éies!

Az aviatika a multban

A katolikus egyház és a repülés eszméje

A repülés eszméjének fejlődésében a keresztény vallás, az ókori pogány vallásokkal szemben gyenge haladást jelentett, illetőleg újabb fázist, amely valamivel tökéletesebb volt az előbbinél. Mint új vallás, a repülési képességet a keresztény is az isteni, jobban mondva az embernél tökéletesebb lényeknek tartotta fenn épen úgy, mint a görögök és a rómalak polytheizmusa.

De a babona erős térhódítása folytán a katolikus egyház csakhamar olyan élő embereknél is elismerte ezt a képességet, akik a démon szolgálatában tettek szert ilyen ritka adományra. Megtette ezt — az általános fel fogás kényszerhatása alatt.

Ilyen módon az egyház már igen korán helyezkedett arra az álláspontra, hogy bizonyos emberek mozgási szabadsága a levegőben korlátlan. A repülés eszméjének ebben az új fázisában tehát — a közhiedelem szerint — vannak élő emberek, akik repülni képesek. Ilyenek a beszorkányok és a mágusok.

Bármennyire paradoxonnak látszik is, de az emberek elhitték, hogy némely, az ördöggel vagy más rossz szellemmel cimboráló embertársuk tényleg repülni tud. Ez volt az egyháznak a felfogása is. Ennek fogva negatív értelemben véve a repülés eszméjének intézvény fenntartása és ápolása a köztudatban — a katolikus egyháznak érdeke.

Posztív értelemben véve azonban a repülés eszméje semmiféle haladást nem mutatott — még a tisztára tudományos alapon sem — mindaddig, amíg az egyház politikai hatalom volt.

Mihelyt az egyház olyan politikai tényezővé lett, amely a legnagyobb befolyással bírt az ember magán és nyilvános életére, jogosan el lehetett tőle várni, hogy mint a szellemi élet vezetője, támogatni fogja azokat a kísérleteket, amelyeknek repülőkészülék feltalálása volt a célja, avagy fontos tudományos tételek megállapítása. Ha az egyház tényleg komolyan vette a beszorkányok üldözését, akkor egy repülőkészülék határozottan csak előnyére és javára lehetett. Csak hogy épen az egyház gördítette a legnagyobb akadályokat a repülőkészülék feltalálásának útjába. A katolikus egyház merev álláspontja az volt, hogy a repülési képesség a madaraknak és az embernél tökéletesebb lényeknek van fenntartva.

Az egyház még eltűrte a szállóernyő primitív őseivel való kísérletezését, mivel csak egy ügyes mechanizmusról volt szó, amellyel csak »ugrásokat« lehetett végezni. De mihielyt egy tudós megkísérelte, hogy elméleti vagy gyakorlati úton oldja meg a repülés problémáját, az egyház megakadályozta a komoly munkát, amelytől dogmatikáját féltette. Így történt, hogy a XIII. század legnagyobb tudosa, Bacon Rager felbeszárkította tudományos működését és tíz évet ült le a börtönben a »De mirabili potestate artig et naturae« című műve miatt. Pedig az ő büne csak abból állott, hogy egy »repülőgépet« (szállóernyőt) készített (de csak papíron), amelyről azonban azt állította, hogy az ember repülni képes vele. Azonkívül azt merte megírni a fentemlített művében, hogy az emberek egykor repülni fognak madarak módjára.

Bacon behörtönöztetése után a tudósoknak nem igen volt kedvük arra, hogy tudományos alapon és komolyan foglalkozzanak a repülés problémájával. Az egyház a légkört kikapcsolta az emberi hatalom köréből, úgy hogy az »noli me tangere« lett az emberre nézve. Huss János működése után, tekintettel a huszita háborúkra, az egyház engedni kezdett a szigorú fel fogásából. Eltűrte már azt is, hogy a szerzetesek is kísérletezzenek a szállóernyővel és siklórepüléssel. Így azután már a XV. században Giovanni Battista Dante nyugodtan kísérletezhetett a siklórepüléssel és átrepülhetett a Trazimeni tavat is.

Különös, hogy az egyház nem büntette meg Francesco de Lanát, a tudós jezsuitát azért, hogy 1670-ben már megjósolta a bombavető kormányozható léghajók jövőjét és hogy egy léghajó szerkesztésén fáradozott, amely papíron be is vált volna. Ugy látszik a reformáció érezte hatását ebben is. Azután meg Lána páter szerencséjére az ő léghajója nem volt megépíthető, mert különben úgy járt volna, mint későbbi szerzetes-társá, Guzmoo, aki nemcsak hogy feltalálta a léghajót, hanem fel is emelkedett rajta a magasba. Guzmoo jezsuita szerzetes ugyanis 1709-ben kérvényt adott át Lisszabonban a portugál királynak találmányának szabadalmazása végett. A kérvényt kedvezően intézték el, úgy hogy Guzmoo még abban az évben négyszer szállt fel léghajójával a magasba és kisebb utazást is végzett Lisszabon fölött.

Guzmoo azonban elfelejtette, hogy a Pireneusi félszigeten nem volt az egyház olyan szabadelvű, mint Franciaországban, ahol Besnier lakatossegéd teljesen nyugodtan végezhetette sikeres siklórepüléseit. Ott még a tudomány nem ütött rést a dogmatikán. Így történhetett meg, hogy a világ legelső repülőemberét a nevedigk leszállása után az inkvizíció emberei mindjárt elfogták és börtönbe vetették, ahonnan csak a portugál király közbenjárására szabadult meg. De büntetéseken egy távoleső kolostorba száműzték és megöltötték neki a tudományos működését.

A többi államban az egyház politikai hatalmának megszűnése után és a XVIII. század folyamán még in-

tenzivebben foglalkoznak a repülés eszméjével, úgy hogy Mangelfier József 1782-ben már semmiféle akadályra sem akadt a léghajója feltalálásakor.

Az egyház tehát a tudományok fejlődésével kapcsolatban feladta a régi szigorú magartatását. Guzmoo

száműzetését nem lehet a katolikus egyház terhére írni, mivel az az inkvizíció műve volt. Az inkvizíció emberei pedig nem válogattak az eszközökben, ha a hatalmuk megtartásáról volt szó.

Dr. S. M.

Miatyánk...

Mint mindig, Sára néni most is pontosan feltalalta a plébános urnak a levest a déli harangszó első kondulásakor.

Amint a forró tálat letette, meg se fujta rózsapirosra pirult puha kövér kezeit, hanem csak úgy, forróságtól sajgón — áhitattal imára kulcsolta... Hűsleges, apró kis szeméit meg a leves finom, könnyedén szálló szöke páráin át a plébános urra emelte, akit két szeméi olyanok voltak galambfehér haja alatt, mint a messze futott évek fájo emléke... mint ibolyák, téli jégvirágok ablakokban.

Sára néni azonban hiába várta, hogy az öreg ember is imára kulcsolja a reszkető, fáradt kezeit, hogy elkezdje: Miatyánk, ki vagy a mennyekben!

Mert az — a nyitott ablakon át, amelyen a virágozó kert néhez, vad illatai zuhogtak a szobába — a szomszéd, nyugalmazott jegyző kertje felé figyelt mozdulatlanul.

Bár a plébános viselkedése minden tekintetben rászolgált Sára néni rosszallására, hiszen a súlyos, faragott, nagy falóra is elkongatta a delet, sőt a harang huzgó szava is megszakadt egy rezdüléssel, szval az ima idje van itt és nem a szomszédba leselkedésre — de bizony a plébános még mindig nem mutatott hajlandóságot, hogy eleget tegyen Sára néni hő vágyának, hogy ebédhez ülhesse az ima után.

Ejnye, ejnye... morfondirozott Sára néni, hát ezt érdemlem én meg negyven évi szolgálat után? De ugy kell nekem! Hát kell nekem itt teljesen tönkre mennem? Most is ugy siettem, hogy a kezeim is elégtek, ő pedig a kertbe leselkedik, mint egy suhanc! Hát már ügyet sem vet rám?! Itt enged állni órák hosszat reszketős lábaimmal? No, hát akkor majd én is máskép beszélek! Még máma felmondok! Fel én! Keressen magának más cselédet mert nekem már elég volt belőle. Nem, öregsegem késő napjait már nyugalomban akarom eltölteni! Rám se néz — pedig ma azt főztem, amit nagyon szeret, galambleves! Kis, pihés galambfőlkéből! Szinte sajnáltam őket kivenni a tészekből, elvenni őket az anyuktól...

A szomszéd, nyugalomba vonult jegyző, gyanutlanul sütkérezett kertje virágozó fainak társaságában. Épen befelé készült a déli harangszóra, mikor a magas kőkerítésen, ami kertjét az iskolától elválasztja — egy gyönyörű szöske leányfel jelent meg, ami egyre magasabba emelkedett... de nini, hiszen a leányka rálep a kerítés teteljére, sőt maga után felhuzza még azt a kis tyuklétrát is, amelyen feljött... sőt — a létrát leereszti a jegyző kertjébe... sőt, még ő is lejön rajta!

Hü, azt a nem jóját! — szaladt ki a jegyző száján. De ezt a plébános ur nem hallotta, mert hiszen ahhoz távol volt, de viszont egyre nagyobb érdeklődéssel figyelte, hogy most mi lesz?

Hü, azt a nem jóját! — mondta még egyszer a jegyző, hát ebből meg mi lesz? Talán azt gondolja odaát az a tanító, hogy Annuska majd kibékít vele? Akkor nagyon téved! Mi végeztünk örökre! Meg aztán eddig se igen voltunk jóban...

De bizony Annuska alighanem öhozzá jött, mert erre tart... De miért a kerítésen át?

— Jó napot Sándor bácsi!

Sándor bácsi úgy tett, mint akinek melege van. Zsebkendőjével a homlokát törölgette, hogy az arcát eltakarhassa, közben pedig ilyen fohászokat eregetett a hajusza alatt: no most, most adj te jó Isten elegendő bölcsességet! Most kell-e ennek itt felelnem? Ennek, aki ugy tört be hozzám, mint egy tolvaj! Valjón mit akar? Hoz-e, vagy visz? Csak ne volna annak a tanítónak a leánya, akkor könnyű volna a felelet — megkérdezné: miért jött? De ezekkel nem állhat szóba. Nem, olyan nincs! Pedig milyen szép az a huncut feje és hogy tud mosolyogni! Épen olyan, mint az anyja... az anyja, akinek ő hiába udvarolt... magyaráz mondva: aki bizony őt kikoszarolta! Ó, pedig hogyan szerette!... Sőt: még tulajdonképen ma is azt szereti... Bizony — egész élete egy vágyódás volt: hiába! Aztán megnősült, de érzi, amint ezt a gyönyörű leánykát nézi — hogy hiába élt... ha az övé volna ez a leányka: ő, de más, de boldogabb lenne!... Hirtelen lenézett a földre...

Ugyanekkor a plébános is arra gondolt, hogy Annuska milyen igen hasonlít az anyjára!... és nem tudta levenni a szemét Annuska mosolygó arcáról...

— Miért sir, Sándor bácsi? — kérdezte Annuska gyengéden.

— Én nem sírok! Kikérem magamnak! Nekem nincs miért sírom... Egy kicsit gyöngék a szemeim, ha akarod tudni!

— De hiszen a hajusza ágain úgy ülnek a könyvek, mint a barackfa ágain a virágok!

— Itt-e? kérdezte az öreg és durcásan ugy meg-

rántotta a hajusza ritkás szálait, mint a harangozó a harangja kötelét, amely mély, siró bugással hallgatott el, hogy a zengése: a remegése annál szivhezszólóbb legyen... Néhány gyöngyszem azonban lefutott az ajka szögletébe, hogy még az inye is érezze azt a keserűséget, amit a lelke ugy fájlal!

— Nézzen csak rám! — mondta fátyolos hangon Annuska is... Mert én is sírok! És én nem is tagadom! Talán sejtem, hogy a maga szive is fáj most, azért merek nyiltabban beszélni, mint különben tenném... Kérni akarom valamire, de most kérdezek: mondja Sándor bácsi, miért ellenségünk maga?

Sándor bácsi izgett-mozgott, mint aki megint nem tudja, hogy mit feleljen... mit akar ez a leány és miért nézi őt olyan bizalmasan?

— Nem az apám küldött ide... valaki más... a kinek a szivében nincsen harag! — mondta könnyes szemekkel Annuska. Azt mondta: menj, beszélj a Sándor bácsival ugy, hogy apád ne lássa, mond meg neki, hogy nem az apád akarata volt az új segédjegyző megválasztása a Sándor bácsi ellenére, nem az apádra kell haragudnia!

Hát mire? Hát nem ő tette azt, hogy negyven évi becsületes munkásságom után ellenem lázított a falut? — robbant ki a jegyzőből a harag. Ezt tette velem öregsegemre! Leszavaztatt! Tudod mit jelent ez? Azt, hogy már életemben el akart temettetni! Pedig még élek. Majd meglátjátok! Meg fogom felebbezni a választást. Még akad ám nekem is néhány jó embere!

— Ha ezt megteszi, nem apámon áll bosszút, hanem megöl vele valakit.

Annuska a hónál fehérebb volt e szók után és ha Sándor bácsi fel nem fogja, hát össze is roskadt volna.

— Engem öl meg! — kiáltotta Annuska és a feje ráesett Sándor bácsi mellére, míg kis, reszkető kezeivel átölelte segélyt kérőn a vállait. — Az én szivemet öli meg!

— Én kérem, hogy ne felebbezze meg a Miklós megválasztását — zokogta, — mikor Sándor bácsi nem felelt — én, én!

A plébános ott fent az ablakban egyre sápadtabban nézte a siró kis lányt. Méhecskék döngtek körül ősz fejét, a szellő felhúzta a virágozó fák csorduló illatát, a nap lángoló melege reszketett a föld felett. Így, ebben a líhegő tavaszban felérett egy régi ott a kis lány siró feje körül, aki épen olyan, mint az anyja... aki épen ilyen kétségbeesetten sirt abban a régi tavaszban: az ő vállára borult... aki szerette őt — és akit ő nem szerethetett!

Ó: az Isten papja!

— Ó — zokogta Annuska — hát nem érzi, hogy miért kérem magát? Hát nem tudja megérteni, miért könyörgök Miklósért? Nincs egy szava sem?

— Szereted? — kínálta ki a szót a jegyző.

Annuska most mélyen elpirult és hirtelen kivonta magát Sándor bácsi karjaiból.

— Igen! — mondta. És most már nem sirt. Komoly és elszánt volt az arca.

— Azért jöttél át, hogy ezt megmondod?

Annuska figyelmesen nézte a jegyző arcát, aztán az ő szép kis arcocskáján valami hideg, kegyetlen árnyék jelent meg. — Nem! És most már sajnálom, hogy átjöttem — magához!

— Olyan vagy, mint az apád! Konok.

— Nem — felelte Annuska. — Olyan vagyok, mint az anyám! és felemlét, hamvas, szöske feje szebb volt rázkódó felindulásában, fölényes megbánódottságában, mint a körülötte élő tavasz minden virága. És még egyszer mondta: olyan vagyok, mint az anyám!

Sándor bácsit mintha arculverték volna, ugy tüzelt a két arca.

— Miért mondd ezt nekem?

— Jól tudja azt Sándor bácsi! — kacagott Annuska és félig lehunyt szempillái alól gunyos és találó volt a fölényes nézése.

— Nem értem — nyögte a jegyző.

— Dehogyan nem! Hát miért sirt, amikor meglátott?

Sándor bácsi nem tudott ránézni Annuskára, lehajította a fejét.

— Ugy-e, hogy olyan vagyok, mint az anyám? — kacagta a leányka.

— Annuska! — lihegte Sándor bácsi.

De az még egyszer megvetőleg nézett a jegyzőre, aki most összetörten állott előtte, aki csak most kezdte érezni, hogy a leányka anyja milyen különösen szép még mindig és hogy ezt ő nem látta meg mindjárt: a mindig érzéssel jövő nő arcát, akinek ő nem tudott felelni semmit, aki pedig a kérsével most tette élővé az ő szerelmét azzal, hogy emlékszik rá.

Mikor a lányka eltűnt a kerítés mögött, a plébános átkiáltott:

— Te jegyző, gyere csak ide!

Sándor bácsi szédülten nézett a plébános ablaka felé.

— Gyere csak ide! Állj fel oda a padra! Valamit kérdezni akarok.

Sándor bácsi felállott a kerítés melletti padra.

— Miért járt nálad Annuska? Hiszen tí haragban vagyok amint hallottam.

— Haragusznak, hogy nem szavaztam Miklósnak.

— És Annuska most apja tudtán kívül arra kért, hogy ne légy ellensége Miklósnak, ugy-e?

— Igen!

— Ha a látásom nem csal, haragban váltatok el, mert mindent láttam ám! Szóval te nem voltál hajlandó a békülésre! Nem tudtál barátságos lenni egy kis lány iránt, aki — a plébánosnak átszellemült az arca és a hangja zengett, mint az oltár előtt — akit szeret!

Sándor bácsi először meg akarta kérdezni a plébánost, hogy mért lésekedett rája, de aztán látva annak könnyekig meghatott arcát, újra érezte azt a megsejyenyülést, amit Annuska szavai után érzett.

— Hát hiszen, ha te is úgy gondold, plébános ur, akkor akár rögtön átmehtek hozzájuk — mondta szeliden Sándor bácsi.

— Menj, menj, Sándor!

A jegyző fürgén, boldog, röppenős léptekkel sietett háza kapuja felé.

Mikor aztán a kapun kilépett, akkor fordult a plébános vissza az ablaktól és csendes, meleg szóval, alázatosan hajolt fejével szót: imádkozunk Sára néni!...

És Sára néni újra csak azt érezte, hogy dehogyan tudna ő innen elmenni, hogy szívesen áll akár-meddig is itt az asztal előtt a remegő lábain... és szíve minden melegével mondta a plébános csengő szava után...

Miatyánk, ki vagy a mennyekben!...

Kristály István

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsei Jenő

Az arcbőr

I.

Lehet-e a női szépséget elemeire bontani? Nem lehet! Mert ha találnak is olyan nőt, akire rámondhatjuk, hogy semmi szép nincs rajta, azért bizonyára lessz mégis az ilyen arcán is valami báj, valami kelem, valami vonzó kedvesség, akár a szemek sugárzásában, akár az arc mosolyában, noha az egész arcról még megközelítőleg sem állíthatjuk, hogy rajta a szépség legkisebb árnyulata is fellelhető. De az egészen bizonyos, hogy a szép arcbőr nélkül igazán szép arcot el nem képzelhetünk. A sima, tiszta, rózsás, üde arcbőr már magában véve is szépség, aminek a kedvéért sokszor elnézzük a vonások kissé rendezetlen voltát, vagy az orr némi hibáját. Annál inkább legfőbb vágya minden nőnek a szép arcbőr, mert nemcsak a modern filozófusok, de minden férfi is magáévá teszi azt az elvet, hogy a nő mindig olyan idős, mint amennyinek látszik, már pedig hogy a viruló, szép arcbőr a fiatalosság látszatát kelti, azt kétségtelen.

A csunya arcbőrnek a leggyakoribb jelenségei a pattanások, a szemölcsök, a ráncok és ezek ellen kéri a legtöbb nő az avatott orvoskozmetikus tanácsát és segítségét. Pedig a szép arcbőr megőrzésének a titka és leghatásosabb segítőeszköze olyan egyszerű és olyan valóságos, amit minden kultúremler amugy is a legfőbb kötelességének kell hogy tartson: a gyakori fürdő alkalmazása. A fürdő nemcsak az egész testre hat edzőleg és üdítően, hanem magára az arcbőrre is, előmozdítja az anyagcserét és előmozdítja ennek folytán a bőr tisztaságát, szépségét is. Nemcsak egész és félfürdőköt értünk ez alatt, hanem nap-, lég- és gőzfürdőköt is.

Tudjuk, hogy az arcbőr tisztaságát feltétlenül befolyásolják még a gyomor, vese, máj és lép megbetegedései is, a köszvény, a beteges elhízás, a cukorbetegség. Az arcbőr tisztaságát ezekben az esetekben a rossz anyagcsere idézi elő, amely az arcbőrön csunya elváltozásokat idéz elő. Kitiunik ebből, hogy ilyen esetekben milyen céltalan az arcbőr tisztítására külső szereket alkalmazni, mert annak elérésére az egyedül helyes eszköz és mód a vér tisztításában áll.

Az élet tavaszán levő, ifjúságában ragyogó nőnél ritkábbak ezek a bajok, de gyakran jelentkeznek a későbbi korban. Innét van azután, hogy olykor a nem éppen szép arcot is bájosnak találjuk, mert hiszen rajta van a fiatalágnak üde, viruló zománca. Ilyen keretben a szem ragyogóbbnak, az ajak frissebbnek látszik. Am ezt a szépséget helyes ápolás, — bizonyos profilaktikus eljárásokkal — minden nőnek az első ifjúságon túl is megtarthatja. Elsősorban óvakodni kell emésztési zavarok fellépésétől, vagy ha azok megvannak, azoktól szabadulni kell; akinek az arcbőrre érzékeny, óvja hidegtől, szétlőtől, forró nap-sugártól, mert ezek feltétlenül károsak és néha maradandóan káros hatással is vannak az arcbőrre. A szép arcbőr megtartására sok esetben nagyon előnyösnek tartják a különböző komlókurát, sok országban a Yogurth-kurát, ami a folyékony és sűrű Yogurth-tej minél bőségesebb élvezetből áll.

Az arcon fellépő egyes bőrbajokat különböző kezeléssel lehet gyógyítani; az utóbbi időben sok híve van a bőrhám-lassításnak — főleg quartz-fénnyel — amely helyes alkalmazása esetén meglepően szép eredményeket tüntet fel. De a legegyszerűbb és leg-helyesebb az arcápolási mód a gyakori mosakodás, illetve tisztán tartása az arcbőr felületének. Este reggel puha, állott, de nem meleg vízzel mossuk meg az arcot, hogy minden portól és egyéb szennytől megszabadítsuk, ami különösen a nagyvárosok miázmás levegőjéből bőven rakodik le rá. Legjobb e célra

forralt, de utána lehűtött vizet használni: legalkalmasabb az eső-, vagy folyóvíz. Az arc forró lemosásokkal igényel, közvetlen utána állott hideg vízzel való leöntözéssel kell lehűteni.

A bőratkák ellen egyszerű és hasznos eljárás, ha a mosóvízbe kevés kölnivizet, vagy tiszta alkoholt öntünk, esetleg néhány csepp toalettcetét. A szappant is gondosan kell megválogatni, miközben lehetőleg szakember tanácsát kell kikérni. Azonkívül minden mosakodás után öblítsük le az arcot alaposan, nehogy a szappan rajta maradjon, a pórusokban megüledjék és mindenféle kellemetlen kiütést okozzon. Végül pedig dörzstörülközővel töröljük szárazra. Egészen meg kell szárítani az arcot, különösen, ha közvetlen utána kiakarjuk tenni a szabad, olykor hideg levegőnek.

A tiszta, ártatlan rizspor sok esetben hasznára van az érzékeny arcbőrnek; csak hogy itt a jó izlés és esztétika elvnek kell érvényesülni. Lefekvéskor kölnivizzel vagy alkohollal, ha pedig ezek izgatják az arcot, valami enyhe zsiradékkal kell a pudert eltávolítani az arcról.

ÜZENETEK:

Mignon, Baína. Ha azt akarja, hogy a haja még szőkés legyen, úgy mossa meg kéthetenként kamillafőzettel, amelyekbe 1—2 evőkanálnyi 3% hidrogen-hipperatydoldatot tehet; ha nincs a színárnyalattal megelégedve, úgy később többet is tehet belé, ha pedig azt akarja, hogy a haja az n. n. »velencei« szőke színű legyen, azt csak magának a hidrogen-hipperatyd alkalmazásával érheti el. Miután, amint írja, a haja a mosás után a fényt teljesen elveszíti, úgy kenje be azt tiszta olajjal, vagy finom briliánnal és a fényt vissza fogja nyerni.

Idiiko, Noviszad. Ha sminket akar használni, úgy vegye figyelembe, hogy az, amit az utcára használ, mindig egy árnyalattal sötétebb legyen, mint amit esti alkalmakkor használ.

B. 18., Novikanija. Titkos összetételű szerek használatát elvből nem ajánljuk. Összetételét nem ismerjük és így határozott véleményét nem adhatunk, hogy ártalmas-e vagy sem.

Hóvirág, Doroszlóvo. A kért szerek alkalmas a szőrszálak ideiglenes eltávolítására, de néhány nap múlva újból kinőnek még pedig erősebben és sötétebben mint voltak. A hidrogen hipperatydnak ilyen irányú hatása csak hónapok múlva szokott jelentkezni, de ekkor sem feltétlenül biztos, hogy a szálak végleg elpusztulnak.

Szöke 21, Apatin. Szíveskedjék megadni teljes címét; panaszaira készséggel szolgálok tanáccsal, ami úgy hiszem, hogy teljes megelégedésre eredménnyel fog járni. E rovatban helyszüke miatt nem terjeszkehdhetünk ki rája.

Egy, a végsőkéig kétségbeesett asszonynak, Novivrsbasz. Nem vigasztalok iram, de a hölgyek közül nagyon sokan szenvednek hasonló bajban és nagyon sokan keresnek fel a soraiikkal tanácskérés végett. Tulérezkenységnek tudhatom csak be, hogy annyira kétségbe van miatta esve. Tessék megadni a teljes címét és én a legnagyobb készséggel és örömmel fogok önnek utbaigazítást adni. Ha véglegesen nem is szüntethető meg, de mindenesetre segíthetünk rajta, annyiban, hogy észrevehető nem lesz és így a lelki nyugalmát visszanyeri.

Anya 43, Vel. Kikinda. Hogy a teljes gyógyulás feltétlenül be fog következni az kétségtelen. De tisztában kell lennie azzal, hogy a baj nagyon makacs természetű és kitartás kell a gyógykezelésnél. Amiket eddig leirt, azok az eljárások idő múltán eredményre szokták vezetni; specialisan a kezeken elő-

forduló ilyen bajnál rendkívüli eredménnyel szokott járni a Röntgen-beugárlás. Természetesen ezt csak elsőrangú szakorvossal szabad végeztetnie.

Amanula 17, Darda. Sárgás arcszínét kétségen kívül a túlságos zsírosság okozza. Bár hosszabb idő után, de javulás kétségtelenül be fog állani. Ha a pórusai nagyon kitágultak, úgy a gözölést hagyja abba ellenben naponta letörölheti az arcát többször kölnivizes puha ruhácskával. Reggel hideg, este forró vízben mosakodjék, és ha az arcbőr eltűri, használjon zsíros kénes szappant. Emésztésére nagy gondot fordítson és ha netalán vérszegény, ezt kezeltesse.

Legújabb vajdasági szépirodalmi könyv

Kristály István

a Bácsmegeyi Napló kedvelt tárcaírója kötetbe gyűjtve kiadta novelláit

Tiszamenti Május

címen

A vaskos könyv ára postai szétküldéssel 35 dinár

Aki a könyvet meg akarja venni, küldje be az alábbi szelvényt s küldjön bélyegeken vagy posta befizetési lapon 35 dinárt

Kérem megküldeni Kristály István új könyvét a Tiszamenti Május-t.

A 35 dinár vételárát egyidejűleg küldöm

Név: _____

Cím: _____

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Hü olvasó, Apatin. A külügyminisztériumban folyóak ilyen irányú tárgyalások, hogy azonban van-e valami eredményük, nem tudjuk. Mindenesetre előbb intézze el a kérdést Beogradban, mert nem lehetetlen, hogy e nélkül ívirét, ha hazaiönne is, kiutasítanak.

X. Y. Dr. Ada Broh i Sestre, Zagreb, Gundulićeva 63.

Árva kislány, Gakovo. Tizenkét-tizenhárom éves kislány ne gondoljon még arra, hogy mozisínésznő legyen. Ezen a pályán nem igen fog tudni testvéreirel segíteni.

»Polár«. A hátralékos adó részletben való fizetését kérvényezni kell. 5000 dinárnál nagyobb hátraléknál a pénzügyminiszter ad részletfizetési kedvezményt. A kiházasító társulatok elleni per nézetünk szerint soha sem fog olyan eredményre vezetni, hogy a tazok pénzüket visszakapják.

Szöke bakfis, Szombor. Legjobb ajánlunk a szobába néhány szines csendéletet és több egyszerű keretben elhelyezett rézkarocot.

B. Debejláca. Amennyiben a szülők még életben vannak, nem lehet megtámadni azt a tényt, hogy az egyik gyermeknek többet iuttattak, mint a másiknak. A haláluk után azonban keresni lehet azt, hogy az apa nem intézkedett-e olyan vagyonról, amely tulajdonképpen nem is volt az övé, hanem a feleségé és pedig ennek közszerzeménye címén. Sokkal nagyobb baj azonban az, hogy Ön ebbe a vagyonrendezésbe beleegyezett és még nagyobb volna a baj, ha az örökségi igényeiről lemondott volna. Magában véve az, hogy az apa a vagyonát adásvételi szerződés alakjában átírta a gyermekeire, még nem fosztaná meg Önt attól, hogy a köteles részének kiegészítését kérje az apa halála után, de ha a szülők vagyonára nézve az örökösök megegyeztek és Ön a többi örökségi igényeiről lemondott, akkor ezt a lemondást csak úgy lehet érvényteleníteni, hogy a lemondásra erőszakkal vagy fenyegetéssel kényszerítették. Volt már rá eset, hogy a közlegző előtt kötött ilyen örökösödési szerződést érvénytelenítették, mert a megrövidített fél lelki kényszer hatása alatt járult hozzá az ügylethez.

Dárdai olvasó, A lakáskorlátozások ma már igen szűk keretekre szorítottak. Csak igen kevesen tartoznak az úgynevezett »védett személyek« közé és ezek csak a törvényben előírt esetekben lehet a lakásukból kimozdítani, illetve a lakásukat felmondani. A védett személyek sem igényelhetnek nagyobb lakást, mint amilyen a családtagok számára hozták megilleti őket. Az a kérdés közönsös, hogy valaki a lakáshoz valamikor rekvirálás utján jutott-e. Csak az a fontos, hogy védett személy-e és milyen nagyságu lakást foglal el a családtagjaival együtt. Be kell várnunk, hogy a meghozandó törvény miként fog rendelkezni. Várlon tehát még néhány napig.

V. Zmajevac. Ötezer dinár erejéig a tartományi pénzügyvizsgatóság, ezen felül pedig a pénzügyminisz-

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bukor Lajos — Bácsmégyei Napló)

1	2	3	4		5	6	7	8		9	10	11	12	13
14				15		16				17		18		
19					20					21				
22					23					24				25
				26				27		28		29		
	30		31				32			33		34		
35		36				37				38				39
40	41				42		43		44			45		46
47				48		49							50	
51				52		53						54		
				55		56			57		58		59	
	60						61				62			
63				64		65				66				67
68	69		70		71		72		73			74		75
76								77						
78							79						80	
81							82					83		

Vízszintes sorok:

- Ilyen babát a — babának.
- Ilyen kalap is van.
- Vajdasági város.
- Arabiai kikötőváros.
- Dalkötés.
- Üres — idegen nyelven.
- Bibliofil folyóirat.
- Közeli hozzánktartozó.
- Oroszországi folyó.
- A 64., 66. és 71. számú vízszintes sorok kezdőbetűi.
- Bánatos, szomorú.
- Ásvány.
- Rövidítés.
- Papírcím.
- Női név.
- Nagy edény.
- Határozószó.
- Faderékből kivájt csónak.
- Helyhatározó.
- Ellanyhul — szinonimája.
- Férfi név.
- Vászon készült belőle.
- A régiek íróasztalán volt.
- Pálinkafajta.
- Hatalmas indián törzs Mexikóban.
- Zenith vis-a-vis-ja.
- Családtag.
- Női név.
- Ez a sor és a 38. vízszintes első szótagja ismeri opera címét adja.
- Lószerszám.
- Külföldi biztosító társaság neve.
- Az egykori montenegrói fejedelmek címe volt.
- Ezt már definíció nélkül is illik kitalálni.
- A nagy háború egyik hadvezére.
- Külföldi pénz.
- Figyelmeztet.
- Nem közönséges.
- Jól — franciául.
- Nagynevű német természettudós (1769—1859).
- Híres sakkmeister.
- Francia regényíró (1804—1859).
- A vén cigány.
- Volt budapesti tankerületi főigazgató.
- Belsőnkben van.
- Ábrahám második asszonya.

Függőleges sorok:

- Gyorsan.
- Ezt gyűjteni szokás.
- Gyűléseken, tárgyalásokon van szerepe.
- Családtag.
- Férfi név.
- Pénzüket féltő, kétségbeesett betevők roham

- Világhírű spanyol festő.
- Villamos battenia.
- Petőfi-kötemény első sora.
- Schiller hőse.
- Felület — idegen nyelven.
- Farkas.
- Iparos.
- Az ellátáshoz tartozik.
- Ugyanaz, mint 26. vízszintes.
- A védő áll vele szemben.
- A Keleti-Alpok egyik hegycsoportja.
- Talán.
- Férfi név.
- Annyi, mint — elad.
- Király — idegen szóval.
- Ruha készült belőle.
- Kocsi — angolul.
- Lusta, dolcgtalan.
- Női név.
- Európai állam.
- Közraktár, Budapest környékén.
- Fém.
- Helység Wien mellett.
- Dallam, dal — franciául.
- Zemplénmegyei község.
- Női keresztnév.
- Fésűt csinálnak belőle.
- Ige is, rag is.
- Elsőrendű.
- Takaroskodj — németül.
- Angol kötőszó.
- Között — latinul.
- Eljut szinonimája.
- Kémiai elnevezés.
- Ige.
- Magyar filmgyáros.
- Budapest egykori rendőrfőkapitánya.
- Az ó-izlandi irodalom két híres termékének neve.
- A franciák uccája.

térium adóügyi vezérigazgatósága adhat halasztást, de ez iránt kérvényt kell beadni. A végrehajtás alól való mentességet a törvény 159. paragrafusa alapján kiadott pénzügyminiszteri rendelet szabályozza és eszerint a szükséges szabatorzat le nem foglalható. Amennyiben a végrehajtó közeget ezt a rendelkezést megsérti, előterjesztéssel lehet élni a pénzügyigazgatósághoz.

K. Baranya. Amennyiben az örökbe fogadandó nagykorú, vele közvetlenül megkötendő az örökbe fogadási szerződés. Legjobb, ha ezt a szerződést közjegyző előtt kötik. Ha az illető kiskorú, akkor a törvényes képviselőjénél kell a szerződést megkötöni és az árvaszékkel jóváhagyni. Amennyiben kívánja, hogy az örökbe fogadandó az Ön nevét viselje, akkor a szerződést az igazságügyminiszterhez kell felterjeszteni és tőle erre engedélyt kérni.

Sz. L. Feketes. A pénzügyigazgatóságnál kell kérvényezni, hogy a jövedelmi és vagyonadónál mutatkozó túlfizetést a rendes állami adó javára számítják be, miután az előbb említett adó nemek megszűntek.

Festőművész, Bell Monasztír. A közvetlen adókról szóló 1928. évi február 8-iki törvény 46. szakaszának 5. pontja szerint adómentességet élveznek az írók, művészek és újságírók, amennyiben mellékfoglalkozásként üzik ezt a mesterséget és amennyiben az ebből folyó kereset nem elégséges a fentartásukra. Ezért az adóért csak az író, művész vagy újságíró felelős és nem az, aki honorálja. Más lapra tartozik a törvény 96. szakaszában meghatározott, esetrel-esetre élvezett jövedelem, amely a nem önálló foglalkozású egyéneknek, alkalmazottaknak fizetetik ki. Itt a munkaadó köteles visszatartani az esetről-esetre élvezett jövedelem után fizetendő adót. Kétségtelenül megállapítható, hogy a törvény 46. és 96. szakaszai között nincs összhang. Míg ugyanis azt az újságírót, aki ezt a foglalkozást mellékfoglalkozásként üzi, azt az önálló foglalkozású kereseti adójáról szóló 46. szakasz mentesíti, addig a 96. szakasz, amely a nem önálló foglalkozásúknak az esetről-esetre élvezett jövedelmük megadóztatásáról intézkedik, nem sorolja fel az írókat és újságírókat az adófizetéstől mentes személyek között, sőt még arról sem intézkedik, hogy az ilyen napi 16 dinár jövedelmet mentesíteni akarta. A fél és a kincstár között tehát okvetlenül konfliktus fog felmerülni. A fél és a honoráriumot fizető munkaadó azt vitatják, hogy a cikkíró önálló foglalkozású egyén vagy hivatalnok ugyan, de az újságírást csak mellékfoglalkozásként üzi, addig a kincstár be fogja őket sorozni az alkalmasszerűen kereső alkalmazottak közé és követelni fogja a keresetük után azt az adót, amit a 46. szakasz elengedett nekik.

N. N. Stara-Kaniza. 1. Radnička Komora, Novisad és Povereništvo Radničke Komore za Vojvodinu, Szubotica, Ivan Antunovičeva II. II. 2.) Nem kell tagsági díjat fizetni, mert a betegsegélyző járulékkal együtt fizeti a kamarai tagsági illetéket.

T. J. Novisad. Az óptáktakra nézve a két állam között olyan megegyezés van, hogy azok ideiglenesen maradhatnak, azonban ez végleges letelepülésre nem alap.

Mindennapi olvasó. Az az ügyvéd, aki olyan nagyra járt el, mint ahogyan azt Ön leírja, fegyelmi vétséget követett el és a novisadi ügyvédi kamaránál feljelenthető és ezenfelül teljes kártérítésre kötelezhető, ami miatt az illetékes járásbírósnál is beperelheti.

Egy olvasó, Popovac. A közvetlen adókról szóló 1928. évi február 8-iki törvény 71. szakasza azt mondja, hogy az olyan kamatok után, amelyeket nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, gyámpéntárak stb. szednek be, illetve gyümölcsösztetés végett jóváírnak, önkormányzati pótdadó ki nem vethető. Az 1929. március 19-ikén megjelent adónovella ezenfelül mentesíti a kamatokat az önkormányzati adók alól akkor is, ha azokat élvezőknek ésszjövédalma nem haladja meg az évi tízezer dinárt és ennek folytán az államnak is csak 8 százalékos járadékadót fizetnek, továbbá amikor a hitellező nem lakik az országban és helyette az adós előlegezi a járadékadót.

B. F. Suhopolje. Nyugdíját továbbra is a kovacsai adóhivatal után az eddigi mód szerint fogja kapni. Megbizottja érdeklődjék az adóhivatalnál, hogy a törzskönyvezéshez milyen okmányokra van szüksége a nyugdíjasnak.

K. J. Szerencse. Forduljon a beogradi magyar követséghez.

B. K. Beograd. Forduljon a Kozulic Linija képviselőtézhez Beograd, Karadjordjeva 95.

O. J. Szombor. Először Magyarországból kell beköltözési engedélyt szereznie. Az átköltözés költségeit bármelyik spedítóról meg tudhatja.

Sz. M. Sztrari-Becsej. Forduljon a »Literaria« céghez Szubotica, Szokolszka 2.

Érdeklődő, Telecska. Alfred Winterry, Veliki Becskerek, Cara Dusana 36.

M. J. Bezdán, Zukor Adolf, Paramcunt Films Famous Players Lasky Corporation, 485, Fifth Avenue, Newyork.

»Olimpus«. A kéredezett kabarétársulatról semmit sem tudunk.

»Honvágy«, Veliki Becskerek. Mindenesetre jelentkezzék a követségnek.

»Tizita«, D. D. za eksploataciju drva, Zagreb, Našičko d. d. za industriju i trgovinu drvom, Zagreb, Mihanovičeva 40. »Slavonija« d. d. za industriju drva Zagreb, Savska cesta 25.

BÁCSMÉGYEI
NAPLÓ

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről az 5-szes könyvkedvezményben

Üzletáthelyezés!

Tisztelettel értesitem egy a helybeli, mint a vidéki n. é. közönséget, hogy Vel. Bečkereken, a pénzügyi palotában 28 év óta fennálló

kelmefestő- és vegytisztító-üzletemet 1929 május 1-től áthelyezem saját házámba

Mileticeva (Temesvári) u. 27. sz. alá

ahol úgy, mint eddig, elvállalok mindennemű kelmefestést, vegytisztítást, fehérnemű-mosást és vasalást a legzölidább árak mellett.

A t. közönség további szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

özv. Pierre Jánosné

kelmefestő és vegytisztító, fehérnemű-mosó és vasaló intézete Veliki Bečkerek

Eladó szálloda!

Bánát legnagyobb kereskedelmi városában a legforgalmasabb helyen eladó szálloda házzal és teljes berendezéssel együtt a tulajdonos betegsége miatt, minden elfogadható áron. Hozzá tartozik étterem, sörszoba és egy külön kocsma helyiség. Cím a kiadóhivatalban tudható meg.

Nik. B. Jocić i Sin resavskai szénbányái

Beograd, Krunska ul. 32/A

Ajánlják darabos és kockaszéneket 6000 kalóriával, valamint 7000 kalóriás brikettet

cséplési célokra

A reszavszka! szén hosszú lánggal, teljesen elég, mindennemű salak nélkül, 5%, de legfeljebb 6% hamuval és a tüzelő-rácsokat nem dugja el

FÉNYKÉPÉSZEKNEK 3 MINTÁT INGYEN!

Küldjön be 6 1/2 x 6 1/2 cm.-es, vagy kissé nagyobb, vékony papírosra kopírozott arcképeket, én azokat

olcsó, szép és praktikus

zsebtükörnek feldolgozom és postafordultával visszaküldöm.

Deutsch tükörgyár, Stara-Kanjiza

Reklámtükör-készítés

Kérjen árjegyzéket!

ROSSZ IDŐ

van ma és annak, aki jól akar járni, minden tekintetben takarékosnak kell lenni, különösen szükségleti cikkek beszerzésénél, amelyeknek legolcsóbb beszerzési forrása a **STERMECKI** nagykereskedés, különösen az, akinek hivatása végzésében pontosságra van szüksége, van szüksége jóljáró **zsebórára, óbrés-tűóra** és **fali órára**. Köztudomású dolog, hogy jó és pontos órát nagyon olcsón vehet az

R. STERMECKI nagykereskedésében Celje, 27. szám (Szlovénia)

Nehogy az órát elveszítse, láncra is van szüksége, a szép fiatal leánynak vagy menyecskének fülönfüggő és gyűrű is kell. Mindezt fellelheti a sok ezer képpel ellátott nagy képes árjegyzékben, amelyet bárkinek ingyen küldünk. Az órákért 3 éves garanciát vállalunk. A meg nem felelő vagy kicseréljük vagy a pénzt visszadjuk.

REJTVÉNYEK

Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvények:

I.

karos karos karos karos karos

II.

Vásár
2

Az I-nek a helyes megfejtése:

Karosszéria

A II-nek a helyes megfejtése:

Kettőn áll a vásár

Mai rejtvényeink:

I.

IÁ

ó
nc

II.

te
tő

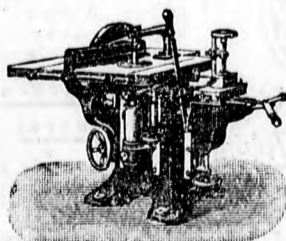
KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Fern. 4. Gravosa, 10. MFTR. 14. Ale, 16. Elölt, 18. Áru, 19. Jézus és a gyermekek, 24. Alélt, 25. Pearl, 26. Csere, 27. Meh, 29. Gunya, 31. CMIL, 32. Odessa, 34. Piha, 36. TTTT, 38. Ia, 39. Imperator, 41. Ára, 42. Ricse, 43. Dun, 44. Alvaz, 45. OKH. 46. Táboriagy, 48. Ing, 49. Sept, 51. Irsa, 52. Aargau, 55. Abda, 57. Three, 58. L. Zs. 60. Poéta, 62. Livia, 64. Korzó, 66. Trafalgar i útközet, 71. Név, 72. Arkol, 73. Ára, 74. Agio, 75. Orlando, 76. Csőr.

Függőleges sorok: 1. Fajd, 2. Elé, 3. Reza Schach Pahlavi, 5. Rest, 6. Ala, 7. Vogue, 8. Oly, 9. Step, 11. Fáklyatáviratozás, 12. Tre, 13. Rukk! 15. Cseri, 17. Emauz, 20. Ulema, 21. Élelem, 22. Rege, 23. Ernst, 27. Macedonul, 28. Botanikus, 30. Epirasz, 33. Utazgat, 35. Ilke, 37. Trans, 39. Iet, 40. Rur, 40/a Ray, 47. Gyapot, 50. Tarif, 51. Idéző, 53. Reval, 54. Geil, 56. Borkó, 59. Zárka, 61. Ftina, 63. Agár, 64. Küld, 65. Star, 67. Rég, 68. Arl, 69. Ion, 70. Erő.

Mult heti számunkban közölt keresztsoros rejtvényt helyesen megfejtették 78-an. A kézifestésű hírlaptartót sorsolás útján **Dr. Szántó Miklós, Sombor** nyerte meg, kit arra kérünk, hogy 5 dinárt sziveskedjen beküldeni portóra.

2 évi hitel!

Mindennemű egyes és univerzális

asztalos- és bognárgépek

beépített motorral vagy anélkül

Legelsőrendű kivitelben!

Golyós csapágyazással!

Szállítja

Welker Werke, J. Wachstein

Wien, X/4., Laxenburgerstrasse 12

Dijtalan képviselőlátogatás

Fiatalság, újság, szépség

Crème-Daruvary

A legelőke esetében gyár. manya a modern és tudományos kozmetikának. Már az első használatnál a bőr finom, puha és üde lesz, eltávolítja az összes pórszemek, pattanásokat, szepőket és foltokat, valamint az orr vörösdét is stb. Kívánatra már szétküldtünk kb. 30.000 próbadobozt, amiért számtalan köszönet és ugyanannyi megeredést is kaptunk (kb. 2.000 db-o). Önök azonban nem jenek senkinek, hanem kérjenek tőlünk ingyenes próbadobozt, hogy meggyőződhesenek. Ezeket ingyen küldjük, ha nekünk beküldenek 2 dinárt bélyegben. Valódi háromszögű dobozokban kapható minden jobb szüzületben. — Postán küldi:

BLUM gyógyszerár, Subotica 11

Kisebb nagyobb üzlethelyiségek a Financijška Uprava mellett kiadók

KLEIN GÉZA & FIAI
Subotica, Bene Sudareviceva ulica 6

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye **BUDAPESTEN**

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23 a Keleti pályaudvarnál
Teljesen újonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz. Mérsékelt polgári áruk.

A Bácsmegyei Naplóra való hivatkozással **20% engedményt kap**

Testvérvállalat OSTENDE KÁVÉHAZ
Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Építkezők figyelmébe!

Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen tőlem árajánlatot! Üvegezést négyzetméterenként valódi belga üvegből legolcsóbb napi áron végzek

Kész ajtók és ablakok állandó raktára **WANDMANN üveges, Subotica**
Zrinjski trg 2 32/0

Érettségire

középiskolai, polgári és magánvizsgákra előkészít **Galgóczy magántanfolyam**
Budapest, VIII., Mária Terézia tér 3. sz. 1278

Elsőrendű női fodrásznőt keresünk

Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatok a „Publicitas” A. D. Beograd, Kralja Milana 8/1 címre küldendők 3/4

Künstler Ernő

angol uri szabó, Subotica
I, Sokolska ulica 4

Elegáns szabás. - Finom munka. - Olcsó árak. - Figyelmes kiszolgálás!!

Gépszijak,

varrószijak, gépszijcruponok
garantált elsőrendű minőségben gyári árakon

Kaufmann-Herman
bőrraktárában. — Szubotica

Olcsón

kartellen kívülszerezze be szükségletét
Lederer Dezső cégnél
Somborban

Mai árak:

16% superfosfat 50 kg. zsákokban 102.—
18% " 50 " 116.—
15% mésznitrogen vashordókban 255.—
100 kg.-ként a vevő vasuti állomásra szállítva
legalább fél vagon rendelésnél.Benzin garantált könnyű minőségű 9:80
Petroleum garantált legjobb minőségű 6:80
Lucerna heremag 21.—
Kális, mész, öpor, chilasalétróm napi áron**Építetők és cementárúkesztők
figyelmébe!****Bácskai Cementárugyár r. t.**
Szubotica

Gyárt: Egy és több színű cement- és mozaiklapokat, drótbetétes és csomósított cementöveket;

Elvállal: mindennemű műkö-, vasbeton- és betonmunkákat;

Raktáron tart: mindennemű építési anyagokat, u. m.: kőport, dunai homokot, folyam-kövecset, — elszigetelő lemezt és folyadékot, továbbá műköhöz fehér, piros és fekete márványszemeseket, darabos és olított meszet, Hera-csillt választal lemezeket, chamotte-téglat és habarcsot

Költségyvetéssel és mintával díjmentesen szolgál 3755

**Gazdasági
számadó tisztviselőt
keresünk**

aki ilyen minőségben már működött, horvát, német nyelvismerekkel. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal, a fizetési igény megjelölésével, a belépési határidő és a referenciák feltüntetésével 4125

„SLAVONIJA“ jeligére a kiadóba küldendők

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZÁLLITUNK »Gebrüder Bühler A. G. Uzwil« svájci gyártmányu minden modern malomgépet.

VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését.

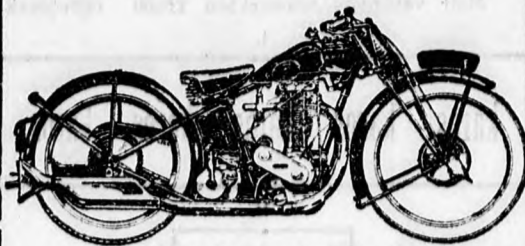
KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhausztorokat, köbörkolatokat, filtereket, stb.

Eppler és Mihók malomszerelők
Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459**Nagyon olcsón eladó**

egy modern Ganz-gyártmányu téglaprés, egy részelt és sima hengermű, egy komplett felvonó készülék végnélküli láncul és az összes hozzátartozó alkatrészekkel. Továbbá különféle méretű transzmissziók, lendítő kerek, hajtószíjak, csapágycsuk, csövek és szivattyúk, tűzkészítők és cirka 60.000 db bódifarku csörépszárító deszka, víztartály és tűzfeszkendő.

Közlelbi felvilágosítással szolgálnak
Schwartz Testvérek, Novi Sad, Ribnji Trg 11. szám. 3976**„ARIEL“ motorkerékpárok**

16.000 kilométert tettek meg egyfolytában

Képviselet: **Prágai György**
első vajdasági motorkerékpár-üzlete
Velika Kikinda

Állandóan raktáron:

7 HP gép 14.500 dinár 14 HP gép 18.000 dinár
9 HP „ 15.000 „ 26 HP „ 20.000 „ 319**Rövid ideig használt
jókarban levő****64 darab kippvagonett
és 3 km. hosszú, 600 mm.
nyomtávolságu****S I N****előnyös áron eladó****Apatini Bank és Takarékpénztár R.-T.**
Apatin, Bácska 11265**Kozmetikai szalon**Tulajdonos: **Dr. VÉCSEI JENONÉ**

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyítása cillany és kvarcfénykezelés, paraffin terapia 10339

Subotica, Czirli i Metod trg 5. Tel. 539

Garantirano čist
Schweinfurter Zeleni
№ 1922 1/2 Kg.**Óvás!**

Növényi kártevők elleni permetezésnél a biztos hatás titka, oly Schweinfurter-zöldpor használata, mely eredeti 1/2 kg. csomagokban „Aeroplá“ védjeggyel (ábra mint itt látható) van ellátva 10339

**Vigyázzunk a
védjegyre!**

Kapható mindenütt. Ismertetőt díjlanul küld: 10339

KEMIKALJA, NOVISAD
SLJUKINA UL CA 7.**ELŐNYOMDAT**— modernebb stílus rajzokai és
lelkekkel legelőbban szállit**LEOPOLD SÁMJEL, SENTA**

modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-estéshez való festékek, porok és
kelekek kaphatók**20 ÉVES GYAKORLATI
TAPASZTALAT BIZONYÍTJA****„BIBER“**
A LEGJOBB
BIZTOSÍTHATÁSÚ
SZIGETELŐANYAG
FALNEVESSÉG
TALAJVIZ,SALÉTRÓM
SAVAN
ELLEN!Háborúelőtti minőségben és csomagolásban — a
Vajdaságban viszonteladónknál is — újabb kapható**B I B E R W E R K E**
REPRÄSENTANZ: SUBOTICA
I. Sokolska 6. Telefon 868.

Cséplési célra ajánlok

trifaili

darabos szenet

a szokásos lizeési felételek mellett

Kérjen ajánlatot

SIPOS SANDOR SUBOTICA

I. Sokolska 6. — Telefon 868. 2898

Mirko Steiner i Sinovi
NOVISAD, VELIKI LIMAN 3121**GŐZFÜRÉSZ
és
LÁDAGYÁR**Nagy raktár mindenfajta épületfaanyagokból
Nagyban. Kicsinyben.

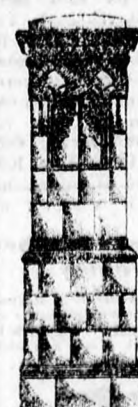
Az elismert

BELISTYEI PARKETTA

Tel. 23-60. egyedárusítója Postafiók 28

**Komlóspárga helyett használjon
drótot**

1. Mert a drót sokkal olcsóbb
2. Mert a drót jobb
3. Csehországban és Németországban évtizedek óta drótot használnak komlóspárga helyett
ily drót beszerezhető

Kramer Testvéreknél
drót- és drótarugyár NOVISAD 3741Házlebontás miatt
mintaraktáron levő**cserépkályhák,
takaréktűzhelyek,
kandallók stb.**leszállított árban, kedvező fizetési
feltételek mellett is**eladók****Szanitter Tivadar**

Subotica, Pašićeva ulica

Watproof (elvezető anyag) chamotte-tégla
és liszt, továbbá faanyag falburkolati lapokból,
mestlaci cementlapokból és lúrdokádakból
állandó raktár**VUKOVICS GERŐ** uri divatruháza
Subotica, főtérP. & C. Habig, Borsalino és Gyukler-Kafapok. L. B. O. nő- és férfiharisnyák egyedüli lerakata. Dús
válogatás az összes uri divatcikkekben. A havvéti saison alkalmából mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás

Mindenki traktora a „RENAULT” gazdasági gép amellyel földjét és szántóját a lehető legolcsóbban munkálhatja meg.

A RENAULT gazdasági gép nem valami kipróbálás alatt levő gép vagy még kevésbé valami kísérleti tárgy, hanem minden, még a legkülönlegesebbnek is, amely a mezőgazdaságban előfordulhat, teljesen megfelel. Legkitünőbb megkonstruált gazdasági gép, amely már hosszabb idő óta beigazolja azt, hogy teljesítménye minden tekintetben helytálló.

Ez a RENAULT-traktor már mindenütt be van vezetve és a tényleges követelményeknek megfelelően van építve.

Arra való tekintettel, hogy ez a gép szériákban kerül előállításra, az ára is olyan, hogy azt a legtöbb mezőgazda könnyedén megfizetheti. De hiteltre is szállítjuk és így a beszerzéshez semmi nemű különleges összegre nincs szükség, mert a gép az általa elért bevételi többlettel és üzemeltetés költség megtakarítással a legrövidebb idő alatt kifizeti magát.

Elismert stabilitása, abszolút egybeállása a talajjal, a hihetetlen nagy erőterhelés, motorjának nagy teljesítménye, leírhatatlan egyszerűsége, nagy ellenállóképessége szinte teljes érzéketlensége, elképzelhetetlen egyszerű kezelése és főleg elenyészően csekély üzemeltetése biztosítják ennek a gépnek a nagy fölényét.

Az az egyszeri kiadás, amellyel a gép beszerzése jár, egy-kettőre megterül azokkal az értékes szolgáltatásokkal, amelyeket a gép végez.

Nézze meg raktáron levő gépeinket S. H. S. királyságbeli vezérképviselőnkél:

**Krausz Edénél
NOVISAD**

Párisi bevásárlási utamról megérkeztem és az ottani modell-kiállításokon a legújabb és legdrágább árukat, valamint eredeti modell-rajzokat beszereztem. — A

**Budapesti Nemzetközi Vásár
ideje alatt május 4—11-ig
rendkívüli olcsó vásárt rendezek**

Eladásra kerülnek a raktáromon levő
**sejtek, csipkék, szallagok,
bársonyok és szövetek**

Jelen újságra hivatkozva a vásár tartama alatt a pénztárnál a vásárolt összegből **10 %-ot visszafizetek**

SZENDE

Budapest, IV., Petöfi Sándor ucca 12

Eternit-

A szabadalmazott

pala-eladás, ugyszintén minden méretű fűrészelt és faragott épületfa, deszka, lécs és cserép, mind elsőrendű minőségben, a legolcsóbb napi áron kapható. Kérjen ajánlatot

Dohány Zoltán fakereskedő

Telefon 3-65 Szubotica Telefon 3-65

Ezideig ilyen olcsón

ILYEN GYÖNYÖRŰT ÉS MINŐSÉGBEN
ILYEN KIVÁLÓT NEM VÁSÁROLHATOTT!

Ismerik a földkerekség minden táján!

Gyors
Biztos
Gazdaságos

Az új

WHIPPET

gyorsabb, hosszabb, erősebb és sokkal szebb mint volt

Amerika legelső európai típusú könnyű kocsija!

Többet fizethet, jobbat nem vásárolhat!

Whippet- és W. Ily Knight-autók képviselője a Vajdaság és Szerémség részére

Manchester 1 1/2 és 2 tonnás teherautók

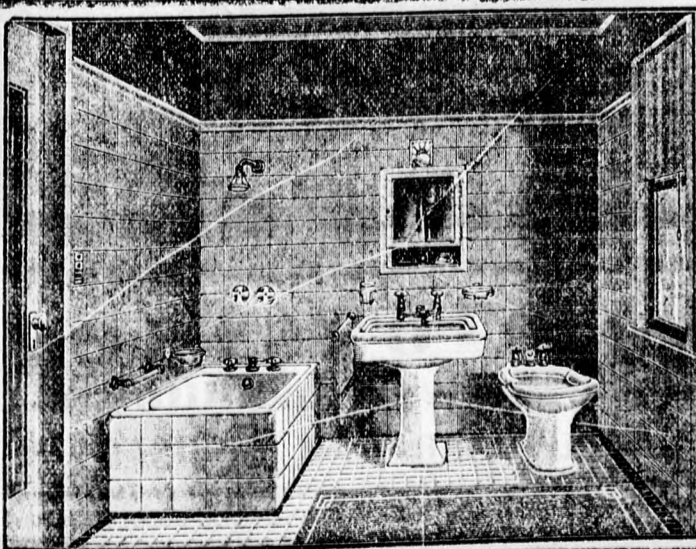
Képviselők kerestetnek:

Sombor, Subotica, V. Bečkerek és Vel. Kikinda részére

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER

Novisad, Uspenska ul. 5

Vezérképviselői: Albion, Beograd, Decanska 7

„GREINITZ”

vasipari és kereskedelmi r. t., Novisad

Műszaki-osztálya ajánlja a következő cikkeket:

Kovácsoltvas, fekete és horganyzott

Fekete és horganyzott

Gáz- és vízvezeték-, kazán- és fűtőcsövek Csőösszekötő-darabok
szabad. forrasztással vagy varrat nélkül.

Öntöttvas-csövek Viz-, gáz- és gőzserelvények Mindennemű szivattyúk
könnyű angol lefolyó- vas, réz- és vörösfém-ből szabadonálló és házi vízellátásra, kézi- és erőhajtásra
csövek és idomdarabok

Egészségügyi- és építési öntvény Fűdő- és klozettberendezések
nyersen és zománcozva fűdőkályhák és kádak, fajtárszárak és mindennemű berendezési és felszerelési cikkek

Kérjük, hogy képes árlapjainkat bekérni sziveskedjék

PREMIUM

AUTÓ
UTOBÉRHETELLEN!

Vezérképviselő:
KRAUSZ EDE
Novisad

OMEGA

NOVISAD

Pénztári és ellenőrző
tömbök mindennemű
eladáshoz. — Belföldi
gyár a világ legtöké-
letesebb gépeivel fel-
szerelve. — Olcsóbb
mint a külföld

VENEZIA
TRIESTE
FIVME
ANCONA
BARI
CATANIA
MALTA
MESSINA
PALERMO
ADRIA
FIVME
NAPOLI
LIVORNO
GENOVA
VJ MOTORHAJÓKAL
FENNTARTOTT
RENDSZERES
HETI JÁRAT

MARSEILLE
BARCELONA
VALENCIA

Bővebb felvilágosítással szolgál:
„ADRIA“ S. A. Nav. Mar. Fiume
és minden nagyobb utazási iroda

Egyes cikkekben tulnaggy készletem csökkentésére

férfi öltönyszöveteket
az alanti

olcsó árakon vásárolhat

3 méter szövet teljes hozzávalóval	450 dinár
3 " " " " "	550 "
3 " " prima " "	650 "

Az áru minőségéről bárki meggyőződhetik üzletemben vételkényszer nélkül. — Vidékre esetleg mintákat küldök.

Ugyanott elsőrendő angol uriszabóság!
Angol szövetek nagy raktára!
Šandor Pressburger, Subotica
(Városháza)

Szabadalmazott

jégszekrényeink
árait leszállítottuk!

Mielőtt jégszekrényt vásárol,
kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabu-
tor- és rézárúgyártó
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

Gyárosok, kereskedők, vállalatok!

A lipesei mintavásáron a legnagyobb német cégek képviselőitől si erült elnyernünk és így

reklám-ajándéktárgyakban
fényreklámokban

módunkban van a legszebb dolgokat, legolcsóbb árban ajánlani. — Mintáink utban vannak és így mindenki saját érdekében ne vegyen addig, míg

művészi kivitelű ajándéktárgyainkat,
feltűnő fényreklámjainkat

meg nem tekintette. Mintáinkat mindenkinek rövidesen be fogjuk mutatni

Kardos hirdetővállalat
Novisad, Vilsonov trg 7. — Tel. 23-70

RÉGI SÍSTEM

BENCZE-féle PATENT
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK
a legjobbak

Miniát és árjéjanlatot díjtalanul küldünk

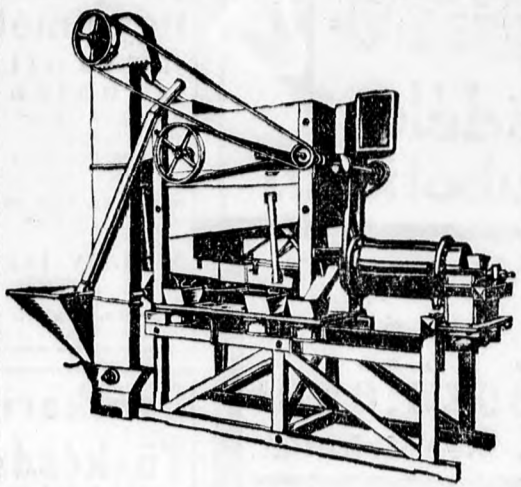
BENCZE ANTAL ÉS FIA
ESSLINGENI GÖRDÜLŐNY, ZSALU ÉS
SZÖVÖTT FAREDÖNYGYÁR
"VEL.BECKEREK"

PATENT.BENCZE

Komlózsineg
árainkat mélyen leszállítottuk!

SCHIFF ÁBRAHÁM, NOVISAD

zsák-, zsineg- és ponyvanagykereskedő — zsák- és ponyvakölcsönző
Telefon: 2403, Telegr.: Jutešif. Fiók: BEOGRAD-SAVA. Kérjen árjéjanlatot!

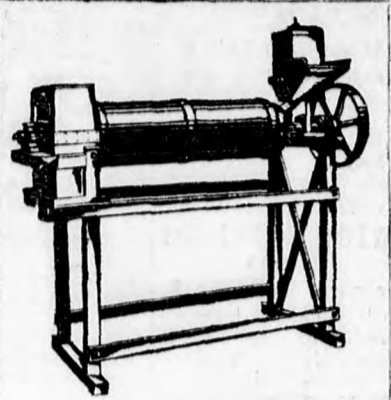
Kombinált „NOVA“ vetőmagtisztítógép

Csak a „NOVA“ vetőmagtisztítógép-

pel érhet el felülmulhatatlan tiszta-
ságu és csirakéességü vetőmagvat!

Használja tehát ki mások tapasztalatait és
szerezzen be magának is ilyen gépet, miután
vevőink értesítése szerint bármilyen más vető-
magtisztítógépen ilyen elsőrendű és a legnagyobb
igényeknek megfelelő eredményt nem lehet elérni.

Kérjen még ma prospektust és költségvetést!

Csávázógép
száraz csáva részére

4223

RECORD-ERDŐS R. T. NOVISAD

Temerinska 6-8.

Olesó, de jó javítást, kész
és rendelt cipőket csak a
gyorstalpaló
készít
Poštanska ulica 4.
LUSPAI

Épület és Butor

vasalások nagy válasz-
tékban

Szerszám

fém- és faipari külön-
legességek jótállás mellett

Weiner

vaskereskedésben
Subotica, Rudics-u.

KIRAKATÜVEGEK TÜKRÖK

garantált elsőrendű
minőségben kaphatók

„ALBA“

tűkörgyárnál
NOVISAD

Szépségápolás

a modern kozmetika
legújabb vívmányai-
nak alkalmazásával a

Paraffin gyógy- és
ko metikai intézet-
ben, Vel.-Bečkerek,
Hajduk Veljkova 14

Orvosi felügyelet!
Díjtalan felvilágosítás és tanács

1-28-9

VAJDASÁGI KÉPVISELETEK:

13750

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER, NOVISAD Uspenska ulica 5. — Dipl. Ing. Albert Szilárd
Sombor, Atanackovićevo 8. — Arnold Kemény Vel. Kikinda, Vel. Bečkerek. — Weigand
& Co. Subotica, Paje Kujundžića ulica 4. — Johan Schmidt Vršac, Svetosavska 50. —
Dr. Hugo Lenard Pančevo. — Konsum, Stari Bečej. — Mátyás Csikmak, Senta.

A legizléesebb nyomtatványok, mindenféle raszterok
a Minerca-nyomdában jutányos áron készülnek. Tel. 8-58

Kir. állami gyógyfürdő

TOPUSKO

Vasútállomás a Caprag-Kar-
lovci vonalon. Legrédiók i-
vabó hőforrás az országban.
Világírú iszapfürdők. Vi-
lány lezelek. Nagy Zander-
i tezet, tiszta levegő. Gyó-
nyörú környék. Javalva: reu-
matikus betegség, csu-
nál, isisznál, neuralgia, női
hajókna. Kifnő gyó-
y-
eredmények. Idény május
1-től szeptemb. 30-ig. Teny-
leges és nyugalomnybe i
állami tisztviselők május
1-től június 1-ig és szeptem-
ber 1-től szeptember 30-ig
30százalék engedélyt kap-
nak az összes mellékletme-
nyekből, június 1-től augus-
tus 31-ig ebben a kedvez-
ményben csak a lényeges
tisztviselők részesülnek. A
nagy kéréstől miut ajánla-
tis szabadról már most gon-
doskodni. Mindennemű fel-
világosítással szegél: a
3405 Fürdőigazgatóság

Gyenge férfiak-

nak 30 éltár bekezdése esetén
börmentve ráköm szabadalma-
sott szeszítés (alálmányonai
ismert) könyvet. — Cim
„Patent 608“
Cimj (Kolozsvár) 1922
1. sz. postafiókberlet.

Noviszádi gabonakereskedő garanciával rendelkező bevásárlót keres

Ajánlatok KARDOS bérlet-
vállalatban NOVISAD bér-
vendék 4122

Berksiri

fajmalacok,

3 hónaposak, kaphatók
Prokesch Gyula által-
orvos radonváci gaz-
daságában. Cim: Subo-
tica, Vilsonova ul. 45.

4167

Bajmokon

a Bácsmegyei Napló
részére

hirdetéseket

Gyetvay József
bizományos vesz fel

**Építetők
figyelmébe!**
Kész ajtók
és ablakok
azonnali leszállításra
kaphatók.
Megrendeléseket úgy
helyben és vidékre
néret és rajz szerint
vállalok részleteire is
Mihály István
asztalos
Subotica, Zlatarićeva 22
(A tűzoltóaktanya közelében)
Precíz gépmunkás asztal-
os-segédet és fizetéssel
tazoncot felveszek

Billiárd
mandínergumi, zöldposz-
tós, dávkó, golyó, sakk, do-
minó, Lignum-Sanktum
tökergolyók, babák és
minden más esztergá-
nyos áru legolcsóbban
beszereshető
Ehrlich J.
esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 44

Ha előnyösen
és olcsón
akar jó
vetőmagot
vásárolni, beszerezheti nagyban
és kicsinyben
Kurtes Miloš
fűszer- és ocsmegkezeskedésében
SUBOTICA,
Huspiac. — Telefon 185

Hol vásárol a vidéki Suboticán.

CHIFFON — VÁSZON
Férfi és női
fehérneműk, pyjamák és gyermekkelengyék
elegáns és divatos kivitelben
Wagner Ferenc fia
divatáru üzletében, Fótér — Karadjordjev trg

BUTOR
Legszebb Legjobb Gyári áron
Részletre is
Fister Gusztávnál, Fra Ješe trg 6
Barátok temploma során

Autók Duco-lakkozását
kézi fényezését és tapacirozásánál előforduló
összes munkákat garanciával vállalja
Szkala Mihály
Oslobodjenje ul. 23
Saját készítésű
gyermek-, leány- és fiuruhák
tavaszi felöltők, fehérneműk
szép kivitelben és olcsón kaphatók
Facsar szalonban
Subotica, Paje Kujundžićeva u. 11

RADIO
KONRATH D. D.
rádiókészülékei
olcsók, jók, megbízhatók

BUTORT
izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is
Nagy Varjas Rókus
asztalosmesternél
VI. kör, Vukovićeva ulica 38. (Csirkepiacnál)

MECHANIKAI-GÉP
Speciális fém- és vaseszterga munkák,
gépjavitás, új konstrukciók s minden-
nemű szivattyúk készítése és javítása
PUSKAS FERENC
modern mechanikai és gépműhelyében
Tolstojeva (volt Odor) ulica 7 szám

Menyasszonyok figyelmébe!
Ajánlok tiszta len-damaszt abroszt,
szalvétát, ágyneműt, törülközőt.
Varga Flórián len-damaszt szövőgyár
Subotica, Trumbićeva ulica 3.

**Asztalosok
és építetők
figyelmébe!**
Kész ajtók
és ablakok
azonnali leszállításra
kaphatók.
Megrendeléseket úgy
helyben és vidékre
méret és rajz szerint
vállalok
Mihály István
asztalos
Subotica, Zlatarićeva 22
(A tűzoltóaktanya közelében)

**Drótkerítés
Tüskésdrót
ECLAIR VERMOREL
PERMETEZŐK**
és minden más
VASÁRU
legolcsóbban

WEINER
vasszüzetben
Subotica Rudićeva ul.

**MARIJA-
GYERTYA**
gyári árban
csak is
RESCH JOSEFNÉL
kapható
SOMBORBAN
KÉRJEN AJÁNLATOT!

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegeyi Napló
részére
Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

**BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák,
szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberen-
dezések**
dús választékban raktáron. Irodaberende-
zések és hajlított székek. Vas- és rézbutorok
legjobb különleges-
négy gyári árban
Éder Kálmán
butoráruháza
Subotica, Višsonova ul. 40

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR
május 4—13
A magyar ipar bemutatója. Számos külön csoport.
25—50% utazási kedvezmény. Vízummentes határátlépés.
Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható:
Budapesten a Vásáriródban, V. Alkotmány-utca 8. — Suboticán
Kereskedők és gyárosok egyesülete, a Lloyd, az Általános Hitelbank, a Közgazda-
sági Bank, a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, a Rádió Reklám Jugoszlávia
3 99

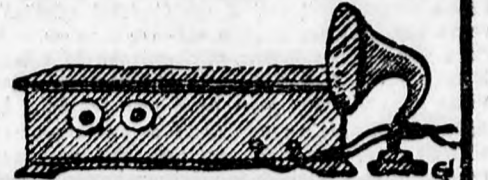
HVAR (Lesina) Dalmácia. Az adriai Madeira
GRAND HOTEL PALACE
Teljesen újjáalakítva, Dr. Avelini orvos-
igazgató vezetése alatt. - Legteljesebb
modern kényelem, tengerre nyíló kilátás. Lég- és napfürdőzésre alkalmas szobák. Kádfürdők tengervízzel. Motorcsónakok. Vízipóló. Tennis. Rádió. Magyar kiszolgálás. - Kérjen képes prospektust

Rádiósok!
Megszereztük a legökéletesebb „ELTZ“ rádiók képviselőjét a Vajdaság részére. — A mintakészülékek megérkeztek / Arányok: 1 6 csöves univerzális „RADIONE“ vevőkészülék 12—3500 hullámhosszra / Az osztrák rádió-technika mesterműve! Európa és Amerika vétel kis keretenténnél, hang-zóróval. / Eredeti 4 csöves „REINARTZ“ készülékek. Tökéletes szelektivitás, / 3 csöves „REINARTZ“ erős áramú készülékek. „ELTZ“-féle anód- és akkumulátorpótlók. TUNGSRAM-STANDARD készülékek ismét raktáron.
VOLTA R. T. Veliki Bečkerek

Egy próbarendelés mindenkit meggyőz, hogy a legjobb kötésű üzleti könyv a M. nevében kapható!

LÁBADÓZÓKNAL ÁLTALÁNOS GYENGESÉGNEL
VERSZEGENYSÉG
ESETEN
DESCHIENS
SYRUP
HAEMOGLOBINNAL
AZ ORVOSOK IGAZOLJAK, HOGY
A VITAMINOS SZIRUP
DESCHIENS KÜLÖNÖS VÁSÁRSTÍP
MÉNŐSÉGI MESSZE FELÜLMULVA

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

ÚJ KÖNYVEK

Kristály István: Tiszamenti május

Megjelent a Minerva kiadásában Szubotícán

A vajdasági irodalomról időnkint kiújuló vitákban többször vetődött már fel az a kérdés: miért hiányzik a vajdasági irodalomból a *couleur locale* és milyen mértékben tenné az eredetibbé, vajdaságibb irodalmunkat, ha erre ugyan egyáltalán szükség van. Mert nem megyék és nem országgrészek szerint mérik az irodalmat, hanem az egyetemes szellemi kincsze mindazoknak, akik ugyanazon a nyelven beszélnek, sőt közvetve az általános emberi kultúrának is. Legfeljebb arról lehet szó, hogy az irodalom az illető nyelvterület szellemének legyen a tükré, — ha nem is minden megnyilvánulásában — és hogy az egy nyelvterületen élő emberek gondjainak, érzéseinek és ideáljainak adjon hangot.

Az ilyen értelemben vett nem annyira *couleur*, mint inkább *esprit local*-nak talán első megnyilvánulása a Vajdaságban Kristály Istvánnak most megjelent *»Tiszamenti május«* című könyve. Meghatóan szép bizonyítéka ez a kis könyv annak, hogy a bácskai és bánáti paraszt életében, a Vajdaság zsíros humuszában is található az író sok megírásra méltó és megszólaltatásra várót. Kristály István könyve élén dr. Fenyves Ferenchez intézett ajánlásában azt írja, hogy a *Bácsmezei Napló* főszerkesztője először intett e gyilkosan jó mezők felett: hogy magja legyen a kenyérnek... hogy éljen az élet: az Ember! És ebben a mondatban akaratlanul is benne van Kristály István költészetének egész hitvallása. Kristály István falun él és ismeri a paraszt minden érzését, legféltettebb gondolatát, egész életét. Valami megható rajongással szereti a parasztot és foglalkozását, a kenyermagnak, az életnek teremő munkását.

A májusi mezőn embereket lát munkaközben térdelni a kis répapalánta mellett és felkiált: «... valami nagy melegség rázott meg. Szép volt ez a kép: ilyen meggyőző imát még nem olvastam — mint ez a térdelő munka volt itt...» És amikor a gazda a májusi mező felett azt mondja áhitattal, hogy »most dől el minden...«, akkor Kristály Istvánnak mosolyogva arra kell gondolnia, hogy negyedórával előbb azt olvasta az újságban, hogy néhány nagy ember most dönti el a világ sorsát, holott nem igaz, mert itt a természetén dől el minden, attól, hogy lesz-e eső és süté-e föleglen a nap... A föld és az ember szeretete nála már egygyólvad, a földet is élőlénynek látja, föld és ember egymáshoz kötöttek, örök harcban és szerelemben egygyólvadnak irisaiban.

A kötet első darabjai egyéni írások, amelyek nehezen tűrik meg a beskatulyázást valamely műfajba. Nem novellák ezek, hanem inkább prózában írt versek, a föld, a vetés, az áldott mag és a földművelő rövid poemái, amelyekben alig van mese vagy tartalom, de annál több meleg lra és emberszeretet. Ez az értékebb része a könyvnek, a melegebb, a hívőbb és a művészi. Ezeket a megkapó kis írásokon kívül egy kis széteső hosszabb elbeszélés és néhány novella van a könyvben, de ezekben a novellákban sem mutatkozik Kristály István bőfantáziájú mesélőnek, itt is inkább csak egy-egy kis jelenetet rögzít meg, amit ott látott valahol a Tisza partján egy csárdában, a községhez folyosóján, a padéji füzek között vagy a víz adai oldalán. Ezekben a novellákban sem a mese fontos neki, itt is inkább egy-egy szeretett paraszttükrűjét becézi olthatatlan szerelemmel és gyöngédséggel.

Kristály István nem ír realista paraszttörténeteket Mőricz Zsigmond iskolájának csapásain, de nem is humorizál, mint sok elődje a magyar irodalomban, ő lírai hangon és komolyan majdnem mindig egy témát variál: a parasztnak a földhöz való ragaszkodását, a földhöz gyökerezést és onnan el nem szakítható, egyetlen cél felé törvő életét. Lírát ad, tehát idealizál, parasztjai mindig fő emberek, az érem másik oldalát nem mutatja meg. De megkapja a földnélküli, szegény zsellér nyomorúsága, szívbe markoló szavakat talál, amikor a bácskai és bánáti földnélküli paraszt nélkülözéséről ír. Plasztikusan érzékelteti az öreg paraszt fájdalmát, amikor az uraság vetőgépe mellett fájdalom közönnyel bandukoló paraszt-napszamosokat látja, megdöbbentően írja le a munkára feliratkozó nincstelenek izgalmas várakozását és tülekedését a kenyérért, egy más helyen pedig fájdalmasan kiált fel a részes aratóval: »Lehetséges az, hogy nem lesz elég ke-

nyér? A buzatáblákra néz... nem érti... nem lesz elég?»

A *»Tiszamenti május«* talán az első vajdasági könyv, amely ennek a földterületnek embereit, az itteni paraszt gondjait, érzéseit, örömeit és szomorúságait szótlanul meg. Kristály István nagyszerű szó-

szólója ennek a népek. Szép magyar stílusa néha kissé túlzottan fellengős és néhol pazarlóan bánik a költői képekkel, de mindig van erős ebben a nyelvvezetésben és mindig kifejező. Kristály István nagy emberszeretettel szívesen fordul az esett, nyomorult, beteg és szegény emberek felé és minden írását a földnek és a föld embereinek végtelen szeretete fűti át. Az új író első kötete, az inkább lírai írások után fokozott érdeklődéssel várjuk Kristály Istvánnak, az elbeszélőnek kibontakozását, ami érzésünk szerint nem maradhat el.

A könyv a *Minerva* izléses kiadásában jelent meg és a *Bácsmezei Napló* kiadóhivatalában is megrendelhető. Aki törődik a vajdasági irodalommal, az olvassa ezt a könyvet.

László Ferenc.

ANGYALFÖLD

Kassák Lajos új regénye — Pantheon kiadás

Regény, amelyet azonban ép ilyen nyugodtan versnek, vagy eposznak is lehetne nevezni. Hősei emberek, akikkel az író a mindennapi életben találkozott, az Angyalföldön élnek és történetük szürke, hétköznapi tragédia. Kassák nem az elrettentő eseteiket írta meg, a szívfacsaró, kezeket ökölbeszorító sorsokat, hanem a proletárok hétköznapijait, jóval, rosszal, bajjal és vasáppal.

Egy soffór a főfigurája ennek a könyvnek, egy részeges mozgonyvezetőnek a fia, aki már nem út az apjára, rendes, öntudatos, komoly munkás lesz belőle. Amíg felcseperedik, megfutja ő is a nyomorúság és a robot összes stációját. Azután megnősül, kitör a háború és kiviszi a frontra. Nincs eleje és befejezése a regénynek, aminthogy az élet se poéttal dolgozik, a történések önmagukból következnek, egyik szűti a másikat és sohasem ér véget ez a szédületes körbe-körbe. De ami a születés a halál közben van: az élet. És ezt az életet fotográfálja, míg másutt szeszélyes, furcsa festmények tárnak elének mese helyett. Feltehetően születtek ezek. Amit az édesanyjáról írt, aki lefekvésre készül: vers. Minden hasonlatnál szebben beszél maga az írás:

»Késő éjszaka volt már, a petróleumlámpától gyulladásovak lettek a szemek s eszébe sem jutott, hogy a konyha ajtón átvegyen át kilehetné nézni a négyzögletes égdarabra, ahol ezüstfejtű csillagok hevernek a kék mezőben. Már semmire sem gondolt, távol volt tőle az alvó város, nem látta a sötét falak között s a tetkek bokraiban vergődő szerelmeket, a gyilkosokat, akik foguk közé szorított késekkel lopkodtak előre a sötétben, nem látta a milliányi férgeket és bogarakat, amik ilyenkor születtek meg a föld porában, előmásznak falak repedéseiből és alattomos támadásra indulnak az emberek ellen.»

»A bokrok kirázzák magukból az éneklő madarakat, a házak fala között anyák fekszenek lázvörös orcákkal sikoltanak a fájdalomtól és reszesnek az örömtől, hogy egy ember indul el tőlük ezen az órán, egy egész kicsi ember, vakon és süketen s lehet, hogy egyszer ő lesz a süketek és vakok meggyógyítója, vagy talán gyújtogató lesz belőle, vagy kertész, aki a virágok nemesítésével fog foglalkozni. Ki tudja merrre kell fordulnunk, hogy háttal legyünk a rossznak, s úgy merítsük bele tenyereinket a forrásba, hogy halat emeljünk ki belőle, ha éhesek vagyunk és tiszta legyen a víz, ha inni akarunk belőle?»

A *Máglyák énekelnekben* olvastunk csak ehhez hasonló szöveget.

Kassák különben nyílt hitvallást tesz a munkások mellett, amikor ezt mondja:

— Ó, mondom én is, a munka az emberi élet fundamentuma, de mégis, nem a munkát dicsérem, hanem az embert, aki le akarja azt győzni. En tudom, hogy mi az telen a vonatok nyitott fékein posztolni, lenni a hajófenéken etetni a kazánokat órákon és esztendőkn át, turni a földet a hányákban, megnyomrodni alagutak robbantása közben, megvakulni a foszfortól és megsüketülni a kalapácsok zengésétől. Ismerem a munkásokat és szeretem őket, mert ők születtek engem, ők ringatták a bölcsőmet és ők neveltek. Ők egy fejjel magasabbra az ő életüknel. És tartozom nekik azzal, hogy segítem őket arra az útra, amely a világhosszág földjére vezet.»

Mindamellett nem agitációs írás, nem párt-regény, az Angyalföld, hanem százszázalékos irodalmi alkotás, a tisztán művészi produkciók meddő lamentációja nélkül. Nemcsak irodalmi bukfenek, »finom meglátások« vannak benne, hanem cselekedetek. Maga a regény is: tett.

Kassák ellenlábai többek közt azzal vádaskodnak, hogy az író háttárfordított elveinek, a munkáságnak és a polgári sikerek kedvéért sutba dobt a meggyőződését. De erre ismételtén és hatalmasan rácsófol az Angyalföld, amely szocialista regény és amelynek megírásához, mondanivalóinak vallásához kétszerez hátrország kellett a mai magyarországi viszonyok mellett. Részint a »siker« kockáztatta, amit pedig olyan nagyon a szemére vetnek, másrészt pedig ismételtén magára vonta a jobboldali irodalmi és politikai körök gyanakvó figyelmét. De Kassák sohasé törődött a sakálordítással, mindig úgy cselekedett, ahogy a hite és a meggyőződése diktálta.

Az Angyalföld egy újabb stációja annak a lendületnek, amely az Egy ember élete és a *Napok a mi napjaink* íróját az első vonalra állította. És kivételes szerencséje Kassáknak, aki elsősorban mégis csak költő, hogy a líra nála egyáltalán nem jelent hendi-kpetet, megfigyelési élesek, zolai realizmussal írja le az alakjait tömör, átfogó, világos és szubjektív stílusában sohasem teng tul.

A könyvet a Pantheon adta ki az »Új magyar regény« sorozatban.

(más.)

Manojlovics Tódor pacifista misztériuma: A centrifugális táncos

A beogradi Nemzeti Színházban talán még a tavasz folyamán be fogják mutatni *Manojlovics* Tódornak, a bánáti származású kitűnő szerb poétának négyfelvonásos misztériumát: *A centrifugális táncos*. Manojlovics Tódor darabja tárgyánál és kidolgozásánál fogva annyira érdekes és lebilincselő, hogy érdemesnek tartjuk ezt a misztérium tartalmát megismertetni a *Bácsmezei Napló* olvasóközönségével is.

Manojlovics misztériuma nagyon mely emberi problémát tárgyal és arra törekszik, hogy a rendes drámai konfliktusok megkerülésével egy általános, emberi és kortörténeli jelenséget világítson meg.

A darab alapszínje a háború utáni ember nagy csömöre székepszise, pesszimizmusa, de egyúttal ellenállhatatlan, szinte szenvedélyes vágya egy más, új élet

és ideál után, amelyet egyelőre nem tud hol keresni, de amely felé megsemmisítő erővel hajtja, úzi egy emberfeletti, kétségbeesett akarat. Amint Manojlovics mondja: *a centrifugális erő*. A darab központjában az a háború utáni ember áll, akit a háború és háború utáni idők szomorú valósága kitépett a normális megszokott környezetéből és életkörülményekből. Ebből keletkezik a drámai bonyodalom és a misztérium végén a szintmüirodalomban eddig nem igen használatos kibontakozás.

A misztérium egy modern tengerparti fűrdőhelyen játszódik le. Itt van Lillen, egy miniszter szépséges, elkényeztetett, talán már kissé blazirt leánya, aki a maga módján érzi és élvezi az életet. Unalmasnak találja a fényes világot és sok felületes udvarlóját. Kis

Bolondos flörtölésekben keres mégis szórakozást és keresi azt a romantikát, amelyre öntudatlanul vágyik. Ebben a hangulatában találkozik egy Bill nevű emberrel, aki a tengeri fürdőhelyen mint parkett-táncos keresi meg a kenyerét. A találkozásból gyorsan szerelem lesz. Bill egy nagyon sajtós figura, ő benne ez a *centrifugális* ösztön már mélyebb és tudatosabb formát öltött. A háborút mint gyerekmunka szolgálta végig és tizenkilenc éves fejjel már fogságba került. A fogságból azonban egy orosz aviatikus segítségével sikerült megszöknie, de nem tud sehohol az ellenséges rajonokon átjutni és így éveken keresztül erdőkön és mezőkön bolyong. Ez a bolyongás teljesen kizökkentí a normális szociális életből. A bolyongás új vágyakat, új ideálokat ébreszt benne, amelyekből azután a háború befejezése után sem tud megszabadulni. A polgári életben nem tud sehogyan sem beilleszkedni, továbbra is fantasztikus kócska ember marad, aki nem tud a táncoláson kívül semmiféle mesterséget, aki minden polgári társadalmi megszokottság ellen ellenállhatatlan erővel tiltakozik.

Kalandozva járja a világot és a legkülönbözőbb mesterségek megpróbálása után arra a fürdőhelyre kerül, ahol éppen Lillien tölti a nyarat. Bill keserű ironiával nézi a furcsa helyzetet, amelyből új és még bizonytalanabb kalandok felé akar menekülni. Így kerül össze Lillienel. Lillien természetesen benne látja zavartalmának megtestesülését, az öntudatlanul keresett megváltást, vagyis azt az embert, akit ő tiszta szívvel tudna szeretni. Egy éjszakai randevu, egy nagy szerelmi jelenet után Lillien Bill szeretője lesz. A gyermekiesen felületes leányban komoly érzések ébrednek. Lillien azt akarja, hogy Bill vegye el feleségül. Lillien anyja, a miniszter, aki különben okos, jószágos ember és imádja leányát, egy öreg miniszteri tanácsos befolyása alatt semmi körülmények között sem akar beleegyezni a házasságba. Lillien nagy harc után végre mégis megszerzi apja hozzájárulását, sőt azt is eléri, hogy a miniszter fogadja a parkett-táncost. A találkozás alkalmával a miniszter Billt nagyon megszereti. De ekkor már maga Bill támaszt nehézségeket döntő akadályt: a lelkiismerete nem engedi, hogy a leányon keresztül fényes jövőhöz és még nagyobb vagyonhoz jusson. De még ennél is mélyebb az oka annak, hogy nem tud lemondani a szabadságáról, a nagy *centrifugális lendületről. Nem akar visszatérni a polgári világba, bár a leányt nagy és őszinte szeretettel szereti. Kiszakítja magát a ránezve szinte fojtogató környezetből és egy Olag nevű repülővel Délamerikára fel száll el.*

Ez a darab meséje, amelyet egy pár markáns figura tesz még színesebbé. Különösen egy piros napernyős hölgy figurája van igen jól megrajzolva. A piros napernyős hölgy egy anyát személyesít meg, aki a háborúban két fiát veszítette el, aminek a hatása alatt megőrült. A darabnak az a jelenete, amikor ez az örült anya vigasztalja az egyedül maradt Lillient, igen nagy sikerre számíthat. A piros napernyős hölgyben nyilvánul meg a legtragikusabban a háború által megsebzettek nagy fájdalma és kétségbeesése. Ez a női alak egy nagy tiltakozás minden háború ellen, amely tendencia különben is egyik létkető eleme Manólovics rendkívül érdekes darabjának.

g. d.

Külföldön is érdeklődés előzi meg Pekics Petár új könyvét. Pekics Petár városi könyvtárosnak — mint már megírtuk — most van sajtó alatt a »Vajdasági horvátok története« című munkája. A fiatal szubotical író nagyérdeklődésű történelmi műve iránt, nemcsak itt, hanem külföldön is nagy érdeklődés nyilvánul meg és Pekics Petár több érdeklődő levelet kapott már eddig is Prágából, Berlinből és Lipsceből.

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Az én életem. Tulságosan prózai sorok vannak benne s a rim kedvéért koncessziókat tesz a magyar nyelv tan rovására.

Nimfia. A történet tulságosan naiv s a verselés technikája is kezdetleges.

Macska-história. Maga a történet jó, a kidolgozása azonban elárulja, hogy gyakorlat nélküli kezdő írta, de úgy sejtjük, kapunk mi Öntől jobb dolgokat is.

Az emlékek kísértének. Várjuk az igazit. Ez nem az.

Ami tönkrement és mégis él. Nem a mi igényeinkhez szabott.

Napok, órák. Nincs benne semmi, amire azt lehetne mondani, hogy hibás vagy rossz. Ilyen hangulatokban azonban valami utszerűnek is kellene lenni az után a biztató kezdet után, ahogy Ön elindult. A kéziratot egváre félretesszük.

J. Gabi. Kezdetleges kísérlet, nem üti meg a közhíltőség mértékét.

B. K. Néklülőzi a gyermekvers legfontosabb kelleit.

Egy híres amerikai drámairó bukása

O'Neill trilógiájának első része, a „Dynamo“, meghökkentette az amerikai közönséget

Mikor Shaw még kéziratban elolvasta O'Neill »Különös köztájkát«-át s megkérdezték tőle, mit gondol a darabról, Shaw mosolyogva szölt:

— Ugy találtam, hogy az én darabom, a »Vissza Matuzsálemhez« — tulságosan rövid.

Aki a külföldi színházi eseményekre csak egy kicsit figyel, az is emlékezni fog arra, hogy Shaw »Matuzsálem«-je valóságos mammut a színházi délutántól a késő éjszakáig sem lehet befejezni.

O'Neill most egy trilógián dolgozik, amelynek első része, a *Dynamo*, a newyorki Theatre Guildben került színre, ebben a különös muzsahajlékban, amelynek majdnem templomi hangulatot adott a tervező építész, mert még a nézőtér egyes zugaiban is valósággal az egyházi zászlókra emlékeztető díszítések fogják meg a nézőt. A *Dynamo*-ban az ünnepezt amerikai szerző az emberiség nyomoruságát ragadja meg: *sem a tudomány, sem a vallás nem tudja az élet misztériumát megoldani*, — ez a dráma alapföndolata.

A »Dynamo« színhelye egy Newyork közelében fekvő sívár, kietlen falucska. Az ucca egyik során lakik a pap feleségével és fiával. A tulsó soron egy elektrotechnikus mérnök, feleségével és leányával. A mérnök istentagadó. A két férfi halálosan gyűlöli egymást, úgy hogy kész a drámai összeütközés váza: *Romeo és Julia* szerelme ismétlődik meg modern kiadásban. A leány vig, jókedvű teremtes, a fiu bár lá-

zadok az otthon szigora ellen, mégis olyan puritán természetű, mint szülei. (A lelkesnek ez a beállítása mesterkelt, mert az angolszász publikum kellemes, jó-modoru és nem zsarnoki, rideg, kegyetlen papokhoz szokott.) A fiu, aki a szülői ház terrorja és szerelme közt hanyódik, kétségbeesésében Istent káromolja, majd Nyugatra utazik, ahol szintén mérnök lesz belőle. Egy év múlva hazatér. Anyja már meghalt. A leány hitéségen vár rá, de a fiunak most már az a bálványja, ami jóvendőbeli apósáé: a dinamó. Beleszédül a gép irádátába s mikor a harmadik felvonás végén menyasszonya fölkeresi a villamos telepen, hogy szerelmével egészen magához láncolja, a fiu azt hiszi, hogy a dinamó láthatatlan szellem féltékeny a lányra s emílt zúg, dübörög eszeveszette. A mérnök és a dinamó addig meg nem értik egymást, ki nem békülhetnek, amíg a leány él. A fiu lelvi a leányt, átöleli a gépet, de a villamos áram megöli...

Ez a furcsa befejezés, amely a szimboliztikának létketlen, vad tulzása, meghökkentette a közönséget. A bemutató után a támadások pergőtűszerűen indultak meg O'Neill ellen. A mérsékeltbtek azt mondják a darabról, hogy a zseni és az örült közelszomszédok, de O'Neill határozottan az örültek közé tartozik s az író merészségének is van határa. A »Dynamo« megbukott s O'Neillnek jól össze kell szednie magát, hogy régi drámairó presztízsét visszaszerezze.

LOCARNO AZ IRODALOMBAN

Írta dr. Kemény István

Francia nő és német férfi kibontakozó szerelmének érdekes utját rajzolja új könyvében Suzanne de Callias, azaz, hogy inkább azt a kérdést veti fel, vajjon győzhet-e a századokon keresztül újra meg újra megerősödött ősi gyűlölködéseken két ember meleg vonalmának parancsoló ereje. Bruno Frank fogalakovított talán két év előtt hasonló kérdéssel abban az írásában, amelyet »politikai novellának« keresztelt el. A francia író most másik oldalról világítja meg a problémát ebben a kis regényben, amely *francia és német nyelven* áll az olvasóközönség rendelkezésére.

Az egész könyv nem egyéb, mint párhuzamosan futó, egymást kiegészítő két napló. Chamonixban az üdülők között talákozott egy francia nő és egy német férfi — *egyikük sem tudja, hogy a másik milyen nemzetiségű* — és a kialakuló barátság egyes fázisait mindketten papírra vetik. Suzanne de Callias könyvetek egymást felváltva, pontos időrendben következnek ezek a feljegyzések és talán ez az érdekes csoportosítás okozza, hogy egyhuzamban kell végigolvasni az egész történetet, anélkül, hogy közben le lehetne tenni a kézből.

Chantale, akit rendkívül vallásos és hazafias szeltemben neveltek gyermekkorában, egy Verdun alatt elesett tiszt fiatal özvegye és megtámadott idegeire keres gyógyulást a csendes, előkelő fürdőhelyen. Az üdülők sorában szinte minden nemzet képviselve van, természetesen a német is. Chantale meg is jegyzi, hogy ez az első alkalom a háború óta, amikor közelről lát németeket. Meg kell hagyni — mondja —, hogy mindnyájan nagyon korrektül viselkednek és egyikük sem vesz kést a szájába... De azért még sem kellemes érzés, amidőn valamelyikük a szomszéd asztalhoz ül. Hiába, hogy is mondta Bourget: *Háború, amely túlélt a háborút*... Ezalatt pedig Adalbert, a gróf Lipsicsalád sarja, aki a változott viszonyok következtében kereskedelmi pályán helyezkedett el és most szabadságot tölti Chamonixban, azon gondolkodik, vajjon nem vét-e a hazája ellen, amikor annak az országnak a földjén költi a pénzt, amely a világháború alatt annyi sebet okozott Németországnak és azóta is oly makacs gyűlöletet táplál minden iránt, ami német.

Ilyen hangulatban és gonolattvilágban élve találkozik össze a két fiatal teremtes. A nő orosznak hiszi a férfit, aki viszont megállapítja, hogy Chantale »finom tartózkodó viselkedése jellegzetesen német.« Különösen annak örül, hogy a nőben nyoma sincs annak a toladó kokettériának, amelyet a franciáknál oly kálhatatlannak tart és nincsen olyan nevenségesen kifejtve, mint a párisi nők, akiknek visszatartó szókása már Berlinben is utánzókra talál.

Néhány »véletlen« találkozás a parti ösvényeken, közös kirándulás a környező hegyekbe, önkénytelenül elcsattanó csók, egyik langyos este egymásrataláló hangulatában — és Chantale egyszerre csak nem ismer többé magát: a Sacré Coeur-kolostor egykori növendékére, aki előtt még huszéves korában is teljesen ismeretlen volt a szerelem ezer misztériuma, aki azután később, mint Royaumeont gróf felesége, mindig borzalommal gondolt azokra a percekre, amelyekben férje kedveskedéseit el kellett tűrnie, most egy önfelédlt pillanatban éjnek idején kinyitja szobájának ajtaját egy néhány nap előtt még ismeretlen férfi előtt. És hogyan történhetik, hogy az első tuámoros talál-

kozást a második követi és néhány felejthetetlen nap után jön a nagy meglepetés: a férfi nem orosz, amint hitte, hanem német, aki még hozzá végig is küzdötte a háborút a francia fronton...

Chantale gyömi megy. Bevallja nagy bűnét a francia papnak. A gyóntatóatya megkérdezi: — Mióta özvegy ön? — Néhány éve már, tisztelendő atyám. — És hányszor vétkezett hasonló módon? Először történt az életemben. — Akkor adjon hálát az Istennek, hogy eddig így tudott uralkodni vágyain és — minden mielőbb férjhez. — Chantale csodálkozott, jóval erősebb megleckéztetést várt. Hirtelen eszébe jut: a legfontosabbról eddig megfeledkezett. — De német volt az illető — mondja a papnak. — Német? — hangzik az egykedvű válasz —, bizony mostanában sokan tartózkodnak nálunk. Én is összetalálkoztam tegnap egygyel, aki éppen odaválok, ahol én egy évig fogságban voltam. Vannak ilyen érdekes találkozások. Remélem, azonban ez a körülmény nem okoz önnek gondot. Hígyje el, vannak becsületes németek és vannak becsületes németek. *Mint minden nép fiat között*. Nos, bánja meg bűnét és én megadom a feloldozást...

Adalbert szabadsága véget ért és visszautazik Berlinbe. Sűrűn leveleznek egymással, de mindkettőjük számára egyre türethetlenebbé válik az elszakadás. A férfi kieszközli, hogy cége Párisba küldje, s így ismét együtt lehet a szerelmes pár. Az intim találkozások újra megkezdődnek, Chantale és Adalbert sok boldog órát töltenek egymás oldalán és a férfi egyszerre felfedezi, hogy Chantale mennyire különbözik honfitársnőitől: annyira házias, hogy felvehetné a versenyt bármely német háziasszonnyal.

Lassanként egyre közelebb jutnak egymáshoz. Már nemcsak az érzékek fellobbanása köti őket össze, hanem keresni kezdik egymás gondolatait, megismerni egymás nézeteit. Harmónikus élet fejlődik ki közöttük, amikor egy napon — a férfi éppen Németországban tartózkodott — Chantale megdöbbenve eszmél rá, hogy barátságuknak következményei mutatkoznak. A kétségbeesés első huszonnégyórája után leül, hogy megírja Adalbertnek az eseményt és postafordultával jön a válasz: ne aggódjék, minden rendbe jön. És Adalbert bejelenti családjának, nősülni akar.

Az esküvő méla akkordjával végződik Adalbert és Chantale szerelmének története. A kiengesztelődési kísérlet meghiusult, mert előbbreválónak tartották a régi időkbeli ittmartad gyűlölködő frázisokat, mint két ember igaz barátságának ünnepélyes megpecsételését és két boldog élet megalapozását. *A háború, amely túlélt a háborút — ime tehát győzelmet arat Suzanne de Callias regényében*, amint hogy — sajnós — sok helyütt feltalálható még a rombolás nyomai minden Locarno és lefegyverzés ellenére is. Pedig talán most a világégés befejezésének tizedik fordulóján után itt volna az ideje annak, hogy megvalósuljon végre az a szellemi lefegyverzés, amely nélkül kétségtelenül befog következni a pusztulás, amelyet Spengler festett a nyugati civilizáció egére. A szellemi lefegyverzésre, a szellemi békekötésre alighanem itt az utolsó óra és ennek a mindenféle sürgöttet békekötésnek érdekében kell örömmel üdvözlölnünk Suzanne de Callias végtelen finomsággal, nemes gyengédséggel elbeszélte történetének megjelenését a kontinens két vezető országának nyelvén.

Történt ugyanis, hogy szörnyű saskajátás volt Tótágas országában. Az állatok pedig ott is olyanok, mint másutt és bizony a saskák lelegeiték a puha selyem-füvet az utakon, a réteken, de még az erdőkben is. És Tótágasban olyan ke-

Történt ugyanis, hogy szörnyű saskajátás volt Tótágas országában. Az állatok pedig ott is olyanok, mint másutt és bizony a saskák lelegeiték a puha selyem-füvet az utakon, a réteken, de még az erdőkben is. És Tótágasban olyan ke-

Történt ugyanis, hogy szörnyű saskajátás volt Tótágas országában. Az állatok pedig ott is olyanok, mint másutt és bizony a saskák lelegeiték a puha selyem-füvet az utakon, a réteken, de még az erdőkben is. És Tótágasban olyan ke-

TÓTÁGAS

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy furcsa ország. Ugy hívták. Tótágas. Azért hívták úgy, mert itt az emberek — csudák csudája — mindnyájan a fejükön jártak. Hogy pedig a sétálástól meg ne fájduljon az ember feje, puha pázsittal voltak beültetve az utak. Persze a réteken, erdőkön is selymes fű nőtt. Szép ország volt ez a Tótágas, de tudja Isten miért, még sem voltak boldogok ott az emberek.

Történt pedig egy napon, hogy a király gyönyörűséges leánya nagyon beteg lett. Megfájdult a feje a szegény királykisasszonynak és egész nap szomoruan, sirdogálva feküdt aranyos, gyémántos ágyacskáján. Nosza, elszomorodott a király is, meg az egész nép. Mert hiába hívták a hercegeket, grófokat, de még maga Bölcs Szamár se tudott segíteni a királykisasszony szörnyű baján. Utóbb díjat is tűztek ki. Országszerte kihírdették, hogy aki megleli a gyógyírt, megkapja a szépséges királyleányt. Na meg az öreg király halála után az egész birodalmat.

De hiába volt minden. Már-már gyászba borult az egész ország, amikor híre terjedt, hogy valami furcsa vándor jön a fővárosba szerencsét próbálni. De bezeg volt is nagy kacagás, mikor a vándor a városba érkezett. Az emberek kiszaladtak, akarom mondani, fejükön kiperdültek az uccára és lábbal mutogattak rá:

- Hihíhi, micsoda csodabogár!
- Hehehe, nézzétek, a lábán jár!
- Hahaha, ez aztán a maskara!

Igy kiáltoztak össze-vissza a tótágasbeli emberek. De az idegen rájuk se hederített, csak ment egyenesen a király palotájába. Ott volt csak aztán riadalom! A hoppmester azt sem tudta nevesse-e, vagy mérgeledjőn. Végül is azt mondta: hogy aki a lábán jár, annak elment az esze és ő bizony kidobhatja ezt a jött-ment bolond vándort. De a király meghallotta mi történik és elrendelte, hogy a vándort bocsássák be. Az idegen odállt Tótágas uralkodójának gyémánt trónusá elé. Illemtudóan meghajtotta magát, majd elmondta, hogy ő bizony ki akarja gyógyítani a nagybeteg királykisasszonyt. Tótágas uralkodója erre imígyen szólott:

— No, hát hallgass ide, te vándor. Ha három nap alatt kigyógyítod, neked adom a lányomat és halálom után az

nyolc férfi és két gyermek, azáltal, hogy a fákba kapaszkod-

Mi valamenyien szerencsésen megmenekültünk, t. illik tam jó ideig.

dalára fordítá. A víz befolyt s a bárka elsüllyedt s nem is lát-

lása szerint itélve — szél kerekedett s bárkánkat az egyik ol-

Körülbelül 8—9 óra tájban — emnyit gondoltam a nap ál-

előre, sem hátra nem mozdulhattunk.

legelőre hatvan láb magasban vagyunk a föld felett és sem

pás gyümölcsök volt. A mint a mért őt kivettük, láttuk, hogy

magam körüllevé, amelyek teljes virulásban voltak és pom-

De amint reggel lett, mindenfelől mandolafákka láttam

vizhővénynék gondoltam.

Az ötödik napon bárkam belekeveredett valamibe, a mit

földnyire el volt öntve.

vetkező napon jobbról és balról az egész ország több mért-

napján utazásomnak a Nilus érv nélkül kezdett dagadni s a kö-

szeptemberben a legnagyobb emelkedést elérte. A harmadik

kezd és csak október közepén megy vissza medrébe, miután

áradásáról s tudják, hogy ez a folyam augusztusban áradni

Bizonyára hallottak már valamit, uraim, a Nilus évenkénti

dolog jól is ment a harmadik napig.

rozlam, hogy bárkát bélek s vízen megyek Alexandriáig. A

Mivel az idő kedvező s a Nilus is eláradó volt, elhatá-

gadtam s velük utazom vissza.

azokat tartom meg, mint magamémbert, akiket utközben felto-

mélyzetemet, mint most már felesleges, elbocsátom s csak

ben szerencsésen eljártam; azt gondoltam, hogy összes sze-

Idete volt már, hogy Kairóba érjünk. Amint küldetésem-

mokat és szolgálatomba állott.

Csakhamar megergőztünk. A szelcsimáló oltagyta a mal-

gokat, amik velém szárazon és vízen törtétek.

zetem kifogy, ez aztán elbeszélhetné mindazokat a csodadol-

aztán használhattam. Ha egyszer hazamegyek s az én lélek-

Ez aztán pompás egy legény! Gondoltam magamban. Ezt

nom az orrom egyik lyukát.

let, hogy el ne fulladj mind a hét szelimalot, be kellett fog-

uramnak, a szelimalom tulajdonosának csináltam egy kis sze-

— Bocsánat kegyelmes uram, felett az ember, csak az

vagy talán maga a sátán vagy?

—Hej, micsoda dolog ez? Az ördög szállott meg téged?

mtkődnék, rákijáítottam a főkora:

Elbámulva ezen a dologon s azt véve, hogy itt nem a jök

Egyszerre elállt a vihar s mind a hét szelimalom megállt.

tünk, amelyek ágai minket ugyan elbirtak, de a bárkát nem birták volna el.

Ebben a helyzetben maradtunk egy hónapon át! Csupa mandolából éltünk, természetes, hogy vízben nem szenvedtünk hiányt.

Csak egy hó mulva kezdett a víz apadni. De ez is csak úgy történt, mint az áradás.

Midőn végre szilárd talajra léphettünk, az első kedves dolog, amit megpillantottunk, a bárkánk volt. Mintegy kétszáz ölnyire volt azon helytől, ahol elsüllyedt.

Miután mindazt, amire szükségünk volt, a napon megszáritottuk, elláttuk magunkat a legszükségesebb élelmi szerekkel a hajó készletből s megindultunk, hogy az utat ismét megtaláljuk. Azt találtam, hogy mintegy 150 mértföldnyire sodortattunk el a kertek és földek közé.

A hetedik nap végre megtaláltuk a folyót, amely most újra rendes medrében folyt. Elbeszéltek élményünket egy magasabb rangú tisztviselőnek. Szívesen segített ki bennünket s egyik bárkáján szállított bennünket tovább. Hat nap mulva Alexandriába értünk s onnan Konstantinápolyba hajóztunk.

(Folyt. köv.)

A sas és a pinyöke

A sas lecsapott a hegy lábához, kíváncsi volt, mi van lent a földön? Ahogy szétnéz, megpillantja a pinyökét. Szóba állott vele. Azt mondta neki:

— Repüljünk a magasba!

A pinyökének ugyan nem volt kedve a magasba szállni, de ellenkezni sem mert a sással, kiterjesztette szárnyát s repült a madarak királyával.

Repült, erőlködött a pinyöke, el is maradt minduntalan, végre ellankadt a szárnya és leült egy fenyőgyllyra... Pihegve szólt.

— De magas ez a hegy...

A sas pedig szállt, szállt, elérte a hegycsucst, el is hagyta s amikor már messzire járt tőle, könnyedén mondta:

— De alacsony ez a hegy...

De nem aludt, hanem a fillet oly figyelmesen tartotta a földön, mintha a legmélyebb pokol lakóinak beszédjét akarta volna kihallgatni.

— Mit hallatsz ott, barátom? szóltam öt meg.
— Szórakozásból azt hallgatom, hogyan nő a fil.
— És meghalod?
— Oh, horgyne!
— Akkor lépj az én szolgálatomba, ki tudja, nem kell-e majd valamit kihallgatnod.

A fűkő felugrott és kísérletéhez szegődött. Nem messze innen egy emelkedésen állt egy vadász, feje-vertével célozva s a kék levegőbe lövöldözve.

— Szerencse fel! Szerencse fel, vadász. Mire lösz te tulajdonképen? En nem látok semmit.

— Oh, én csak ezt a messze hordó puskát próbálom ki. Ott a strasburi dóm csucsán állt egy veréb, ép most löttem le. A ki ismert az én nemes vadász- és lövészenvedélyemet, nem csodálkozhatik azon, hogy azonnal az ügyes vadász nyakába borultam és nem kíméltem semmi áldozatot, hogy szolgálatomba vonjam.

Azután tovább haladtunk s végre Libanon hegye mellett mentünk el.

Itt egy nagy cédrus-erdő előtt állt egy durva kinezés hitvány ember, és egy kötelet húzott, a mellével az egész erdő körül volt kerítve.

— Mit húzol, barátom? kértem a fűkőt.

— Epuhítottam a vízemet és fejszémeket ottthon fejtettem. Most hát úgy kell magamon segíteni, ahogy lehet.

É szavakkal mintegy négyzetméterföldnyi erdőt egy ránk-fűszál, mint valami kis bokor, szemem előtt a földre rántottam. Könnyen kitalálhatták, mit tettem. Nem szalasztottam volna el a fűkőt, ha egész vágyomomba került volna is.

Amint innen tovább mentem s végre egyiptomi földre értem, oly nagy vihar keletkezett, hogy attól féltem, hogy szekeremmel, lovaimat s egész kíséretemet a levegőbe ragadja fel. Azoknak veszi oly gyorsan forogtak, mint az orsókerék a leg-ügyesebb fonó kezében. Nem messze állott egy legény, a ki terjedelem tekintetében Sir John Falstaffel sikeresen versenyezhetett, jobb orra-lyukát mutatva újával befűdte. A mint az ember szorult helyzetűnkét észrevette s látta, hogy az egész dalmásan állunk, megfordult felénk és tisztességteljesen, mint a katonák az oberster előtt, levele elöttem kalapját

Paprika Jancsi szomorú nótája

Kis fiúk, kis lányok
Hallgassatok rám most!
Ismeritek bizonyára
Jó Paprika Jánost.

Piros a ruhája,
Fegyves a sapkája,
Ha megnyomják, csattog,
A csinnadrattája.

Mi is történt véle?
Figyeljete jók rám.
Róla pedzem, róla zengem
Itt kezdődő nótám.

Jó Paprika János
Derék egy legényke,
Garaboncás Tóniékna!
Lakott egy szekrénybe.

Ott szokott bujkálni,
Hol ülve, hol dülve,
Hol meg éppen széttárt karral
Orrhegyre terülve.

De ez még csak hagyján!
Nehezebb a sorja,
Garaboncás Tóni gyerek,
Ha gyomron nyomkodja.

Kinjában nyikorog
És csattog veszettül,
Hallanátok, kifutnátok
A világból ettüől!

Jó Paprika János
Bár a csontja fából,
Elégeli, nem kér többet
Ebből a tréfából!

No, nem is csodálom!
Ennyi bajjal élni!
Melyiteknek volna kedve
Szegénnyel cserélni?!

Hát mit gondol már most
Jó Paprika János?
Ó biz elmegy, itten hagyja
Ezt a cudar várost.

Velem illedelmesen beszélj!
Pall libát őriz a tőparton.
Pesti Pista levelet ír énnekem.
Tibi bikavadalról álmodik
Pap áll az emelvényen.

Rejtett nevek

Harapófogó.

Se nem élcs, se nem haragszik, mégis mindig harap, mi az?

Asztal.

Négy lába van, még sem jár, mi az?

Trefás kérdések

menyek lettek az utak, mint másutt és lassan-lassan minden kinek megfűdült a feje. Már a népek is jaszgattak, hogy de jó is volna, ha a lábukon járhatnának. Atkozattak a gonosz hoppmestert, aki elűzte a bölcs királyt és a jó királyt-ányt. No de nemcsak atkozattak, hanem el is csapták az új-donsult királyt és egész Tótágas elzarandokolt az arany szobor megengesztelni a királyt és szépséges hitvészt. A szobor azonban nem kelt többé életre, de az emberek mégis megtanultak tőle a lábukon járni és menten elhunyt mindenki nek a fejfájása.

Azóta mindenki tisztelteljesen leveszi a kalapját, ha elmegy az aranyoszobor előtt, amely azóta a Jóság és a Bölcsesség szobrának neveznek.

Tótágasban most már csak egy ember jár szegényszenire a fején és ez bizony nem más, mint a furlangos, gonosz hoppmester.

gyulását. A fehér egérket azonban, mintha csak a föld elnyelte volna, nem találta sehol.

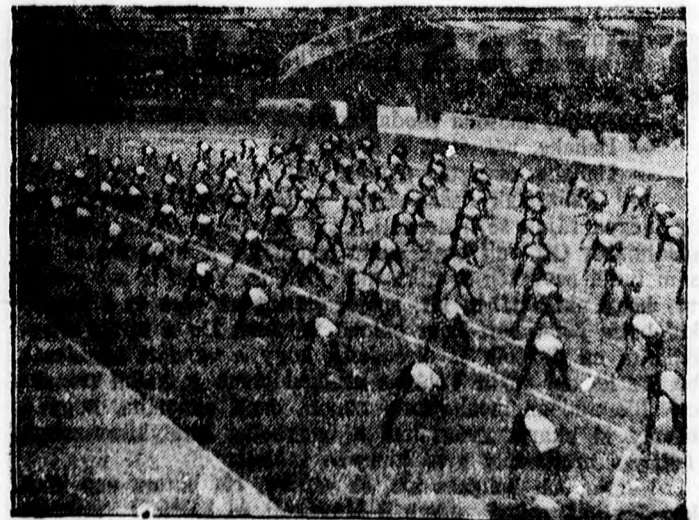
Egyszerre azonban ismét előtte volt, egy nagy darab gyémánttal a két első lába között.

— Jutalmul, hogy oly szerény és okos volt a kívánságod, ezt is neked adom, — szólt és azzal végleg el is tűnt az ámuló macska elől.

A gyémántot azonban otthagya. Akkor volt, mint egy nagyobb fajta dió. S ugyan mit gondoltok, mit csinált a macska egy ekkora kincsel?!

Hát bizony odaadta a szegény embernek, aki ugyancsak nem volt sánta többé, mert a fehér egérke a macskával együtt őt is meggyógyította. A gyémánt árából egy szép kis birtokot vásárolt és így most már nem kellett a gyárba eljárnia, hanem egész nap a saját földjén dolgozhatott.

A gyermekek pedig a hatalmas kertben most már igazán jókedvvel játszadoztak a derék macskával, aki, mióta meggyógyult, ismét maga szerezte meg a pecsenyének valót. Mert nincs izesebb falat annál, amit magunk szerzünk.

Sportünne

Legutóbbi feltörök helyes megjelölése: *Négyzet, Csontok, Szines.*
 Hejlesen feltették meg: Barsi Piri, Novák Boriska, Novák József, Novák István, Kovács Veronka, Pék András, Tóth József és Palika, Róth Gyula és Palika, Steiner Áll, Horváth Erzsébet, Svammer Lili, Uvári Panni és Bandi, Szabó Margitka, Vass Rózsa, Berger III, Farkas Ica, Szűcs Béla, Poteremann VIII, Hartner Lujza, Juvász Manó, Komló Csöpp Lúcia, Grochardt Poláczek Imre és Laci, Kohn Vilmos, Sárkány Emília, Börczi Gizzi, Dávecskó Andás, Pojzár András, Kukavina Domotör, Friedmann Marci, Sübinger Imre, Vilhelm Zsuzsi, Csányi Katica és Margitka, Pintér Katica, Brückner Laci és Gyuszi, Gottlieb Emil, Patáki Böske, Simovics Ilonka, Pakay Ilonka, Góvány Péter, Kollár Jolánka, Horváth Károly, Ferenetz Katica, Obédar Emmike, Hornvák Irénke, Handler Annuska, Schlie-singer Jancsi és Gyuri, Szarka Erzsike, Varga Irénke, Sőt Macea,

Balázs bácsi postája

Zyava jószákok.

ember, sem az állat, egyik sem túri meg a maga közelében a nyomában és a hulladékok falja fel. De nem is szeretni sem az állatot. Ott sompolgók karavánok vagy nagyobb állatok is mindig csak dögöt kap, olyan ételt, amit más állat meg-e nem eszik, ahogy az oroszlan mondotta, a hiéna azóta ötem a példát? Jól van. De akkor ezentúl csak dögöt ehess!

— Hát te mindig csak akkor kerülsz elő, ha én már meg-de egyszerűen aztán nagyon megharagudott.

Az oroszlan egy darabig türe a hiéna haszonlatlanságát, kapartani meg, jó részét el is dugta szűkbe napokra. pedig ugyan kivette a részét, így kezeztél mennél jobb falatot hogyan segít, milyen veszedelmekben forogt. A példából öte ellentét, ott termett és nem győzőt dicsekedni vele, szontalan állat elbűjt valamire, de mihelyt az oroszlan meg-hogy a hiéna segítsen neki. Amíg a küzdelm tartott, a ha-még az elefantól sem jédt meg. Hanem azt hiába várta, oroszlan bátran harcolt, ahogy az állatok királyához illik. De mikor tette került a sor, elfeledte, mit ígért. Az példát és ha megtámadnak, veled harcolok, — ígerte a hiéna. — Mindennél ott leszek melletted, segíték felhajtani a-tok királya beleegyezett, hogy ezentúl együtt harcoljanak. A hiéna addig könyörögött az oroszlanak, míg az álla-

Az oroszlan meg a hiéna

igy már könnyen megfoghatta a kelepcébe jutott kis egér-két. Meg is ette mindjárt jóízűen és ismét vidáman játszoga-tott egész napon át a gyermekekkel.

A szegény ember is vidáman jött haza a nehéz munká-ból, mert tudta, hogy otthon jókedvvel fogadják.

Igy volt ez napról-napra, míg egyszer csak úgy hozták haza beteg a gyermekek édesapját. A szegény ember oly szerencsétlenül esett le munkaközben, hogy a lábát eltörte s bár lassan felgyógyult, annyira sánta maradt, hogy mun-kát sehoh sem kaphatott.

Nem volt többé aki kenyeret keressen és a sánta macska hiába hívogatta játszani a szomorú és éhes gyermekeket. Velük busult a jószívű macska is és egyre azon jár taz esze, hogy hogyan is segíthetne rajtuk.

Busult a sánta macsaka és nem izlett többé a finom egér-pecsenye sem, pedig már egyedül is ki tudta nyitni a fogó ajtaját. Csak éppen, hogy az éhség ne kinozza, evett pár falatot.

Hát egyszer egy gyönyörű kis fehér egérke került a ka-lepcébe! Ez, mikor meglátta a macskát, könyörögni kezdett: — Jaj, ne egyél meg! Ne egyél meg! Hisz nem vagyok én akármilyen egér. A hatalmas Cincogó király fia vagyok s ha megkönyörülsz rajtam, meghálálom.

A sánta macska jóízűt nevetett.

— Ugyan mit tehetnél értem, te kis gyámoltalan? — szölt inkább szánakozva és rögtön el is engedte a kis fehér egéret.

A kis fehér egérke hálásan nézett a jószívű macskára.

— Nem hiszed, amit mondtam, annál szebb, hogy mégis elengedted. De kívánj csak akármit, majd meglátod, hogy teljesítem. Ha akarod, hát királlyá is teszlek, arannyal, ezüst-tel bőven elhaltmozlak.

A sánta macska sóhajtott és szomorúan mondta:

— Sohasem vágytam én kincsre, dicsőségre. Legnagyobb földi kincs a jó egészség. Oh ha szegény, jó gazdámval együtt ismét egészséges lennék!

Hát alig mondotta ki e szavakat, a sánta macska nem volt már sánta többé. A lábát mintha kicserélték volna, futni kíváncskozott s a macska jókedvében mindjárt körül is futotta az udvart.

— Oh, ha a szegény jó gazdámval is így történt volna! — sóhajtotta most már boldog reménységgel a jószívű macs-ka s a kis egérkét kereste, hogy megköszönje neki a gyó-

egy fióko fejtűt s nagyon mélyen látszott aludni.

Egyik napon nem messze az utól, nagyon szép gyepen Azután sok városon, sok országban mentünk keresztül.

akar-e nálam szolgálni! O hajlandó volt s felfogadtam.

Ez a kenyérlító tetszett nekem s kérdeztem tőle, nem szűksekem, akartam mértekeim.

Állant. A sulyok által lábam gyorosságát, amire most nincs

tantánnapoly fele vettem utamat, mert itt akartok szolgálatba

dig egy előkelő urnál szolgálaltam s ma bucsút vettem. Kons-

— En — felele ő, — egy felőrdája futok Bécseből, ahol ed-

tom? S miért neheztel futásodat ilyen sulyval?

Csodálkova káltak rá: »Hova, hova oly gyorsan, bara-

mindégnyik lábam vagy ötven fontnyi ólomsuly volt.

eltávoztunk, látok egy kis zinzár emberkét torony iránt futni

Amint ugyanis Konstantinápolyból néhány mérföldnyire

közben meg néhány hasznos taggal növeltem szolgálaim szá-

Nagy fényel és kísérettel hagytam el a szarazföldet. Ut-

titokban kellett maradnia.

ügynök Kaitóvan való elintézésére használt fel, aminek örökre

valamint a francia követek ajánlották, egy nagy fontosságú

A nagy ur, akinek engem a római császárt és orosz cárt,

Európába utolszor visszatartam.

történetet mondani, ami néhány hónappal előbb történt, hogy

Mint hogy még elég idők van, drága barátaim, hogy az

ügynök nyakát kitékerjük, el akarok önkérek egy különös

Szó néhány ezermesterről, akiket a báró szolgálataiba fogadott

NEGVEDIK TENGERI KALAND.

Elindul döcögve
Kora hajnaltájba,
Garaboncs Tóni gyerek
Horkol még az ágyba.

Kimászik nagy bajjal,
De vacog fafoga
S a szép piros bugyogója
Az is, az is oda.

Lépked óvatosan.
Nyitva áll az ajtó.
A küszöbön utját állja
Egy kerek szakajtó.

Egy fél téglá áll ott,
Arra rátelepszik.
Onnan ugyan tovább nem me-
Mig meg nem melegszik.

Megkerüli szépen
Mielőtt baj lenne
S tyuketető gazdaasszony
Bármít észrevenne.

Jó Paprika János
Ilyenformát gondol.
Am mögötte ekkor már uj
Veszedelem tombol.

Aztán usgyi neki,
Neki a lépcsőnek.
Mányatthomlok gurul rajta
S vágódik egy könek!

Tóniék kutyája
A haragos Bodri,
Mindenáron megakarja
A szökevényt fogni.

Szédeleg a feje,
Borzongatja a láb,
Hegyes orra legvégiről
Lejött kicsit a máz!

No, ha meg akarja,
Nem sokat cifrázza.
Jó Paprika János urat
Bőriből kirázza.

De talpra áll legott,
Vissza nem retenti.
Garaboncs Tóni elől
Életét megmenti.

Torkon is ragadja,
Széjjel is harapja.
Szegénykére nem ismerne
A tulajdon apja.

Ha már elkezdette,
Dehogy hagyja abba.
Kisántikál meredt lábbal
A tágas udvarba.

De még ez sem elég.
Kivégzi egészen.
Facsontjait ezerfelé
Szórja a szeméten.

Egyet-kettőt döccen
És már uj galiba.
Belehuppan földbeásott
Uzstató vályuba.

Garaboncs Tóni
Jó Paprika Jánost,
Az itélet napjáig se
Találja meg már most!

Ráleheltem imádásom,
 És elűnik kis virágom:
 Imámmal felszáll az Égbe
 S leestél az Ur elébe.

Szeretem a hóvirgot.
 Minden szája legyen áldott!
 Kelt szivemben legszebb imát,
 Minden nap kenyerem
 Ó üzi el a telet,
 Vele jön a kikelet.
 Kedvencem a kék ibolya,
 Mert ő a tavasz mosolya.
 Napsugaras szép tavaszt
 Szivemben is ő fakaszt.
 De tén jobban az orzont,
 Mikor bontja lila lombját:
 Csalogányos alkonyon,
 Fohász kel az ajkamon.
 És ha jön a Tél — a zordon,
 Jégvirág nyíl ablakomon:
 (Égből szállott szent csoda,
 Mit égi kéz hint oda!)
 Aldást szórnak ajkaim.
 Nagyanyó sírhantjain
 Szivemben szent halál érzek
 Hogyha ösztrózsát nézek,
 Buzavirág közt terem.

Kedvenc virágaim

HABOSTORTA
 JO. GYERMEKNEK.
 Subotca, 1929. Aprilis 21.
 A BACSMEGYEI NAPLO vasárnapj inyen melléklete
 16

A sánta macska

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagyon szegény ember, aki, mikor a felesége meghalt, s a hét gyermekével özvegyen maradt, így szólt a tarka macskájához:

— Gyermekeimre, a kis árvákra, ezután neked kell vigyáznod, míg én egész napomat munkában töltöm. Játsszál szépen velük, hogy ne szomorkodjanak.

A macska megígérte. Hogyne, hiszen jó gyermekek voltak, szótfogadtak, szerettek játszani, könnyű dolog lesz hát reájuk vigyázni.

Reggel, mikor a gyermekek felébredtek, a tarka macska mosdatta meg a kissebket. Mariska, a legnagyobb lány pedig felöltöztette őket. Majd egész nap az udvaron játszadoztak s a tarka macska ugyancsak kitett magáért, hogy a gyermekek ne szomorkodjanak az édesanyjuk után. Csak a mig megették az egyszerű ebédet, amit Mariska főzött kis testvérkéinek, azalatt volt a tarka macskának is némi pihenője s juthatott ő is egy kis egérpecsenyéhez.

Am egyszer játék közben úgy rálépett az egyik gyerek a macska lábára, hogy az szegény örökre megsántult tőle. A legnagyobb baj azonban az volt, hogy nem tudta többé az egeret megfogni. Tán éhen is halt volna, a gyermekek azonban juttattak neki a saját ebédjükből. A macska megköszönte, meg is ette szépen, mégis napról-napra szomorubb lett. Mind kevesebbet játszott a gyermekekkel és ha csak tehette, kiült a ház elé buslakodni.

Észrevette ezt Mariska és egyszer megkérdezte:

— Mondd meg, te sánta macska, miért busulsz mindig ebéd után?

— Már hogyne busulnék, — felelte a macska — mikor oly régen nem ettem már egérpecsenyét.

Busulni kezdett erre Mariska is. S a gyermekek is mind együtt busultak a sánta macskával.

— Jaj, hogy is lehetne a szegény macska baján segíteni? járt folyton az eszükben.

Megkérdezte este az édesapjuk:

— Miért busultok úgy mindnyájan, gyermekek?

— Már hogyne busulnánk, — felelte Mariska szomoruan — mikor a szegény sánta macska is buslakodik. Amióta megsántult, nem foghat magának egeret, pedig úgy vágya egy kis egérpecsenyére.

Szucs Béla Szarajvo
 Berki III
 Hegedu
 EEE
 EEE
 EEE
 EEE
 EEE
 feher
 V
 V
 V
 V
 V

Rejtőrb

Oláh Fyá: Szoralmasan kell írni, Pálai Magda: Ne feledkezz téve el, megkésztetek. Mindig azon a héten küldjétek, amelyiken meg-jelenik. Már másodsor kéklik a lapotok. Hevessy Manelka: Dehogy haragszom. Nem kaptam meg a lapodat. Pálly Jolánka: Örmömel fogadtak a Habostorta táborába teged is. Leveleldre itt fogok vá-Iszolni. Schlessinger Imre: Csak legyetek türelmemmel. Takács Katica, Mendler Etelka: Írtatok meg a pontos címeket megégyeszter Pákay Honának, de ne felejtsetek ki a város nevet sem megírni. Azért nem tud választani, mert nem írtatok meg, hova valók vagytok. Gottlieb Manelka: Nem kaptam meg, azért nem közöltem. Csányi Katica: Na-azon fogok örülni, csak írtatok. Wilhelm Zsuzsi: Rád is fog sor ke-Orulok, hogy ti is bejöttetek a Habostorta táborába, csak pontosan küldjétek a megfajcskéket. Kohn Vilmos: Ha a neved a megfajcské-közöt van, akkor jól felejtetted meg. Juhász Manel: Legközelebb Borsi Piri: Ha van kedved hozzá írd, ha nincs küld el a másikat és azt már úgy írd, ahogy kértém.

ÜZENETEK.

A jutalomkönyvet Rill Antal és Margit, Haan Imre, Pick And-Bab, Gerber Magda, Biró Jenőke, Trungel Lajos, Birchim Hajnal, Berger Kati, Lányi Steli, Rosenzveig Kati, Kerekes Katica, Bránka Juliska, Berky III, Piri Mariska, Haan Imre és Oszl, Reich Vera, Kinder Béla, Roszmann Rózs, Makó Irénke, Róza Sándor, Kovácsrika, Cuié Ivan, Szalkity Mica, Sárányi Eva, Rill Antal és Margit, Magda, Balogh Annuska és Aranka, Tóth Imre, Oláh Eva, Zárts Sa-Horváth Ella, Knopf Manel, Basch Pál, Suli József, Tili Juci, Pataki Antal, Lathovics Ilonka és Péterke, Pálly Jusztika, Bordás Lajos, dorka, Olasz Sárka, Kerekes Eszterke, Hevessy Manelka, Surányi Pálly Jolan, Rencsár Mihály, Kartlicher Feri, Gied Manelka és Nan-

REJTETTKÉP

Hol van a tehénpásztor?

— Hát az bizony elég baj, kislányom! — szólt a szegény ember s most már ő is együtt busult a gyermekekkel, meg a macskával.

— Jaj, hogy is lehetne a sánta macska baján segíteni? — forgatta most már ő is az eszében, mig egyszer csak vidáman a homlokára csapott és felkiáltott:

— Megvan már! Hát csinálok neki egérfogót!
 Rögtön drótot szedett elő, pálcákat faragott és csakhamar kész is volt már a szép kis egérfogó. A gyermekek azt sem tudták, hová legyenek a bámulattól.

Még az éjjel fel is támasztották az egérfogó csalóka ajtaját és reggelre, mire a gyermekek felkeltek, egy kövér kis egérke volt benne. Az ajtó csukva volt s az egérke hiba igyekezett, nem tudott belőle többé szabadulni.

Édesapja kinyitotta a kis csapóajtót és a sánta macska

Baj van Hollywoodban

Megbuknak az európai filmsztárok, haza küldi őket a beszélő film

Newyork, április.

Bajok vannak Hollywoodban. Amióta a film megtanult beszélni, nagyon hangos lett a szava és állandóan a külföldi csillagokkal és rendezőkkel zsörtölődik. Rábészeli őket, hogy siessenek haza, amíg jó dolguk van, mert különben ő fogja kiadni a parancsot.

Párisról mondják, hogy ott mindennek szinte márholnapra változik a divatja. Hollywoodon csak a film divatja változik, de ez aztán *percrel percre*. Még alig ült el az európai filmgyárosok dühe, hogy legjobb sztárjaikat és rendezőiket mesés ajánlatokkal Amerikába csábították és ugyanazok a sztárok és rendezők máris uton vannak visszafelé.

A film ugyanis megtanult beszélni, de a külföldi sztárok nem. Legalább is angolul nem. És Hollywoodnak ma ez kell. Kifogástalan, jócsengő, angol beszéd. Amerikai beszéd. És amerikai szinészek és szerzők és rendezők. Lehet, hogy az ár rövidesen újra megfordul, de egyelőre csak apályról van szó. És Pola Negri már Európában haragszik Hollywoodra, ahol nem értették meg a tehetségét. *Putty Lia* szintén Európában leplezi le Hollywoodot. A híres *Conrad Veidt* szintén Európában van — szabadságon, bár az is igaz, hogy a szerződését még nem újították meg. *Erich von Stroheim* nemrég kezdett hozzá az új *Gloria Swanson*-filmhez, de még nemrégiben már abban is hagyta és már másikat rendező lépett a helyébe. *Eva von Berna* mindössze egy képet játszott *John Gilbert*-tel és máris utban van Berlin felé és a kisebb csillagok egész sora követi példáját. Mert a beszélő film *csillaghullást idézett elő Hollywoodban*.

A dolog olyan hihetetlen és groteszk, hogy a hollywoodi és newyorki filmkolóniák tagjai csak akasztófahumorra beszélnek róla. Egy nagyon tehetséges fiatal francia színész, aki négy hónapja még statisztá szerepet sem tudott kapni, ezeket mondta:

— Párisból vittek Hollywoodra és onnan ide hoztak egy kisebb szerepre. Mikor kész voltam vele, itt maradtam, mert itt is filmeznek és én jobb szeretem Newyorkot, mint Hollywoodot. De semmit sem tudok kapni. Csak amerikaiakat és angolokat használnak. Még a néma statiszták is angolok, mert beszélő filmen játszanak. És hiába mennék Hollywoodra, ott ugyanaz a helyzet. Ha pénzem volna, már régen Párisban lennék, de hát így...

És kiindulni szaladgál, ha majd nagyon letört, elmegy pincérnek, vagy valahogy visszaszökik Franciaországba. A Metro-Goldwyn-Mayer-filmgyár külföldi sajtóosztályának vezetője így nyilatkozott:

— Két évvel ezelőtt a külföldi sztár, rendező, szerző még divat volt Hollywoodon és Amerikában. És hát tudtak. Jók voltak. De ma már nem jók. Mert a beszélő filmekben sokkal többet keresünk, mint a némákon és így minden gyár minél több beszélő filmet akar gyártani. És erre nem jók. A sztárok sem tudnak angolul beszélni, a rendezők nem ismerik a beszéd finomságait, a szerzők pedig nem tudnak angol dialógust írni. Különböznek ezek még a legszerencsésebbek, mert fordítani lehet őket, sőt valószínű, hogy külföldi darabokat is filmre viszünk, de ebben is a fordítóknak lesz szerepe. Persze, az exportra is gondolni kell és ezért régi, néma filmeket is fogtak csinálni, a beszélő filmeknek pedig néma változatait próbáljuk a külföldnek eladni. De ezeket a néma változatokat ugyanazok csinálják, mint a beszélő képek, míg a régi néma képekre a most Hollywoodban élő idegen színészek egynegyedrészre is elég volna, ha — kizárólag őket alkalmaznák. De miért alkalmazzuk csak őket? Van elég amerikai színész is...

Persze ez nem mind szentírás, mégis sok igazság van benne. És ez az igazság máris erősen érezteti súlyát. Ugy volt, hogy Max Reinhardt fogja rendezni *Lillian Gish* legújabb képét. De közbejött a beszélőfilm és mikor Reinhardt Hollywoodra érkezett, kifogásokat emeltek a már megbeszélte Hugo von *Hollmans-thal*-mese ellen. Aztán más bajok is akadtak, amíg végre Reinhardt elkedvetlenül odthagya Hollywoodot. Reinhardt neve és tudása olyan nagy értéket képvisel, hogy lehetséges, még lesz a dologból valami, — bár nem valószínű.

Uj arcok, az amerikai színpad ismert vagy kevésbé ismert színészei jelennek meg egymás után a filmen. *Jeanne Eagels* és *Fannie Brice* már egy-egy nagyszerű képen szerepeltek. A Paramount legújabb beszélő sztárja pedig *Ruth Chatterton*. Ezelőtt a színpadnak volt kischbrangu csillaga és igaz, hogy nem nagyon szép és hogy a játéka is sok kívánnivalót hagy hátra, de a mikrofon nagyszerűen fogja fel a hangját — ami nagyon fontos — és így gyors egymásutánban *hat filmen játszott*. A régi híres sztárok pedig ténylegneknek, amíg a szerződésük lejár. Aztán — mehetnek vissza Európába.

Igaz, hogy nem mind, de majdnem mind. *Bánya Vilmának* például nagyon biztos a pozíciója. *Grete Garbanak* is. De *Bánya Vilma* kivételével senkinek sincs életbiztosítása, akár színésznőről, színésznőről vagy rendezőről legyen szó. Mert még a mozi legnagyobb

hatalmasságainak is meggyöngyült a helyzete Hollywoodban. Akármilyen hihetetlennek hangzik, egyre hangosabban rebesgetik, hogy maga a film legnagyobb karakterszínésze, *Emil Jannings* is rövidesen távozik Hollywoodról. Mert akármilyen nagy színész is Jannings, a mozimágnások nem tévesztik szem elől, hogy például a lányosarcu *Buddy Rogers*, aki soha Jannings művészetét nem fogja megközelíteni, sokkal nagyobb kasszasiker, mint a német mester. És *Buddy* valahol egy kis amerikai faluban született.

Még *Murnau* és *Lubitsch sorsa* is bizonytalan, hát még a kisebbeké. A pár év előtt alig ismert, de amerikai direktorok, mint *Monta Bell*, *Clarence Brown* stb. jöttek divatba, a sztárok közül pedig a *Nancy Carroll*-ok, *Buddy Rogers*-ek és *Ruth Chatterton*-ok.

Az amerikai filmek pedig új nevekké, új arccokká fogják henepesedni. De ez már megszokott dolog a mozi körül. A régiek még egy ideig próbálkoznak, néha még látni is fogjuk őket, aztán végleg eltűnnek és feledésbe mennek. *Tíz év múlva alig fognak emlékezni rájuk*. Ami pedig már nem is annyira mozi, hanem közönségesen élet.

K. S.

FILM-HIREK

A »Négy ördög« Londonban, F. W. Murnau. A Fox híres rendezője másfél évi munka után befejezte a cirkuszvilágban játszódó filmjének felvételeit. A Hermann Bang »Négy ördög« című híres regénye után összeállított manuskript főszerepét Janet Gaynor.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, április 21.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vízállásjelentés. 12: Pontos idő. 12.05: A Gárda-zenekar hangversenye. 17: Vasárnapi délután egy horvátországi faluban (énekes, zenés életkép). 20: Az égbolt áprilisban. Dr. Vojislav Misković előadása. 20.25: A »sevilai borbély«. Operaelőadás a Studióból.

LJUBLJANA 9.30: Templomi zene. 11: Rádiókoncert. 15: Pontos idő. 15.30: Humoros előadás. 16.30: Rádiókoncert. 20: Templomi énekek. 21: Rádiókoncert. 22: Hírek, pontos idő.

ZAGREB 11: Délelőtti zene. 20: Operai előadás. WIEN 10.20: Orgonahangverseny. 11: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. Közreműködik: Wanda Achsel Clemens kamarazene. 16: Délutáni hangverseny. 18.20: Kamarazene. 20.15: Johann Strauss »Wiener Blut« operettjének előadása.

BERLIN 11.30: Délelőtti hangverseny. 20.45: Esti hangverseny. 22.20: Dajos Béla zenekarának hangversenye.

BRESLAU 9: Gramofonzene. 12: Szórakoztató zen. 15.50: Richard Cohn főkantor zsidó egyházi dalokat énekel. 18.45: Olasz operaszíndarabok. »Schlesisches Himmlerich« hangjáték.

BRNO (Brünn) 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 18.05: Németnyelvű leadás. Greta Kerbler operazene. 22.20: Katonazene.

KATOWICE 12.10: Zenekari hangverseny. 20.30: Esti hangverseny közvetítése Warszawából. 23: Táncczene.

LEIPZIG 8.30: Orgonahangverseny. 12: Déli hangverseny. 15: Gramofonzene. 15.30: Cseh népzene. 16: Paul Quensel »Minko« vígjátékának előadása. 17.15: Régi lantzene. 19: Mozart »Szókratész a szerályból«. 22.30: Táncczene.

MILANO 12.05: Jazzband. 16.45: Rádiókvintett. 18: Jazzband. 21: Egy opera közvetítése a Scala színházból.

PRAHA (Prága) 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 18.05: Németnyelvű leadás. Josef Schwarz dalestje. 19: Verdi: »Aida« című operájának előadása. 22.20: Katonazene.

STUTTGART 12: Tézene, gramofonzene. 14: Jancsi és Juliska. Mesejáték. 15.30: Áriák és duettek. 20: Esti hangverseny. 21.30: Vidám est.

BUDAPEST 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: Szimfonikus zenekari hangverseny. Közreműködik: Szabó Luiza az Operaház művésznője és Farnady Edith zongoraművésznő. 16: Rádió Szabad Egyetem. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.10: A Székesfővárosi Népművelődési Bizottság Beethoven-hangversenye a Pesti Vigadóban. E hangverseny szünetében kb. 18.30: Részleges sporteredmények. 19: Előadás a Studióból: »A Somosi Orfeumtól a Fővárosi Operettszínházig«. Kuplek, chansonok, dalok: egyfelvonásosok, jelenetek, régi gramofonlemezek. 21.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, sport-, ló- és ügétversenyeredmények. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Nancy Drexer, Charles Morton és Barry Norton játszóak, az utóbbi három új név, amelyek rövid időn belül világhírűvé fognak válni. Akit Murnau a saját filmjeinek a megjátszására kiválaszt, azok kétségkívül nagy tehetségek, amint azt Georg O'Brien és Janet Gaynor esete is bebizonyította. F. W. Murnau páratlan szeretete szociális témák iránt és e tekintetben is olyan nagyszerű drámai komplexumot ad, ami a filmhistoriában új dátumot fog jelenteni. A film newyorki világpremier után most került Londonban bemutatásra a sajtó és a publikum óriási érdeklődése mellett.

Dolores del Rio új filmje, »A hold leánya« című filmje, amelyben eddigi szerepeitől eltérően egy vadonban született egyszerű leány élettörténetét játssza. A délamerikai erdősegekben készült felvételeket J. Griffith Wray rendezte, aki állítólag egyszersmind Dolores del Rio új férjje volt.

Victor Mc Langlen kitérítése. Amerikában a bakfislányoknak saját hetilapjuk van, »The lucky Girl«, amelyben csak olyan cikkek és hírek jelenhetnek meg, amelyek az »életet megédesítik«. Kétségkívül olyan eredeti ötlet, amilyen csak a tengerentúl született meg. Többek között férfitypus-versenyt rendeztek, amelyben ezúttal Victor Mc Langlen, az ismert filmszínész, került ki győztesen. Elismerésül egy többszáz aláírással ellátott diplomát juttattak el hozzá, azzal a kéréssel, hogy továbbra is lehetőleg csak szimpatikus, de komoly szerepeket vállaljon.

Lucie Dorain Hollywoodban filmezik. A Fox Film meghívására Lucie Dorain Berlinből Hollywoodba utazott, hogy ott két filmben a Vampa-sztár szerepét eljátsza. A »vampa« szerepek kiválasztására Amerikában nagy súlyt fektetnek, hogy a film érdekességét azáltal is fokozzák, nehogy ezek a kevésbé szimpatikus, csábító nőtipusok gyakori fellépésükkel köznapivá váljanak. Lucie Dorain első filmjének nagy sikere van, úgy-hogy valószínűleg végleg Hollywoodban fog maradni.

HÉTFŐ, április 22.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vízállásjelentés. 12: Pontos idő. 12.05: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvintett. 20: Egészségügyi előadás. Dr. S. Stanković. 20.25: Kamarazene est. Slavenszki vonósnégyes. 21.30: Napi hírek. 21.40: Németnyelvű irodalmi előadás. 22.15: Tamburica zene.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő. gramofon. 13.30: Börzehírek 17: Rádiókoncert. 18.30: Cseh nyelvóra. 19: Francia nyelvóra. 20: Johann Strauss-est. 22: Hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 17.30: Hangversenyközvetítés az Europa Palace-moziból. 20.15: Hangversenyközvetítés Budapestről. Dohnányi-hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny Viktoria v. Schuller közreműködésével. 20.05: A Holles Madrigal egyesület hangversenye. 21.05: Állatok a zene világában. Az állatok hangja híres mesterek műveiben.

BERLIN 17: Délutáni hangverseny. 20: A színházi abc. Párbeszéd. 20.30: Szórakoztató zene. (Komor Géza.) 21.30: A jelen zenéje. Hanc Guttmann előadása zenei példákkal.

BRESLAU 16.30: Operettzene. 20.15: Bach Péter-dalok lantkísérettel. Utána: »A város és a vidék« című vígjáték közvetítése.

BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 17.50: Németnyelvű leadás Lidia Munk dalestje. 20: Esti hangverseny. Barangolás Anglián át.

KATOWICE 12.10: Gramofonzene. 16.00: Gramofonzene. 17.55: Délutáni hangverseny közvetítése. 20.30: Esti hangverseny közvetítése.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Néger dalok. 21: Katonazene. 23: Szórakoztató zene, táncczene.

MILANO 11.15: Gramofonzene. 12.20: Rádiókvintett. 16.25: Jazzband. 17: Jazzband. 23: Jazzband.

PRAHA (Prága) 11.15: Gramofonzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. Katonazene. 21: Zenekari hangverseny.

STUTTGART 12.15: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. Táncczene. 20: Fuvószekari hangverseny. 21.15: Kamarazene. Utána zenekari hangverseny.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. Közreműködik: Orosz Julia (ének), Garai Margit (celló), Pázmán György (zongora). 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házitriójának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: »Asszonyok tanácsadója«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: Séták a Nemzeti Múzeumban. 17.40: Nagyváradi Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 19: Német nyelvoktatás. 20.15: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Dohnányi-hangverseny. Közreműködik: dr. Dohnányi Ernő. Utána kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Bachmann jazzband.

KEDD, április 23.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos idő. 12.05: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 20: Gazdasági előadás. 20.25: Népszerű Jugoszláv zeneszerzők dalai. 21.25: Napi hírek. 21.30: Felolvasás humoros elbeszélésekből. 22: Rádiókvartett. 23: Népszerű harmonika és hegedű koncert.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő. Gramofon. 13.30: Börzehírek. 17: Rádiókoncert. 19: Német nyelvóra. 19.30: Közgazdasági előadás. 20: Színelőadás a Studióból. 21.30: Rádiókoncert. 22: Hírek. Pontos idő. 22.15: Külföldi átvitel.

ZAGREB 13.15: Gramofon hangverseny. 17: Délutáni hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. Elsa Pfohl énekesnő közreműködésével. 17.30: Zeneóra a gyermekek részére. 20: Richard Strauss-est. A Wiener szimfonikus zenekar hangversenye. Vezényel: dr. Richard Strauss.

BERLIN 16.30: Szórakoztató zene. 20: Kálmán Imre »Marica grófnő« című operettjének előadása.

BRESLAU 16.30: Kamarazene. 20: Kálmán Imre »Marica grófnő« című operettjének közvetítése Berlinből.

BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Hangversenyközvetítés Prahából. 17.50: Német nyelvű előadás. Hangverseny. 19.30: Részletek Em. Marsik a »Diákszerzem« című operettjéből. 21: V. Stech: »Kleinstadt-Traditionen« vigjátékának előadása. 22.30: Kávéházi zene.

KATOWICE 12.10: Gramofonzene. 17.55: Délutáni hangversenyközvetítés. 19.20: Verdi »Arlócsobák« című operájának közvetítése.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 16.30: Tarka zenés délután. 20: Szimfonikus hangverseny. 23: Táncczene.

MILANO 11.15: Gramofonzene. 12.30: Rádiókvartett. 13.35: Jazzband. 16.50: Gyermekkarének. 17: Rádiókvintett. 19: Jazzband.

PRAHA (Prága) 11.15: Gramofonzene. 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Fuvószekari hangverseny. 22.20: Kávéházi zene.

STUTTGART 12.15: Gramofonzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Filharmonikus hangverseny. 21: Hoboiken: Nr. 1001—1150 hangjátékának előadása.

BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Gyökössy Endre »Mesék és gyermekversek«. Előadja a szerző. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.40: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny.)

18.30: Mit üzen a Rádió? 19.30: Venczell Béla, a m. kir. Operaház művésznének »Kuruc Est-je. 20.15: Színü-előadás a Studióból. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, április 24.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos idő. 12.05: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 17: Mescóra. (Mica Bandić.) 17.30: Felolvasás. 20: Utirajzok. Amerikai indiánok között. 20.25: Esti koncert. 22.05: Napi hírek. 22.15: Szerb cigányzene.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő. Gramofon. 13.30: Börzehírek. 17: Rádiókoncert. 18: Jogi tanácsadó. 19: Szerb-horvát nyelvóra. 19.30: Opera átvitel. 22: Hírek, pontos idő.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 17.30: Schrammelzene. 20: Dvorák-est. Közvetítés Prahából. 22: Gramofonzene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. Nemzetközi délután. 17.45: Mesék kicsinyeknek és nagyoknak. 20.50: Tarka-est. Utána: Könyvi esti zene, közreműködik: Hilde Lorentz Neugebauer.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20: Amíról beszélnek. 20.30: Német mesterek ifjúsági művei.

BRESLAU 16.30: Alpesi hangok. 20.15: Szimfonikus hangverseny.

BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 17.45: Német nyelvű előadás. Heini Hein és Hugó Wieser hangversenye. 19.05: Fuvószekari hangverseny. 20: Kamarazene.

KATOWICE 16: Gramofonzene. 17.55: Délutáni hangverseny közvetítése. 22.30: Esti hangverseny. Szonáta-est.

LEIPZIG 12: Gramofonhangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Opera-duettek. 23: Táncczene.

MILANO 11.15: Gramofonzene. 12.20: Déli hangverseny. 13.35: Jazzband. 17: Jazzband. 22: Rádiókvintett. 22.30: Jazzband.

PRAHA (Prága) 11.15: Gramofonzene. 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Tamburahangverseny. 20: Esti hangverseny.

STUTTGART 12: Táncczene. Utána: Gramofonzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20.15: Esti hangverseny. Hilda Crevanna (szoprán) közreműködésével. 21.15: Herbert Schönlanck: »Der Tunnel von Goraje« hangjátékának előadása.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. honvédegyalgezed zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házitriójának hangversenye. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.40: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. Komlóssy Emma magyar nótákat énekel. 18.40: Rádió amatőrposta. 19.30: Olasz nyelvű előadás. 20: A Melles magyar vonósnyegyes. 21.15: Kuruc-dalok. Előadja: Lugossy István tárogatóművész és Csóka Béla, a Városi Színház operatársai. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és löversenyeredmények. 22.30: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, április 25.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos idő. 12.05: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 20: Az antikoholizmus szociális és kulturhatása. Dr. M. Kostić előadása. 20.30: Rádiókvartett. 21.30: Napi hírek. 22: Szépművészeti előadás. Sreten Stojanović. 22.25: »Ha Čika Nowak mulatni megy« citerahangverseny.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő. gramofon. 13.30: Börzehírek. 17: Jazzband. 19: Csen nyelvóra. 20: Johann Strauss-est. 22: Hírek, pontos idő. ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 17.30: Délutáni hangverseny. 19.30: A cseh filharmonikusok hangversenye. Közvetítés Prahából. 21.40: Könyvi zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. Leo Mirković közreműködésével. 17.40: Zeneóra az ifjúság részére. 20: Ada Sári olasz koloratúrekesnő hangversenye. Utána: Esti hangverseny.

BERLIN 17: Farkas Blanka (alt) hangversenye. Schumann-, Strauss- és Dvorák-dalokat énekel. 17.30: Viola da Gamba hangversenye. 20: Tambura-zenekar. 21.30: Vonósnégyes-hangverseny.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 20: Albert Lortzing »Zar und Zimmermann« című vígoperájának közvetítése.

BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 19.30: A

A legjobb univerzális cső G 407

A „ detektorcső G 409

A „ alacsonyfrekv. cső L 414

A „ ellenállás-cső R 406

A „ végerősítő cső P 414

A „ vételei TUNGSRAM BARIUM-REKORDSÖVER-ke

cseh filharmonikus társaság hangversenye. (Közvetítés Prágából).

KATOWICE 17.55: Délutáni hangverseny. 20.15: Esti hangverseny közvetítése Krakówból. 23: Táncczene.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Spanyol nép- és műdalok.

MILANO 11.15: Gramofonzene. 12.20: Déli hang-

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT-re** előfizet, vagy előfizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audiolámpát, vagy egy XD 4 végerősítőlámpát. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból!

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Postaloizgasse 6

verseny. 13.35: Jazzband. 16.30: Gyermekkarének. 17: Szórakoztató zene. 19: Jazzband. 20.30: G. Verdi »I Lombardi Alla Prima Crociata« című operájának közvetítése. 23: Jazzband.

PRAHA (Prága) 11.15: Gramofonzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.30: A cseh filharmonikusok hangversenye. 22.25: Gramofonzene.

40 lánc

prima szántóföld (szép nagy szállással) közel a sztara-moravici vasutállomáshoz (esetleg kisebb parcellákban is)

szabadkézből eladó

Bővebb felvilágosítást ad: dr. Horvát Móric ügyvéd Szobotica, (Vilsonova ul.)

STUTTGART 13.15: Gramofonzene. 16.35: Operettzene. 20: Orgonahangverseny. 22.15: Max Kergl hegedűhangversenye.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. Közreműködik: Tasnády Mária (ének), Kovács Boriska (hegedű), Weber Margit (zongora). 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Rádió Szabad Egyetem. E hangverseny szünetében, kb. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.40: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 18.40: Gyorsírás tanfolyam. 19.25: Angol nyelvoktatás. 20: Rendkívüli filharmoniai hangverseny a Vigadó nagytereméből. Vezényel: dr. Dohnányi Ernő. Utána kb. 22: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés és ügélőversenyeredmények. Majd: Gramofonhangverseny.

PÉNTEK, április 26.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos idő. 12.05: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofon. 20: Dr. Vitezica előadása Gogolról. 20.45: Rádiókvartett. 21. 55: Napi hírek. 22.05: Jazzband.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő.

gramofon. 13.30: Börzehírek. 17: Rádiókoncert. 19: Francia nyelvóra. 20: Énekkoncert. 21: Rádiókoncert. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 17.45: Hangversenyközvetítés a Corsó-kávéházból. 20.35: Lida Franković hangversenye. 22: Könyvi zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. Paula Köhler közreműködésével. 17.40: Zeneakadémia. 19.30: Julius Bittner: Nagy miséje. Előadja a bécsi zeneakadémia kara és a bécsi szimfonikus zenekar. Utána: Esti hangverseny.

BERLIN 17: Hilde Weyer (szoprán) hangversenye. Utána ótórál teazene. 20.30: Adolf L'Arronge: »Mein Leopold« című népszimfóniának közvetítése.

BRESLAU 16.30: Délutáni hangverseny. 20.05: Tritsch-tratsch hangjáték. Utána kamarazene.

BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Esti hangverseny. 22.30: Kávéházi zene.

KATOWICE 16: Gramofonzene. 17.55: Délutáni hangversenyközvetítés. 20.15: Szimfonikus hangverseny közvetítése Warszawából.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 18: Dr. Ernst Latzky előadása: Büllroth és a zene. 20: Esti hangverseny.

MILANO 11.15: Gramofonzene. 12.20: Déli hangverseny. 13.35: Jazzband. 16.30: Gyermekkarének. 20.30: A házizenekar szimfonikus hangversenye. 23: Jazzband.

PRAHA (Prága) 11.15: Gramofonzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.25: Délutáni hangverseny. Kamarazene. 19: Gramofonzene. 19.30: Fr. Langer »Ein Kamel geht durch das Nadelöhr« hangjátékának előadása. 23: Kávéházi zene.

STUTTGART 12.15: Gramofonzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 18: Hangverseny. 20: Kamarazene. 21: G. Wied »Frau Mioni« vigjátékának előadása. 21.50: Szórakoztató zene.

BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. I honvédegyalgezed zenekarának hangversenye. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Bózzay Margit felolvasása: »Asszonyproblémák«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.40: Koch Aurél előadása: »Orosz népdalok«. A dalokat éneklő és gitáron kísérő az előadó. 18.40: Francia nyelvoktatás. 19.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és szereplőinek közlése. 19.30: A m. kir. Operaház »Hoffmann meséje« előadása. Utána kb. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, április 27.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos idő. 12.05: Gramofon. 12.30: Börze hírek. 12.45: Rádió kvartett. 16.30: Táncczene. 17.30: Egészségügyi előadás (dr. M. Sarvan). 18: Zeneügyi előadás (operakróll). 20.35: Napi hírek. 20.45: Jugoszláv zeneszerzők estje (koncert). 21.50: Irodalmi felolvasás (részletek V. Zivojinović műveiből). 22.40: Szerb cigányzene.

LJUBLJANA 12.30: Gramofon. 13: Pontos idő. gramofon. 13.30: Börze hírek. 17: Rádió koncert. 18.30: Német nyelv óra. 20: A »Glasbena Matica« vokális kvartettjének hangversenye. 21: Rádió koncert. 22: Pontos idő, hírek. 22.15: Külföldi átvitel.

ZAGREB 13.15: Gramofonzene. 17.30: Táncczene. 20.35: Operett-est. 21.50: Táncczene.

BRESLAU 16.15: Új táncok, zenekari hangverseny. 20.15: Vidám est, zenekari kísérlettel. 22.30: Táncczene közvetítés.

BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 16.50: Délutáni hangverseny. 22.25: Kávéházi zene.

KATOWICE 12.10: Gramofonzene. 16: Aarszavából. 23: Táncczene.

LEIPZIG 12: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: A középméretű rádió öt éves fennállásának ünnepe. Ünnepi hangverseny. 21: Jazz- és slágerzene. 22.30: Táncczene.

MILANO 11.15: Gramofonzene. 12.20: Déli hangverseny. 13.35: Jazz-band. 16.30: Gyermekkarének. 17: Szórakoztató zene. 19: Jazz-band. 20.30: G. Verdi »I Lombardi Alla Prima Crociata« című operájának közvetítése. 23: Jazz-band.

PRAHA (Prága) 11.15: Gramofonzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Gramofonzene. 19.15: A. Messenger »La Béarnaise« című operettjének előadása. 22.25: Kávéházi zene.

STAMBUL 19: Török zene.

STUTTGART 12.15: Gramofonzene. 15: Szórakoztató zene. 16.30: Táncczene. 17.30: Esti hangverseny. 20: Eduard Künneke: »Lady Hamilton« operettjének előadása.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Ifjúsági szindarab: »Hamupipóke« H. Sittenbergertől. 17.30: Kamarazene. 20.05: Wolff Schneiderhan (hegedű) és Willy Klusen (zongora) hangversenye. 20.40: Halévy: »Fortunio Lied« vígoperájának előadása. Utána: Esti hangverseny.

BUDAPEST 9.15: Gramofonhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. Közreműködik: Beer Olga (ének), Fischer Anny (zongora). Zongorán kísér: Pongrácz László. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 17.40: A m. kir. Operaház férfi énekkarának hangversenye a Studióból. 18.45: Schrammelzene. 19.45: Vigjáték-előadás a Studióból: »Marika«. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Zágón István. Utána, kb. 22: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés és löversenyeredmények. 22.20: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye.